Pecyn Cyhoeddus

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa,
Aberaeron, Ceredigion SA46 0PA
www.ceredigion.gov.uk

Dydd Mawrth, 11 Mai 2021
Kay Davies

Annwyl Syr/Fadam

Ysgrifennaf i'ch hysbysu y cynhelir CYFARFOD o'r Cabinet trwy We-Ddarlledu o Bell ar Dydd Mawrth, 18 Mai 2021 am 10.00 am i drafod y materion canlynol:

1. **Ymddiheuriadau**

2. **Materion Personol**

3. **Datgelu buddiannau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu**

4. **Diweddariad ar lafar gan Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr parthed COVID-19**
ER GWYBODAETH

5. **Cadarnhau Cofnodion Cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 16 Mawrth 2021 ac unrhyw faterion sy'n codi o'r Cofnodion hynny.**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 5 - 14)

6. **Cadarnhau Cofnodion Cyfarfod Arbennig y Cabinet a gynhaliwyd ar 30 Mawrth 2021 ac unrhyw faterion sy'n codi o'r Cofnodion hynny.**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 15 - 18)

7. **Unrhyw ddeisebau a dderbynwyd: Deiseb ynghylch diogelwch ar ffordd y B4340**
ER GWYBODAETH (Tudalennau 19 - 22)

8. **Unrhyw benderfyniadau (os oes rhai) a alwyd i mewn gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu.**
ER PENDERFYNIAD

9. **Unrhyw adborth gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu sydd ddim ar**

yr agenda.
ER PENDERFYNIAD

10. **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Ysgolion a Diwylliant ynghylch: Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 23 - 58)

11. **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Ysgolion a Diwylliant ynghylch: Cynrychiolwyr yr Awdurdod Lleol ar Gyrff Llywodraethol**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 59 - 60)

12. **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Ysgolion a Diwylliant ynghylch: Polisi Gwrth-fwlio Ysgolion Ceredigion.**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 61 - 94)

13. **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Cyllid a Chaffael ynghylch: Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2021-22 Llywodraeth Cymru**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 95 - 104)

14. **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Pobl a Threfnidiaeth ynghylch: Polisi Adnoddau Dynol: Polisi’r Gofalwyr gan gynnwys adborth o'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 105 - 126)

15. **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ynghylch: Mabwysiadu Coed y Bryn, Aberaeron**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 127 - 138)

16. **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ynghylch: Cludo, didoli ac ailgylchu Deunydd Eildro Sych Cymysg**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 139 - 142)

17. **Ystyried adroddiad er gwybodaeth y Swyddog Arweiniol**

Corfforaethol ar gyfer Porth Cynnal ynghylch: Adroddiad Diogelu Grwp Gweithredol Lleol ar y Cyd-CYSUR/CWMPAS, Chwarter 3 2020-21
ER GWYBODAETH (Tudalennau 143 - 204)

18. **Ystyried adroddiad er gwybodaeth y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Porth Cynnal ynghylch: Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol Chwarter 3, 2020/21**
ER GWYBODAETH (Tudalennau 205 - 236)

19. **Ystyried adroddiad y Swyddog Arweiniol Corfforaethol ar gyfer Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol ynghylch: Caffael Contract Cludo, didoli ac ailgylchu Deunydd Eildro Sych Cymysg**
ER PENDERFYNIAD (Tudalennau 237 - 238)

Nid yw’r papur yma ar gael i'w gyhoeddi gan ei fod yn cynnwys gwybodaeth eithriedig fel y’i diffiniwyd ym mharagraff 14 o ran 4 o atodlen 12A i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 fel y’i diwygiwyd gan Orchymyn Llywodraeth Leol (Mynediad at Wybodaeth)(Amrywio) (Cymru) 2007. Os bydd y Cyngor yn penderfynu ystyried yr eitemau yn breifat, ar ôl cynnal prawf budd y cyhoedd, caiff y cyhoedd eu heithrio o’r cyfarfod yn ystod y drafodaeth honno, yn unol ag Adran 100B(2) o’r Ddeddf.

20. **Unrhyw fater arall y penderfyna’r Cadeirydd fod arno angen sylw brys gan y Cabinet**

Atgoffir yr Aelodau y dylent lofnodi’r Gofrestr Bresenoldeb

Darperir Gwasanaeth Cyfieithu ar y Pryd yn y cyfarfod hwn ac mae croeso i’r sawl a fydd yn bresennol ddefnyddio’r Gymraeg neu’r Saesneg yn y cyfarfod.

Yn gywir

L Edwards

Miss Lowri Edwards
Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd

At: Arweinydd y Cyngor ac Aelodau'r Cabinet
Weddill Aelodau'r Cyngor er gwybodaeth

Eitem Agenda 5

Hysbysiad Penderfyniadau **Cyfarfod y CABINET** a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron **ddydd Mawrth, 16 Mawrth, 2021.**

Cyhoeddir yr Hysbysiad hwn am 5.00 pm ddydd Iau, 18 Mawrth, 2021. Y dyddiad olaf i dderbyn cais i alw unrhyw benderfyniad i mewn yw 5.00pm ddydd Iau, 25 Mawrth, 2021 drwy ei anfon at Bennaeth y Gwasanaethau Democrataidd. Daw'r penderfyniadau i rym (os na fydd yna gais dilys i'w galw i mewn) ddydd Gwener, 26 Mawrth, 2021.

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Ellen ap Gwynn (Cadeirydd); y Cynghorwyr Dafydd Edwards, Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Catrin Miles, Ray Quant MBE ac Alun Williams.

HEFYD YN BRESENNOL:-
Y Cynghorwyr Ceredig Davies, Keith Evans, Mark Strong, Lynford Thomas, Wyn Thomas

(10.00 a.m. – 12.35p.m.)

C155 **Ymddiheuriadau**
Ni chafwyd dim ymddiheuriadau.

C156 **Materion Personol**
(i) Cydymdeimlwyd â'r Cynghorydd Catrin Miles a'i theulu ar golli ei brawd yng nghyfraith.
(ii) Mae Uned y Gofalwyr, sy'n cefnogi Gofalwyr Di-dâl yng Ngheredigion, wedi rhoi 'bocs seibiant Gofalwr' i ofalwyr sy'n aelodau o'r Gwasanaeth Gwybodaeth Gofalwyr. Roedd y bocs yn cynnwys amrywiaeth o ddanteithion wedi'u gwneud yng Nghymru ac mae'r sawl sydd wedi eu cael wedi nodi eu gwerthfawrogiad o'u rhoddion.
(iii) Mae rhifyn cyntaf cylchlythyr Gofalwyr Ifanc Ceredigion i'w lansio heddiw i nodi 'Diwrnod Gweithredu Gofalwyr Ifanc'. Bydd ar gael ar wefan a chyfryngau cymdeithasol y Cyngor.
(iv) Mae ymgyrch wedi'i lansio i godi ymwybyddiaeth o droseddau bregusrwydd. Mae gwybodaeth ar gael ar gyfryngau cymdeithasol ynghyd â

Notice of the Decisions of the **Meeting of the CABINET** held in the Council Chamber, Neuadd Cyngor Ceredigion, Penmorfa, Aberaeron on **Tuesday, 16 March, 2021.**

This Notice is published at 5.00 pm on Thursday, 18 March, 2021. Requests to call-in any decision to be delivered to the Head of Democratic Services by 5.00 pm on Thursday, 25 March, 2021. The decisions will come into force (if no valid call-in application is received) on Friday, 26 March, 2021.

PRESENT: Councillor Ellen ap Gwynn (Chairman); Councillors Dafydd Edwards, Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Catrin Miles, Ray Quant MBE and Alun Williams.

ALSO PRESENT:-
Councillors Ceredig Davies, Keith Evans, Mark Strong, Lynford Thomas, Wyn Thomas.

(10.00 a.m. –12.35p.m.)

C155 **Apologies**
No apologies were received.

C156 **Personal Matters**
(i) Condolences were extended to Councillor Catrin Miles and her family on the loss of her brother-in-law.
(ii) The Carers Unit, who support Unpaid Carers in Ceredigion, have treated carers who are members of the Carers Information Service to a 'Carer's break in a box'. The box contained a variety of Welsh made treats and recipients have noted their appreciation of their gifts.
(iii) The first edition of Ceredigion Young Carers newsletter is to be launched today to mark 'Young Carers Action Day'. It will be available on the Council's website and social media.
(iv) A campaign has been launched to raise awareness of vulnerability crime. Information is available on

thaflenni a ddosberthir i bob cartref.
(v) Diolchwyd i staff y Gwasanaeth Cyllid a'r Gwasanaeth Economi ac Adfywio am eu holl waith yn prosesu ceisiadau am grantiau busnes yn ddiweddar. Roedd 83 o fusnesau Ceredigion yn llwyddiannus ac mae'r cyllid wedi darparu 145 o swyddi newydd ac wedi diogelu 366 arall.

social media along with leaflets distributed to each household.
(v) Finance and Economy and Regeneration Service staff were thanked for all their work in processing business grant applications recently. 83 of Ceredigion's businesses were successful and the funding has provided 145 new jobs and protected a further 366.

C157 **Datgelu Buddiannau Personol / Buddiannau sy'n Rhagfarnu**

Datgelodd y canlynol fuddiant personol a/neu fuddiant sy'n rhagfarnu:
(i) Datgelodd y Cynghorydd Ceredig Davies fuddiant personol/buddiant sy'n rhagfarnu ym mhenderfyniad C171 a thynnodd yn ôl o'r cyfarfod wrth i'r mater gael ei drafod.

C157 **Disclosures of Personal / Prejudicial Interests**

The following expressed a personal and/or prejudicial interest:
(i) Councillor Ceredig Davies disclosed a personal and/or prejudicial interest in decision C171 and withdrew from the meeting whilst the matter was being discussed.

C158 **Diweddariad ar lafar gan Arweinydd y Cyngor a'r Prif Weithredwr parthed COVID-19.**

Rhoddodd Arweinydd y Cyngor, Ellen ap Gwynn ddiweddariad ar lafar o ran COVID-19. Mae canran yr achosion positif yng Ngheredigion yn parhau i fod yr isaf yng Nghymru. Mae'r rhaglen frechu yn parhau i fod yn llwyddiannus ac mae ar y trywydd iawn i gyrraedd ei tharged i gwblhau brechiadau dos cyntaf ar gyfer y rhai dros 50 oed erbyn 12fed Ebrill.
Mae disgyblion ysgol yn parhau i ddychwelyd i'r ysgol. Yr wythnos hon, mae disgyblion o flynyddoedd 4,5 a 6 yn dychwelyd i ysgolion cynradd ac mae blynyddoedd 11,12 a 13 yn dychwelyd i ysgolion uwchradd. Bydd disgyblion blwyddyn 10 yn dychwelyd yr wythnos nesaf. Bydd blynyddoedd 7, 8 a 9 yn dychwelyd ar ôl gwyliau'r Pasg gydag ymweliadau llesiant yn cael eu cynnig cyn gwyliau'r Pasg.
Ni chofnodwyd dim profion positif gan breswylwyr yng nghartrefi gofal y sir yn ystod y mis diwethaf. Gall teuluoedd ymweld â chartrefi gofal o 1af Ebrill yn y podiau ymweld a ddarperir.

C158 **A verbal update by the Leader of the Council and the Chief Executive in relation to COVID-19.**

The Leader of the Council, Ellen ap Gwynn provided a verbal update in relation to COVID-19. The percentage of positive cases in Ceredigion remains the lowest in Wales. The vaccination programme continues to be successful and is on track to reach its target to complete first dose vaccinations for those over 50 years of age by 12th April.
School pupils are continuing to return to school. This week, pupils from years 4,5 and 6 are returning to primary schools and years 11,12 and 13 are returning to secondary schools. Year 10 pupils will be returning next week. Years 7, 8 and 9 will return after the Easter holiday with well-being visits being offered before the Easter break.
No positive tests have been recorded from residents in the county's care homes during the last month. Family visits can take place at care homes from 1st April in the visitor pods provided.

Bydd gwasanaeth clicio a chasglu llyfrgelloedd y sir yn ailddechrau o 17eg Mawrth.
Diolchodd yr Arweinydd i bawb am eu gwaith dros y flwyddyn ddiwethaf.

The county's libraries' click and collect service will resume from 17th March.
The Leader thanked all for their work over the past year.

C159 **Cofnodion Cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 23 Chwefror, 2021.**
PENDERFYNIAD
Cadarnhau Cofnodion Cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 23 Chwefror, 2021 yn rhai cywir.

Materion yn codi:
Nid oedd dim materion yn codi o'r cofnodion.

C159 **Minutes of the Meeting of the Cabinet held on 23 February, 2021.**
DECISION
To confirm as a true record the Minutes of the Meeting of the Cabinet held on 23 February, 2021.

Matters Arising:
There were no matters arising from the minutes.

C160 **Deisebau a ddaeth i law**
(i) Ni chafwyd dim deisebau.

C160 **Petitions received**
(i) No petitions had been received.

C161 **Penderfyniadau a alwyd i mewn (os oes rhai)**
Adroddodd y Swyddog Monitro nad oedd dim penderfyniadau wedi eu galw i mewn ynglŷn â phenderfyniadau cyfarfod y Cabinet a gynhaliwyd ar 23 Chwefror, 2021.

C161 **Any decisions having been called in (if any)**
The Monitoring Officer reported that no decisions had been called in to the Cabinet following the meeting held on 23 February, 2021.

C162 **Unrhyw adborth gan y Pwyllgorau Trosolwg a Chraffu**
Dim.

C162 **Any feedback from the Overview and Scrutiny Committees.**
None.

C163 **Gwella Ysgolion drwy Weithio'n Rhanbarthol**
PENDERFYNIAD
(i) Nodi bod yr hysbysiad ymadael a gyflwynwyd gan yr Arweinydd ar 17.3.20 yn dal mewn grym fel y'i cyflwynwyd.
(ii) Cytuno y bydd y Cyngor yn ymadael â chonsortiwm ERW ar 31ain Mawrth 2021.
(iii) Bod awdurdod dirprwyedig yn cael ei roi i'r Prif Weithredwr a'r Prif Swyddog Addysg/Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Ysgolion a Diwylliant mewn ymgynghoriad ag Arweinydd y Cyngor ac Aelod y Cabinet i gymryd pob cam angenrheidiol ac ymrwymo i bob cytundeb angenrheidiol er mwyn cwblhau proses ymadael ag ERW.

C163 **School Improvement through Regional Working**
DECISION
(i) To note that the notice of withdrawal issued by the Leader on 17.3.20 stands as served,
(ii) To agree that the Council will withdraw from the ERW Consortium on 31st March 2021.
(iii) That delegated authority be granted to the Chief Executive and the Chief Education Officer/CLO-Schools and Culture in consultation with the Leader of Council and the Cabinet Member, to take all necessary actions and, to enter into all necessary agreements, to complete the withdrawal from ERW process.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Terfynu safle'r Cyngor ar Gonsortiwm ERW.
Cydymffurfio â Chytundeb Cyfreithiol ERW a'r hysbysiad ymadael a gyflwynwyd gan yr Arweinydd ar 17.3.2020.
Cwblhau proses ymadael â Chonsortiwm ERW.

Reason for decision:-
To conclude the Council's position on the ERW Consortium.
To comply with the ERW Legal Agreement, and notice of withdrawal issued by the Leader on 17.3.2020.
To complete the withdrawal process from the ERW Consortium.

C164 **Datganiad Polisi Rheoli'r Trysorlys, Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer 2021/22 a Pholisi Isafswm Darpariaeth Refeniw ar gyfer 2021/22.**
PENDERFYNIAD
(i) Cymeradwyo Strategaeth Rheoli'r Trysorlys fel y'i hamlinellir yn yr adroddiad ar gyfer Benthyca a Buddsoddi;
(ii) Cymeradwyo'r Atodlen Buddsoddi fel y'i nodir yn Atodiad B yr adroddiad;
(iii) Cymeradwyo'r Polisi Isafswm Darpariaeth Refeniw ar gyfer 2021/22 fel y'i nodir yn Atodiad C yr adroddiad; a
(iv) Dirprwyo awdurdod i'r Swyddog Adran 151 mewn ymgynghoriad ag Aelod y Cabinet dros Gyllid, Caffael a Diogelu'r Cyhoedd i newid Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a'r Atodlen Buddsoddi yn ystod y flwyddyn; a
(v) Argymell i'r Cyngor Llawn:
a. cymeradwyo Strategaeth Rheoli'r Trysorlys ar gyfer Benthyca a Buddsoddi ar gyfer 2021/22; a
b. cymeradwyo Polisi Isafswm Darpariaeth Refeniw ar gyfer 2021/22.

C164 **Treasury Management Policy Statement, Treasury Management Strategy for 2021/22 and the MRP Policy for 2021/22.**
DECISION
(i) To approve the Treasury Management Strategy outlined in the report for Borrowing and Investments;
(ii) To approve the Investment Schedule as set out in Appendix B of the report;
(iii) To approve the Minimum Revenue Provision Policy for 2021/22 as set out in Appendix C of the report;
(iv) To delegate authority to the Section 151 officer, in consultation with the Cabinet Member for Finance, Procurement and Public Protection, to amend the Treasury Management Strategy, and Investment Schedule, during the course of the year; and
(v) Recommends to Full Council:
a. the approval of the Treasury Management Strategy for Borrowing and Investments for 2021/22; and
b. the approval of the Minimum Revenue Provision Policy for 2021/22.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Gosod Strategaeth Rheoli'r Trysorlys a Pholisi Isafswm Darpariaeth Refeniw (MRP) ar gyfer 2021/22.

Reason for decision:-
To set a Treasury Management Strategy and Minimum Revenue Policy for 2021/22.

C165 **Trefniadau Tâl y Crwner 2021/22**

PENDERFYNIAD
(i) Cymeradwyo'r cyfraddau tâl canlynol a fydd mewn grym o 1af Ebrill 2021:

C165 **Coroner Pay Arrangements 2021/22**
DECISION
(i) To approve the following pay rates effective from the 1st of April 2021:

(1) Uwch Grwner rhan amser:
a) Cyflog Cadw £20,808 y flwyddyn i dalu am argaeledd gwasanaeth cadw/y tu allan i oriau o 1af Ebrill 2021 i 31ain Mawrth 2022.
b) Gan ddefnyddio cyfradd ddyddiol £459 y cytunwyd arni, i dalu cyflog blynyddol £11,475 y flwyddyn i'r Crwner gan gynnwys diwrnodau hyfforddi – o 1af Ebrill 2021 i 31ain Mawrth 2022.
c) Costau swyddfa/lwfans cymorth i'r busnes – £5,000 y flwyddyn o 1af Ebrill 2021 i 31ain Mawrth 2022.
(2) Crwner Cynorthwyol:
O 1af Ebrill 2021 i 31ain Mawrth 2022 y cyfraddau dyddiol fydd:

- diwrnod llawn £391; a
- hanner diwrnod: £195.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth berthnasol a Chylchlythyron y Cydgyngor Trafod Telerau.
Lliniaru her.
Diogelu arian cyhoeddus.

(1) Senior part-time Coroner:
a) Retention Salary of £20,808 pa to cover retention/ out of hours service availability from the 1st of April 2021 to the 31st of March 2022.
b) Using the agreed daily rate of £459, to pay the Coroner an annual salary of £11,475 per annum including training days-from the 1st of April 2021 to the 31st of March 2022
c) Office expenses/business support allowance –
£5,000 per annum - from the 1st of April 2021 to the 31st of March 2022
(2) Assistant Coroner:
From the 1st of April 2021 to the 31st of March 2022 the daily rates will be :

- full day £391; and
- half day: £195.

Reason for decision:-
Compliance with relevant legislation and JNC Circulars.
Mitigation of challenge.
Safeguarding public funds.

C166 **Cynnig i Wahardd Parcio Ar Unrhyw Adeg yn Y Lanfa, Aberystwyth**
PENDERFYNIAD
(i) Cymeradwyo hysbysebu'r cynnig i'r cyhoedd, ac os na cheir dim gwrthwynebiadau, gwneud y Gorchymyn Rheoleiddio Traffig angenrheidiol a chyhoeddi Hysbysiad Gwneud dilynol yn y wasg i'r perwyl hwn.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Atal cerbydau mwy o faint rhag cael eu rhwystro wrth geisio cael mynediad i Farina Aberystwyth ac eiddo preswyl cyfagos.

C166 **Proposed Prohibition of Parking At Any Time at Y Lanfa, Aberystwyth**
DECISION
(i) To approve advertising the proposal to the public, and should no objections be received, the making of the necessary Traffic Regulation Order and the publication of a subsequent Notice of Making in the press to this effect.

Reason for decision:-
To prevent obstruction to larger vehicles seeking to access Aberystwyth Marina and nearby residential properties.

C167 **Cynllun Gweithredu Clefyd Coed Ynn**
PENDERFYNIAD
(i) Cymeradwyo'r Cynllun Gweithredu Clefyd Coed Ynn, er mwyn gofalu y sicrheir adnoddau i weithredu a chyflawni'r cynllun yn llwyddiannus.

C167 **Ash Dieback Action Plan**
DECISION
(i) To approve the Ash Dieback Action Plan to ensure that resources are secured for its successful implementation and delivery.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Rhoi mecanwaith i'r Cyngor reoli'r risgiau a ddaw yn sgil clefyd coed ynn, a thrwy hynny leihau'r effeithiau ar iechyd a diogelwch, ar yr economi a'r amgylchedd ac osgoi'r risg o niweidio enw da'r Cyngor.

Reason for decision:-
To provide the Council with a mechanism to manage the risks posed by ash dieback, thereby minimising health & safety, economic and environmental impacts and avoiding the risk of reputational damage to the Council.

C168 **Safle Gwastraff Cartrefi Glanyrafon**
PENDERFYNIAD
(i) Cytuno i ddyfarnu'r contract i'r Tendr mwyaf manteisiol yn economaidd, ar yr amod bod cyfnod segur statudol deg diwrnod.

Rheswm dros y penderfyniad:-
I sicrhau bod y Safle Gwastraff Cartrefi yn parhau i gael ei weithredu yng Nglanyrafon.

C168 **Glanyrafon Household Waste Site.**
DECISION
(i) To agree to award the contract to the most economically advantageous Tender, subject to 10 day statutory standstill period.

Reason for decision:-
To ensure the continued Operation of the Household Waste Site at Glanyrafon.

C169 **Strategaeth Ynni Canolbarth Cymru**
PENDERFYNIAD
(i) Bod yr awdurdodau lleol unigol (Cynghorau Sir Powys a Cheredigion) yn cymeradwyo ymrwymiad i Strategaeth Ynni Canolbarth Cymru ac yn llofnodi dogfen y strategaeth.
(ii) Bod uwch swyddogion a enwir ym mhob awdurdod yn cael eu cyfarwyddo i weithio gyda'i gilydd i ddatblygu a chytuno ar drefniadau llywodraethu ar gyfer llunio Cynllun Cyflawni Strategaeth Ynni Canolbarth Cymru, gan gynnwys sefydlu Grŵp Cynghori i gynghori ar y Cynllun i gyflawni Strategaeth Ynni Canolbarth Cymru.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Er mwyn galluogi cynnydd wrth weithredu'r strategaeth.

C169 **Mid Wales Energy Strategy**
DECISION
(i) To approve as individual Local authorities (Powys & Ceredigion County Councils) to endorse commitment to the mid Wales Energy Strategy and sign off the strategy document.
(ii) That senior named officers in each authority are instructed to work together to develop and agree governance arrangements for the preparation of a Mid Wales Energy Strategy Delivery Plan, including the establishment of an Advisory group to advise on the Mid Wales Energy Strategy Delivery Plan.

Reason for decision:-
To enable progress to be made with strategy implementation.

C170 **Hybu Economi Ceredigion - Strategaeth ar gyfer Gweithredu 2021-35**
PENDERFYNIAD
(i) Cytuno i fabwysiadu'r Strategaeth Economaidd 2021-2035 fel ei fframwaith ar gyfer gweithredu i gefnogi twf economaidd yng Ngheredigion

C170 **Boosting Ceredigion's Economy - A Strategy for Action 2021-35**
DECISION
(i) To agree to adopt the Economic Strategy 2021-2035 as its framework for action to support economic growth in Ceredigion.

Reason for decision:-

Rheswm dros y penderfyniad:-
Rhoi cyd-destun strategol lle mae penderfyniadau yn y dyfodol yn cael eu gwneud ar gyflwyno gweithgareddau i gefnogi twf economaidd yng Ngheredigion.

To provide a strategic context within which future decisions are made on introducing activities to support economic growth in Ceredigion.

C171 **Pleidlais adnewyddu ar gyfer Ardal Gwella Busnes Aberystwyth (AGB) 2021**

PENDERFYNIAD

(i) Nodi cynnwys yr adroddiad
(ii) Cymeradwyo Cynllun Busnes Aberystwyth ar y Blaen 2021-26 (Atodiad A yr adroddiad); a
(iii) Penderfynu ar opsiwn iii yn yr adroddiad ar gyfer pleidlais Cyngor Sir Ceredigion yn ail-bleidlais AGB 2021 ar gyfer ei 16 hereditament, sef:
‘Ymatal rhag pleidleisio, gan ganiatáu i fusnesau a sefydliadau eraill yn ardal yr AGB benderfynu a ddylid cefnogi'r cynnig i barhau i weithredu'r AGB’.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Er mwyn cyrraedd sefyllfa i bleidleisio ar bleidlais yr AGB.

C171 **Renewal ballot for the Aberystwyth Business Improvement District (BID) 2021**

DECISION

(i) To note the content of the report
(ii) To approve the Advancing Aberystwyth Business Plan 2021-26 (Appendix A of the report); and
(iii) To decide on option iii in the report for the Ceredigion County Council’s vote in the 2021 BID re-ballot for its 16 hereditaments, namely:
‘To abstain from voting, allowing other businesses and organisations in the BID area to decide if the proposal to continue the operation of the BID should be supported’.

Reason for decision:-
To reach a voting position on the BID ballot.

C172 **Adroddiad Monitro’r Cynllun Cydraddoldeb Strategol 2019-20**

PENDERFYNIAD

(i) Derbyn a chymeradwyo Adroddiad Monitro’r Cynllun Cydraddoldeb Strategol, Ebrill 2019 i Fawrth 2020 a chymeradwyo bod yr adroddiad yn cael ei gyhoeddi ar ein gwefan gyhoeddus.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Mae'n ofynnol o dan y Ddeddf Cydraddoldeb ein bod yn cynhyrchu Adroddiad Monitro’r Cynllun Cydraddoldeb Strategol Blynyddol ar gyfer 2019-20 ac yn ei gyhoeddi ar ein gwefan gyhoeddus erbyn 31/3/21.

C172 **Strategic Equality Plan (SEP) Monitoring Report 2019--20**

DECISION

(i) To receive and endorse the Strategic Equality Plan (SEP) Monitoring Report April 2019 to March 2020 and to approve that the report is published on our public website.

Reason for decision:-
It is a requirement under the Equality Act that we produce an Annual Strategic Equality Plan (SEP) Monitoring Report for 2019-20 and publish this on our public website by the 31/3/21.

C173 **Cychwyn y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol ar 1/4/21.**

PENDERFYNIAD

C173 **The commencement of the Socio-Economic Duty, (SED), on the 1/4/21.**

DECISION

(i) To approve that the proposed SED

(i) Cymeradwyo'r set o gwestiynau ynghylch y Ddyletswydd Economaidd-gymdeithasol arfaethedig i'w chynnwys yn yr offeryn ar gyfer Asesu Effaith Integredig y Cyngor.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Cydymffurfio â chychwyn y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol sy'n rhan o Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Mae'r ddyletswydd yn cychwyn ar 1/4/21 ac mae'n ofynnol i gyrff cyhoeddus rhestredig ystyried effeithiau economaidd-gymdeithasol wrth wneud penderfyniadau strategol.

question set is included within our Integrated Impact Assessment Tool.

Reason for decision:-
To comply with the commencement of the Socio-Economic Duty of the Equality Act 2010. The duty commences on the 1/4/21 and listed public bodies are required to take into account socio-economic impacts in their strategic decision making.

C174 **Adroddiadau er gwybodaeth**
PENDERFYNIAD
Nodi'r adroddiadau canlynol er gwybodaeth:-
(i) Adroddiad Monitro'r Rhaglen Gyfalaf Chwarter 3
(ii) Rhagolygon Cyllideb Refeniw Reoladwy ar gyfer 2020/2021
(iii) Adroddiad Diogelu Grŵp Gweithredol Lleol Cyfun Cysur/Cwmpas Chwarter 2 2020
(iv) Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol Chwarter 2, 2020/21
(v) Cynllun LEADER Cynnal y Cardi

C174 **Information Reports**
DECISION
To note the following reports for information purposes:-
(i) Quarter 3 Capital Programme Monitoring Report
(ii) Controllable revenue budget forecast for 2020/2021
(iii) Cysur/Cwmpas Combined Local Operational Group Safeguarding Report Qtr 2 2020
(iv) Independent Reviewing Service Performance Management Report Quarter 2 2020/21
(v) Cynnal y Cardi LEADER Scheme

C175 **Nid yw'r adroddiad sy'n ymwneud ag eitem C176 i'w gyhoeddi gan ei fod yn cynnwys gwybodaeth eithriedig fel y'i diffiniwyd ym mharagraff 14 rhan 4 atodlen 12A i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 fel y'i diwygiwyd gan Orchymyn Llywodraeth Leol (Mynediad at Wybodaeth) (Amrywio) (Cymru) 2007. Os bydd y Cyngor, ar ôl gweithredu Prawf Lles y Cyhoedd, yn penderfynu ystyried yr eitem hon yn breifat, bydd y cyhoedd a'r wasg yn cael eu cau allan o'r cyfarfod yn ystod ystyriaeth o'r fath, yn unol ag Adran 100B (2) y Ddeddf.**

PENDERFYNIAD

C175 **The report relating to item C176 is not for publication as it contains exempt information as defined in paragraph 14 of Part 4 of Schedule 12A to the Local Government Act 1972 as amended by the Local Government (Access to information) (Variation) (Wales) Order 2007. If, following the application of the Public Interest Test, the Council resolves to consider this item in private, the public and press will be excluded from the meeting during such consideration, in accordance with Section 100B(2) of the Act.**
DECISION
(i) Not to exclude the public and

(i) Peidio â chau'r wasg a'r cyhoedd allan o'r cyfarfod.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Ni thrafodwyd y ddogfen yn gyhoeddus.

press from the meeting.

Reason for decision:-
The document was not discussed in public.

C176 **Atodiad - Safle Gwastraff Cartrefi Glanyrafon**
PENDERFYNIAD
(i) Nodi'r wybodaeth ynghylch penderfyniad C168.

C176 **Appendix - Glanyrafon Household Waste Site**
DECISION
(i) To note the information in relation to decision C168.

CADEIRYDD/CHAIRMAN:________________________

Dyddiad/Date:______________

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Eitem Agenda 6

Rhybudd o Benderfyniadau **Cyfarfod y CABINET** drwy fideo-gynadledda **ddydd Mawrth, 30 Mawrth, 2021.**

Cyhoeddir y Rhybudd hwn am 5.00 pm ddydd Iau, 1 Ebrill, 2021. Y dyddiad olaf i dderbyn cais i alw unrhyw benderfyniad i mewn yw 5.00pm ddydd Llun, 12 Ebrill, 2021 drwy ei anfon at Bennaeth y Gwasanaethau Democrataidd. Daw'r penderfyniadau i rym (os na fydd yna gais dilys i'w galw i mewn) ddydd Mawrth, 13 Ebrill, 2021.

YN BRESENNOL: Y Cynghorydd Ellen ap Gwynn (Cadeirydd); Y Cynghorwyr Dafydd Edwards, Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Catrin Miles, Ray Quant MBE a Alun Williams.

HEFYD YN BRESENNOL:-
Y Cynghorwyr Ceredig Davies, Ifan Davies, John Roberts, Lynford Thomas a Wyn Thomas.

(10.00 a.m. –10.40a.m.)

C175 **Ymddiheuriadau**
Derbyniwyd ymddiheuriadau oddi wrth Barry Rees, Cyfarwyddwr Corfforaethol a Caroline Lewis, Cyfarwyddwr Corfforaethol.

C176 **Datgelu Buddiannau Personol / Buddiannau sy'n Rhagfarnu**
Datgelodd y canlynol fuddiannau personol / buddiannau sy'n rhagfarnu:
(i) Datgelodd y Cynghorydd Catherine Hughes fuddiant personol/buddiant sy'n rhagfarnu yn eitem C177(ii) isod.

C177 **Buddsoddi mewn Asedau**
PENDERFYNIAD
(i) Awdurdodi prynu'r adeilad o'r enw Pendre Art am y pris a nodir yn yr adroddiad eithriedig;
(ii) Awdurdodi swyddogion i ddefnyddio cyllid grant Llywodraeth Cymru i gefnogi prosiect Ystrad Fflur, yn unol â'r telerau a nodir yn yr adroddiad eithriedig;

Notice of the Decisions of the **Meeting of the CABINET** held via video-conferencing on **Tuesday, 30 March, 2021.**

This Notice is published at 5.00 pm on Thursday, 1 April, 2021. Requests to call-in any decision to be delivered to the Head of Democratic Services by 5.00 pm on Monday, 12 April, 2021. The decisions will come into force (if no valid call-in application is received) on Tuesday, 13 April, 2021.

PRESENT: Councillor Ellen ap Gwynn (Chairman); Councillors Dafydd Edwards, Rhodri Evans, Catherine Hughes, Gareth Lloyd, Catrin Miles, Ray Quant MBE and Alun Williams.

ALSO PRESENT:-
Councillors Ceredig Davies, Ifan Davies, John Roberts, Lynford Thomas and Wyn Thomas.

(10.00 a.m. – 10.40a.m.)

C175 **Apologies**
Apologies were received by Barry Rees, Corporate Director and Caroline Lewis, Corporate Director.

C176 **Disclosures of Personal / Prejudicial Interests**
The following expressed a personal and/or prejudicial interest:
(i) Councillor Catherine Hughes declared a personal and/or prejudicial interest in decision C177(ii) below.

C177 **Investment in assets**
DECISION
(i) Authorise the purchase of the building known as Pendre Art at the price set out in the exempt report;
(ii) Authorise officers to access Welsh Government grant funding to support the Strata Florida project, in line with the terms set out in the exempt report;

(iii) Awdurdodi prynu tir ac asedau i hwyluso'r gwaith o adeiladu ysgol safle Dyffryn Aeron;
(iv) Awdurdodi dirprwyo pwerau i'r Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Economi ac Adfywio i drafod a chwblhau'r broses o gaffael asedau pellach yn unol â'r Strategaeth Economaidd, pe bai cyllid ychwanegol yn dod o Lywodraeth Cymru at ddibenion cyffelyb rhwng 30 Mawrth 2021 a dyddiad cyfarfod nesaf y Cabinet, mewn ymgynghoriad â'r Arweinydd, y Dirprwy Arweinydd a'r Aelod Cabinet dros yr Economi ac Adfywio;
(v) Manylion unrhyw drafodion a gwblhawyd yn unol â chymalau 3 a 4 uchod, i'w hadrodd yn ôl i'r Cabinet.

Rheswm dros y penderfyniad:-
(i) Er mwyn galluogi'r buddsoddiad i fynd rhagddo.
(ii) O ran argymhelliad 3, gweithredu'r penderfyniad a wnaed gan y Cyngor ar 19 Rhagfyr 2019 i sefydlu ysgol ardal newydd ar safle newydd yn Nyffryn Aeron o 1 Medi 2022

(iii) Authorise the purchase of land and assets to facilitate the construction of the Dyffryn Aeron site school;
(iv) Authorise the delegation of powers to the Corporate Lead Officer for Economy and Regeneration to enter into negotiation and to complete the acquisition of further assets in line with the Economic Strategy should additional Welsh Government Funding be made available for similar purposes, between the 30th March 2021 and the date of the next Cabinet meeting, in consultation with the Leader, Deputy Leader and Cabinet Member for Economy and Regeneration;
(v) Details of any transactions completed pursuant to clause 3 and 4 above, to be reported back to Cabinet.

Reason for decision:-
(i) To enable the investment to progress.
(ii) With regard to recommendation 3, to enact the decision made by Council on the 19th December 2019 to establish a new areas school on a new site in the Aeron Valley from 1 September 2022.

C178 **Nid yw'r adroddiad ar eitem C179 ar gael i'w gyhoeddi gan ei fod yn cynnwys gwybodaeth eithriedig fel y'i diffiniwyd ym mharagraff 14 o ran 4 o atodlen 12A i Ddeddf Llywodraeth Leol 1972 fel y'i diwygiwyd gan Orchymyn Llywodraeth Leol (Mynediad at Wybodaeth)(Amrywio)(Cymru) 2007. Os bydd y Cyngor yn penderfynu ystyried yr eitem hon yn breifat, yn unol â'r Ddeddf ac ar ôl cynnal prawf budd y cyhoedd, caiff y cyhoedd eu heithrio o'r cyfarfod yn ystod y drafodaeth honno, yn unol ag Adran 100B(2) o'r Ddeddf.**

C178 **The report relating to item C179 is not for publication as it contains exempt information as defined in paragraph 14 of Part 4 of Schedule 12A to the Local Government Act 1972 as amended by the Local Government (Access to information) (Variation) (Wales) Order 2007. If, following the application of the Public Interest Test, the Council resolves to consider this item in private, the public and press will be excluded from the meeting during such consideration, in accordance with Section 100B(2) of the Act.**

PENDERFYNIAD
Peidio gwahardd y cyhoedd a'r wasg o'r cyfarfod.

DECISION
Not to exclude the public and press from the meeting.

Rheswm dros y penderfyniad:-
Ni thafodwyd y ddogfen yn gyhoeddus.

Reason for decision:-
The document was not discussed in public.

C179 **Atodiad A - Buddsoddi mewn Asedau**

PENDERFYNIAD

(i) Nodi'r wybodaeth o fewn y ddogfen parthed penderfyniad C177.

C179 **Appendix A - Investment in assets**

DECISION

(i) To note the information within the document in relation to decision C177.

CADEIRYDD/CHAIRMAN:________________________

Dyddiad/Date:______________

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Eitem Agenda 7

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r: **Cabinet**

Dyddiad y Cyfarfod: **18 Mai 2021**

Teitl: **Deisebau a ddaeth i law**

Pwrpas yr adroddiad: **Hysbysu'r Cabinet am unrhyw ddeisebau a ddaeth i law**

Er: **Gwybodaeth**

Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet: **Amherthnasol**

Mae'r Cyngor wedi derbyn y ddeiseb ganlynol:

Teitl y ddeiseb	Nifer y llofnodwyr	Aelod Cabinet	Aelod Lleol (os ydyw'n berthnasol)
Deiseb ynghylch diogelwch ar ffordd y B4340 (allanfa a mynedfa guddiedig a pheryglus)	24	Cyng. Dafydd Edwards	Cyng. Meirion Davies

Bydd y gwasanaeth perthnasol yn awr yn ystyried cynnwys y ddeiseb.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam — Amherthnasol – pwrpas yr adroddiad hwn yw adrodd ynghylch deisebau sydd wedi dod i law

Crynodeb:
Hirdymor: Amherthnasol
Cydweithio: Amherthnasol
Cynnwys: Amherthnasol
Atal: Amherthnasol
Integreiddio: Amherthnasol

Argymhelliad: **Dylai'r Cabinet nodi'r ddeiseb ganlynol a ddaeth i law - Deiseb ynghylch diogelwch ar ffordd y B4340 (allanfa a mynedfa guddiedig a pheryglus)**

Rheswm / Rhesymau dros y penderfyniad: **Er mwyn hysbysu'r Cabinet am y ddeiseb a ddaeth i law a gofyn i'r gwasanaeth perthnasol ei hystyried ymhellach.**

Trosolwg a Chraffu: Amherthnasol

Fframwaith Polisi:	Y Cyfansoddiad a'r Protocol Deisebau
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Amherthnasol
Goblygiadau Ariannol a Chaffael:	Amherthnasol
Pwerau Statudol:	Amherthnasol
Papurau Cefndir:	Amherthnasol
Atodiadau:	Atodiad A - Llythyr eglurhaol i'r ddeiseb
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Lowri Edwards, Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Gwasanaethau Democrataidd
Swyddog Adrodd:	Lowri Edwards
Dyddiad:	28 Ebrill 2021

ATODIAD / APPENDIX A

1-4-2021
T 01974-261549

CEREDIGION COUNTY COUNCIL
RECEIVED
-6 APR 2021
CANOLFAN RHEIDOL

[redacted]

REF B4340
TDJ/IL/HWYS 56/837867.

Dear MR R Llwyd.

I have had no reply from my last letter Aug 2020.

[redacted] has been helpful in contacting his known associates to try to help this ongoing saga.

It is now nearly 3yrs with no good outcome on this very Dangerous Rd.

I enclose another Petition from the residents of Crosswood PARK.

Llanila seem to get signs and white lines renewed why? Black Covet is having asphalt put down, that will bring more cars to this area and more Caravans to the local caravan site.

What does it take for Highways to help us stay safe.

Yours Sincerely. [redacted]

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Eitem Agenda 10

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y Cyfarfod:	**18 Mai 2021**
Teitl:	**Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol**
Pwrpas yr Adroddiad:	**Ceisio cymeradwyaeth i'r newidiadau arfaethedig i'r Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol**
I	**Benderfynu arno**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Catrin Miles** **Y Cynghorydd Dafydd Edwards**

CEFNDIR:

Gwneir trefniadau o ran cludiant o'r cartref i'r ysgol i ddisgyblion cymwys o fewn yr Awdurdod Lleol gyda gweithredwyr cludiant lleol. Adolygwyd a mabwysiadwyd y Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol ym mis Medi 2016 pan gyflwynwyd tâl o £390 y flwyddyn ar gyfer darpariaeth sedd wag i ddisgyblion nad ydynt yn gymwys. Ers cyflwyno'r tâl ym mis Medi 2018, cafwyd incwm o rhyw £7,000 y flwyddyn.

Darperir y rhan fwyaf o'r cludiant o'r cartref i'r ysgol gan ddefnyddio coetsis nad ydynt, yn nodweddiadol, yn hygyrch i ddisgyblion sy'n defnyddio cadair olwyn, ac mae'r Awdurdod Lleol yn gwneud trefniadau ar wahân yn ôl yr angen ar gyfer unrhyw deithiwr anabl sy'n gymwys i dderbyn cludiant o'r cartref i'r ysgol am ddim.

Mae Rheoliadau Hygyrchedd Cerbydau Gwasanaeth Cyhoeddus 2000 yn bodoli i wella hygyrchedd bysiau a choetsis ar gyfer teithwyr anabl ac, yn gyffredinol, mae telerau'n berthnasol pan fo gan gerbyd fwy na 22 sedd, a thelir tâl er mwyn teithio.

I ddechrau, roedd y ddeddfwriaeth i fod i gael ei chyflwyno ym mis Ionawr 2020, lle byddai'n rhaid i bob coets â mwy na 22 o seddi teithwyr a ddefnyddir fel cerbydau ysgol, lle codir ffioedd ar wahân, fodloni Rheoliadau Hygyrchedd Cerbydau Gwasanaeth Cyhoeddus. Cytunwyd ar eithrio cyflwyno'r ddeddfwriaeth am ddwy flynedd.

Y SEFYLLFA BRESENNOL:

Oherwydd y bwriad i gyflwyno'r ddeddfwriaeth, mae angen diwygio'r polisi cludiant o'r cartref i'r ysgol yn awr a chael gwared ar y cyfeiriad at ddarpariaeth sedd wag a'r tâl ar ei chyfer.

Diweddarwyd y broses o ran cyflwyno apêl pan fydd cludiant wedi'i wrthod hefyd, a'i gwneud yn gliriach i adlewyrchu Cyfansoddiad yr Awdurdod Lleol. Sefydlwyd y panel apeliadau cludiant i alluogi rhieni i apelio yn erbyn penderfyniad i wrthod darparu cludiant ar gyfer eu

plant o'r cartref i'r ysgol, gyda chynrychiolaeth y Cyngor yn cynnwys 4 Cynghorydd anweithredol ag iddynt gydbwysedd gwleidyddol.

Mae'r polisi hefyd wedi'i ddiwygio i adlewyrchu'r newid arfaethedig i'r broses apeliadau os bydd darpariaeth o ran cludiant yn cael ei gwrthod.

Yn unol â rheoliad 4 Rheoliadau Gwybodaeth am Deithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2009, os yw awdurdod lleol yn penderfynu newid neu gael gwared ar y cludiant dewisol y mae'n ei ddarparu, mae'n rhaid iddo gyhoeddi'r wybodaeth cyn 1 Hydref yn ystod y flwyddyn cyn y flwyddyn academaidd y bydd y newidiadau yn dod i rym.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	**A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Os na, nodwch pam**		Do
	Crynodeb:		
	Hirdymor:	Sicrhau bod y polisi yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth	
	Cydweithio:	Sicrhau bod y polisi yn cydymffurfio â'r ddeddfwriaeth	
	Cynnwys:	Cytunwyd ar y newidiadau arfaethedig i'r polisi gan yr adrannau sy'n gyfrifol am gyflenwi'r gwasanaeth	
	Atal:	Mae angen diwygio'r polisi i adlewyrchu'r newid mewn deddfwriaeth	
	Integreiddio:	Mae'n annog integreiddio gyda'r ddarpariaeth addysg leol	

Argymhelliad / Argymhellion:	Gofynnir i'r Aelodau: 1. Gymeradwyo'r cynnig i ddileu'r ddarpariaeth sedd wag ac i gydymffurfio â Rheoliadau Hygyrchedd Cerbydau Gwasanaeth Gyhoeddus 2000. 2. Cymeradwyo'r broses apeliadau ddiwygiedig i adlewyrchu gofynion Cyfansoddiad yr Awdurdod Lleol
Rheswm dros y penderfyniad:	1. Cydymffurfio â Rheoliadau Hygyrchedd Cerbydau Gwasanaeth Cyhoeddus 2000 2. Cydymffurfio â Rhan 7 Cyfansoddiad yr Awdurdod Lleol o ran aelodaeth o'r Panel Apeliadau Cludiant Addysg 3. Os cymeradwyir 1 a 2 uchod, cymeradwyo'r polisi diwygiedig sydd ynghlwm.

Trosolwg a Chraffu:	Cyflwynwyd i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau sy'n Dysgu - 17 Rhagfyr 2020
Fframwaith Polisi:	Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl

Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Colli incwm o rhyw £7,000, ond gellid gwireddu arbedion drwy aildrefnu'r teithiau
Goblygiadau Cyfreithiol:	Cydymffurfio â Rheoliadau Hygyrchedd Cerbydau Gwasanaeth Cyhoeddus 2000
Goblygiadau Staffio:	Amherthnasol
Goblygiadau Eiddo/Asedau:	Amherthnasol
Risg/Risgiau:	Amherthnasol
Pwerau Statudol:	Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol/Coleg Rheoliadau Gwybodaeth am Deithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2009
Papurau Cefndir:	Amherthnasol
Atodiadau:	Polisi Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol

Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Meinir Ebbsworth
Swyddog Adrodd:	Nia James
Dyddiad:	24 Mawrth 2021

Cyngor Sir Ceredigion

Polisi
Cludiant o'r Cartref i'r Ysgol/Coleg

Cymeradwywyd:

Cynnwys

Cyflwyniad 3

Adran 1: Cludo disgyblion oed Cynradd ac Uwchradd 3

1.1 Ysgolion Llawn 4

1.2 Cau Ysgolion 4

1.3 Diogelwch 4

1.4 Anghenion Addysg Arbennig/ Anghenion Dysgu Ychwanegol 5

1.5 Newid Cyfeiriad 8

1.6 Cludiant i Ysgolion Enwadol 9

1.7 Cludo ôl-16 9

Adran 2: Cyffredinol 10

2.1 Dewis sy’n ffafriaeth Rhieni 10

2.2 Gwregysau Arbed 10

2.3 Ymddygiad 10

2.4 Camerâu 10

2.5 Cwynion 10

2.6 Defnyddio Cludiant Cyhoeddus 11

2.7 Man Codi 11

2.8 Pa help sydd ar gael os yw’r llwybrau cerdded yn beryglus? 11

2.9 Apeliadau 12

Atodiad A - Cais am Gludiant Ysgol 13

Atodiad B - Ffurflen Apelio Cludiant Ysgol 15

Cyflwyniad

Mae dyletswydd statudol ar Gyngor Sir Ceredigion (fel yr Awdurdod Lleol) i ddarparu cludiant am ddim i'r ysgol a gynhelir, mwyaf addas agosaf, i ddisgyblion o oedran ysgol gorfodol os ydynt yn byw ymhellach na'r pellter cerdded statudol.

Darparir cludiant am ddim yn unol â pholisi cludiant Cyngor Sir Ceredigion fel y nodir isod. Mae'r trefniadau hyn yn berthnasol i ddysgwyr sydd yn byw yng Ngheredigion neu'r rhai yr ystyrir eu bod yn gyfrifoldeb Cyngor Sir Ceredigion.

Noder: Mae'r wybodaeth hon yn gywir ar adeg ei chyhoeddi ond gall newid o ganlyniad i newidiadau yn y gyfraith neu Bolisi'r Cyngor Sir.

Adran 1: Cludo disgyblion oed Cynradd ac Uwchradd

Bydd cludiant yn cael ei ddarparu am ddim i ddisgyblion oed cynradd ac uwchradd sy'n teithio dros bellter mwy na'r pellter cerdded statudol o/i brif fynedfa'r ysgol addas agosaf atynt.

Diffiniad "ysgol addas" agosaf yw lle "darparir addysg neu hyfforddiant addas o ran oedran, gallu a dawn y dysgwyr ac unrhyw anawsterau dysgu y gall fod ganddynt".

Rhaid i ddisgybl sy'n gwneud cais am gymorth fod yn breswylydd Ceredigion. Os yw ef/hi yn mynychu'r ysgol addas agosaf, a bod y ffordd fyrraf i'w cherdded rhwng cartref ac ysgol gymaint â, neu'n fwy na'r pellteroedd a nodwyd isod, yna bydd cludiant am ddim yn cael eu ddarparu ar eu cyfer fel rheol.

- **Disgyblion Oed Cynradd (o 5 mlwydd oed) -** 2 filltir neu fwy o'r ysgol
- **Disgyblion Oed Uwchradd** - 3 milltir neu fwy o'r ysgol

Caiff pellter ei fesur yn ôl y ffordd fyrraf i'w cherdded rhwng cartref ac ysgol. (O ffordd fawr a gynhelir gan y cyngor sydd agosaf at yr eiddo, i'r fynedfa ysgol agosaf sy'n arwain at safle'r ysgol).

Mae pŵer gan yr Awdurdod Lleol i wneud trefniadau yn ôl disgresiwn ar gyfer disgyblion na fyddai fel arall yn gymwys i dderbyn cludiant o'r cartref i'r ysgol am ddim mewn amgylchiadau eithriadol.

Gall cymorth gael ei ddarparu hefyd ar gyfer disgyblion o dan amgylchiadau arbennig ar sail: -

- ✓ ysgol yn llawn
- ✓ cau'r ysgol
- ✓ ail drefnu ysgol(ion)
- ✓ diogelwch

- ✓ meddygol
- ✓ datganiad o anghenion addysgol arbennig
- ✓ newid man preswylio yn ystod blwyddyn olaf arholiadau
- ✓ parhau gyda chwrs astudio safon uwch nad yw ar gael yn yr ysgol a ddynodwyd
- ✓ credo grefyddol (o fewn radiws o 8 milltir i'r ysgol)
- ✓ myfyrwyr ôl-16

Atodiad A – Cais am Gludiant Ysgol

1.1 Ysgolion Llawn

Darparir cludiant am ddim i'r ysgol pan nad yw'r Awdurdod Lleol yn medru gwneud trefniadau ar gyfer disgybl i gyrraedd yr ysgol addas agosaf am ei bod yn llawn neu yn orlawn.

1.2 Cau Ysgolion

Yn ystod ymgynghoriad ar gau ysgol yn barhaol, bydd yr Awdurdod yn ymgynghori ar yr ysgol amgen addas a enwyd yn ystod y broses ymgynghori. Bydd cludiant am ddim am gyfnod penodol yn cael ei ystyried yn dilyn cau ysgol neu newid yn statws ysgol.

1.3 Diogelwch

Mae'r pellter y mae gan ddysgwyr hawl i gludiant am ddim yn ôl ac ymlaen o'r ysgol agosaf mwyaf addas yn cael ei nodi yn Adran 1. Cyfeirir at bellter sydd yn llai na hyn at bwrpas y ddogfen hon fel 'pellter cerdded'.

Dylai'r pellter cerdded gael ei fesur yn ôl y 'llwybr byrraf sydd ar gael'. Ystyrir bod llwybr ar gael os ydyw yn ddiogel (cyn belled ag y bo hynny'n rhesymol ymarferol) ar gyfer dysgwr heb anabledd neu gydag anawsterau dysgu i gerdded ar hyd y llwybr ar ben ei hun neu gydag oedolyn os yw oedran a lefelau deall y dysgwr yn gofyn am hyn.

Os nad yw llwybr 'ar gael' ac nad oes llwybr cerdded arall 'ar gael' i'w ddefnyddio, o fewn y pellter a nodwyd ar gyfer oedran y dysgwr, ni ellir digswyl i'r dysgwr gerdded i'r ysgol addas agosaf.

Mae gan Awdurdodau Lleol ddyletswydd cyfreithiol i asesu anghenion teithio'r dysgwyr sydd yn cerdded i'r ysgol.

Gall cludiant ysgol gael ei ddarparu am ddim ar sail diogelwch. Rhaid i'r rhieni wneud cais ysgrifenedig i'r Prif Swyddog Addysg yn nodi eu rhesymau. Wrth ystyried y cais, bydd yr Awdurdod yn cymryd y canlynol i ystyriaeth: -

- ➢ oed y disgybl;
- ➢ natur y ffordd: a yw'n beryglus ac a ddylid hebrwng y plentyn. Rhaid bod y ffordd

yn un y gall plentyn ei cherdded i'r ysgol, wedi'i hebrwng yn ôl y gofyn, a'i cherdded mewn diogelwch rhesymol. (Nid ·yw'n peidio â bod yn gymwys oherwydd peryglon a allai godi pe na bai'r plentyn yn cael ei hebrwng);

- a yw'r disgybl ar gofrestr yr ysgol agosaf ai peidio;
- argaeledd gwasanaeth cludiant cyhoeddus i deithwyr.

1.4 Anghenion Addysg Arbennig/ Anghenion Dysgu Ychwanegol

Nid oes angen cymorth cludiant o'r cartref i'r ysgol ar fwyafrif y disgyblion ag Anghenion Addysgol Arbennig, a dylent fod yn teithio lle bo hynny'n bosibl, gyda'u cyfoedion. Dylai cludiant o'r cartref i'r ysgol ar gyfer disgyblion ag AAA fod yn:

- **Gysylltiedig â beth allant ei wneud yn hytrach nag anabledd** – dylai'r cludiant o'r cartref i'r ysgol gefnogi eu hannibyniaeth a'u galluogi yn hytrach na'u hanalluogi. Mae'n ymwneud â darparu cludiant mewn modd sydd yn eu cyfyngu cyn lleied â phosibl.

- **Gynhwysol gan annog disgyblion** i ddatblygu yn addysgol ac yn gymdeithasol – mae hyn yn cynnwys gweithio tuag at deithio'n annibynnol.

- **Yn ddiogel ac yn weddol gyfforddus ac mewn modd sydd yn ffafriol i'w hastudio** – sydd yn golygu darparu'r offer cywir, y cerbyd cywir, ar yr adeg iawn, gyda staff sydd wedi eu hyfforddi'n briodol.

- **Mor gost effeithiol â phosibl** – mae hyn yn golygu nid yn unig sicrhau bod y ddarpariaeth cludiant i'r ysgol yn canolbwyntio ar y rhai sydd ei angen fwyaf, ond fod yn cael ei ddarparu yn y ffordd fwyaf cost-effeithiol.

I. Gwybodaeth Gyffredinol am Gludiant o'r Cartref i'r Ysgol:

Pan fo hawl i gael cludiant am ddim oherwydd anghenion yn bodoli ac nid oes cludiant i'r ysgol ar gael, gall yr Awdurdod Lleol gynnig lwfans petrol ar gyfradd sefydlog i rieni sy'n fodlon gyrru eu plant i'r ysgol.

Mae'r ddyletswydd yn berthnasol i drefniadau teithio o'r cartref i'r ysgol ar ddechrau ac/neu ar ddiwedd y diwrnod ysgol, yn ôl yr angen. Nid yw'n berthnasol i deithio rhwng sefydliadau addysgol yn ystod y diwrnod ysgol neu ar gyfer darpariaeth cyn neu ôl ysgol. Caiff pellter ei fesur yn ôl y llwybr cerdded byrraf rhwng y cartref a'r ysgol. (O'r ffordd agosaf a gynhelir gan y cyngor i safle'r ysgol).

Nid yw'n bosibl bob tro i drefnu bod y cerbydau yn pasio cartrefi pob disgybl. Efallai y bydd yn rhaid gofyn i rieni felly i wneud trefniadau i'w plant fynd i'r fan lle bydd y cerbyd yn eu codi. Gwneir pob ymdrech i gadw'r pellter hwn mor isel â phosibl ac ni ddylai fod yn fwy na 1.5 milltir. Yn yr achosion hyn gofynnir am gymorth rhieni i gludo disgyblion yn ddiogel i'r cerbydau ac oddi wrthynt.

Gellir darparu hebryngwyr ar rai cerbydau. Bydd hyn yn cael ei benderfynu yn dilyn cais/asesiad anghenion teithio cychwynnol ac asesiad risg lle bo angen.

Os byddwch yn symud tŷ, bydd angen i chi wneud cais eto am gludiant am ddim i'r ysgol. Mae hyn oherwydd bod eich cymhwyster yn dibynnu ar y pellter rhwng eich cartref a'ch ysgol a dylid gwneud cais cyn gynted ag y gallwch ar ôl i'ch cyfeiriad newydd gael ei gadarnhau. Os nad yw eich cyfeiriad cartref a'r ysgol a fynychir yn newid, nid oes angen gwneud cais arall am drafnidiaeth ysgol bob blwyddyn. Bydd angen i Rieni/Gwarcheidwaid i wneud cais arall am gludiant ar gyfer eu plant sy'n dychwelyd i addysg ôl-16, a bydd pob cais yn cael ei asesu gan yr Awdurdod Lleol.

II. Meini Prawf Cymhwyster:

Bydd cymorth yn cael ei ddarparu o ran cludiant i ddisgyblion sydd ag anghenion dysgu ychwanegol a/neu anableddau, fel y nodir yn y polisi hwn.

Bydd yr Awdurdod Lleol yn rhoi cymorth i fyfyrwyr sydd ag anawsterau dysgu a/neu anableddau sydd yn mynychu'r ysgol addas agosaf neu'r ysgol a aseswyd gan yr Awdurdod Lleol i ateb eu anghenion addysgol unigol. Wrth bennu a yw plentyn yn mynychu eu hysgol briodol agosaf rhaid i'r Awdurdod Lleol ystyried eu hysgol agosaf mwyaf addas, rhaid ystyried addasrwydd yr ysgol o ran unrhyw anawsterau corfforol, meddygol a dysgu sydd gan y plentyn.

Gall y rhan fwyaf o anghenion dysgu ychwanegol gael eu diwallu yn yr ysgol agosaf a bydd rhieni/gofalwyr yn gyfrifol am sicrhau bod eu plentyn yn mynd a dod o'r Ysgol.

Os yw plentyn yn mynychu ysgol brif ffrwd arall a ffafrir, h.y. nid yr ysgol addas agosaf, ond ysgol arall sydd wedi ei dewis gan y rhiant/gwarcheidwad, yna byddant yn gyfrifol am sicrhau bod eu plentyn yn mynd a dod o'r ysgol.

Bydd rhieni disgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol, y mae'r Awdurdod Lleol wedi eu derbyn i ysgolion gydag adnoddau arbenigol o fewn y brif ffrwd, yn medru gwneud cais am gludiant o'r cartref i'r ysgol. Caiff pob cais ei asesu yn unigol.

III. Cais/Asesiad:

Bydd pob achos yn cael ei asesu'n unigol yng nghyswllt ysgol i'r disgybl ac **yn unig** o gyfeiriad cartref y disgybl. Bydd anghenion cludiant yn cael eu hasesu gan yr Awdurdod Lleol gyda chyngor, lle bo angen, gan weithwyr proffesiynol priodol eraill. Bydd angen i rieni/gwarchodwyr i gwblhau ffurflen gais/asesu cludiant a darparu unrhyw dystiolaeth ychwanegol i gefnogi'r cais. Os cytunir â'r cais, gall gymryd hyd at 10 diwrnod gwaith i'r trefniadau i ddod i rym.

Bydd y canlynol yn cael eu hystyried wrth benderfynu a yw disgybl yn cael cludiant am ddim o'r cartref i'r ysgol a'r math o gludiant a ddarperir: -

- anghenion unigol y disgybl, cymdeithasol, emosiynol, addysgol neu feddygol;
- difrifoldeb anghenion dysgu ychwanegol y disgybl/myfyriwr;
- a oes gan y disgybl/myfyriwr broblemau meddygol difrifol, yn y tymor byr neu dymor hir;
- a yw'r disgybl/myfyriwr yn cael anhawster difrifol i gerdded neu anawsterau symudedd cyffredinol
- Y pellter i'r ysgol/coleg/lleoliad mewn perthynas â'r meini prawf a nodir uchod;
- p'un a yw'r daith ar brif lwybr bws, sy'n hygyrch i'r disgybl/myfyriwr;
- a oes unrhyw amgylchiadau teuluol difrifol / personol sy'n effeithio ar allu'r myfyriwr/disgybl i fynychu ysgol/coleg y dylid eu cymryd i ystyriaeth.

IV. Cyflwr meddygol:

Gall trefniadau cludiant unigol gael eu gwneud lle mae cyflwr meddygol y dysgwyr naill ai yn eu rhwystro rhag gwneud defnydd o'r cludiant presennol neu'r cyflwr yn eu rhwystro rhag cerdded y pellter cerdded a ddiffiniwyd yn statudol. Mae'n rhaid i'r holl geisiadau am gymorth ar sail feddygol gael eu cefnogi gan dystysgrif feddygol neu ddatganiad wedi'i lofnodi gan ymarferydd meddygol sy'n rhaid datgan yn glir nad yw'r dysgwr yn gallu cerdded y pellter a bennwyd i'r ysgol.

V. Mae Rhieni / Gwarcheidwaid yn gyfrifol am:

- sicrhau bod eu plentyn yn cael ei gludo i'r ysgol ac oddi yno os nad ydyw yn gymwys i gael cludiant ysgol am ddim;
- gwneud cais am gludiant am ddim os yw eu plentyn yn gymwys;
- hysbysu'r Awdurdod Lleol a'r ysgol o newid amgylchiadau a allai effeithio ar gludiant;
- hysbysu'r Awdurdod Lleol cyn newid cyfeiriad;
- sicrhau bod eu plentyn yn barod ac yn aros am gludiant ar yr adeg briodol ac yn y lleoliad y cytunwyd arno;
- mynd â'r plentyn i gwrdd â'u cerbyd, os oes angen ei hebrwng;
- sicrhau bod ymddygiad eu plentyn wrth ddefnyddio cludiant ysgol yn dderbyniol

VI. Plant sy'n Derbyn Gofal:

Bydd cludiant o'r cartref i'r ysgol ar gyfer Plant Sy'n Derbyn Gofal yn cael ei ddarparu yn unol â "Phrotocol Ceredigion ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal". Bydd cludiant ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal yn gyfrifoldeb ar y cyd rhwng y Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Gwasanaeth Ysgolion.

Bydd cludiant ar gyfer disgyblion Plant sy'n Derbyn Gofal yn cael ei adolygu bob tymor, neu yn dilyn

newid yn lleoliad y cartref neu'r ysgol.

VII. Darpariaeth Breswyl/Allan o'r Sir:

Os cytunir y dylai plentyn fynd i ysgol breswyl/ysgol breswyl arbennig tu allan i'r sir bydd yr Awdurdod Lleol yn sicrhau bod trefniadau teithio addas yn cael eu gwneud i hwyluso presenoldeb y plentyn yn yr ysgol, ar yr amod nad oes ysgol agosach sy'n addas i ddiwallu anghenion addysgol arbennig y plentyn boed hynny yn y sir neu du allan i'r sir, ond yn nes na'r dewis y rhieni.

Bydd y trefniadau teithio addas yn cael eu penderfynu gan asesiad o anghenion teithio'r plentyn unigol yn unol ag unrhyw asesiad risg angenrheidiol.

Ar gyfer pob plentyn, bydd dull cyfannol yn cael ei ddefnyddio a fydd yn cynnwys cysylltu â iechyd ac asiantaethau eraill perthnasol er mwyn sicrhau bod unrhyw anghenion iechyd, cymdeithasol, lles ychwanegol, neu hanghenion eraill fel cyswllt â'r cartref a'r teulu yn cael eu hystyried.

VIII. Adolygiad o Anghenion Cludiant:

Bydd trefniadau teithio pob plentyn yn cael eu hadolygu o bryd i'w gilydd gan yr Awdurdod Lleol yn ôl ei ddisgresiwn a beth bynnag yn flynyddol i gyd-fynd ag adolygiad blynyddol. Gall adolygiad achlysurol a'r angen i gydymffurfio â gofynion tendro arwain at newid yn y math o gerbyd, y daith neu'r cwmni cludiant. Bydd swyddogion bob amser yn rhoi gwybod i rieni/gofalwyr am unrhyw newidiadau o flaen llaw. Mae'r Awdurdod Lleol wedi cynnal gwiriadau ar yr holl gwmnïau cludiant sydd yn cael eu defnyddio i sicrhau eu bod yn cyrraedd ein safonau a disgwylir iddynt gynnal yr un lefel o wasanaeth.

Dylid cyflwyno unrhyw, bryderon, sylwadau neu ymholiadau o ran cymhwysedd ac asesiad ynglŷn â darpariaeth cludiant Anghenion Dysgu Ychwanegol at: -

Ebost:	sen@ceredigion.gov.uk
Ffôn:	01970 633693
Post:	**Adran Anghenion Addysg Arbennig** Gwasanaeth Ysgolion Canolfan Rheidol Rhodfa Padarn Llanbadarn Fawr Aberystwyth Ceredigion SY23 3UE

1.5 Newid Cyfeiriad

Gall yr Awdurdod ddarparu cludiant i ddisgyblion, yn dilyn newid cyfeiriad yn ystod blwyddyn olaf arholiadau T.G.A.U neu lefel A, er mwyn sicrhau parhâd o ran addysg. Dylid gwneud cais i'r Prif Swyddog Addysg. Ni fydd darpariaeth o'r fath yn parhau ym Mlynyddoedd 12 a 13 pan fydd disgyblion yn symud yn blwyddyn 11.

1.6 Cludiant i Ysgolion Enwadol

O dan ddeddfwriaeth cludiant ysgol presennol, mae gan ddysgwyr hawl i gludiant yn rhad ac am ddim i ysgol enwadol os ystyrir yr ysgol honno gan yr awdurdod lleol i fod yr ysgol addas agosaf ac mae pwêr gan awdurdodau lleol i wneud trefniadau cludiant dewisol i ddysgwyr nad ydynt yn mynychu ysgol addas oherwydd dewis enwadol.

Mae’r Awdurdod ar hyn o bryd yn darparu cludiant am ddim i ddisgyblion o oedran ysgol gorfodol (h.y.5) os ydynt yn byw y tu allan i’r pellter cerdded statudol ac nid mwy nag wyth milltir o’r ysgol.

1.7 Cludo ôl-16

Gall cludiant gael ei ddarparu am ddim i fyfyrwyr sy'n mynychu coleg addysg bellach ar yr un sail â myfyrwyr 16-19 oed sy'n mynychu'r chweched dosbarth mewn ysgolion cyhyd â bod: -

I. myfyrwyr rhwng 16-19 oed yn mynychu cwrs amser llawn;
II. y cwrs heb fod ar gael mewn ysgol neu goleg agosach i adref;
III. y myfyrwyr yn gymwys i dderbyn cymorth teithio yn unol â meini prawf cludiant am ddim (pellter).

Gall darpariaeth o'r fath gael ei gwneud cyhyd â-bod myfyrwyr ôl-16:-

- ✓ yn preswylio fel rheol yn yr ardal
- ✓ yn mynychu'r ysgol/coleg agosaf (hyd yn oed os yw'r ysgol/coleg oddi allan i ardal yr Awdurdod Lleol)
- ✓ ag anghenion addysgol arbennig, neu o dan amgylchiadau unigol neilltuol, sy'n gwneud darparu cludiant am ddim yn hanfodol

Gall cymorth ar gyfer myfyrwyr ysgolion uwchradd a cholegau sydd yn y grŵp oedran 16-19 gael ei ddarparu "drwy'r dull mwyaf effeithlon" h.y. yn cynnwys:-

- ✓ cludiant cerbydau contract;
- ✓ cludiant cyhoeddus;
- ✓ talu costau teithio ar gyfer cludiant car rhieni/car y myfyrwyr eu hunain.

Adran 2: Cyffredinol

2.1 Dewis sy'n ffafriaeth Rhieni

Mae'r Cyngor yn cydnabod ei rwymedigaeth i gydymffurfio â'r dewis sy'n ffafriaeth rhieni o safbwynt dewis ysgol.

Serch hynny, wrth ddewis ysgol ymhellach o'u cartref na'r ysgol addas agosaf sydd ar gael, bydd rhieni/gwarchodwyr yn mynd yn gyfrifol am gostau'r cludiant ac am y trefniadau i ac o'r ysgol honno.

2.2 Gwregysau Arbed

Mae gwregysau arbed wedi'u darparau yn yr holl gerbydau a dynodwyd yn gerbydau cludiant ysgol. Dylid nodi:-

I. bod yn rhaid gwisgo gwregysau arbed;
II. mai cyfrifoldeb pob disgybl yn unigol yw sicrhau bod ef/hi yn gwisgo gwregys arbed.

2.3 Ymddygiad

Wrth ddarparu gwasanaeth cludo, gall aelodau o'r staff a defnyddwyr y gwasanaeth ddisgwyl cael eu trin yn deg ac yn gyfiawn. Ni fydd goddefiad i aflonyddu o unrhyw fath. Ni fydd cam-drin, ysgogi trais na chreu twrf yn erbyn aelodau o'r staff na defnyddwyr y gwasanaeth yn dderbyniol, nac ychwaith ddifrodi cerbydau. Pe bai ymddygiad disgyblion wrth eu cludo yn arwain at unrhyw un o'r pethau a nodir uchod, gallai hynny arwain at dynnu cludiant y disgybl hwnnw yn ôl (gweler y ddogfen "Cludiant Ysgol - Canllaw i Rieni/Gwarchodwyr a Disgyblion") a/neu drosglwyddo'r taliadau am y difrod i rieni/gwarchodwyr y sawl a oedd yn gyfrifol. Gall yr Awdurdod wrthod cludo disgyblion sy'n arddangos ymddygiad bygythiol neu beryglus, ac eithrio pan fydd hyn yn nodweddiadol o anghenion arbennig canfyddadwy'r disgyblion.

2.4 Camerâu

Mewn rhai cerbydau contract neilltuol, gosodwyd Camerâu Cylch Cyfyng (CCTV). Diben y fenter hon yw:

- sicrhau diogelwch teithwyr a gyrrwyr;
- adnabod unigolion sydd o ganlyniad i'w hymddygiad annerbyniol yn mynd yn groes i gôd ymddygiad yr Awdurdod Lleol ac, o bosib, yn yr achosion gwaethaf yn peryglu bywydau teithwyr eraill. Wedi i unigolion o'r fath gael eu hadnabod bydd y camau y gellid eu gweithredu gan yr Awdurdod Lleol yn dilyn y drefn a osodwyd allan yn y ddogfen "Cludiant Ysgol – Canllaw i Rieni/Gwarchodwyr a Disgyblion".

2.5 Cwynion

Bydd pob cwyn gan ddisgyblion, rhieni, aelodau o'r cyhoedd, gyrrwyr, ac ati, ynghylch cludiant o'r cartref i'r ysgol yn destun ymchwiliad. Mae modd mynegi pryderon drwy gysylltu â'r canlynol neu drwy'r ysgol. (Mae'r wybodaeth hon ar gael yn y llawlyfr "Cludiant Ysgol - Canllaw i Rieni/Gwarchodwyr a Disgyblion")

Cwynion ynghylch ymddygiad disgyblion Cwynion ynghylch gyrrwyr Cwynion ynghylch cerbydau sy'n cael eu defnyddio ar gyfer cludiant ysgol Cwynion/ymholiadau ynghylch Hebryngwyr Ceir	CLIC Cyngor Sir Ceredigion Canolfan Rheidol Llanbadarn Fawr Aberystwyth Ceredigion SY23 3UE ☎01545 570881 ✉clic@ceredigion.gov.uk

2.6 Defnyddio Cludiant Cyhoeddus

Bydd y mwyafrif o ddisgyblion sydd â hawl i dderbyn cymorth yn cael eu cludo mewn cerbydau o dan contract penodol i'r Awdurdod Lleol; fodd bynnag, weithiau bydd cerbydau teithwyr cludiant cyhoeddus yn cael eu defnyddio.

2.7 Man Codi

Pan fydd cerbydau contract neu gerbydau teithwyr cludiant cyhoeddus yn cael eu defnyddio, nid yw bob amser yn bosibl trefnu bod llwybrau teithio cerbydau yn pasio heibio'n agos at gartrefi'r holl ddisgyblion. Felly, bydd yn ofynnol efallai i rieni wneud eu trefniadau eu hunain i'w plant gyrraedd a gadael 'man codi' agosaf y cerbyd. Gwneir pob ymdrech i gadw'r pellter mor fyr ag y bydd modd, ac ni ddylai fod yn hwy na 1.5 milltir.

Mewn achosion o'r fath bydd galw am gymorth rhieni i hebrwng disgyblion yn ddiogel at y cerbydau ac oddi wrthynt.

Mae'r llawlyfr "Cludiant Ysgol - Canllaw i Rieni/Gwarchodwyr a Disgyblion" ar gael oddi wrth yr Awdurdod Lleol, yn cynnig cyngor ac arweiniad i ddisgyblion/myfyrwyr a rhieni ynghylch yr hyn y gallant ei wneud i sicrhau bod y daith o ac i'r ysgol/coleg yn ddiogel.

2.8 Pa help sydd ar gael os yw’r llwybrau cerdded yn beryglus?

Pan fo dysgwyr yn byw llai na 2 filltir (ysgol gynradd) neu 3 milltir (ysgol uwchradd) o’r ysgol agosaf ac, felly heb fod â hawl i gludiant am ddim, ond yn teithio ar hyd ffordd a ystyrir gan y Cyngor i fod yn hynod beryglus, cynigir cludiant rhad ac am ddim.

Diffinnir ffordd beryglus pan fo natur y ffordd (sydd yn cynnwys llwybrau cerdded cyhoeddus) yn golygu nad yw’n rhesymol i ddisgwyl i ddysgwyr (gan ystyried eu hoedran a gyda hebryngwr fel bo angen) fedru cerdded mewn modd gymharol ddiogel. Wrth asesu diogelwch cymharol ffordd, bydd y Cyngor yn cynnal asesiad o’r risgiau a all dysgwr eu hwynebu ar hyd y ffordd dan sylw (gan gynnwys er enghraifft afonydd, ffosydd, cyflymder traffig ar hyd y ffordd ger llaw, hanes damweiniau, coed yn gorhongian neu ganghennau a allai amharu ar allu cerddwyr neu yrwyr i weld, ac ati). Cynhelid yr asesiad ar adeg o’r dydd a dyddiau’r wythnos y disgwylid i ddysgwyr ddefnyddio’r ffordd.

2.9 Apeliadau

Y Broses Apelio

Gall rhieni apelio yn erbyn penderfyniad yr awdurdod lleol ynghylch cymhwysedd eu plentyn i gael ei gludo/ei chludo i ysgol benodol. Mae'r Uned Cludiant Teithwyr Corfforaethol yn ystyried ceisiadau ac yn cyhoeddi penderfyniadau yn unol â pholisi'r Cyngor, ar ran y Prif Swyddog Addysg.

Mae'r broses apelio ar gyfer rhieni nad ydynt yn fodlon â phenderfyniad o ran cludiant i'r ysgol.

Sut i Apelio

Mae gan rieni 20 diwrnod gwaith ar ôl derbyn penderfyniad yr awdurdod lleol i wrthod cymorth cludiant i wneud cais ysgrifenedig yn gofyn am adolygiad o'r penderfyniad. Mae ffurflen benodol ar gael at y diben hwn y gellir ei dychwelyd trwy'r post neu e-bost. Dylai'r cais nodi'r holl resymau dros yr her i'r penderfyniad i wrthod cymorth; rhaid i hyn gynnwys yr amgylchiadau eithriadol sy'n ddigon cryf i wneud penderfyniad y tu allan i'r polisi cludiant o'r cartref i'r ysgol. Rhaid cynnwys tystiolaeth benodol gyda'r ffurflen i brofi'r amgylchiadau eithriadol.

O fewn 20 diwrnod gwaith o dderbyn cais ysgrifenedig y rhieni, mae panel adolygu uwch swyddogion gyda chynrychiolaeth o'r Gwasanaeth Ysgolion a'r Uned Cludiant Teithwyr Corfforaethol yn ystyried y dystiolaeth a gyflwynir. Yna bydd y rhieni'n derbyn ymateb ysgrifenedig yn nodi'r penderfyniad y daethpwyd iddo gyda'r rhesymeg dros y penderfyniad hwnnw.

Atodiad B – Ffurflen Apelio Cludiant i'r Ysgol

Apêl Aelod

Ar ôl derbyn penderfyniad adolygu uwch swyddog yr awdurdod lleol, gall rhieni ofyn bod eu hachos yn cael ei ystyried gan banel apêl sy'n cynnwys pedwar Cynghorydd. Rhaid gwneud y cais hwn cyn pen 20 diwrnod gwaith o ddyddiad yr ymateb ysgrifenedig gan swyddogion a dim ond os gellir cyflwyno tystiolaeth newydd.

Bydd rhieni a swyddogion yn cael cyfle i fynychu'r gwrandawiad. Bydd y rhieni a'r swyddog cynrychioli yn cael gwybod yn ysgrifenedig am y penderfyniad y daethpwyd iddo a'r rhesymeg dros y penderfyniad hwnnw cyn pen 5 diwrnod gwaith.

Cais am Gludiant Ysgol

ATODIAD A

I'w ddychwelyd at:	**CLIC, Cyngor Sir Ceredigion, Canolfan Rheidol, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, Ceredigion, SY23 3UE** **Ffôn: 01545 570881 ebost: clic@ceredigion.gov.uk**

Enw'r Ysgol y mae angen cludiant iddi:	

Mae angen llun ar bob cais newydd ar gyfer plant o oedran Ysgol Uwchradd, ysgrifennwch enw'r disgybl ar gefn y llun os gwelwch yn dda.

Cyfenw			
Enw(au) Cyntaf			
Cyfeiriad			
Côd Post		**Dyddiad Geni**	
Rhif ffôn		**Rhif ffôn symudol**	
Cyfeiriad ebost rhiant			

O un cyfeiriad yn unig y caiff cludiant ei ddarparu fel rheol, sef yr un a gofrestrwyd gyda'r Ysgol a'r Uned Derbyniadau yn y Gwasanaeth Ysgolion. RHAID i'r cyfeiriad fod yng Ngheredigion (h.y. fod Treth y Cyngor yn cael ei thalu i Gyngor Sir Ceredigion) - rhaid cyflwyno ceisiadau am gludiant o gyfeiriadau mewn siroedd eraill i'r Cyngor Sir berthnasol.

Weithiau gellir darparu cludiant o fwy nag un cyfeiriad lle mae trefniadau rhannu cystodaeth rheolaidd a pharhaol ar waith rhwng rhieni. Cysylltwch ar Uned Cludiant Teithwyr Corfforaethol am gais "Preswylio mewn Dau Gyfeiriad".

Dyddiad dechrau'r trafnidiaeth:	
Os ydych yn gwybod, Rhif taith y bws ysgol a'r contractwr:	
Man Codi:	
Enw brawd neu chwaer sydd yn teithio ar y bws/tacsi yn barod:	

Rheswm dros gwneud cais: (**Ticiwch y blychau priodol)**

	Disgyblion sydd yn derbyn addysg gynradd (o 5 oed) sydd yn byw 2 filltir neu fwy o'r Ysgol fwyaf addas agosaf
	Disgyblion sydd yn derbyn addysg uwchradd sydd yn byw 3 milltir neu fwy o'r Ysgol fwyaf addas agosaf

	Dechreuwr newydd nad yw'n mynd i'r ysgol eto neu yn symud ysgol
	Newid cyfeiriad (nodwch yr hen manylion)
	Tocyn Teithio wedi mynd ar goll neu difrodi (codir tâl o £2 yn daladwy i Cyngor Sir Ceredigion)

Gwybodaeth Ychwanegol

Cytundeb

Rwyf wedi darllen y Côd Ymddygiad wrth Deithio, Llywodraeth Cymru (ar gael ar www.ceredigion.gov.uk) a deallaf y gallai ymddygiad annerbyniol arwain at ddiddymu fy hawl i gael cludiant. DS – dim ond dysgyblion Blynyddoedd 6-13 sydd angen llofnodi hwn.

Llofnod Disgybl		**Dyddiad**	

Cadarnhaf fy mod wedi darllen y Côd Ymddygiad wrth Deithio, Llywodraeth Cymru (ar gael ar www.ceredigion.gov.uk) ac rwy'n deall y gallai ymddygiad annerbyniol gan fy mhlentyn arwain at dynnu yn ôl ei hawl i gludiant. Rwy'n cytuno y gallai'r wybodaeth ar y ffurflen hon gael eu trosglwyddo i'r gweithredwr cludiant. Derbyniaf y gallai'r cerbyd y bydd fy mhlentyn yn teithio arno weithredu system teledu cylch cyfrwng (CCTV) ac y gallai unrhyw ddarn o ffilm a gofnodwyd cael ei archwilio a'i ddefnyddio fel tystiolaeth o ymddygiad annerbyniol. Mae'r recordiad CCTV yn gyfrinachol ac ni chaiff ei weld ond gan bobl benodedig sydd wedi'u cymeradwyo drwy broses y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd.

Cadarnhaf hefyd bod y manylion uchod yn gywir, hyd y gwn i.

Llofnod Rhiant/ Warcheidwad		**Dyddiad**	

DEFNYDD SWYDDFA:

Dyddiad derbyniwyd		Cymwys:	Ddim yn gymwys:
Dyddiad dechrau daparu cludiant		Cadarnhad anfon i'r ysgol/adref	

Atodiad B

Ffurflen Apelio Cludiant i'r Ysgol

I'w ddychwelyd at:	**CLIC, Cyngor Sir Ceredigion, Canolfan Rheidol, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, Ceredigion, SY23 3UE** **Ffôn: 01545 570881 ebost:** clic@ceredigion.gov.uk

Enw'r Ysgol y mae angen cludiant iddi:	

Cyfenw			
Enw (au) Cyntaf:			
Cyfeiriad			
Cod Post		**Dyddiad Geni**	
Enw'r Rhiant/Gwarcheidwad		**Perthynas â'r Disgybl**	
Cyfeiriad		**Côd Post**	
Rhif Ffôn		**Rhif ffôn Symudol**	
Cyfeiriad e-bost			

Seiliau/rhesymau dros gyflwyno'r apêl

Rheswm	**Ticiwch**
Mae'r llwybr cerdded priodol i'r ysgol yn fwy na'r pellter statudol dwy neu dair milltir. *Os ydych yn dymuno apelio yn erbyn y pellter, caiff ei fesur yn ôl y llwybr cerdded byrraf rhwng y cartref a'r ysgol o'r ffordd agosaf a gynhelir gan y cyngor i'r eiddo, i fynedfa agosaf yr ysgol i safle'r ysgol.*	
Mae'r llwybr cerdded priodol yn anniogel i blentyn yng nghwmni oedolyn. *Os ydych am apelio yn erbyn diogelwch y llwybr cerdded i'r ysgol, bydd swyddogion, lle bernir bod angen hynny, yn gofyn am asesiad proffesiynol a/neu annibynnol o'r llwybr.*	
Mae gan fy mhlentyn anghenion meddygol sy'n golygu bod angen cymorth o ran teithio. *Os mai cyflwr meddygol a chyflwr iechyd eich plentyn yw eich rheswm dros yr apêl, mae angen tystiolaeth ysgrifenedig gan ysbyty neu feddyg.*	
Mae gan fy mhlentyn anghenion meddygol sy'n golygu bod angen cymorth teithio. *Esboniwch a oes gan eich plentyn anghenion arbennig a fydd yn effeithio ar allu eich plentyn i deithio i'r ysgol*	
Arall	

Manylion yr apêl:
Gwybodaeth ychwanegol/tystiolaeth ategol:

Rwy'n cadarnhau bod y wybodaeth uchod, hyd eithaf fy ngwybodaeth, yn gywir.

Llofnod y Rhiant/Gwarcheidwad		Dyddiad	

Ceredigion County Council

Home to School/College Transport Policy

Approved:

Contents

Introduction 3

Section 1: Transport for Primary and Secondary Aged Pupils 3

1.1 Schools at Capacity 4

1.2 Closure of School 4

1.3 Safety 4

1.4 Special Educational Needs / Additional Learning Needs 5

1.5 Change of Address 8

1.6 Transport to Denominational Schools 9

1.7 Post 16 Transport 9

Section 2: General 10

2.1 Parental Preference 10

2.2 Seat Belts 10

2.3 Behaviour 10

2.4 Cameras 10

2.5 Complaints 10

2.6 Use of Public Transport 11

2.7 Pick-up Point 11

2.8 What help is available if walking routes are dangerous? 11

2.9 Appeals 12

Appendix A - Application for School Transport 13

Appendix B - School Transport Appeal Form 15

Introduction

There is a statutory duty for Ceredigion County Council (as the Local Authority) to provide pupils of compulsory school age with free transport to their nearest suitable maintained school if they live over the statutory walking distance.

Free transport will be provided according to Ceredigion County Council's school transport policy as set out below. There arrangements apply to learners resident in Ceredigion or those deemed to be the responsibility of Ceredigion County Council.

Note: This information is correct at time of publication but may be subject to change as a result of changes in the law or County Council Policy.

Section 1: Transport for Primary and Secondary Aged Pupils

Transport will be provided free of charge for pupils of primary and secondary school age travelling over the statutory walking distance to/from the main entrance of their nearest suitable school.

The definition of nearest "suitable school" is where the "education or training provided is suitable having regard for the age, ability and aptitude of the learner and any learning difficulties he or she may have".

A pupil applying for assistance must be a Ceredigion resident. If he/she is attending the nearest suitable school and the distance between home and school by the shortest pedestrian route, is equal to or greater than the distances indicated below, they will normally be provided with free transport

- **Primary Aged Pupils (from 5 years of age) -** 2 miles or more from the school
- **Secondary Aged Pupils -** 3 miles or more from the school

Distance is measured by the shortest walking route between home and school. (From the nearest council maintained road to the property, to the nearest school entrance onto the school site).

The Local Authority can make discretionary arrangements for pupils who would not otherwise qualify for free home to school transport in exceptional circumstances.

Assistance may also be provided for pupils in certain circumstances on the grounds of:

- ✓ capacity
- ✓ closure of school
- ✓ re-organisation of school(s)
- ✓ safety
- ✓ medical
- ✓ statement of educational needs

- ✓ a change of residence in a final examination year
- ✓ continuation of an advanced course of study not being available at the nearest suitable school
- ✓ religious beliefs (within an 8 miles radius of the school)
- ✓ post 16 students

Appendix A – Application for School Transport

1.1 Schools at Capacity

Free school transport will be provided when the Local Authority is unable to make arrangements for a pupil to attend their nearest suitable school due to it being at or exceeding its capacity.

1.2 Closure of School

During consultation on the permanent closure of a school, the Authority will consult on the named suitable alternative school during the consultation process. Free transport for a specified period will be considered following the closure or a change in the status of a school.

1.3 Safety

The distance criteria whereby learners are entitled to free transport to and from their nearest suitable school is confirmed in Section 1. Distances below these thresholds for the purpose of this document are referred to as 'walking distances'.

The walking distance should be measured by the 'shortest available route'. A route is considered to be available if it is safe (as far as reasonably practicable) for a learner without a disability or learning difficulties to walk the route alone or with an accompanying adult if the learners age and levels of understanding requires this.

If a route is not 'available' and there is no alternative 'available' walking route within the respective distance threshold applicable to the learner's age, which can be used instead, the learner cannot be expected to walk to their nearest suitable school.

Local authorities are under a legal duty to assess the travel needs of learners who walk to school.

Free transport may be provided on the grounds of safety. Parents must apply, in writing, to the Chief Education Officer stating their reasons. The Authority will take into account the following when considering the application:

- ➢ age of pupil.
- ➢ nature of the route: is it dangerous and whether the child should be accompanied. It must be a route along which a child accompanied as necessary can walk, and walk with reasonable safety to school. (It does not fail to qualify as available because of

dangers, which would arise if the child were unaccompanied).

- whether the pupil is registered at the nearest school
- the availability of public passenger services

1.4 Special Educational Needs / Additional Learning Needs

The majority of pupils with Special Educational Needs will not require assistance with home to school transport and should be travelling wherever possible with their peers. Home to school transport for pupils with SEN should be:

- **About ability and not disability -** their home to school transport should be supporting their independence and enabling rather than disabling. It is about providing transport in the least restrictive way.

- **Inclusive and encourage pupils** to develop educationally and socially - this includes working towards independent travel.

- **In safety and reasonable comfort and in a state that is conducive to study -** this means providing the right equipment, the right vehicle, at the right time, with appropriately trained staff.

- **As cost effective as possible -** this means not only making sure school transport provision is focused on those who need it most, but that it is provided in the most cost effective way.

I. General Information on Home to School Transport:

Where an entitlement to free transport due to needs exists and there is no existing school transport available, the Local Authority may offer a fuel allowance at a fixed rate to parents who are willing to drive their children to school.

The duty applies to home to school travel arrangements at the start of the school day, and or at the end of the school day according to need. It does not relate to travel between educational institutions during the school day or before and after school provision. Distance is measured by the shortest walking route between home and school (From the nearest council maintained road to the school site).

It is not always possible to arrange the routes of vehicles to pass close to the home of all pupils. Parents may therefore be required to make their own arrangements for their children to get to and from the nearest 'pick-up' point of the vehicle. Every effort is made to keep this distance to a minimum and it should not exceed 1.5 miles. In these instances the assistance of parents in escorting pupils safely to and from vehicles is sought.

Escorts may be provided on some vehicles. This will be determined following an initial travel needs application/assessment and risk assessment where necessary.

If you move house, you will need to re-apply for free school transport. This is because your eligibility depends on the distance between your home and your school and you will need to apply as soon as you can after your new address is confirmed. As long as your home address and the school attended do not change, there is no need to re-apply for school transport every year. Parents/Guardians need to reapply for transport for their children returning to education post 16 and all applications will be assessed by the Local Authority.

II. Eligibility criteria:

Transport assistance will be provided to pupils with additional learning needs and/or disabilities in the circumstances set out in this policy.

The Local Authority will provide support to students with learning difficulties and/or disabilities who attend the nearest suitable school or the school assessed by the Local Authority as being able to meet his/her individual educational needs. When determining whether a child is attending their nearest suitable school the Local Authority must take into account the suitability of the school by having regard to physical, medical and any learning difficulties the learner may have.

The majority of additional learning needs can be met in the nearest school and parents/carers will be responsible for getting their child to and from school.

If a child attends a preferred, alternative mainstream school i.e. not the nearest suitable school but an alternative school that has been chosen by the parent/guardian, then they will be responsible for getting their child to and from school.

Parents of pupils with additional learning needs who the Local Authority have admitted to a

specialist resource facility within mainstream schools may apply for home to school transport. Each application will be individually assessed.

III. Application/Assessment:

Each case will be individually assessed in relation to the pupils' school placement and **only** from the pupil's home address. The transport needs will be assessed by the Local Authority with advice, where necessary, from other appropriate professionals. Parents/Guardians will need to complete a transport needs application/assessment form and provide any additional evidence to support the application. Should the application be agreed it can take up to 10 working days for the arrangements to take effect.

The following will be taken into consideration when deciding if a pupil is to be allocated free home to school transport and the type of transport provided :-

- the pupil's individual needs, social, emotional, educational or medical.
- the severity of the pupil/ student's additional learning needs.
- whether the pupil/student has serious medical problems, short-term or long-term.
- whether the pupil/student has serious difficulty with walking or general mobility difficulties.
- the distance to the school/college/placement in relation to the criteria set out above.
- whether the journey is on a main bus route, which is accessible to the pupil/student.
- whether there are any severe family/personal circumstances which impact on the ability of pupil/student to attend school/college which should be taken into account.

IV. Medical condition:

Individual transport arrangements may be made where the medical condition of learners either prevents them from making use of the existing transport or the condition prevents them from walking the statutorily defined walking distances. All applications for assistance on medical grounds must be supported by a medical certificate or signed statement from a medical practitioner which must clearly state that the learner is incapable of walking the specified walking distance to school.

V. Parents/Guardians have responsibility for:

- getting their child to and from school where they are not eligible for free school transport;
- applying for free transport where their child is eligible;
- informing the Local Authority and the school of changed circumstances which may affect transport;
- notifying the Local Authority prior to a change of address;
- ensuring that their child is ready and waiting for transport at the appropriate time and agreed location;
- accompanying their child to and from the vehicle should their child require escorting;
- ensuring that their child's behaviour while using school transport is acceptable.

VI. Looked After Children:

Home to School transport for Looked After Children will be provided in-line with the "Ceredigion Protocol on Education of Looked After Children". Transport for Looked After

Children is the joint responsibility of Social Services and Schools Service.

Transport for Looked After Children will be reviewed on a termly basis, or following a change in home or school placement.

VII. Residential/Out of County Provision:

If it is agreed that a child should attend a residential special school/boarding school out of the county the Local Authority will ensure that suitable travel arrangements are made to facilitate the attendance of the child at the school, provided that there is no nearer school that is suitable to meet the child's special educational needs whether this be in county or out of county but nearer than the parental preference.

The suitable travel arrangements will be determined by an assessment of the travel needs of the individual child in conjunction with any risk assessment deemed necessary.

For all children a holistic approach will be taken involving liaison with health and other relevant agencies to ensure that any additional health, social, welfare or other needs such as contact with home and the family are taken into account.

VIII. Review of Transport Needs:

The travel arrangements of all children will be reviewed periodically by the Local Authority at its discretion and in any event annually to coincide with the annual review. A periodic review and the need to comply with tendering requirements may result in a change to the type of vehicle, the route or the contractor. Officers will always notify parents/carers of any changes in advance. The Local Authority have carried out checks on all the transport companies being used to ensure they meet our standards and they are all expected to maintain the same level of service.

Any concerns, comments or queries regarding eligibility and assessment regarding the provision of Additional Learning Needs transport should be submitted to:-

Email:	sen@ceredigion.gov.uk
Telephone:	01970 633693
Post:	**Special Educational Needs Team** Schools Service Canolfan Rheidol Rhodfa Padarn Llanbadarn Fawr Aberystwyth Ceredigion SY23 3UE

1.5 Change of Address

The Authority may provide transport for pupils, following a change of address during the

final year of G.C.S.E or A level examinations, in order to ensure continuity of education. An application must be made to the Chief Education Officer. Such provision will not continue into Years 12 and 13 where pupils move in Year 11.

1.6 Transport to Denominational Schools

Under current school transport legislation, a learner is entitled to free transport to a denominational school if that school is considered by the local authority to be the learner's nearest suitable school, Local Authorities have the power to provide discretionary transport arrangements for learners who are not attending their suitable school because of denominational preference.

The Authority currently provides free transport for pupils of the minimum compulsory school age (i.e. 5) provided that they reside outside the statutory walking distance and not more than eight miles from the school.

1.7 Post 16 Transport

Free transport may be provided for students attending a college of further education on the same basis as 16-19 year olds attending school sixth forms if:

I. a student between 16-19 years of age attends a full time course;
II. the course is not available at a school or college nearer the student's home;
III. the student qualifies for transport assistance according to the free transport criteria (distance).

Such provision may be made if the post 16 student: -

- ✓ is ordinarily resident in its area;
- ✓ attends the nearest school/or college (even if outside the Local Authority's Area);
- ✓ has special educational needs or other individual circumstances which made the provision of free transport necessary.

Assistance for both secondary and college students of the age group 16-19 may be provided "by the most efficient means" i.e. to include:-

- ✓ conveyance by contract vehicles;
- ✓ conveyance by public transport;
- ✓ payment of travelling expenses for conveyance by parent/own car.

Section 2: General

2.1 Parental Preference

The Council recognises its obligations to comply with parental preferences regarding choice of nearest suitable school.

However, parents/guardians choosing a school further away from their home than the nearest suitable school available will be responsible for transport costs *and arrangements to and from that school*

2.2 Seat Belts

All designated school transport vehicles are provided with seat belts. It should be noted that: -

I. seat belts must be worn.
II. it is the responsibility of each individual pupil to ensure that he/she is wearing a seat belt.

2.3 Behaviour

In the provision of a transport service, staff and service users can expect fair and equitable treatment. Harassment of any form will not be tolerated. Abuse and violence of/to staff and/or service users and damage to vehicles will not be accepted. Pupils' behaviour while in transit which results in any of the above may result in that pupil's transport being withdrawn (see document "School Transport – A guide for Parents/Guardians and Pupils") and/or charges for damage being passed on to the parents/guardians of those responsible. The Authority may refuse to transport pupils displaying aggressive or dangerous behaviour, other than where this is symptomatic of the pupils identified special needs.

2.4 Cameras

CCTV has been installed in certain contract vehicles. The aim of the exercise is to

- ensure the safety of passengers and drivers.
- identify individuals who by virtue of their unacceptable behaviour contravene the behaviour code of the Local Authority and possibly in the worst-case scenario endanger the lives of other passengers. Where such individuals are identified the action that could be taken by the Local Authority is set out the document "School Transport - A guide for Parents/Guardians and Pupils".

2.5 Complaints

All complaints regarding home to school transport from pupils, parents, members of the public, drivers, etc. will be investigated. Concerns can be raised through contacting the following or via the school. (This information is available in the handbook "School

Complaints regarding pupil behaviour Complaints regarding drivers Complaints in relation to vehicles used for school transport Complaints/queries regarding Car Escorts	CLIC Ceredigion County Council Canolfan Rheidol Llanbadarn Fawr Aberystwyth Ceredigion SY23 3UE ☎01545 570881 ✉ clic@ceredigion.gov.uk

2.6 Use of Public Transport

The majority of pupils entitled to assistance will be conveyed by vehicles specifically contracted to the Local Authority; however, use may also be made of public passenger transport.

2.7 Pick-up Point

Where contract or public passenger vehicles are used then it is not always possible to arrange the routes of vehicles to pass close to the home of all pupils. Parents may therefore be required to make their own arrangements for their children to get to and from the nearest 'pickup' point of the vehicle. Every effort is made to keep this distance to a minimum and it should not exceed 1.5 miles.

In these instances the assistance of parents in escorting pupils safely to and from vehicles is sought.

The handbook "School Transport - A Guide for Parents/Guardians and Pupils" is available from the Local Authority offering advice and guidance for pupils/students and parents on what they can do in order that the journey to and from school/college may be undertaken safely.

2.8 What help is available if walking routes are dangerous?

When learners live less than 2 miles (primary school) or 3 miles (secondary school) from the nearest school and, therefore are not entitled to free transport, but travel to school along a road that is considered by the Council to be especially dangerous, free transport is offered.

A dangerous road is defined whereby the nature of the road (which includes public footpaths) means that it is not reasonable to expect learners (considering their age and with an escort as needed) to be able to walk in a comparatively safe manner. In assessing the comparable safety of a road, the Council will undertake an assessment of the risks a learner could face along the determined road (including, for example, rivers, ditches, traffic

speed along the nearby road, history of accidents, overhanging trees or branches that could impair the ability of pedestrians or drivers to see, etc.).The assessment would be held at the time of day and days of the week that learners would be expected to use the road.

2.9 Appeals

Appeals Process

Parents may appeal against the decision of the local authority regarding their child's eligibility for transport to a particular school. The Corporate Passenger Transport Unit considers applications and issues decisions in accordance with the Council's policy, on behalf of the Chief Education Officer.

The appeal process is for parents who are not satisfied with a school transport decision.

How to Appeal

Parents have 20 working days from receipt of the local authority's decision to refuse transport assistance to make a written request asking for a review of the decision. A School Transport Appeal Form is available for this purpose which may be returned by post or email. The request should set out all the grounds for the challenge to the decision to refuse assistance; this must include the exceptional circumstances which are sufficiently compelling for a decision to be made outside the home to school transport policy. The form must be accompanied by specific evidence to prove the exceptional circumstances.

Within 20 working days of receipt of the parents' written request, a senior officer review panel with representation from Schools Service and Corporate Passenger Transport Unit considers the evidence presented. The parents will then receive a written response setting out the decision reached with the rationale for that decision.

Appendix B - School Transport Appeal Form

Member Appeal

Following receipt of the local authority's senior officer review decision, parents can request that their case is considered by an appeal panel made up of four Councillors. This request must be made within 20 working days of the date of the written response from officers and only if new evidence can be presented.

Parents and officers will have the opportunity to attend the hearing. The parents and representing officer will be informed in writing of the decision reached and the rationale for that decision within 5 working days.

APPENDIX A

Application for School Transport

To be returned to:	**CLIC, Ceredigion County Council, Canolfan Rheidol, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, Ceredigion, SY23 3UE** **Tel: 01545 570881 email: clic@ceredigion.gov.uk**

Name of School to which transport is required:	

	Photograph required for any new application for Secondary aged pupils, please write pupil's name on back of photograph.

Surname			
First name (s)			
Address			
Post Code		**Date of Birth**	
Telephone Number		**Mobile Number**	
Parent Email address			

Transport will usually be provided from one address only, this must be the address registered with the School and the Admissions Unit at the County Council's Schools Service. This address MUST be in Ceredigion (i.e. Council Tax paid to Ceredigion County Council) – applications for transport from addresses in other Counties must be made to the relevant County Council.

Transport may sometimes be provided from more than one address where there are regular and permanent shared custody arrangements between parents. Please contact the Corporate Passenger Transport Unit to request a "Dual Residency Application Form".

Date transport is required:	
If known, School bus route and contractor:	
Pick up point:	
Names of siblings currently travelling in taxi/on bus:	

Reason for applying: **(please tick appropriate box)**

	Pupil receiving primary education (from 5 years of age) living 2 miles or more from their nearest suitable school
	Pupil receiving secondary education living 3 miles or more from their nearest suitable school

	New starter, not yet attending school or moving schools
	Change of address (please provide old details)
	Current pass lost or damaged (£2 charge made payable to Ceredigion County Council)

Additional information

Agreement

I have read the Welsh Government Travel Behaviour Code (available on www.ceredigion.gov.uk) and understand that unacceptable behaviour may result in the withdrawal of my entitlement to transport. NB – only pupils in Years 6-13 need sign below.

Pupil signature		**Date**	

I confirm that I have read the Welsh Government Travel Behaviour Code (available on www.ceredigion.gov.uk) and understand that unacceptable behaviour by my child may result in the withdrawal of their entitlement to transport. I agree that information contained in this form may be passed to the transport operator. I accept that the vehicle that my child will travel on may have a CCTV system in operation and that any footage recorded may be used as evidence. The CCTV footage is confidential and will only be viewed by designated persons that have been approved through the Disclosure and Barring Service process.

I also confirm that the above information is, to the best of my knowledge correct.

Parent/ Guardian signature		**Date**	

OFFICE USE:

Date received		**Entitled:**	**Non Entitled:**
Transport commencement date		**Confirmation sent to school/home**	

Appendix B

School Transport Appeal Form

Caru·Love Ceredigion

To be returned to:	**CLIC, Ceredigion County Council, Canolfan Rheidol, Llanbadarn Fawr, Aberystwyth, Ceredigion, SY23 3UE** **Tel: 01545 570881 email:clic@ceredigion.gov.uk**

Name of School to which transport is required:	

Surname			
First name (s)			
Address			
Post Code		**Date of Birth**	
Parent's/Guardian Name		**Relationship to Pupil**	
Address		**Postcode**	
Telephone Number		**Mobile Number**	
Email address			

Grounds/reasons for submitting the appeal

Reason	Tick
The appropriate walking route to school exceeds the statutory two or three miles distance. *If you wish to appeal against the distance, it is measured by the shortest walking route between home and school from the nearest council maintained road to the property, to the nearest school entrance onto the school site*	
The appropriate walking route is unsafe for a child accompanied by an adult. *If you wish to appeal against the safety of the walking route to school, officers will, where deemed necessary, seek a professional and/or independent assessment of the route.*	
My child has medical needs that mean travel assistance is needed. *If your reason for the appeal is the medical and health condition of your child, written evidence from a hospital or doctor is required.*	
My child has special needs that travel assistance is needed. *Please explain if your child has special needs that will affect your child's ability to travel to school*	
Other	

Details of appeal:
Additional information/supporting evidence:

I confirm that the above information is, to the best of my knowledge correct.

Parent/ Guardian signature		**Date**	

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Eitem Agenda 11

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y cyfarfod:	**18 Mai 2021**
Teitl:	**Cynrychiolwyr yr Awdurdod Lleol ar Gyrff Llywodraethol**
Pwrpas yr adroddiad:	**Cadarnhau enwebiadau cynrychiolwyr yr Awdurdod Lleol ar Gyrff Llywodraethol** **Er Penderfyniad**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Catrin Miles, Gwasanaeth Ysgolion, Dysgu Gydol Oes a Hamdden.**

Ysgol Gynradd Gymunedol Llan-non: Ail-ethol Lodwick Lloyd Y.H. yn Llywodraethwr yr Awdurdod Lleol ar gais Corff Llywodraethol Ysgol Gynradd Gymunedol Llan-non.

Ysgol Gynradd Aberteifi: Ail-ethol Ceri Adams-Lewis yn Llywodraethwr yr Awdurdod Lleol ar gais Corff Llywodraethol Ysgol Gynradd Aberteifi.

Ysgol Gynradd Gymunedol Plascrug: Ethol Kerry Ferguson yn Llywodraethwr yr Awdurdod Lleol ar gais Corff Llywodraethol Ysgol Gynradd Gymunedol Plascrug.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	**A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig?** Naddo - nid yw'r adroddiad yn cyfeirio at bolisi na newid mewn gwasanaeth. ***Crynodeb*:** **Hirdymor:** **Cydweithio:** **Cynnwys:** **Atal:** **Integreiddio:**
Argymhelliad:	**Gofynnir i'r Aelodau gadarnhau enwebu'r sawl a enwir uchod yn gynrychiolwyr yr Awdurdod Lleol ar Gyrff Llywodraethol yr ysgolion perthnasol.**
Rheswm dros y penderfyniad:	**Er mwyn enwebu cynrychiolwyr yr Awdurdod Lleol ar Gyrff Llywodraethol.**

Trosolwg a Chraffu: Fframwaith Polisi:	Ddim yn berthnasol
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Ddim yn berthnasol
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Dim
Goblygiadau Cyfreithiol:	
Goblygiadau o ran staffio:	Dim
Goblygiadau o ran Eiddo / Asedau:	Dim
Risgiau:	Ddim yn berthnasol
Pwerau Statudol:	Ddim yn berthnasol
Papurau Cefndir:	Ddim yn berthnasol
Atodiadau:	Ddim yn berthnasol

Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Meinir Ebbsworth – Swyddog Arweiniol Corfforaethol - Ysgolion
Swyddog Adrodd:	Nia James
Dyddiad:	04 Mai 2021.

Eitem Agenda 12

Cyngor Sir Ceredigion

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y cyfarfod:	25 Mai 2021
Teitl:	Polisi Gwrth-fwlio Ysgolion Ceredigion.
Pwrpas yr Adroddiad:	Diweddaru'r Cabinet ar y Dogfennau Canllawiau diweddaraf ar Wrth-fwlio yn Ysgolion Ceredigion.
Er gwybodaeth:	Er penderfyniad
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Catrin Miles, Dysgu Gydol Oes a Sgiliau, Cefnogi ac Ymyrraeth.

Bu i Lywodraeth Cymru ymgynghori ar argymhellion ar gyfer y canllawiau Gwrth-fwlio diwygiedig rhwng 14 Tachwedd 2018 a 15 Chwefror 2019. Bu i arweinlyfr enghreifftiol o adnoddau ddod law yn llaw â chanllawiau drafft. Argymhellwyd i ganllawiau gwrth-fwlio gael eu datblygu er mwyn creu dogfen oedd yn fwy clir ac yn hawdd ei defnyddio. Bu i Gyngor Sir Ceredigion ymateb i'r ymgynghoriad yn ogystal â 64 ffynhonnell arall.

Datblygwyd Canllawiau Gwrth-fwlio Ysgolion Ceredigion er mwyn rhoi'r arfau a'r wybodaeth berthnasol i'n plant a'n staff fedru mynd i'r afael â bwlio. Mae'r polisi'n adlewyrchu'r canllawiau gwrth-fwlio cyfredol a grëwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Tachwedd 2019, sef 'Parchu eraill - Hyrwyddo Hawliau, Parch a Chydraddoldeb'. Datblygwyd y canllawiau yma mewn ymgynghoriad llawn â staff, dysgwyr, rhieni/ gofalwyr a llywodraethwyr ysgol.

Mae'r ddogfen ganllawiau newydd yn nodi'r newid mewn terminoleg i gymharu â pholisïau blaenorol. Bellach cyfeirir at y 'dioddefwr' fel "targed" a gelwir y "bwli" yn "tramgwyddwr". Yn y ddogfen ceir hefyd rhestr a chyfeiriadau tuag at amrywiaeth o ddeddfwriaeth fydd yn anelu tuag at amddiffyn hawliau plant a phobl ifanc i fyw bywyd sy'n rhydd o unrhyw gamdriniaeth a niwed, gan gynnwys bwlio. Nid oes diffiniad cyfreithiol o fwlio, fodd bynnag mae Llywodraeth Cymru wedi ei ddiffinio fel a ganlyn:

'Ymddygiad gan unigolyn neu grŵp, a ailadroddir dros amser, sy'n brifo unigolyn neu grŵp arall yn fwriadol, un ai'n gorfforol neu'n emosiynol'.

Ar gyfer yr Ysgolion yng Ngheredigion sydd eisoes wedi cwblhau rhaglen gwrth-fwlio KIVA, mae'r diffiniad ychwanegol isod wedi ei gynnwys o fewn y canllawiau hefyd:

Ymddygiad Niweidiol / triniaeth diraddiol sy'n
- ***Fwriadol***
- ***Yn ymddygiad sy'n ailadrodd ei hun***

- ***Wedi ei dargedu at unigolyn sy'n llai pwerus"***

Mae hefyd canllawiau clir ar sut y caiff bwlio ei fynegi, yn ogystal â'r hyn na chaiff ei ystyried fel bwlio. Mae hyn yn cynnwys Troseddau Casineb a bwlio ar-lein.

Bydd y canllawiau yn darparu Ysgolion Ceredigion â rhestr o asiantaethau ac adnoddau i'w cefnogi wrth godi ymwybyddiaeth o faterion sy'n ymwneud â bwlio a sut y gallant gael eu gweithredu o fewn y cwricwlwm. Yn ogystal mae strategaethau wedi eu rhestru ar sut y gall Ysgolion hefyd godi ymwybyddiaeth rhieni / gofalwyr o faterion sy'n ymwneud â bwlio.

Mae nifer o ysgolion Ceredigion wedi cwblhau hyfforddiant KIVA, ac y mae'r rhaglen yma'n cynnwys camau i'w cymryd er mwyn atal bwlian a mynd i'r afael ag achosion o fwlian sydd wedi eu dwyn at sylw staff.

Yn ogystal ag atal / nodi ymddygiad bwlio mae hefyd opsiynau o ran canlyniadau a strategaethau datrys anghytundebau i'w hystyried a chyfarwyddyd ar gyfer nodi pryd y cymerir camau gweithredu o ran digwyddiadau bwlio sy'n cymryd lle y tu allan i'r Ysgol.

Mae darn yn y ddogfen sy'n ymwneud â chofnodi a monitro digwyddiadau yn ogystal ag amlygu'r weithdrefn gwyno os bydd ei hangen. Mae hefyd nifer o atodiadau i gefnogi'r canllawiau yma. Dyma ganllawiau cynhwysfawr i gefnogi Ysgolion Ceredigion.

	Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os nad oes, esboniwch pam	Caiff yr Asesiad Effaith ei hadolygu.
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol	***Crynodeb:*** **Hirdymor:** **Cydweithio:** **Cynnwys:** **Atal:** **Integreiddio:**	
Argymhelliad:	Cymeradwyo: 1. Canllawiau ar gyfer Polisi Gwrth-fwlio Ceredigion Hawliau, Parch a Chydraddoldeb 2019; a 2. Mabwysiadu'r polisi gan ysgolion Ceredigion.	
Rheswm dros y penderfyniad:	Diweddaru a rhannu gwybodaeth gyda'r Cabinet ar y Dogfennau Canllawiau diweddaraf ar Wrth-fwlio yn Ysgolion Ceredigion.	
Trosolwg a Chraffu:	Amherthnasol	
Fframwaith Polisi:	Amherthnasol	

Blaenoriaethau Corfforaethol:	Amherthnasol
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	Dim
Goblygiadau Cyfreithiol:	Dim
Goblygiadau Staffio:	Dim
Goblygiadau Eiddo / Asedau	Dim
Risg (au):	Amherthnasol
Pwerau Statudol:	Amherthnasol
Papurau Cefndir :	7 Draft anti bullying guidance 1
Atodiadau:	
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Meinir Ebbsworth, Swyddog Arweiniol Corfforaethol Ysgolion a Diwylliant.
Swyddog Adrodd:	Kizzie Garner Hughes
Dyddiad:	25-5-2021

Cyngor Sir
CEREDIGION
County Council

Canllawiau ar gyfer Polisi Gwrth-fwlio Ceredigion

Hawliau, Parch, Cydraddoldeb

2019

NODER (i'w ddileu pan fydd y ddogfen wedi'i mabwysiadu). Mae'r ddogfen hon yn cyfeirio drwyddi at y polisi Gwrth-fwlio. Mae'n bwysig cofio bod cyfarwyddyd newydd yn nodi bod hwn yn bolisi ffurfiol y mae'n rhaid i'r Corff Llywodraethol ei fabwysiadu.

RHAN 1 – YSGOLION

Clawr blaen polisi gwrth-fwlio ysgol

Mae'n arfer dda dangos bod gan bolisi'r ysgol glawr newydd bob blwyddyn a'r clawr hwnnw wedi ei ddylunio gan y disgyblion e.e. drwy gystadleuaeth yn ystod wythnos Gwrth-fwlio ym mis Tachwedd neu drwy'r Cyngor Ysgol.

Gweler yr enghraifft isod:

CYFLWYNIAD

Mae Polisi Gwrth-fwlio ein hysgol wedi ei ddatblygu er mwyn rhoi'r wybodaeth berthnasol i alluogi ein plant a'n staff i fynd i'r afael â bwlio. Mae'r polisi gwrth-fwlio hwn yn adlewyrchu'r canllawiau presennol a gynhyrchwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Tachwedd 2019 ac fe'i datblygwyd mewn ymgynghoriad llawn â staff, dysgwyr, rhieni/gofalwyr a llywodraethwyr yr ysgol.

Mae bwlio yn un o'r prif faterion y mae plant a phobl ifanc yn mynegi pryder yn eu cylch. Mae ein hysgol yn datgan hawl pob plentyn i fod yn ddiogel er mwyn dysgu, datblygu perthnasau iach a chyflawni ei orau. Er mwyn i hyn ddigwydd, mae'n bwysig atal a herio pob ffurf ar fwlio. Y weledigaeth ar gyfer ein hysgol yw ……………………………………………..

Rhaid diogelu'r sawl sy'n cael eu targedu (h.y. y dioddefwyr) a rhaid helpu'r tramgwyddwyr (y bwlis) i newid eu hymddygiad a chael y cyfle i ddelio ag unrhyw anghenion emosiynol sydd wrth wraidd eu hymddygiad. Dylid trefnu cymorth penodol ar gyfer y mwyaf bregus, gan gynnwys y sawl â nodweddion gwarchodedig ac anghenion ychwanegol.

Mae bwlio ar-lein drwy gyfrwng technoleg wedi ei nodi'n bryder cynyddol yn fyd-eang, yn genedlaethol ac yn lleol, ac mae'n her gynyddol sy'n elwa o waith partneriaeth ehangach – yn enwedig mewn cydweithrediad gyda'r heddlu.

PAM CAEL POLISI A CHANLLAWIAU GWRTH-FWLIO?

Mae'r ddeddfwriaeth ganlynol yn gymwys i holl ysgolion Cymru ac yn anelu at amddiffyn hawliau plant a phobl ifanc i'w galluogi i fyw bywyd sy'n rhydd rhag camdriniaeth a niwed, gan gynnwys bwlio. Mae ein polisïau yn glynu wrth y ddeddfwriaeth ganlynol:

- Mesur Hawliau Plant a Phobl Ifanc (Cymru) 2011
- Deddf Cydraddoldeb 2010 – Mae pennod 1 rhan 6 y Ddeddf yn gwahardd gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth mewn ysgolion.
- Mesur Teithio gan Ddysgwyr (Cymru) 2008
- Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006 – mae'r ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i ysgolion fod â pholisïau sy'n hybu ymddygiad da, ac yn benodol, polisïau sy'n rhwystro pob dull o fwlio ymysg disgyblion. Mae'r ddeddf hefyd yn rhoi awdurdod i benaethiaid osod sancsiynau disgyblu am ymddygiad amhriodol.
- Deddf Plant 2004 – mae'r ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i awdurdod lleol hybu cydweithio rhyngddo ac amryw gyrff ac unigolion eraill, gyda golwg ar wella llesiant plant yn yr ardal, o safbwynt addysg, hyfforddiant a hamdden.
- Deddf Addysg 2002 – mae'r ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i ysgolion fod â gweithdrefn gwyno. Mae hyn yn arbennig o bwysig i rieni a gofalwyr sy'n teimlo nad yw eu hysgol wedi delio'n ddigonol ag achos o fwlio.
- Deddf Hawliau Dynol 1998 – mae'r ddeddf hon yn ei gwneud yn ofynnol i ysgolion fod â pholisïau sy'n cydymffurfio â'r Ddeddf, yn arbennig, Rhan 1 Adran 1 o'r Ddeddf sy'n nodi na ddylai unrhyw un fod yn agored i artaith na thriniaeth neu gosb annynol neu ddiraddiol.
- Deddf Addysg 1996 – mae rhan 4 y Ddeddf hon yn darparu ar gyfer plant ag anghenion addysgol arbennig.
- Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn a Chonfensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau Pobl ag Anableddau
- Amcanion Cynllun Cydraddoldeb Strategol Ceredigion 2014 – 18 (2.2)

- Deddfwriaeth Droseddol sy'n cynnwys: Deddf Cyfathrebu Maleisus 1988, Deddf Diogelu rhag Aflonyddu 1997, Deddf Gwrthderfysgaeth a Diogelwch 2015.

DEDDF CYDRADDOLDEB 2010

Dan Ddeddf Cydraddoldeb mae gan awdurdodau lleol a chyrff cyhoeddus eraill, gan gynnwys ysgolion, ddyletswydd gyfreithiol i fodloni gofynion Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus i:

- Ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth ac unrhyw ymddygiad arall a waherddir gan y Ddeddf
- Hyrwyddo cydraddoldeb cyfleoedd rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai hynny nad ydynt yn rhannu'r nodwedd honno
- Meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai hynny nad ydynt yn rhannu'r nodwedd honno
- Mae bwlio sy'n gysylltiedig â rhagfarn yn golygu gelyniaeth tuag at bobl â nodweddion gwarchodedig a ddiogelir yn ôl Deddf Cydraddoldeb 2010. Mae pobl o'r fath yn cynnwys y sawl sydd ag anableddau neu anghenion addysgol arbennig, pobl y mae eu hethnigrwydd, eu hil, eu hedrychiad neu eu treftadaeth yn wahanol i'r rhai hynny sy'n ymroi i ymddygiad sy'n gysylltiedig â rhagfarn; pobl o'r rhyw arall, pobl sy'n lesbiaid, yn hoyw neu'n ddeurywiol; neu bobl sy'n cwestiynu eu rhyw neu sy'n drawsrywiol.

Y DYLETSWYDDAU PENODOL YNG NGHYMRU

Mae gan sefydliadau'r sector cyhoeddus yng Nghymru, gan gynnwys awdurdodau lleol ac ysgolion, ddyletswyddau cyfreithiol hefyd a amlinellir yn Neddf Cydraddoldeb 2010 (Cymru) rheoliadau 2011, sef:

- Cyhoeddi Cynllun Cydraddoldeb Strategol ac amcanion cydraddoldeb bob pedair blynedd;
- Cynnal gweithgareddau ymgysylltu ac ymwneud ar gyfer grwpiau â 'nodweddion gwarchodedig';
- Sicrhau bod mynediad at yr holl ddogfennau a gyhoeddwyd;
- Asesu effaith y polisïau a'r cynlluniau perthnasol;
- Hyfforddi a chasglu gwybodaeth am gyflogaeth;
- Hybu gwybodaeth a dealltwriaeth o'r Ddeddf Cydraddoldeb ar draws y sefydliad;
- Mynd i'r afael â gwahaniaethau annheg o ran cyflogau;
- Defnyddio arferion caffael i gyfrannu at y broses o gyflawni amcanion cydraddoldeb; ac
- Adolygu cynnydd wrth weithredu'r Cynllun Cydraddoldeb Strategol a chamau gweithredu cysylltiedig.

Am wybodaeth bellach a manylion ynghylch Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus yng Nghymru – Addysg ac Ysgolion, ewch i:

www.wlga.gov.uk/equalities-publications/briefing-on-public-sector-equality-duties-in-wales-education- and-schools

CYSYLLTIADAU GYDA PHOLISÏAU ERAILL YN YR YSGOL

Mae cysylltiadau uniongyrchol rhwng y polisi hwn a'r polisïau a'r gweithdrefnau canlynol yn yr ysgol:

- Polisi rheoli ymddygiad
- Polisi amddiffyn plant

- Polisi Anghenion Addysgol Arbennig
- Polisi hawliau cyfartal
- Polisi e-ddiogelwch

YR HYN A YSTYRIR YN FWLIO A'R HYN NAD YW'N CAEL EI YSTYRIED YN FWLIO?

Nid oes diffiniad cyfreithiol o fwlio ond mae canllawiau Llywodraeth Cymru yn ei ddiffinio fel a ganlyn:

'Ymddygiad gan unigolyn neu grŵp, a ailadroddir dros gyfnod, gyda'r bwriad o niweidio rhywun arall, naill ai'n gorfforol neu'n emosiynol.'

Os yw eich ysgol yn dilyn rhaglen Kiva, yna gellir ychwanegu'r diffiniad isod:

"Ymddygiad niweidiol/israddiol sydd
- ***yn fwriadol***
- ***yn cael ei ailadrodd***
- ***wedi ei dargedu at unigolyn llai pwerus"***

Caiff bwlio ei fynegi drwy gyfrwng amrywiaeth o ymddygiadau niweidiol; gall ddigwydd wyneb-yn-wyneb neu yn yr amgylchedd digidol. Gall unigolyn neu grŵp fwlio, ond bydd fel arfer yn digwydd o flaen cynulleidfa er mwyn pwysleisio grym neu boblogrwydd. Gall gynnwys elfen o gyfrinachedd i sicrhau nad yw oedolion yn ymwybodol ohono. Mae bwlio'n digwydd yn fwriadol, mae'n digwydd fwy nag unwaith ac mae wedi ei anelu at rywun, gan adael yr unigolyn hwnnw'n teimlo'n analluog i wneud dim i'w atal.

Mae sawl math o fwlio, gan gynnwys y mathau a restrir isod:

corfforol – cicio, baglu neu wthio rhywun, anafu rhywun, difrodi ei eiddo neu wneud ystumiau i godi braw ar rywun

• **geiriol –** gwawdio a galw enwau, sarhau, bygwth, bychanu neu godi braw

• **emosiynol –** ymddygiad sydd wedi'i fwriadu i ynysu neu niweidio rhywun neu godi cywilydd arno

• **anuniongyrchol –** gweithredoedd cyfrwys neu lechwraidd sy'n digwydd y tu ôl i gefn y targed neu drwy ledu sïon

• **ar-lein –** defnyddio unrhyw fath o ddulliau technolegol, ffonau symudol, rhwydweithiau cymdeithasol, gemau, ystafelloedd sgwrsio, fforymau neu apiau i fwlio drwy gyfrwng negeseuon testun, negeseuon, delweddau neu fideo

• **niweidio perthnasoedd –** bwlio sy'n ceisio gwneud niwed i berthnasoedd neu statws cymdeithasol y targed: annog ei ffrindiau i droi cefn arno, elwa ar anghenion addysgol arbennig (AAA) neu salwch tymor hir unigolyn, targedu statws cymdeithasol ei deulu, ynysu neu godi cywilydd ar rywun yn fwriadol neu achosi helynt yn fwriadol i rywun

• **rhywiol –** cyffwrdd digroeso, bygythiadau, sylwadau a jôcs neu ensyniadau. Gall hyn hefyd gynnwys yr arfer o fynnu arian neu ffafrau rhywiol, yr hyn a elwir yn 'bornograffi dial' ac unrhyw gamddefnydd o luniau personol a chignoeth o'r dysgwr a dargedir

• **cysylltiedig â rhagfarn –** bwlio dysgwr neu grŵp o ddysgwyr oherwydd rhagfarn. Gallai hyn fod yn gysylltiedig â stereoteipiau neu ragdybiaethau ynghylch hunaniaeth. Mae bwlio sy'n gysylltiedig â rhagfarn yn cynnwys y nodweddion gwarchodedig. Gall rhagfarn ac mae rhagfarn hefyd yn ymestyn y tu hwnt i'r nodweddion gwarchodedig a gall arwain at fwlio oherwydd amrywiaeth o resymau eraill megis statws cymdeithasol a chefndir.

Er eu bod yn annerbyniol, nid yw rhai mathau o ymddygiad yn cael eu hystyried yn fwlio. Mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl i'r achosion hyn gael eu trin yn unol â pholisi ymddygiad yr ysgol i atal unrhyw bosibilrwydd o ddigwyddiad yn dwysáu ac yn datblygu'n achos o fwlio. *Cofiwch gyfeirio at Bolisi Ymddygiad Cadarnhaol eich Ysgol.*

Mae'r enghreifftiau canlynol yn achosion na fyddai fel arfer yn cael eu hystyried yn fwlio:

cweryl rhwng ffrindiau – fodd bynnag, gall cweryl rhwng ffrindiau waethygu a datblygu'n ymddygiad bwlïaidd oherwydd y ffaith bod gan gyn-ffrindiau wybodaeth fanwl am ofnau ei gilydd a'u teimladau ansicr. Bydd plant a phobl ifanc a dargedir gan gyn-ffrindiau yn teimlo'r brad hwnnw i'r byw, a byddant yn aml yn cael eu hynysu rhag eu grŵp blaenorol o ffrindiau

ymladd sy'n digwydd unwaith – mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl i ysgolion fynd i'r afael â hyn yn unol â'u polisi ymddygiad, oni bydd yn rhan o batrwm o ymddygiad sy'n awgrymu bod unigolyn arall yn cael ei dargedu'n fwriadol

cweryl neu anghytundeb – fel rheol ni ystyrir cweryl neu anghytundeb rhwng dau blentyn neu ddau berson ifanc yn enghraifft o fwlio. Fodd bynnag, efallai bydd angen cymorth arnynt i ddysgu parchu safbwyntiau pobl eraill

ymosodiad corfforol sy'n digwydd unwaith – mae Llywodraeth Cymru yn disgwyl y caiff hynny ei atal ac y bydd ysgolion yn mynd i'r afael â hynny yn syth. Efallai y bydd yn briodol hefyd i'r heddlu ymyrryd mewn achosion o ymosodiadau corfforol

sylwadau sarhaus a chellwair – yn aml, bydd plant yn protestio trwy ddweud mai jôc neu gellwair oedd digwyddiad. Os bydd dau ffrind sydd â grym cyfartal yn cellwair â'i gilydd yn aml, ni ystyrir hynny'n fwlio. Os bydd un dysgwr yn defnyddio'r hyn mae'n honni sy'n gellwair i fychanu neu fygwth dysgwr arall sydd heb rym i atal hynny a bod y weithred honno yn codi ofn arno, mae'n debyg y bydd hynny'n croesi'r ffin rhwng cellwair a bwlio

trosedd gasineb sy'n digwydd unwaith – os na chaiff yr ymddygiad hwn ei ailadrodd, ni fydd fel arfer yn cael ei ystyried yn fwlio, ond bydd yn ymddygiad troseddol. Byddai Llywodraeth Cymru yn disgwyl i ysgolion fynd i'r afael â'r digwyddiad yn unol â'u polisi ymddygiad a pholisïau perthnasol eraill, megis polisi 'Prevent' yr ysgol. Dylai'r ysgol ofyn i'r heddlu ymyrryd, os yw'r ysgol yn ystyried bod angen gwneud hynny.

<u>TROSEDD GASINEB</u>

Diffinnir Trosedd Gasineb yn dramgwydd troseddol……
Diffinnir Digwyddiad Casineb yn dramgwydd anhroseddol…..
Y mae'r targed (y dioddefwr) neu unrhyw unigolyn arall yn ei ganfod yn weithred a symbylwyd gan gasineb neu ragfarn a seiliwyd ar anabledd, hil, crefydd a chred, cyfeiriadedd rhywiol a thrawsrywedd gwirioneddol neu ganfyddedig unigolyn.

Yn syml, os targedir chi oherwydd pwy ydych neu pwy maen nhw'n meddwl ydych chi yn nhermau anabledd, hil, crefydd a chred, cyfeiriadedd rhywiol neu drawsrywedd yna mae hyn yn enghraifft o Drosedd Gasineb neu Ddigwyddiad Casineb. Mae troseddau casineb yn dramgwyddau troseddol difrifol, sy'n arwain at ddedfrydau cosb uwch. Pan dargedir rhywun oherwydd ei oedran neu'r dull o fyw y mae wedi ei ddewis (er enghraifft Goth), yna cofnodir hyn hefyd yn drosedd gasineb neu yn

ddigwyddiad casineb, ond heb y lefel uwch o ddedfryd, er y byddai gwasanaethau cymorth yn dal ar gael.

'Troseddau cyfeillio' yw'r term a ddefnyddir pan fo rhywun wedi ei dargedu gan *'ffrindiau'* honedig, oherwydd anabledd dysgu, fel rheol. Yn aml, cymerir mantais ar ddioddefwyr er mwyn cael eu harian, eu llety neu eu heiddo.

Gallai Trosedd Gasineb neu Ddigwyddiadau Casineb gynnwys y canlynol –

- Cam-drin geiriol
- Graffiti sarhaus
- Ymddygiad bygythiol
- Difrod i eiddo
- Ymosodiad
- Seiberfwlio
- Negeseuon testun, e-byst neu alwadau ffôn difrïol
- Dwyn arian, pethau gwerthfawr neu eiddo oddi arnoch.

Rheolir y rhan fwyaf o ddigwyddiadau casineb o fewn ysgolion yn fwyaf effeithiol drwy gyfrwng y Polisi Gwrth-fwlio a thrwy ddull adferol. Gellir adrodd am Droseddau Casineb Difrifol fel yr amlinellir isod -

Gellir dweud wrth yr heddlu am Droseddau Casineb neu Ddigwyddiadau Casineb drwy ffonio'r rhif 101 neu 999 mewn argyfwng. Bydd pob un yn Nyfed Powys sy'n dioddef o ganlyniad i Drosedd Gasineb yn cael gwasanaeth Swyddog Cymorth sydd wedi ei hyfforddi'n benodol ym maes Troseddau Casineb.

Gellir adrodd am droseddau casineb neu ddigwyddiadau casineb i Ganolfan Genedlaethol Swyddogol ar gyfer rhoi Cymorth ac Adrodd am Droseddau Casineb yng Nghymru. Gwasanaeth adrodd a chymorth cyfrinachol yw hwn sy'n cael ei redeg gan y Gwasanaeth Cymorth i Dioddefwyr.

SUT FYDDWN NI'N CODI YMWYBYDDIAETH O FWLIO A SUT YDYM NI'N YMGORFFORI GWAITH GWRTH-FWLIO YNG NGHWRICWLWM EIN HYSGOL?

Paragraff enghreifftiol:
Yn *(RHOWCH ENW'R YSGOL)* mae codi ymwybyddiaeth o faterion sy'n gysylltiedig â bwlio yn rhan o'n rhaglen wasanaethau dymhorol, a hefyd yn rhan o'n sesiynau Iechyd a Llesiant penodol, a gynlluniwyd yn y map cwricwlwm tymhorol. Mae ein gwaith cwricwlwm yn cynnwys y rhaglenni/sesiynau canlynol:

- School Beat
- KiVa
- LGBTQ / Stonewall Cymru
- NSPCC – Cofia Ddweud. Cadwa'n Ddiogel
- Hafan Cymru – Sbectrwm
- Cymorth i Ferched Cymru – S.T.A.R
- Adnoddau HWB
- Wythnos gwrth-fwlio
- Ymgorfforri sesiynau gwrth-fwlio o fewn ystod o feysydd dysgu e.e. Addysg Grefyddol, Drama, Hanes.

Os yw eich ysgol yn dilyn y rhaglen KiVa, cofiwch gynnwys yr wybodaeth isod:

Y Rhaglen KiVa

Fel ysgol rydym yn mabwysiadu elfennau o'r rhaglen gwrth-fwlio KiVa. Rhaglen wrth-fwlio a seiliwyd ar ymchwil yw KiVa ac a ddatblygwyd gan Brifysgol Turku, yn y Ffindir.

Mae rhaglen KiVa yn cynnwys camau cyffredinol a phenodol i atal bwlio ac i fynd i'r afael ag achosion o fwlio a ddaw at sylw ysgolion. Anelir y camau gweithredu cyffredinol at holl fyfyrwyr mewn ysgol. Maent yn cyfeirio at ymdrechion a wneir i ddylanwadu ar arferion y grŵp ac adeiladu'r gallu ym mhob plentyn i ymddwyn mewn ffyrdd adeiladol, i ysgwyddo cyfrifoldeb dros beidio ag annog bwlio ac i gefnogi'r dioddefwyr. Mae'r camau gweithredu penodol yn digwydd pan fo bwlio wedi dod at sylw staff yr ysgol. Ymdrinnir â phob achos unigol mewn cyfres o drafodaethau unigol a grŵp rhwng tîm KiVa'r ysgol a'r myfyrwyr sy'n cael eu heffeithio. Herir nifer o gyfoedion y dioddefwr i wirfoddoli i gynnig cefnogaeth er lles eu cyd-ddisgybl sydd wedi dioddef.

Nid ydym yn goddef unrhyw fath o fwlio ac mae hawl gan yr holl ddisgyblion sydd yn ein gofal i deimlo'n ddiogel ac i gael eu parchu, rhoddir ymwybyddiaeth iddynt o'n disgwyliadau o ran ymddygiad a beth yw canlyniadau gweithredoedd o fwlio o fewn yr ysgol. Er enghraifft, gallai canlyniadau amlygu'u hunain fel a ganlyn:

- Amser allan. Tynnu'r disgybl o'r dosbarth neu o'r sefyllfa, nid yn gymaint fel cosb, ond yn hytrach yn amser pan allant fyfyrio am eu hymddygiad a meddwl yn aml am ddatrysiad
- Amddifadu rhag breintiau, gyda'r cyfle o wneud iawn am y drwg a wnaethpwyd
- Cynllun rheoli unigol i'r disgybl
- Ymwneud rhieni
- Cwnsela
- Gwahanu'r bwli oddi wrth y dioddefwr (e.e ei symud i ddosbarth arall)

Crynodeb: Delio gydag achosion difrifol o fwlio
Ydy'r bwlio wedi ei gynllunio ac yn digwydd yn rheolaidd?

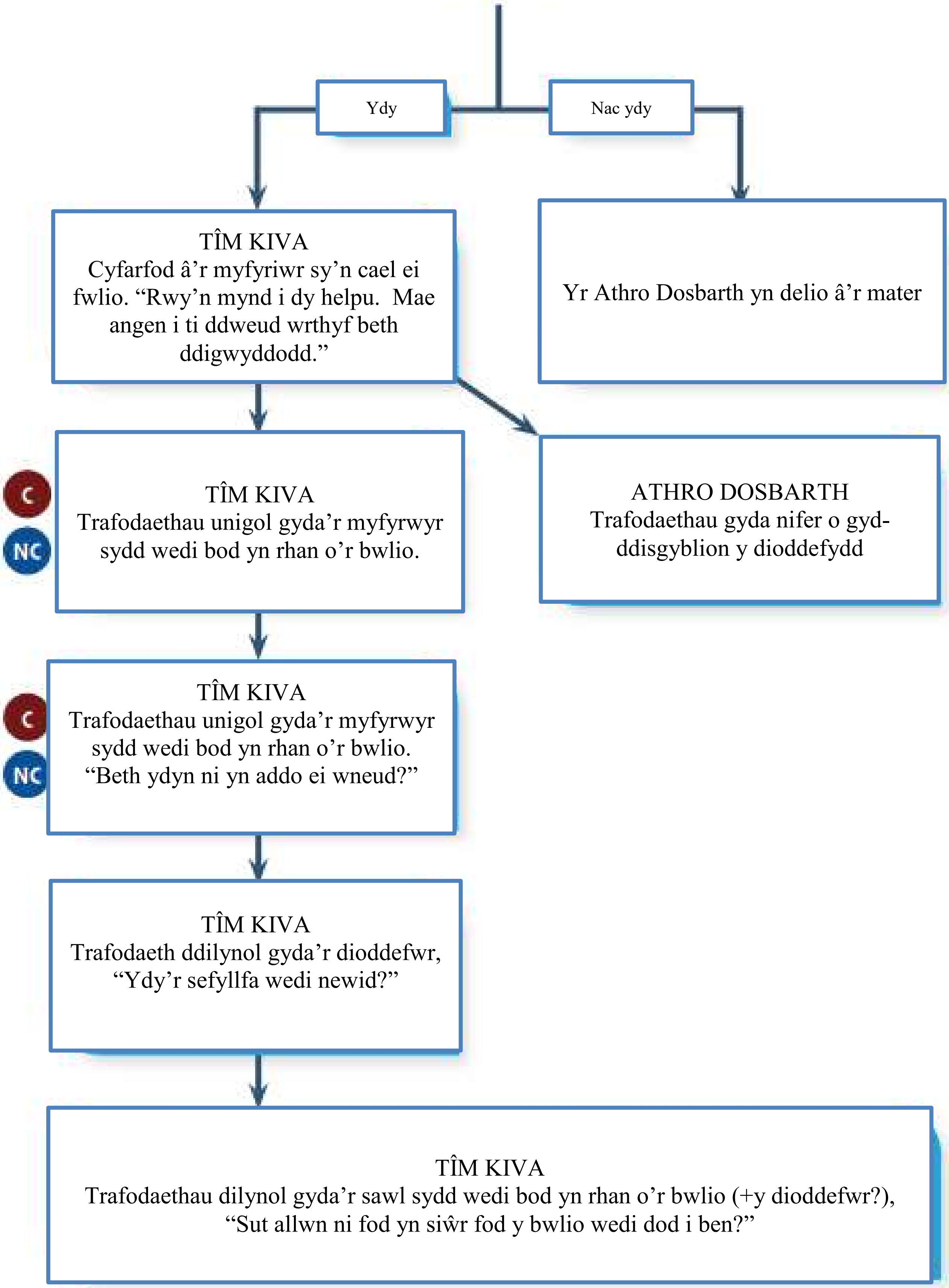

GWEITHIO GYDA RHIENI

Yn ein hysgol, rydym yn codi ymwybyddiaeth rhieni am faterion, polisïau a gweithdrefnau sy'n ymwneud â bwlio drwy gyfrwng y strategaethau canlynol:

- Taflenni a chylchlythyron a anfonir adref
- Diwrnodau agored
- Wythnosau gwrth-fwlio
- Prosbectws yr ysgol
- Gwefan yr ysgol
- Gweithdai

BETH YW'R ARWYDDION A ALLAI AWGRYMU BOD PLENTYN NEU UNIGOLYN IFANC YN CAEL EI FWLIO?

Efallai y bydd plentyn yn dweud wrthych yn uniongyrchol ei fod yn cael ei fwlio, ond os nad yw'n dweud hynny, arwyddion eraill y gallech edrych amdanynt a allai awgrymu ei fod yn cael ei fwlio yw:

- Dillad neu fag ysgol wedi'u difrodi
- 'Colli' eiddo
- Anafiadau gweledol megis cytiau neu gleisiau
- Amharodrwydd i fynd i'r ysgol neu i gymryd rhan mewn gweithgareddau grŵp yr oedd yn ymddiddori ynddynt cyn hyn
- Yn flinedig oherwydd anawsterau cysgu
- Newidiadau o ran ymddygiad
- Newidiadau amlwg yn ei hwyliau – newid i fod yn fewnblyg, yn ddigalon, yn grac, yn ddagreuol, yn ofidus neu'n anhapus
- Yr awydd i newid ei daith i'r ysgol/ei lwybr i'r ysgol neu amser ei daith i'r ysgol
- Yr awydd i newid ysgol.

SUT Y BYDDWN YN ATAL BWLIO YN EIN HYSGOL AC AR DEITHIAU I AC O'R YSGOL?

Byddwn yn llwyddo yn ein hymgyrch gwrth-fwlio drwy gymryd ymagwedd ysgol gyfan i fynd i'r afael â'r mater hwn. Mae hyn yn cynnwys y strategaethau canlynol:

- Arweinyddiaeth gref ac athrawon sy'n modelu gwerthoedd a disgwyliadau uchel, ac felly yn arwain drwy esiampl
- Bod yn ysgol sy'n parchu hawliau (drwy gymryd rhan yn rhaglen parchu hawliau Cronfa Ryngwladol y Cenhedloedd Unedig ar gyfer Plant (UNICEF))
- Parchu a gwerthfawrogi llais y disgybl yn y cyfan a wnawn (e.e. y Cyngor Ysgol)
- Canolbwyntio ar iechyd a llesiant disgyblion a monitro a gwerthuso hyn (e.e. monitro iechyd emosiynol yn rheolaidd)
- Hybu perthnasau iach ar draws yr ysgol, yn y dosbarth, yn ystod amser egwyl ac yn ystod gweithgareddau oddi ar y safle
- Darparu cwricwlwm iechyd a llesiant cynhwysfawr sy'n bodloni anghenion ein holl ddysgwyr
- Creu amgylchedd sy'n hyrwyddo iechyd a llesiant (e.e. mannau diogel i chwarae, ardaloedd ymdawelu, rhaglen KiVa, goruchwyliaeth ddigonol).
- Sicrhau a chynnal gofal, cefnogaeth ar arweiniad cadarn ac ymatebol (e.e. atebion amser cylch, bocs becso, cefnogaeth drwy fentora cyfoed)

- Cyfathrebu effeithiol a gweithio'n effeithiol gyda rhieni/gofalwyr

- Cefnogi dysgu proffesiynol ar gyfer pob aelod o staff a hwnnw wedi ei deilwra i ateb eu gofynion a'u cyfrifoldebau

SUT MAE EIN HYSGOL YN YMATEB I DDIGWYDDIADAU?

Yn (*RHOWCH ENW'R YSGOL)* mae gennym ddyletswydd gofal i amddiffyn ein dysgwyr i gyd a darparu amgylchedd diogel ac iach. Cymerir y camau canlynol wrth ddelio gyda bwlio:

- Trafod y digwyddiad gyda phob disgybl yn unigol a chofnodi'r wybodaeth (llofnodi a nodi dyddiad ar y cofnod)
- Ffonio rhieni'r targed (cadwch gofnodion o'ch sgwrs)
- Ffonio rhieni'r tramgwyddwr (cadwch gofnodion o'ch sgwrs)
- Cynigir cyfarfod i bob parti'n **unigol** i drafod yr holl wybodaeth a gasglwyd a chynllunnir beth i'w wneud tua'r dyfodol mewn partneriaeth gyda'r rhieni a'r dysgwyr. Penderfynir ar unrhyw gamau disgyblu yn erbyn y tramgwyddwr o fewn y cyfarfod hwn, gan gynnwys cefnogaeth drwy ymyrraeth bellach. Caiff unrhyw gefnogaeth ychwanegol y bydd ei hangen ar y targed (y dioddefwr) e.e. cwnsela, sgiliau pendantrwydd eu cynllunio a'u trafod mewn cyfarfod ar wahân
- Cynigir y dull cylch adferol i bob parti os dymunant gymryd rhan yn yr ymyrraeth hon. Dim ond gyda chytundeb pob parti y cynhelir cylchoedd adferol a phan fo pob un o'r partïon yn barod i hynny.

Mae'n bwysig eich bod yn defnyddio'r ffurflenni canlynol wrth gofnodi digwyddiadau a sicrhewch eu bod wedi eu cwblhau:

- 'Ffurflen Gwrth-fwlio' (Anti bullying Form)
- 'Ffurflen Cofnodi Bwlio' (Bullying Recording Form)
- 'Llyfr Cyswllt' (Contact Book)

PRYD FYDD YR YSGOL YN GWEITHREDU MEWN PERTHYNAS Â BWLIO Y TU ALLAN I'R YSGOL?

Mae Adran 89 (5A) Deddf Addysg ac Arolygiadau 2006 yn rhoi pŵer statudol i benaethiaid reoleiddio ymddygiad disgybl mewn sefyllfaoedd fel hyn 'i'r graddau y bo'n rhesymol'. Gallai bwlio fod yn enghraifft o sefyllfa pan ddefnyddia penaethiaid y pŵer hwn. Ysgolion unigol sydd yn y sefyllfa orau i farnu beth sy'n rhesymol yn eu hamgylchiadau neilltuol. Fel ysgol, byddwn yn ystyried y ffactorau canlynol wrth ddod i farn resymol ynghylch pryd i ymwneud ag achos o fwlio sy'n digwydd oddi ar safle'r ysgol.

Ymysg y gweithgareddau sy'n digwydd oddi ar y safle, pan fyddwn yn cymryd camau yn erbyn bwlio ac unrhyw ymddygiad amhriodol arall mae'r canlynol:

- Teithiau ysgol
- Gweithgareddau chwaraeon
- Lleoliadau profiad gwaith
- Taith addysgol
- Taith breswyl
- Ymddygiad ar y ffordd i ac o'r ysgol
- Ymddygiad mewn lle cyhoeddus tra bo'r disgybl yn ei wisg ysgol e.e yn y dref amser cinio

Seiberfwlio

Os yw bwlio ar-lein yn cael effaith ar lesiant disgybl sydd yn ein gofal, byddwn yn ymyrryd fel y bo'n briodol, er mwyn sicrhau diogelwch y targed (y dioddefwr), a hynny heb ystyried ai yn yr ysgol ai oddi ar safle'r ysgol y digwyddodd y bwlio,.

Bod yng ngofal aelod o staff yr ysgol
Os yw disgybl dan oruchwyliaeth aelod o staff a bod yr aelod hwnnw'n dyst i ddigwyddiad, yna disgwyliwn i gamau gweithredu perthnasol gael eu cymryd, yn unol â pholisi'r ysgol.

Cludiant
Os ceir digwyddiad yn ystod y daith i ac o'r ysgol, ymweliadau addysgol neu leoliadau eraill megis profiad gwaith neu gyrsiau coleg, boed hynny ar fws, mewn tacsi, wrth gerdded neu seiclo, byddwn yn ymyrryd ac yn cymryd camau gweithredu priodol. Byddwn yn sicrhau nad yw'r ymddygiad yn bygwth iechyd neu ddiogelwch dysgwyr, staff neu aelodau o'r cyhoedd. Byddwn yn cynnig tawelwch meddwl i ddysgwyr a allai deimlo dan fygythiad neu wedi eu dychryn gan ymddygiad lleiafrif bach o'u cyfoedion neu gan 'berygl dieithriaid'. Byddwn hefyd yn cynnig tawelwch meddwl i aelodau'r cyhoedd ynghylch y modd y mae'r ysgol yn gofalu am ddysgwyr ac yn eu rheoli ac, o wneud hynny, yn amddiffyn enw da'r ysgol.

Fel ysgol, byddwn yn ystyried dilyn y camau canlynol, er mwyn sicrhau diogelwch ein disgyblion yn ystod amserau teithio:

- Siarad â'r heddlu lleol am broblemau ar strydoedd lleol (os oes angen, gofyn i'r heddlu fod yn bresennol mewn mannau lle ceir trafferthion)
- Siarad â'r cwmni teithio am fwlio ar fysiau a rhoi cyngor i yrwyr sut i roi gwybod am ddigwyddiadau
- Neilltuo disgyblion hŷn i fws sy'n agos at eu cartref
- Gweithredu system 'bydi bws' lle bo disgyblion hŷn yn adrodd i aelodau staff penodol
- Ystyried cynnwys rhieni neu aelodau o'r gymuned leol
- Siarad â phennaeth ysgol arall pan fo disgyblion yr ysgol honno yn bwlio oddi ar safle'r ysgol
- Mapio llwybrau diogel i'r ysgol a sôn wrth ddisgyblion am y llwybrau hynny
- Siarad â disgyblion a dweud wrthynt sut i osgoi neu ymdrin â bwlio oddi ar safle'r ysgol

SUT MAE ADRODD AM FWLIO?

Yn ein hysgol rydym yn annog ein holl ddysgwyr i "ddweud" wrth aelod o staff am bryderon, gofidiau ac unrhyw ymddygiad sy'n peri loes ac yn effeithio ar eu llesiant. Mae ein hysgol yn gweithredu polisi drws agored ar gyfer rhieni/gofalwyr i sicrhau ein bod yn ymyrryd cyn gynted â phosibl. Os oes gan rieni/gofalwyr neu ddisgyblion bryderon sy'n ymwneud â bwlio, ein heiriolwr yn yr ysgol yw . ……………………………………………..

SUT Y CAIFF DIGWYDDIADAU EU COFNODI A'U MONITRO?

Caiff digwyddiadau bwlio eu cofnodi ar y ffurflen gofnodi ganlynol. Atodiad 1.

Ffurflen gofnodi bwlio – Canllawiau

- Nodwch y dyddiad, enw'r disgybl sy'n gwneud y gŵyn ac enw/enwau'r tramgwyddwr honedig
- Nodwch a oes hanes blaenorol o broblemau rhwng y disgyblion

Nodwch
- Beth?
- Pryd?

- Ble?
- Sut?
- Enw'r sawl sy'n adrodd am y gŵyn (gallai'n hawdd fod yn wahanol i'r dioddefwr)
- Enw'r Pennaeth (Penaethiaid) Blwyddyn

Camau gweithredu dilynol

Nodwch y camau gweithredu a gymerir yn dilyn y gŵyn.
Fel rheol:

- Trafodwch y digwyddiad gyda phob disgybl yn unigol
- Os yw'n briodol, trefnwch gyfarfod rhwng y disgyblion a'r Pennaeth Blwyddyn/Dirprwy Bennaeth sydd wedi bod yn ymdrin â'r digwyddiad
- Ffoniwch rieni'r dioddefwr (cadwch gofnodion o'r sgwrs)
- Ffoniwch rieni'r tramgwyddwr (cadwch gofnodion o'r sgwrs)
- Os oes gennych unrhyw amheuon am y camau disgyblu i'w cymryd, trafodwch gyda'r Dirprwy Bennaeth/Pennaeth
- Edrychwch i weld a ydych wedi dilyn polisi ymddygiad yr ysgol
- Llofnodwch a nodwch y dyddiad y cymerwyd y camau gweithredu

Ailystyried y gŵyn

- Ar y ffurflen, nodwch ddyddiad i fonitro'r dioddefwr (naill ai'r diwrnod canlynol os yw'n ddigwyddiad difrifol neu'r wythnos ganlynol os ydych yn hyderus i'r mater gael ei ddatrys ar ôl y cam gweithredu cyntaf.)
- Nodwch y dyddiad ar gyfer monitro yn eich dyddiadur
- Gofynnwch i'r dioddefwr a gafodd y mater ei ddatrys (Trafodaeth/Galwad ffôn i'r cartref)
- Nodwch y dyddiad, ar y ffurflen ac yn eich dyddiadur, ar ôl 4-6 wythnos er mwyn gwirio (fel uchod) fod y mater wedi ei ddatrys
- Cadwch gopi o'r ffurflen yn y ffeil ganolog (Cofrestr Fwlio'r Dirprwy Bennaeth)
- Cadwch gopi o'r ffurflen yn ffeil ysgol y dioddefwr a'r tramgwyddwr
- Os yw'r mater wedi ei ddatrys, cynigiwch dynnu'r ffurflen oddi ar ffeil ysgol y tramgwyddwr
- Fodd bynnag, cedwir y ffurflen ar ffeil y dioddefwr ac yn y Gofrestr Fwlio ganolog

<u>Y WEITHDREFN GWYNO</u>

Mae angen i rieni/gofalwyr ddilyn gweithdrefn gwyno'r ysgol. Yn y lle cyntaf, dylid hysbysu'r Pennaeth am y gŵyn, os nad yw'r rhiant/gofalwr yn hapus gydag ymateb yr ysgol/y Pennaeth, yna gellir ysgrifennu llythyr ffurfiol o gŵyn at gadeirydd y corf llywodraethol (RHOWCH ENW CADEIRYDD Y CORFF LLYWODRAETHOL A MANYLION CYSWLLT)
………………………………………………
Os yw rhieni/gofalwyr yn dal yn anfodlon gydag ymateb y corff llywodraethol, yna gallant fynd â'r mater at swyddog cwynion yr Awdurdod Lleol (RHOWCH ENW A RHIF CYSWLLT)
…………………………………………………….
Fel ysgol, rydym yn cynghori rhieni/gofalwyr fel a ganlyn:
Wrth siarad ag athrawon am fwlio:

- Peidiwch â chynhyrfu ond byddwch yn bwyllog
- Byddwch mor benodol â phosibl ynghylch yr hyn a ddigwyddodd, yn ôl eich plentyn
- Gwnewch nodyn o'r camau gweithredu y mae'r ysgol yn bwriadu eu cymryd
- Gofynnwch a oes rhywbeth y gallwch chi ei wneud i gynorthwyo'ch plentyn yn yr ysgol
- Cadwch mewn cysylltiad â'r ysgol

Os nad oes camau'n cael eu cymryd i ddelio gyda'ch pryderon:

- Gwiriwch bolisi gwrth-fwlio'r ysgol i weld a yw'r gweithdrefnau y cytunwyd arnynt yn cael eu dilyn
- Trafodwch eich pryderon gyda'r rhiant-lywodraethwr neu â rhieni eraill
- Gwnewch apwyntiad i weld y pennaeth
- Os nad yw hynny o gymorth, ysgrifennwch at y pennaeth yn esbonio eich pryderon
- Cysylltwch â grwpiau lleol neu genedlaethol sy'n cynnig cefnogaeth i rieni a gofynnwch iddynt am gyngor

SUT FYDD YR YSGOL YN GWERTHUSO AC YN ADOLYGU EI PHOLISI A'I STRATEGAETH.

Caiff y polisi hwn ei adolygu'n flynyddol gan y Corff Llywodraethol .

Llofnod:…………………………………………..
Dyddiad:……………………………………………..

Atodiad 1

RHESTR WIRIO GWRTH-FWLIO AR GYFER YSGOLION CEREDIGION

- **A ydych chi wedi ymgynghori â'r disgyblion, y staff, y llywodraethwyr, y rhieni/gwarcheidwaid a'r cyhoedd ehangach?**
  Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori, sut ac ym mha gam yn y broses?

- **A oes gennych ddiffiniad o fwlio?**
  Yn glir ac yn addas i'r oedran

- **A ydych chi wedi cynnwys y mathau gwahanol o ymddygiad bwlio a sut y gellir canfod y gwahanol fathau?**
  Gan gynnwys y sawl sydd â nodweddion gwarchodedig a seiberfwlio

- **Pa strategaethau sydd gan yr ysgol?**
  Mater ysgol gyfan; ystod o strategaethau; y cwricwlwm; cadw cofnod o ddigwyddiadau bwlio

- **Pa strategaethau sydd ar gyfer rhieni/gwarcheidwaid?**
  A ymgynghorwyd â rhieni/gwarcheidwaid? Canllawiau clir i rieni/gwarcheidwaid

- **Pa strategaethau sydd ar gyfer disgyblion?**
  Canllawiau clir sy'n addas i oedran y disgyblion; cefnogaeth ar gael i'r sawl sydd wedi eu bwlio; proses ddisgyblu

- **Gweithdrefnau**
  Gweithdrefnau clir i adrodd am ac ymdrin ag achosion o fwlio ar gyfer disgyblion; rhieni/gwarcheidwaid; athrawon a staff eraill; gweithdrefnau sefydlu disgyblion/staff newydd; proses ar gyfer monitro'n barhaus

- **Hyfforddiant**
  Dylai hyfforddiant rheolaidd fod ar gael i staff a llywodraethwyr ar gydraddoldeb a gwahaniaethu; yn enwedig ar nodweddion gwarchodedig; argymhellir defnyddio canllaw 'Parchu Eraill' Llywodraeth Cymru

- **Amserlen ar gyfer datblygu ac adolygu**
  A yw'r polisi yn nodi erbyn pryd y dylai pethau ddigwydd? A yw'r polisi yn nodi dyddiadau ar gyfer adolygu'r polisi'n rheolaidd?

Atodiad 2

Rhestr Wirio Gwrth-fwlio'r Ysgol

Dylid defnyddio'r offeryn hunanasesu hwn ochr yn ochr â'r nodiadau cwblhau sy'n cyd-fynd ag ef ac yn unol â Chanllawiau Gwrth-fwlio Llywodraeth Cymru 'Parch Eraill'. [www.wales.gov.uk/topics/educationandskills/publications/circulars/antibullying/?lang=cy]

	√
Ymgynghori	
A yw'r ysgol wedi ymgynghori'n eang wrth ddatblygu ei pholisi?	
A ddefnyddiwyd amrywiaeth o ddulliau ymgynghori?	
A yw'r ysgol yn ymgynghori â grwpiau â buddiant yn ystod pob cam o'r broses o ddatblygu, gweithredu, monitro a gwerthuso'r polisi?	
Diffiniad o fwlio	
A yw'r polisi'n diffinio beth yw 'bwlio' yng ngolwg yr ysgol?	
A yw'r diffiniad hwn o fwlio yn glir ac yn addas i oedran y disgyblion?	
Y gallu i nodi ymddygiad o fwlio	
A yw'r polisi'n nodi mathau o fwlio, gan gynnwys y defnydd o dechnolegau modern megis negeseuon testun a'r cyfryngau cymdeithasol fel dulliau o fwlio?	
A yw'r polisi yn nodi bwlio ar sail nodweddion gwarchodedig? [h.y. oedran; hil ac ethnigrwydd; rhywedd; crefydd neu gred; cyfeiriadedd rhywiol; anabledd; beichiogrwydd a mamolaeth; priodas a phartneriaeth sifil ac ailbennu rhywedd]	
Strategaethau ar gyfer yr ysgol	
A yw'r polisi'n delio â bwlio fel mater ysgol gyfan?	
A yw'r polisi'n nodi amrywiaeth o strategaethau y gall yr ysgol eu defnyddio i leihau achosion o fwlio?	
A yw'r polisi'n ystyried yr holl gyfleoedd lle gellir mynd i'r afael â bwlio drwy'r cwricwlwm?	
A yw'r polisi yn mynd i'r afael â bwlio sy'n digwydd y tu hwnt i'r ysgol, er enghraifft, ar y daith i'r ysgol ac o'r ysgol?	
A yw'r polisi yn nodi system effeithiol o gofnodi digwyddiadau o fwlio ac yn arbennig bwlio ar sail nodweddion gwarchodedig?	
A yw'r ysgol yn gwybod pryd mae'n briodol i adrodd am fwlio fel gweithred droseddol neu fater sy'n peri pryder o ran amddiffyn plant?	
A oes gan yr ysgol gynllun cydraddoldeb strategol sy'n cynnwys amcanion cydraddoldeb sydd wedi eu hystyried ac sy'n berthnasol i anghenion yr ysgol?	

Strategaethau ar gyfer rhieni/gwarcheidwaid	
A ymgynghorwyd â rhieni/gofalwyr/gwarcheidwaid wrth ddatblygu strategaethau gwrth-fwlio'r ysgol?	
A yw'r polisi'n gosod canllawiau clir i rieni sydd am gwyno am fwlio?	
Strategaethau ar gyfer disgyblion	
A yw'r polisi'n gosod canllawiau clir sy'n addas i oedran y disgyblion sy'n dymuno cwyno am fwlio?	
A yw'r polisi'n sicrhau bod y plant a'r bobl ifanc i gyd yn ymwybodol o'r cymorth sydd ar gael i'r sawl sydd wedi cael eu bwlio?	
A yw'r polisi'n sicrhau bod y plant a'r bobl ifanc i gyd yn ymwybodol o'r prosesau disgyblu ar gyfer y sawl sy'n cymryd rhan mewn digwyddiadau bwlio?	
A yw'r polisi yn sicrhau bod y plant a'r bobl ifanc i gyd yn ymwybodol y gallai achosion o fwlio ar sail nodweddion gwarchodedig fod yn gyfystyr â throsedd? [h.y. Trosedd Gasineb]	
Gweithdrefnau	
A oes gweithdrefnau clir i ddisgyblion, rhieni/gwarcheidwaid, athrawon ac aelodau eraill o staff yr ysgol ar gyfer adrodd am a delio gydag achosion o fwlio?	
A oes canllawiau clir sut y caiff disgyblion newydd/aelodau newydd o staff eu cyflwyno i bolisi gwrth-fwlio'r ysgol?	
A oes prosesau clir i fonitro'r polisi'n barhaus?	
Hyfforddiant	
A yw staff a llywodraethwyr yn cael hyfforddiant gwrth-fwlio rheolaidd?	
A oes gan staff a llywodraethwyr ddealltwriaeth glir o'r nodweddion gwarchodedig a'r goblygiadau cyfreithiol dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010?	
A yw staff a llywodraethwyr yn cael yr wybodaeth ddiweddaraf am fathau newydd o fwlio, megis seiberfwlio?	
Amserlen ar gyfer datblygu ac adolygu	
A yw'r polisi'n cynnwys terfynau amser ar gyfer cyflawni pethau?	
A yw'r polisi yn nodi''r dyddiadau ar gyfer cynnal adolygiadau rheolaidd o'r polisi?	

Atodiad 3

Ffurflen 1 (I'w llenwi gan yr oedolyn cyntaf i wybod am yr achos (a allai fod yn achos) o fwlio.

Ffurflen sgrinio er mwyn i achosion o fwlio gael eu cyfeirio at y tîm KiVa

1. Y dyddiad yr adroddwyd am y bwlio ____________________20_____

2. Y person y cysylltwyd ag ef gyntaf i gyd ______________________________

3. Pwy wnaeth adrodd am y bwlio?

✓		ENW
	Y dioddefwr	
	Un o gyfoedion y dioddefwr	
	Mam/Tad y dioddefwr	
	Athro	
	Rhywun arall	

.

4. Pwy oedd y diodddefwr?

(ENW)_____________________________ Dosbarth ___________

5. Pa fath o fwlio sydd wedi digwydd? Rhowch enghreifftiau penodol o sefyllfaoedd lle bu bwlio.

6. Sawl gwaith mae'r bwlio wedi digwydd?
7. Pryd oedd y tro diwethaf i'r bwlio ddigwydd?
8. Ers faint mae'r bwlio'n digwydd?
9. Myfyrwyr sydd wedi bod yn cymryd rhan weithredol yn y bwlio

ENW	ENW

10. Ar sail yr wybodaeth a gafwyd, mae hwn yn enghraifft o'r canlynol:

	Gwrthdaro neu ymladd rhwng plant
	Teimladau wedi'u brifo oherwydd camddealltwriaeth
	Achos unigol o fwlio
	Bwlio parhaus

Dim ond yr achosion o fwlio parhaus sy'n cael eu cyfeirio ymhellach at y tîm KiVa, er mwyn iddyn nhw ymdrin â'r achos

11. Y penderfyniad ynghylch yr achos

	Yr athro dosbarth yn trafod gyda'r myfyrwyr sydd wedi bod yn rhan o'r bwlio, ac yn rhoi gwybod i'r rhieni, os oes angen
	Yr achos i'w drosglwyddo i'r tîm

Atodiad 4
Ffurflen 2 1/2 Y ffurflen i'w llenwi gan dîm KiVa

Enwau aelodau tîm KiVa sy'n ymdrin â'r achos o fwlio

Enw
Enw
Enw

Y dioddefwr Dosbarth ________________

Pryd gafodd tîm yr ysgol wybod am yr achos? ______20___

Trafodaeth unigol gyda'r dioddefwr

Dyddiad ________20___

1. Pa fath o fwlio sydd wedi digwydd? Dewiswch y mathau o fwlio y mae'r dioddefwr yn ei grybwyll

	(1)Disgyblion eraill wedi bod yn galw enwau, yn gwneud hwyl am ei ben/ei phen ac yn cellwair mewn ffordd sarhaus
	(2)Ei grŵp o ffrindiau yn ei (h)anwybyddu'n llwyr neu yn ei (h)ynysu
	(3)Disgyblion eraill wedi bod yn bwrw, cicio neu'n gwthio
	(4)Disgyblion eraill wedi bod yn lledu celwyddau amdano/amdani er mwyn i eraill ei gasáu/ei chasáu
	(5)Rhywun wedi dwyn arian neu eiddo personol oddi arno/arni neu eiddo personol wedi ei dorri
	(6)Disgyblion eraill wedi bod yn ei fygwth/bygwth i wneud pethau yn erbyn ei (h)ewyllys
	(7)Disgyblion eraill wedi bod yn galw enwau, gwneud sylwadau neu ystumiau am hil, lliw croen, crefydd, cyfeiriadedd rhywiol neu hunaniaeth rywiol
	(8) Disgyblion eraill wedi bod yn galw enwau rhywiol, gwneud ystumiau rhywiol neu weithredoedd rhywiol
	(9)Disgyblion eraill wedi bod yn ei fwlio/bwlio drwy negeseuon testun, galwadau ffôn neu luniau
	(10)Disgyblion eraill wedi bod yn ei fwlio/ei bwlio ar y cyfrifiadur drwy negeseuon cas a sarhaus, galwadau, sylwadau neu luniau ar Weplyfr (Facebook) neu drwy gyfryngau cymdeithasol eraill
	(11) Disgyblion eraill wedi bod yn ei fwlio/ei bwlio mewn ffordd arall. Sut?

2. Sawl gwaith mae'r bwlio wedi digwydd? Dewiswch yr ateb gorau.

	(1)Unwaith neu ddwywaith
	(2)Tair gwaith neu fwy

3. Pryd oedd y tro diwethaf i'r bwlio ddigwydd? ________________________

4. Ers faint mae'r bwlio'n digwydd? Dewiswch yr ateb gorau.

	(1)Wythnos neu bythefnos
	(2)Mis
	(3)2-6 mis
	(4) 6-12 mis
	(5)_____o flynyddoedd

5. Y disgyblion sydd wedi cymryd rhan weithredol yn y bwlio (enw, dosbarth)

ENW	DOSBARTH

6. Disgyblion a allai gefnogi'r dioddefwr (enw, dosbarth)

ENW	DOSBARTH

Disgrifiad o'r digwyddiadau/Gwybodaeth ychwanegol

7. Yr athro dosbarth wedi cael gwybod am y drafodaeth, dyddiad ------20-----
Disgrifiad o'r digwyddiadau/Gwybodaeth ychwanegol

8. Yr athro dosbarth wedi siarad gydag aelodau o'r dosbarth sydd wedi eu dewis i gefnogi'r dioddefwr, dyddiad _____20_____

9. Cysylltwyd â'r rhieni/gwarcheidwaid, dyddiad ____________20______

ATODIAD 5 *Y ffurflen i'w llenwi gan dîm KiVa*
Ffurflen 3.
Trafodaethau unigol gyda'r bwlis.

Mae'n well cynnal y trafodaethau ar yr un diwrnod. Yn y ffordd hon, bydd y cyfan yn syrpreis i'r bwlis.

Disgybl ____________________________ Dosbarth _________________

Materion a nodwyd/Materion y cytunwyd arnynt yn ystod y drafodaeth

Materion a nodwyd/Materion y cytunwyd arnynt yn ystod y drafodaeth

Materion a nodwyd/Materion y cytunwyd arnynt yn ystod y drafodaeth

Materion a nodwyd/Materion y cytunwyd arnynt yn ystod y drafodaeth

ATODIAD 6
Ffurflen 4
Trafodaeth grŵp gyda'r bwlis

Y ffurflen i'w llenwi gan dîm KiVa

Dyddiad _____20___

Nodiadau

Atodiad 7 *Y ffurflen I'w llenwi gan dîm KiVa*

Ffurflen 5

Trafodaeth ddilynol gyda'r dioddefwr
Dyddiad ____20____

1. Yn ôl y dioddefwr mae'r bwlio wedi

	(1)dod i ben
	(2)lleihau
	(3)aros yr un fath
	(4)cynyddu

Nodiadau

Atodiad 8

Ffurflen 6 *Y ffurflen i'w llenwi gan dîm KiVa*

Dyddiad ________20______

Ydy'r dioddefwr yn bresennol yn ystod y drafodaeth

	(1) Ydy
	(2) Nac ydy

Sylwadau a wnaethpwyd ar y cyd am y sefyllfa

Mesurau pellach posibl

Nodiadau

Atodiad 9

Atodiad D (i) GWASANAETHAU DYSGU

Cofnod o Ddigwyddiadau Bwlio yr ymdriniodd yr ysgol â hwy yn ystod tymor ________________ 20____.

Mae'n rhaid i Benaethiaid gyflwyno adroddiad i'w Corff Llywodraethol bob tymor. Cesglir yr wybodaeth gan Adran Corff Llywodraethu'r Awdurdod Lleol ac fe'i hadroddir i'r Awdurdod lleol ac i'r Bwrdd Lleol o ran Diogelu Plant. .

Mae ffurflen cofnodi gwybodaeth i benderfynu a yw digwyddiad yn bodloni'r meini prawf ar gyfer digwyddiad bwlio, eisoes wedi ei dosbarthu i ysgolion.

Y math o fwlio	Nifer y digwyddiadau	A gafodd y mater ei ddatrys? Do/Naddo/Yn parhau	Sylwadau
Gallu			
Oedran			
Ymddangosiad			
Bi-ffobia (ffobia yn erbyn pobl deurywiol)			
Anabledd			
Rhyw			
Homoffobig			
Plant sy'n derbyn gofal			
Anneuaidd			
Beichiogrwydd neu Famolaeth			
Hiliol			
Crefydd neu Gred			
Rhywiol			
Trawsffobig			
Gofalwyr Ifanc			
E-Ddiogelwch			
Arall			Rhowch fanylion:

DIGWYDDIADAU HILIOL

Mae canllawiau Cynulliad Cymru yn datgan ei bod yn ddyletswydd ar ysgolion i roi gwybod i'r Awdurdod Lleol am bob digwyddiad hiliol. Er bod 'digwyddiadau hiliol' o bosibl wedi eu datrys ac wedi eu cofnodi yn y tabl uchod, dylid hefyd eu cofnodi ar wahân yma fel bod gan yr Awdurdod Lleol gofnod ohonynt bob tymor.

Digwyddiadau Hiliol	Nifer	A yw'r mater wedi ei ddatrys? Ydy/Nac ydy	Sylwadau

Llofnod y Pennaeth___________________________ Cadeirydd ______________________________

Dyddiad Cyfarfod y Corff Llywodraethol ______________________Ysgol:___________________________

DYLID DYCHWELYD Y FFURFLEN HON AT PAULINE LUCAS YN DILYN CYFARFOD TYMHOROL Y CORFF LLYWODRAETHOL

Atodiad 10
ATAL BWLIO – RHAI YMYRIADAU EFFEITHIO

Amser Cylch

Mae'r athroniaeth sy'n sail i Amser Cylch neu Gylchoedd Ansawdd yn adlewyrchu parch rhwng y ddwy ochr a'r gallu i blant a phobl ifanc gael cyfleoedd i siarad, rhannu pryderon a chymryd rhan mewn gwneud penderfyniadau. .

Mae diogelwch emosiynol o'r pwys mwyaf i Amser Cylch, a gaiff ei greu trwy reolau sylfaenol cadarn sydd â'r nod o ysgogi parch at bawb sy'n cymryd rhan. Gellir cymhwyso model yr Amser Cylch i lawer o leoliadau y mae plant a phobl ifanc yn treulio eu hamser ynddynt.

Mae Amser Cylch yn creu ethos cadarnhaol drwy ddarparu:

- Lle i wrando a chael gwrandawiad
- Amser a lle i adolygu a myfyrio ar yr hyn a ddysgwyd
- Ymdeimlad o gymuned a chyfrifoldeb

Gall y farn a'r syniadau a gaiff eu cyfnewid gynnwys amrywiaeth o wahanol destunau, gan gynnwys perthynas bersonol a chymdeithasol ag eraill, yn ogystal â bwlio. Gall Amser Cylch helpu i gefnogi datblygiad personol a chymdeithasol plant a phobl ifanc. Gall fod yn gyfle iddynt gael eu clywed, gan eu cyfoedion ac oedolion , a hynny mewn awyrgylch diogel a chefnogol.

Mae Amser Cylch yn datblygu parch pob cyfranogwr ac yn annog pobl i fod yn gyfrifol am eu gweithredoedd. O ganlyniad, mae'n effeithio ar sawl agwedd ar eu bywydau, gan gynnwys:

- Deallusrwydd emosiynol
- Sgiliau pendantrwydd
- Cymhelliad a chyflawniad unigol
- Gwella perthynas gadarnhaol ag eraill
- Datblygiad personol a chymdeithasol
- Creu ymddygiad digynnwrf a hunanddisgyblaeth
- Cydnabod a rheoli eu teimladau eu hunain a theimladau pobl eraill

Cynlluniau Cyfeillio

Cynlluniau yw'r rhain lle mae disgyblion hŷn yn cynorthwyo rhai iau mewn amrywiaeth o wahanol faterion, gan gynnwys bwlio, gwneud ffrindiau ac ymdopi â chyfnodau pontio. Gallai grwpiau o blant iau fod o'r un oedran. Gall y cynlluniau hyn gynnig clust I wrando a chymorth nad yw'n fygythiol ar gyfer yr holl blant a phobl ifanc, yn ogystal â rhoi teimlad o ddiogelwch iddynt.

Gellir sefydlu Cynlluniau Cyfeillio ar gyfer unrhyw grŵp oedran, gan eu bod wedi eu seilio ar y ffaith bod pobl ifanc, pan fônt yn profi rhyw anesmwythyd neu bryder, yn ceisio cymorth gan bobl ifanc eraill, yn aml. Gall hyn ddigwydd, beth bynnag, mewn ffordd anffurfiol mewn unrhyw amgylchedd, ond mae cynllun cyfeillio yn rhoi strwythur a goruchwyliaeth iddo. Er mwyn i'r cynlluniau fod yn effeithiol, mae angen I'r cyfeillion hŷn gael rhywfaint o hyfforddiant. Nid yw hyn yn eu gwneud yn gwnselwyr proffesiynol mewn unrhyw ffordd, wrth gwrs. Dim ond pobl ifanc ydynt sy'n helpu disgyblion iau i feddwl am bryderon a allai fod ganddynt, a myfyrio yn eu cylch. Sail unrhyw gynllun cyfeillio yw'r ddealltwriaeth fod gan y rhai sy'n cymryd rhan nodweddion tebyg I'r rhai sy'n cael eu helpu, er enghraifft, oedran neu brofiad bywyd..

Gallai hyfforddiant gynnwys:

- Rheolau Sylfaenol
- Cyfrifoldebau
- Dyletswyddau
- Agweddau
- Sgiliau Holi
- Sgiliau Gwrando
- Cyfrinachedd
- Materion Amddiffyn Plant

Nod yr hyfforddiant fyddai hyrwyddo dull sensitif o wrando sy'n annog eraill i fynegi ac archwilio eu rhwystredigaethau. Dyma enghreifftiau o'r hyn y gall cyfaill ei wneud:

- Helpu plant a phobl ifanc sy'n cael eu bwlio
- Helpu plant sy'n teimlo'n unig ac sydd heb unrhyw ffrindiau yn ôl pob golwg
- Helpu pobl ifanc i ymdopi â chyfnodau pontio ac amgylcheddau newydd
- Cynrychioli barn pobl ifanc
- Awgrymu sut gellid gwella'r amgylchedd

Atodiad 11

DOLENNI DEFNYDDIOL

www.kidscape.org.uk/advice/advice-for-parents-and-carers

www.bullying.co.uk

http://www.childline.org.uk/explore/bullying/pages/bullying.aspx

www.nspcc.org.uk/preventing-abuse/child-abuse-and-neglect/bullying-and-cyberbullying

www.thinkuknow.net

http://fis.ceredigion.gov.uk/

http://www.childcomwales.org.uk/

https://www.kidscape.org.uk/advice/advice-for-young-people/

http://gov.wales/topics/educationandskills/schoolshome/wellbeing/antibullying/are-you-being-bullied/?lang=cy

Atodiad 12

GWYBODAETH I RIENI/GWARCHEIDWAID: AROLWG BODLONRWYDD

Gellid anfon y ffurflen hon yn rhan o'r broses o gynnal trafodaethau ac adolygiadau dilynol ar ôl ymholiad ynghylch bwlio yn yr ysgol. Ni ddylid ei defnyddio os oes gweithdrefn gwyno ar y gweill.

Annwyl Riant/Warcheidwad

Yn dilyn eich ymholiad diweddar ynghylch bwlio, ysgrifennaf atoch i gael eich sylwadau ynglŷn â pha mor dda y deliodd yr ysgol â'r broblem. Byddwn yn defnyddio'r wybodaeth hon yn gyfrinachol o fewn yr ysgol ac er mwyn bod yn sail i'n hadolygiad o bolisi ac arfer. Ni ddefnyddir y manylion unigol yn ehangach oni bai ein bod yn gofyn am eich caniatâd penodol a chithau'n ei roi.

Pa mor hawdd oedd hi i'ch plentyn/i chi adrodd am y bwlio? (rhowch gylch o amgylch un*)* 1 (ddim yn hawdd) 2 3 4 5 (yn hawdd iawn)
Rhowch sylwadau os gallem wella:
Pa mor fodlon ydych chi ar yr hyn a wnaethom i wneud i'ch plentyn deimlo'n ddiogel? (rhowch gylch o amgylch un*)* 1 (ddim yn fodlon) 2 3 4 5 (yn fodlon iawn)
Rhowch sylwadau os gallem wella:
Pa mor fodlon ydych chi ar y cymorth a gafodd eich plentyn gan yr ysgol ers y digwyddiad bwlio? (rhowch gylch o amgylch un)*)* 1 (ddim yn fodlon) 2 3 4 5 (yn fodlon iawn)
Rhowch sylwadau os gallem wella:

Ar y cyfan, pa mor fodlon ydych chi ar y ffordd y mae'r ysgol yn ymdrin â digwyddiadau bwlio?
(*rhowch gylch o amgylch un)*

1 2 3 4 5
(ddim yn fodlon) (yn fodlon iawn)

Rhowch sylwadau os gallem wella:

Unrhyw sylwadau eraill :

Diolch am ein helpu drwy gwblhau'r holiadur hwn. Byddwn yn defnyddio'r wybodaeth i ystyried yr hyn rydym yn ei wneud i fynd i'r afael â bwlio a gwneud [rhowch enw'r ysgol] yn ysgol lle mae disgyblion a rhieni'n hyderus ein bod yn onest am y problemau sy'n digwydd, yn hyderus nad ydym yn goddef ymddygiad bwlio ac yn hyderus bod ein systemau yn cefnogi'r plant.

Yr eiddoch yn gywir,

Pennaeth

Eitem Agenda 13

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y cyfarfod:	**18 Mai 2021**
Teitl:	**Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2021-22 Llywodraeth Cymru**
Diben yr adroddiad:	**Cymeradwyo mabwysiadu Cynllun Rhyddhad Ardrethi Annomestig – Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2021-22 Llywodraeth Cymru fel Rhyddhad Ardrethi Annomestig Dewisol o dan Adran 47 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1988**
Er:	**Penderfyniad**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Gareth Lloyd** **Cyllid, Caffael a Diogelu'r Cyhoedd**

Mewn ymateb i bandemig parhaus Covid-19 a'r effaith ar fusnesau, mae Llywodraeth Cymru wedi ymestyn y Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch ar gyfer blwyddyn ariannol 2021-22.

Bydd y cynllun yn darparu rhyddhad o 100% i fusnesau cymwys sy'n meddiannu eiddo â gwerth ardrethol o hyd at £500,000 ac sy'n gweithredu yn y sectorau manwerthu, hamdden a lletygarwch, megis siopau, tafarnau a bwytai, campfeydd, lleoliadau perfformio a gwestai.

Amlinellir meini prawf cymhwysedd manylach ac eithriadau i'r rhyddhad yn y ddogfen ganllaw atodedig gan Lywodraeth Cymru.

Bydd y Cynllun, a ariennir yn llawn gan Lywodraeth Cymru, yn cefnogi oddeutu 1300 o fusnesau yng Ngheredigion gyda chyfanswm gwerth amcangyfrifedig o £9.38m.

Gan fod darparu'r cyllid yn gyllid dewisol o dan Adran 47 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988 mae angen penderfyniad i fabwysiadu'r cynllun yng Ngheredigion.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	**A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Os na, nodwch pam**	Na. Cynllun dros dro gan Lywodraeth Cymru yw hwn sy'n cael ei gynnig i bob Cyngor yng Nghymru i helpu i leihau baich Ardrethi Annomestig ar fusnesau cymwys yn ystod pandemig

	Covid-19 yng Nghymru.
	Crynodeb:
	Hirdymor: Amherthnasol
	Cydweithio: Amherthnasol
	Cynnwys: Amherthnasol
	Atal: Amherthnasol
	Integreiddio: Amherthnasol
Argymhelliad:	**Argymhellir bod y Cabinet:** **Yn mabwysiadu Cynllun Rhyddhad Ardrethi Annomestig - Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2021-22 Llywodraeth Cymru fel Rhyddhad Ardrethi Annomestig Dewisol o dan Adran 47 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1988.**
Y rheswm dros y penderfyniad:	**Er mwyn cefnogi busnesau lleol gan ddefnyddio'r cyllid grant sydd ar gael.**
Trosolwg a Chraffu:	**Ni chyfeiriwyd y Cynllun at Bwyllgor Trosolwg a Chraffu Corfforaethol gan mai Cynllun dros dro gan Lywodraeth Cymru ydyw.**
Fframwaith Polisi:	**Strategaeth Gorfforaethol 2017-2022**
Blaenoriaethau Corfforaethol:	**Hybu'r Economi**
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	**Ariennir y cynllun drwy grant gan Lywodraeth Cymru a bydd unrhyw ryddhad a ddyfernir yn unol â'r canllawiau/cynnig grant yn cael ei ad-dalu i Geredigion.**
Goblygiadau Cyfreithiol:	**Dim**
Goblygiadau Staffio:	**Dim**
Goblygiadau o ran eiddo/asedau:	**Dim**
Risgiau:	**Bydd methu â mabwysiadu'r cynllun yn golygu y bydd trethdalwyr Ceredigion o dan anfantais ariannol a bydd Llywodraeth Cymru yn tynnu ei chyllid yn ôl.**
Pwerau Statudol:	**Adran 47 o Ddeddf Llywodraeth Leol 1988**
Papurau Cefndir:	**Canllawiau Llywodraeth Cymru ar y cynllun**

Atodiadau:	**Cynllun Rhyddhad Ardrethi Annomestig - Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch 2021-22 Llywodraeth Cymru**
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	**Stephen Johnson**
Swyddog Adrodd:	**Ann Ireland, Rheolwr Corfforaethol – Refeniw ac Asesiadau Ariannol**
Dyddiad:	**14 Ebrill 2021**

Ardrethi Annomestig - Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch yng Nghymru – 2021-22

Canllawiau

Disgrifiad o’r canllawiau

Lluniwyd y canllawiau hyn i helpu cynghorau sir a bwrdeistref sirol (“awdurdodau lleol”) i weinyddu’r cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch (“y rhyddhad”). Ar 3 Mawrth 2021, cyhoeddodd y Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd y byddai'r rhyddhad ardrethi'n cael ei ehangu dros dro ar gyfer 2021-22. Mae’r canllawiau hyn yn berthnasol i Gymru yn unig.

Mae’r canllawiau yn gosod y meini prawf y bydd Llywodraeth Cymru yn eu defnyddio i bennu cyllid i awdurdodau lleol ar gyfer rhyddhad ardrethi sy’n cael ei ddarparu i eiddo manwerthu, hamdden a lletygarwch. Nid yw’r canllawiau yn disodli unrhyw ddeddfwriaeth bresennol ar ardrethi annomestig nac unrhyw fath arall o ryddhad.

Dylid anfon unrhyw gwestiynau am y cynllun at: localtaxationpolicy@llyw.cymru

Mae’r rhyddhad yn cael ei gynnig o 1 Ebrill 2021 a bydd ar gael tan 31 Mawrth 2022.

Cyflwyniad

Mae’r rhyddhad hwn wedi’i anelu at fusnesau a threthdalwyr eraill yng Nghymru yn y sectorau manwerthu, hamdden a lletygarwch, er enghraifft siopau, tafarnau a bwytai, campfeydd, lleoliadau perfformio a gwestai.

Bydd Llywodraeth Cymru yn darparu cyllid grant i’r 22 awdurdod lleol yng Nghymru i ddarparu’r Cynllun Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch i dalwyr ardrethi sy’n gymwys ar gyfer 2021-22. Nod y cynllun yw darparu cymorth i eiddo cymwys sydd wedi’i feddiannu drwy gynnig 100% o ostyngiad ar y bil ardrethi annomestig ar gyfer eiddo, a hynny ar gyfer pob eiddo cymwys. Bydd y cynllun yn cynnwys pob talwr ardrethi cymwys sydd â gwerth ardrethol o £500,000 neu lai.

Mae’r ddogfen hon yn darparu canllawiau ynghylch rhoi’r cynllun hwn ar waith a’i gyflwyno.

Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch

Sut bydd y rhyddhad yn cael ei ddarparu?

Gan mai mesur dros dro yw hwn, rydym yn darparu'r rhyddhad drwy roi ad-daliad i awdurdodau lleol sy'n defnyddio'u pwerau rhyddhad ardrethi yn ôl disgresiwn o dan adran 47 o Ddeddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988. Yr awdurdodau lleol unigol eu hunain fydd yn mabwysiadu cynllun ac yn penderfynu ym mhob achos a ddylid caniatáu'r rhyddhad o dan adran 47. Bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi ad-daliad i'r awdurdodau lleol am y rhyddhad sy'n cael ei ddarparu yn unol â'r canllawiau hyn drwy grant o dan adran 31 o Ddeddf Llywodraeth Leol 2003 a adran 58A o Ddeddf Llywodraeth Cymru 2006.

Sut bydd y cynllun yn cael ei weinyddu?

Yr awdurdodau lleol eu hunain fydd yn penderfynu sut i weinyddu'r cynllun er mwyn sicrhau bod cymaint â phosib yn cymryd rhan a bod cyn lleied â phosib o faich gweinyddol ar dalwyr ardrethi a staff yr awdurdod lleol.

Mae awdurdodau lleol yn gyfrifol am ddarparu gwybodaeth glir a hygyrch i'r rhai sy'n talu'r ardrethi ynghylch manylion a gweinyddiaeth y cynllun. Os nad oes modd i awdurdod ddarparu'r rhyddhad hwn i dalwyr ardrethi cymwys o 1 Ebrill 2021 ymlaen, am ba bynnag reswm, dylid ystyried hysbysu talwyr ardrethi cymwys eu bod yn gymwys i gael y rhyddhad, ac y bydd eu biliau'n cael eu hailgyfrifo.

Pa eiddo fydd yn gallu manteisio ar y rhyddhad?

Yr eiddo a fydd yn gallu manteisio ar y rhyddhad hwn fydd eiddo manwerthu, hamdden a lletygarwch – fel siopau, tafarnau a bwytai, campfeydd, lleoliadau perfformio a gwestai ledled Cymru. Ceir rhagor o fanylion am y meini prawf cymhwysedd a'r eithriadau i'r rhyddhad isod.

Dylai'r rhyddhad gael ei roi i bob busnes cymwys fel gostyngiad yn ei fil ardrethi yn seiliedig ar feddiannaeth rhwng 1 Ebrill 2021 a 31 Mawrth 2022. Cydnabyddir bod rhai achosion lle bydd awdurdod lleol yn cael gwybod yn ôl-weithredol bod newid wedi bod o ran meddiannydd. Mewn achosion o'r fath, os yw'n glir bod y talwr ardrethi yn meddiannu'r eiddo ar 1 Ebrill 2021 neu wedi hynny, caiff yr awdurdod lleol ddefnyddio'i ddisgresiwn wrth ddyfarnu'r rhyddhad.

At ddibenion y cynllun hwn, bydd eiddo manwerthu fel "siopau, bwytai, caffis a llefydd sy'n gwerthu diod" yn golygu fel a ganlyn (yn ddarostyngedig i feini prawf eraill yn y canllawiau).

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i werthu nwyddau i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

- Siopau (fel siop flodau, siop fara, cigydd, groser, siop ffrwythau a llysiau, gemydd, siop bapur ysgrifennu, siop drwyddedig, siop bapur newydd, siop caledwedd, archfarchnad ac ati)
- Siopau elusen
- Optegydd
- Fferyllfeydd
- Swyddfeydd post
- Siopau dodrefn neu ystafelloedd arddangos (fel siopau carpedi, gwydr dwbl, drysau garej)
- Ystafelloedd arddangos ceir neu garafannau
- Canolfannau gwerthu ceir ail law
- Marchnadoedd
- Gorsafoedd petrol
- Canolfannau garddio
- Orielau celf (lle mae modd prynu neu logi gwaith celf)

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i ddarparu'r gwasanaethau canlynol i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

- Gwasanaethau trin gwallt a harddwch
- Trwsio esgidiau/torri allweddi
- Asiantaethau teithio
- Swyddfeydd tocynnau, ee ar gyfer y theatr
- Gwasanaethau sychlanhau
- Golchdai
- Trwsio cyfrifiaduron, setiau teledu neu gyfarpar domestig
- Trefnwyr angladdau
- Prosesu lluniau
- Llogi DVD neu fideo
- Llogi offer
- Llogi ceir
- Swyddfeydd gwerthu a gosod tai

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i werthu bwyd a/neu ddiod i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

- Bwytai
- Bwytai archebu o’r car
- Siopau tecawê
- Siopau brechdanau
- Caffis
- Siopau coffi
- Tafarnau
- Bariau neu fariau gwin

Rydym yn ystyried bod ymgynnull a hamdden yn golygu’r canlynol:

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i ddarparu chwaraeon, hamdden a chyfleusterau i aelodau o’r cyhoedd sy’n ymweld â nhw (gan gynnwys i wylio gweithgareddau o’r fath) ac i ymgynnull aelodau o’r cyhoedd sy’n ymweld â nhw.

- Meysydd a chlybiau chwaraeon
- Cyfleusterau chwaraeon a hamdden
- Campfeydd
- Atyniadau twristaidd
- Amgueddfeydd ac orielau celf
- Plastai a thai hanesyddol
- Theatrau
- Lleoliadau cerddoriaeth fyw
- Sinemâu
- Clybiau nos

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio i ymgynnull aelodau o’r cyhoedd sy’n ymweld â nhw.

- Neuaddau cyhoeddus
- Tai clybiau, clybiau a sefydliadau

Rydym yn ystyried bod gwestai, eiddo llety a phreswyl a llety hunanarlwyo yn golygu’r canlynol:

Hereditamentau lle mae’r rhan annomestig yn cael ei defnyddio i ddarparu llety preswyl fel busnes:

- Gwestai, tai llety a thai preswyl
- Cartrefi gwyliau
- Parciau a safleoedd carafannau

Ystyriaethau eraill

Er mwyn gallu manteisio ar y rhyddhad, dylai'r hereditament gael ei ddefnyddio'n bennaf neu'n gyfan gwbl at y dibenion cymwys. Yn debyg i fathau eraill o ryddhad, yr hyn sy'n digwydd yn yr eiddo sy'n bwysig yn hytrach na'r ffaith ei fod yn cael ei ddefnyddio. Felly, os yw hereditamentau yn cael eu defnyddio, ond nid yn bennaf neu'n gyfan gwbl ar gyfer y pwrpas cymwys, ni fyddant yn gymwys i gael y rhyddhad. I osgoi amheuaeth, dylid ystyried bod hereditamentau a gaeodd dros dro oherwydd cyngor y Llywodraeth ar COVID-19 yn hereditamentau sydd wedi’u meddiannu at ddibenion y rhyddhad hwn.

Nid oes bwriad i'r rhestr uchod fod yn un gwbl drylwyr, gan y byddai'n amhosibl rhestru'r holl ddefnyddiau manwerthu, hamdden a lletygarwch amrywiol sy'n bodoli. Hefyd bydd rhai enghreifftiau'n codi o ddefnydd cymysg. Fodd bynnag, y bwriad yw rhoi arweiniad i'r awdurdodau lleol ynghylch y

mathau o ddefnydd sy'n gymwys am y rhyddhad ym marn Llywodraeth Cymru at y diben hwn. Dylai awdurdodau lleol benderfynu dros eu hunain a yw eiddo penodol nad yw ar y rhestr yn gyffredinol debyg o ran natur i'r uchod. Os felly dylid ei ystyried yn gymwys ar gyfer y cynllun. Yn yr un modd, os nad yw eiddo yn debyg yn gyffredinol i'r rhai ar y rhestr uchod, ni ddylai fod yn gymwys ar gyfer y cynllun.

Gan fod y rhyddhad ardrethi yn cael ei roi yn ôl disgresiwn, gall awdurdodau lleol benderfynu peidio â'i ganiatáu os ydynt yn teimlo mai dyna sy'n briodol, er enghraifft os yw hynny'n mynd yn groes i amcanion ehangach yr awdurdod ar gyfer ardal leol.

Efallai y bydd trethdalwyr o’r farn eu bod wedi gallu parhau i fasnachu ar lefel sylweddol yn ystod y cyfyngiadau Coronafeirws, ac felly efallai na fyddent yn dymuno derbyn y rhyddhad. Dylid gwneud trefniadau i optio allan o dderbyn rhyddhad o’r fath gyda’r awdurdod lleol perthnasol.

Y mathau o hereditamentau nad ydynt yn cael eu hystyried yn gymwys i gael Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch

Unrhyw hereditament sydd â gwerth ardrethol o dros £500,000.

Mae'r rhestr ganlynol yn nodi'r mathau o ddefnydd nad ydynt yn cael eu hystyried gan Lywodraeth Cymru fel defnydd manwerthu, hamdden neu letygarwch at ddiben y cynllun hwn, ac na fyddai'n gymwys i gael y rhyddhad. Fodd bynnag, yr awdurdodau lleol eu hunain fydd yn penderfynu a yw hereditamentau yn debyg o ran natur i'r rhai sy'n cael eu rhestru ac os na fyddent yn gymwys i gael y rhyddhad o dan y cynllun.

Hereditamentau sy'n cael eu defnyddio'n gyfan gwbl neu'n bennaf i ddarparu'r gwasanaethau canlynol i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

- Gwasanaethau ariannol (ee banciau, cymdeithasau adeiladu, peiriannau arian parod, bureaux de change, benthycwyr diwrnod cyflog, siopau betio, gwystlyddion)
- Gwasanaethau meddygol (ee milfeddygon, deintyddion, meddygon, osteopathiaid, ceiropractyddion)
- Gwasanaethau proffesiynol (ee cyfreithwyr, cyfrifwyr, asiantaethau yswiriant, ymgynghorwyr ariannol, tiwtoriaid)
- Swyddfeydd dosbarthu Swyddfa’r Post
- Meithrinfeydd dydd
- Llety cŵn a chathod
- Clybiau casino a gamblo
- Cartrefi arddangos ac ystafelloedd marchnata
- Asiantaethau cyflogaeth

Mae nifer o fathau eraill o hereditament y mae Llywodraeth Cymru yn credu na ddylent fod yn gymwys ar gyfer y rhyddhad.

Hereditamentau nad ydynt yn rhesymol hygyrch i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw

Os nad yw hereditamentau fel arfer yn rhesymol hygyrch i aelodau o'r cyhoedd sy'n ymweld â nhw, ni fyddant yn gymwys i gael rhyddhad o dan y cynllun hyd yn oed os oes defnydd atodol o'r hereditament y gellid ystyried ei fod yn syrthio o dan y disgrifiadau yn *Pa eiddo fydd yn gallu manteisio ar y rhyddhad?*

Hereditamentau gwag

Dylai pob eiddo sy'n wag ar 1 Ebrill 2021 gael ei eithrio rhag y rhyddhad hwn. Fodd bynnag, o dan y Rhyddhad Eiddo Gwag gorfodol, bydd eiddo gwag yn derbyn gostyngiad o 100% yn ei ardrethi ar gyfer y tri mis cyntaf (ac mewn rhai achosion y chwe mis cyntaf) o fod yn wag.

Hereditamentau sy'n eiddo i awdurdod lleol neu sy'n cael eu rhentu neu eu rheoli ganddo

Mae hereditamentau sy'n eiddo i awdurdod lleol neu sy'n cael eu rhentu neu eu rheoli ganddo, er enghraifft canolfannau ymwelwyr, siopau gwybodaeth i dwristiaid a siopau coffi neu siopau rhoddion sy'n rhan o adeiladau hanesyddol ac yn cael eu rhedeg gan awdurdodau lleol, yn esempt o'r cynllun hwn.

Faint o ryddhad sydd ar gael?

Cyfanswm y rhyddhad a ariennir gan y Llywodraeth sydd ar gael i bob eiddo o dan y cynllun hwn ar gyfer 2021-22 yw 100% o'r bil sy'n weddill, ar ôl gweithredu unrhyw ryddhad gorfodol ac unrhyw ryddhad arall yn ôl disgresiwn a ariennir gan grantiau adran 31, ac eithrio'r rhai pan fo awdurdodau lleol wedi defnyddio eu pwerau rhyddhad ehangach yn ôl disgresiwn a gyflwynwyd gan Ddeddf Lleoliaeth 2011 nad ariennir gan grantiau adran 31. Dylai'r Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch gael ei osod yn erbyn y bil net ar ôl gweithredu unrhyw ryddhad arall.

Bydd cymhwysedd ar gyfer y cynllun rhyddhad ardrethi a'r rhyddhad ei hun yn cael ei asesu a'i gyfrifo ar sail ddyddiol. Dylid defnyddio'r fformiwla ganlynol wrth benderfynu ar swm y rhyddhad ardrethi i'w ganiatáu ar gyfer hereditament penodol yn ystod blwyddyn ariannol:

> Swm y rhyddhad i'w ganiatáu = V
>
> V yw'r tâl dyddiol am yr hereditament ar gyfer y diwrnod trethadwy ar ôl gweithredu unrhyw ryddhad gorfodol ac unrhyw ryddhad arall yn ôl disgresiwn, ac eithrio'r rhai pan fo awdurdodau lleol wedi defnyddio eu pwerau rhyddhad yn ôl disgresiwn a gyflwynwyd gan Ddeddf Lleoliaeth 2011 nad ariennir gan grantiau adran 31.

Dylid cyfrifo hyn gan anwybyddu unrhyw addasiadau blwyddyn flaenorol i'r atebolrwydd sy'n syrthio ar y diwrnod.

Bydd busnesau sy'n talu ardrethi ac sy'n defnyddio mwy nag un eiddo yn gallu cael Rhyddhad Ardrethi Manwerthu, Hamdden a Lletygarwch ar gyfer pob eiddo cymwys.

Mae eiddo manwerthu, hamdden a lletygarwch sydd wedi'i eithrio o'r Rhyddhad Ardrethi Busnesau Bach oherwydd y rheolau amlfeddiannaeth yn gymwys am y cynllun rhyddhad hwn.

Newidiadau i hereditamentau presennol gan gynnwys newid meddiant

Bydd eiddo gwag sy'n dechrau cael ei ddefnyddio ar ôl 1 Ebrill 2021 yn gymwys i gael y rhyddhad hwn.

Os oes newid meddiant yn ystod y flwyddyn ariannol, ar ôl i'r rhyddhad gael ei ddarparu i'r hereditament, bydd y meddiannydd newydd yn gymwys i dderbyn y rhyddhad ar sail pro-rata os ydynt yn gweithredu yn y sectorau manwerthu, hamdden neu letygarwch, yn seiliedig ar weddill y dyddiau meddiannu gan ddefnyddio'r fformiwla yn yr adran *Faint o ryddhad sydd ar gael?*

Dylid gweithredu'r gostyngiad yn ddyddiol gan ddefnyddio'r fformiwla a nodir uchod. Dylai hereditament a grëwyd o ganlyniad i raniad neu uniad yn ystod y flwyddyn ariannol, neu pan fo newid defnydd wedi bod, gael ei ystyried o'r newydd ar gyfer y gostyngiad ar y diwrnod hwnnw.

Cymorth Gwladwriaethol

Yn dilyn diwedd cyfnod pontio ymadawiad y Deyrnas Unedig â'r Undeb Ewropeaidd ar 31 Rhagfyr 2020, mae rheoliadau Cymorth Gwladwriaethol yr UE yn berthnasol mewn rhai amgylchiadau yn unig. Gan nad yw'r rhyddhad wedi'i ariannu gan gronfa weddilliol yr UE, nid yw rheoliadau Cymorth Gwladwriaethol yr UE bellach yn berthnasol ar gyfer y cynllun hwn. O 1 Ionawr 2021, daeth Trefn Gymhorthdal y DU i rym. Bernir fod y cynllun y tu hwnt i gwmpas unrhyw gytundebau masnachu rhyngwladol gan fod mesurau yn canolbwyntio yn lleol yng Nghymru.

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y cyfarfod:	**18 Mai 2021**
Teitl:	**Polisi Adnoddau Dynol: Polisi'r Gofalwyr**
Pwrpas yr adroddiad:	**Cymeradwyo Polisi Adnoddau Dynol - Polisi'r Gofalwyr**
Er Penderfyniad	
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Ray Quant, Dirprwy Arweinydd y Cyngor a'r Aelod Cabinet ar gyfer Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu, Pobl a Threfniadaeth a Gwasanaethau Democrataidd**

CEFNDIR:
Yn sgil y pandemig oherwydd Covid-19, bu oedi yn natblygiad y polisi newydd hwn gan y Gwasanaeth Pobl a Threfniadaeth, ond bellach mae wedi cael ei ddatblygu mewn cydweithrediad â Porth Cymorth Cynnar.

Mae'r polisi wedi bod yn destun ymgynghoriad â'r undebau llafur perthnasol, mae eu diwygiadau wedi'u hymgorffori ac ers hynny cytunwyd yn eu cylch.

Pwrpas pob polisi a gweithdrefn staff yw nodi'n glir yr ymddygiadau, y prosesau a'r gweithdrefnau sy'n ofynnol i staff eu cyflawni, sut y gallant gael cyngor neu gefnogaeth a, lle bo hynny'n berthnasol, sut y gallant ddysgu am y canlyniadau o beidio â chadw at y polisi a/neu'r weithdrefn.

Pwrpas y polisi newydd hwn yw nodi gweithdrefnau'r Cyngor ar gyfer cydnabod a chefnogi gweithwyr sydd â chyfrifoldebau gofalu sylweddol ochr yn ochr â'u cyflogaeth â thâl.

Mae'r polisi'n egluro'r gefnogaeth sydd eisoes ar gael i ofalwyr fel gweithwyr Cyngor Sir Ceredigion, megis opsiynau gweithio oriau hyblyg, amser o'r gwaith ar gyfer pobl ddibynnol (di-dâl), absenoldeb rhiant (di-dâl), cefnogaeth gan yr Uned Gofalwyr a'r gwasanaethau a ddarperir gan ein rhaglen cymorth i weithwyr, Care First.

Mae'r polisi hefyd yn cyflwyno cefnogaeth ychwanegol i weithwyr sy'n gofalu gyda'r nod o gadw eu gwasanaethau yn yr hirdymor:
- Pasbort Gofalwyr – dogfen sy'n cydnabod cyfrifoldebau gofalu ac sy'n drosglwyddadwy os yw'r gweithiwr yn newid rôl; ac
- Absenoldeb Gofalwyr – hawl i'r gweithwyr hynny sydd â Phasbort Gofalwyr gael hyd at 5 diwrnod â thâl mewn unrhyw gyfnod treigl o 12 mis i gyflawni eu cyfrifoldeb gofalu.
- Creu Rhwydwaith Gofalwyr ar gyfer gweithwyr y Cyngor.

Cyflwynwyd y polisi i'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol ar 13 Mai 2021.

	Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam Polisïau mewnol
LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL:	***Crynodeb:*** **Hirdymor:** **Integreiddio:** **Cydweithio:** **Cynnwys:** **Atal:**
Argymhelliad :	**Argymell fod Polisi'r Gofalwyr yn cael ei gymeradwyo**
Rhesymau dros y penderfyniad:	**Er mwyn cydnabod a chefnogi gweithwyr sydd â chyfrifoldebau gofalu sylweddol ochr yn ochr â'u cyflogaeth â thâl.**
Trosolwg a Chraffu:	Adnoddau Corfforaethol 13 Mai 2021
Fframwaith Polisi:	
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd
Goblygiadau Ariannol a Chaffael:	
Goblygiadau Cyfreithiol:	
Goblygiadau o ran staffio:	
Goblygiadau o ran eiddo/asedau:	
Risg(iau):	
Pwerau Statudol:	
Papurau Cefndirol:	
Atodiadau:	Atodiad 1 – Polisi'r Gofalwyr
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Geraint Edwards
Swyddog Adrodd:	Geraint Edwards
Dyddiad:	7 Mai 2021

Cyngor Sir Cyngor Sir Ceredigion

Adnoddau Dynol | Human Resources

DRAFFT

Polisi a Gweithdrefn

Polisi Gofalwyr

Ionawr 2021

www.ceri.ceredigion.gov.uk

Rheoli Fersiynau

Fersiwn	Dyddiad	Awdur	Sylw
1.0	Rhagfyr 2020	Adnoddau Dynol	

Cynnwys

Rhan 1 - Polisi 4
1. Cyflwyniad .... **Error! Bookmark not defined.**
2. Nodau ac Amcanion .... **Error! Bookmark not defined.**
3. Cwmpas y Polisi .... **Error! Bookmark not defined.**
4. Prif Egwyddorion 5
5. Diffiniad – Pwy sy'n ofalwr? 5
Rhan 2 – Rôl a Chyfrifoldebau 5
6 Rôl a Chyfrifoldebau 5
Rhan 3 – Hawliau Gofalwyr 7
7. Hawliau Gofalwyr. 7
Rhan 4 – Cefnogi Gofalwyr 7
8. Opsiynau Cymorth 7
9. Opsiynau Gweithio'n Hyblyg 7
10. Opsiynau Absenoldeb 9
11. Cymorth Ychwanegol 11
12. Rhwydwaith Gofalwyr 13
Rhan 5 – Pasbort Gofalwyr 13
13. Pasbort Gofalwyr 13
Rhan 6 – Cysylltiadau defnyddiol 15

Rhan 1 - Polisi

1. Cyflwyniad

1.1 Mae dros 220,000 o ofalwyr mewn cyflogaeth yng Nghymru – hynny yw, mae 1 o bob 7 o'r gweithlu yn ceisio ymdopi â chyfrifoldebau gofalu a chyflogaeth â thâl, amcangyfrifir fod posibilrwydd yn y sector cyhoeddus fod hyn yn 1 o bob 5 o'r gweithlu. Nodir ymhellach bod 6% o boblogaeth oedolion Cymru wedi rhoi gorau i'w swydd er mwyn gofalu am rywun (Gofalwyr Cymru 2019).

1.2 Roedd disgwyl i nifer y gofalwyr yn y Deyrnas Unedig gynyddu 50% i 9.1m erbyn 2037, ond mae amcangyfrifon newydd yn dangos y bydd y ffigur yn uwch o lawer gan fod y nifer eisoes wedi cyrraedd 8.8 miliwn (Arolwg YouGov 2019). O ganlyniad, bydd mwy fyth o bobl yn cyfuno gwaith a gofalu.

1.3 Rydym yn ymwybodol fod gan lawer o weithwyr y Cyngor gyfrifoldebau gofalu, a bod gofalwyr yn rhan sylweddol o'r gweithlu.

1.4 Mae'r Cyngor wedi ymrwymo i weithio'n hyblyg trwy greu'r amgylchedd cywir sy'n cefnogi gwaith yr holl weithwyr sydd â chyfrifoldebau gofalu er mwyn iddynt reoli'r cydbwysedd rhwng eu bywyd a'u gwaith a sicrhau gwasanaeth gwych i'n cwsmeriaid.

1.5 Ar hyn o bryd mae Cyngor Sir Ceredigion yn gyd-aelod o Gyflogwyr i Ofalwyr (Employers for Carers) gyda sefydliadau partner, sef Cyngor Sir Caerfyrddin, Cyngor Sir Penfro a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda. Mae hyn yn rhoi cyfle i'r Cyngor ymgysylltu a chael gafael ar adnoddau Hwb Cyflogwyr i Ofalwyr Cymru.

2. Nodau ac Amcanion

2.1 Amcanion y polisi hwn yw:

- Cefnogi gweithwyr i aros yn y gwaith, cyflawni eu potensial gyrfa a chyflawni eu cyfrifoldebau gofalu.
- Cefnogi gweithwyr i gael cydbwysedd rhwng eu gwaith a'u cyfrifoldebau gofalu trwy amlinellu ystod o bolisïau a chymorth sydd eisoes yn bodoli iddynt, a datblygu cwmpas y ddogfen hon ymhellach.
- Cynyddu ymwybyddiaeth rheolwyr a gweithwyr eraill o anghenion gofalwyr er mwyn sicrhau ymateb cydymdeimladol i gyfrifoldebau/anghenion gofalu.
- Gweithio mewn partneriaeth â gweithwyr i archwilio'r holl opsiynau ymarferol er mwyn eu galluogi i barhau i fod yn weithwyr effeithiol.
- Helpu i gael gwared ar unrhyw ymdeimlad o unigedd a diffyg cefnogaeth y mae gofalwyr yn aml yn ei ddioddef.

3. Cwmpas y Polisi

3.1 Mae'r polisi hwn yn berthnasol i'r holl weithwyr sydd o dan gontract cyflogaeth gyda Chyngor Sir Ceredigion, ac eithrio'r gweithwyr hynny a gyflogir gan Gyrff Llywodraethu ysgolion.

4. Prif Egwyddorion

4.1 Mae'r Cyngor o'r farn fod cyfrifoldeb arno i gefnogi gweithwyr sydd â chyfrifoldebau gofalu ac felly i fod mor hyblyg â phosibl yn ei ddull gweithredu, gan gydbwyso amgylchiadau pob unigolyn ag anghenion y Cyngor.

4.2 Mae'r polisi hwn wedi'i gynllunio i fod yr un mor berthnasol i bob gweithiwr.

4.3 Ni fydd gweithwyr yn destun gwahaniaethu yn eu herbyn mewn unrhyw ffordd ar sail eu cyfrifoldebau gofalu a bydd egwyddorion polisi Cyfle Cyfartal y Cyngor yn hanfodol wrth roi darpariaethau gofalu ar waith. Yn benodol, ni fydd y Cyngor yn gwahaniaethu yn erbyn gofalwyr o ran:

- mynediad at gyfleoedd dysgu a datblygu;
- cyfleoedd dyrchafu yn y gweithlu;
- cyfleoedd secondiad; ac
- unrhyw gyfleoedd eraill ar gyfer datblygiad personol a phroffesiynol

4.4 Caiff y polisi hwn ei adolygu yn sgil profiad gweithredol parhaus neu unrhyw newidiadau deddfwriaethol dilynol.

5. Diffiniad – pwy sy'n ofalwr

5.1 Mae Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 yn diffinio gofalwr fel person sy'n darparu neu'n bwriadu darparu gofal i oedolyn neu blentyn anabl. Gall hyn fod yn weithiwr sy'n gofalu am berthynas, partner, ffrind neu gymydog nad yw'n gallu ymdopi heb gymorth oherwydd oedran, nam neu gyflwr iechyd, problem cyffuriau neu alcohol neu salwch hirdymor. Mae'r gofal a roddir ganddynt yn ddi-dâl. Mae hefyd yn cynnwys rhieni-ofalwyr (neu berson sydd wedi cymryd cyfrifoldeb rhiant) ar blentyn neu berson ifanc o dan 18 oed sydd angen cymorth oherwydd nam corfforol neu feddyliol neu gyflwr iechyd hirdymor.

5.2 O ran cefnogi gweithwyr yn y gweithle, mae Cyngor Sir Ceredigion a'i bartneriaid wedi cymeradwyo defnyddio diffiniad Cyflogwyr i Ofalwyr, sef: "Mae gofalwyr yn cynorthwyo aelodau o'r teulu, partneriaid neu ffrindiau sydd angen help oherwydd eu bod yn anabl, yn hŷn neu'n ddifrifol wael. Mae gofalwyr yn weithwyr sydd â chryn gyfrifoldebau gofalu sy'n cael effaith sylweddol ar eu bywydau gwaith. Mae'r gweithwyr hyn yn gyfrifol am ofalu a chefnogi teulu neu ffrindiau hŷn, anabl neu sâl nad ydynt yn gallu gofalu amdanynt eu hunain."

5.3 Gall gofalwyr yn y Cyngor fod yn cefnogi plentyn, oedolyn ifanc neu aelod hŷn o'r teulu, partner neu ffrind sy'n ddifrifol wael neu'n anabl.

Rhan 2 – Rôl a Chyfrifoldebau

6 Rôl a Chyfrifoldebau

Mae'n bwysig fod pawb yn deall yn glir eu rolau a'u cyfrifoldebau yn y broses hon.

6.1 Cyfrifoldebau Gweithwyr
Nid oes rheidrwydd ar weithwyr i ddatgelu i'w rheolwyr eu bod yn gofalu am rywun ond cânt eu hannog i wneud hynny er mwyn elwa o'r gefnogaeth sydd ar gael gan y Cyngor.

- Cydnabod bod angen i reolwyr fod yn ymwybodol o'r problemau y mae gweithiwr yn delio â nhw.
- Cydnabod y gall cydweithwyr fod yn gefnogol iawn, a gallai fod o gymorth iddynt drafod ymrwymiadau gofalu gyda chydweithwyr yn y gwaith.
- Cydweithio â rheolwyr i archwilio'r holl opsiynau ymarferol er mwyn eu galluogi i barhau i fod yn weithwyr effeithiol wrth gydbwyso ymrwymiadau gwaith a gofalu.
- Cydweithredu â'r rheolwyr wrth weithredu'r polisi yn effeithiol, a'i fonitro.
- Sicrhau bod yr wybodaeth ddiweddaraf ar eu Pasbort Gofalwyr (gweler Adran 5) os ydynt yn dewis cael un.

6.2 Cyfrifoldebau Rheolwyr

Yn ogystal â'u cyfrifoldebau fel gweithwyr, mae rheolwyr hefyd yn gyfrifol am y canlynol:

- Gweithredu'r polisi yn deg ac yn rhesymol heb fawr o effaith niweidiol ar effeithlonrwydd neu wasanaeth cyffredinol.
- Sicrhau bod rheolwyr a gweithwyr yn gyfarwydd â'r polisi hwn ac yn gwybod am y gefnogaeth sydd ar gael i ofalwyr.
- Cefnogi gweithwyr i gyflawni eu potensial yn y gwaith ac i gyflawni eu cyfrifoldebau gofalu.
- Rhoi ystyriaeth gydymdeimladol i geisiadau am gefnogaeth gan weithwyr sydd â chyfrifoldebau gofalu, gan roi sylw dyledus i faterion cyfrinachedd, ac yn seiliedig ar gyd-ddealltwriaeth o'r sefyllfa a'r effaith y mae'n ei chael.
- Trefnu cyfarfod cyfrinachol un-i-un gyda'r gweithiwr i drafod Pasbort Gofalwr os yw'r gweithiwr yn dewis cael un.
- Sicrhau yr ystyrir addasiadau rhesymol ar gyfer gweithwyr sy'n Ofalwyr.
- Delio â cheisiadau yn hollol gyfrinachol a pheidio â rhannu gwybodaeth oni bai pan fo'r gofalwr wedi gofyn i hynny ddigwydd.

6.3 Rôl Adnoddau Dynol

- Rhoi cefnogaeth ac arweiniad i reolwyr wrth roi'r polisi hwn ar waith.
- Cefnogi'r gweithiwr gydag unrhyw opsiynau adleoli os oes rhai ar gael.
- Monitro'r defnydd ar y polisi a'i effeithiolrwydd, gan ei adolygu o bryd i'w gilydd.

Rhan 3 – Hawliau Gofalwyr

7. Hawliau Gofalwyr.

- Yr hawl i ofyn am gael gweithio'n hyblyg (26 wythnos o wasanaeth parhaus)
- Yr hawl i gael amser o'r gwaith ar gyfer pobl ddibynnol (Deddf Hawliau Cyflogaeth 1996)
- Yr hawl i gael amser o'r gwaith mewn argyfyngau (cyfnod rhesymol o'r gwaith)
- Absenoldeb rhiant (blwyddyn o wasanaeth parhaus, i blentyn o dan 18)
- Amddiffyniad rhag Gwahaniaethu (Deddf Cydraddoldeb 2010)

Rhan 4 – Cefnogi Gofalwyr

8. Opsiynau Cymorth

8.1 Mae ystod o opsiynau ar gael i'r Cyngor i gynorthwyo Gofalwyr i barhau i weithio gan gadw cydbwysedd effeithiol rhwng eu hymrwymiadau gwaith a gofalu. Mae'r opsiynau hyn yn cynnwys:

- Rhaglen Hyfforddi Gwydnwch a Lles Gofalwyr
- Atgyfeirio at wybodaeth bellach drwy Gylchgrawn Gofalwyr Cyngor Sir Ceredigion a Gwasanaeth Gwybodaeth Gofalwyr, ac at ddigwyddiadau megis Diwrnod Hawliau Gofalwyr
- Pasbort Gofalwyr
- Opsiynau i weithio'n hyblyg
- Opsiynau bod i ffwrdd o'r gwaith gan gynnwys darpariaethau absenoldeb arbennig
- Cymorth iechyd a lles
- Cefnogi gofalwyr sydd am ddychwelyd yn ôl i'r gwaith
- Rhaglen Cymorth i Weithwyr sydd ar gael bob awr o'r dydd (gwasanaethau ffôn ac ar-lein Care First)
- Cefnogaeth wedi'i darparu i ofalwyr trwy wasanaethau gydol oes Porth Gofal, gan gynnwys mynediad at Asesiad Anghenion Gofalwyr

8.2 Yn aml, gall gofalu fod yn brofiad llawn straen ac yn emosiynol flinedig. Gall gweithwyr wynebu argyfyngau trawmatig, sy'n newid eu bywydau, weithiau dros nos – os caiff anwylyn ei daro'n wael neu os yw'n cael damwain wael, er enghraifft. Neu, gallant fod yn gofalu am rywun sydd â salwch angheuol am sawl mis neu'n gofalu am riant oedrannus. Yn yr amgylchiadau hyn, bydd rhaid i reolwyr fod yn sensitif yn ogystal ag yn hyblyg. Er enghraifft, drwy gydnabod y gall fod angen i weithwyr wneud neu dderbyn galwadau ffôn preifat mewn cysylltiad â'r bobl sy'n ddibynnol arnynt.

9. Opsiynau Gweithio'n Hyblyg

9.1 Polisi Gweithio'n Hyblyg
Pwrpas y polisi yw ffurfioli'r 'hawl i ofyn' am newid i oriau gwaith neu weithle er mwyn gweithio'n hyblyg, sef hawl sydd gan bob gweithiwr sydd ag o leiaf 26 wythnos o wasanaeth parhaus. Rhaid i'r penderfyniad ynghylch caniatáu gweithio'n hyblyg ai peidio ystyried anghenion y busnes. Gall enghreifftiau o weithio hyblyg gynnwys hyblygrwydd gydag amser dechrau, gorffen ac amser

egwyl arferol, gweithio'n rhan amser, wythnos waith gywasgedig, gweithio o gartref, desg boeth, gweithio yn ystod amser y tymor yn unig, gweithio oriau blynyddol, rhannu swydd neu newid y diwrnodau arferol a weithir.

9.2 Mae'r polisi:

- yn amlinellu'r weithdrefn ddiffiniedig ar gyfer ystyried ceisiadau gan gynnwys amserlenni a gweithdrefn apelio;
- yn nodi y bydd cais llwyddiannus yn arwain at wneud newid parhaol i'r contract cyflogaeth, ond gellir treialu'r trefniadau yn gyntaf;
- yn caniatáu dim ond un cais fel arfer mewn unrhyw gyfnod o 12 mis; ac
- yn nodi rhai ffactorau i'w hystyried ar gyfer pob cais.

9.3 Gwneud cais am weithio'n hyblyg am gyfnod byr
(amrywiad dros dro i gontract)
Gellir hefyd defnyddio cais i gael gweithio'n hyblyg i wneud newidiadau dros dro i batrymau gweithio. Os yw'r gweithiwr ond yn gofyn am newid i weithio'n hyblyg yn anffurfiol am gyfnod byr, er enghraifft yn dilyn profedigaeth, yna gall y rheolwr ystyried newid dros dro e.e. hyblygrwydd o ran amser dechrau, gorffen ac amser egwyl arferol, lleihau oriau gweithio (gan addasu'r cyflog i adlewyrchu'r trefniant newydd), patrymau gwaith cywasgedig. Gallai'r gweithiwr wedyn fynd yn ôl i'w gontract cyflogaeth gwreiddiol yn dilyn y cyfnod y cytunwyd arno. Rhaid i weithwyr ddeall os yw rheolwr yn cytuno i'r cais dan yr 'hawl i wneud cais' statudol, nid oes ganddynt hawl statudol i wneud cais am amrywiad arall yn eu contract am gyfnod o 12 mis er bod modd iddynt wneud cais heb yr hawl statudol.

9.4 Ystyrir ceisiadau hefyd gan y gweithwyr hynny sydd â llai na 26 wythnos o wasanaeth. I gael rhagor o wybodaeth, gweler y polisi Cydbwysedd rhwng Bywyd a Gwaith sydd ar gael ar Cerinet https://cerinet.ceredigion.gov.uk/home

9.5 Cynllun Gweithio Oriau Hyblyg
Pwrpas y cynllun hwn yw rhoi modd i weithwyr ddewis eu horiau gwaith (o fewn paramedrau) wrth sicrhau nad oes unrhyw effaith niweidiol ar effeithlonrwydd cyffredinol darparu gwasanaeth o safon i'r cyhoedd.

9.6 Mae'r cynllun:

- yn berthnasol i weithwyr os ydynt yn llawn amser, yn rhan amser neu'n rhannu swydd (ac eithrio'r rheiny mewn swyddi a nodwyd i fod yn anghydnaws â'r cynllun);
- yn caniatáu i weithwyr gael hyblygrwydd o ran eu hamser dechrau a gorffen ac amser egwyl arferol;
- yn rhoi modd cario uchafswm credyd o 16 awr ac 8 awr o ddebyd i'r cyfnod 8 wythnos canlynol; pro rata ar gyfer staff rhan amser;
- yn caniatáu i staff gymryd hyd at 2 ddiwrnod o absenoldeb hyblyg am bob cyfnod o 8 wythnos; pro rata ar gyfer staff rhan amser.

9.7 Gan gydnabod y ffaith na all pob gweithiwr ddefnyddio'r Cynllun Gweithio Oriau Hyblyg, dylid ystyried dod o hyd i ateb sy'n cynnig cydbwysedd bywyd a gwaith i weithwyr na allant o reidrwydd fanteisio ar y cynllun hwn. Gall hyn gynnwys gwasanaethau a thimau yn gweithio gyda'u rheolwyr ac Adnoddau Dynol i ddatblygu patrwm gweithio hyblyg posibl sy'n gweddu i gydbwysedd bywyd a gwaith gweithwyr ynghyd ag anghenion y busnes.

I gael rhagor o wybodaeth, gweler y polisi Cydbwysedd rhwng Bywyd a Gwaith sydd ar gael yn Cerinet https://cerinet.ceredigion.gov.uk/home

10 Opsiynau Absenoldeb

10.1 Yn ogystal â gwyliau blynyddol (ac absenoldeb gweithio hyblyg yn unol â'r uchod, pan fo ar gael), gall gweithwyr hefyd wneud cais am Absenoldeb Arbennig yn y polisi Cydbwysedd rhwng Bywyd a Gwaith, Amser i Ffwrdd ar gyfer Pobl Ddibynnol ac Absenoldeb Rhiant. Fodd bynnag, nid yw pob un o'r rhain yn absenoldeb gyda chyflog.

10.2 **Absenoldeb Arbennig**
Y diben yw galluogi gweithwyr i gael cyfnodau o absenoldeb byr o'r gwaith i ddelio ag amrywiol faterion.

Mae darpariaethau ar gyfer absenoldeb arbennig i'w gweld yn y polisi Cydbwysedd rhwng Bywyd a Gwaith, sydd:

- yn diffinio'r nifer bach o ddiwrnodau pan fo'n bosib caniatáu absenoldeb arbennig (ar ben eich hawliad gwyliau blynyddol) a nifer y diwrnodau a ganiateir, nid yw'n rhestr gyflawn;
- yn cydnabod y gall amgylchiadau eithriadol godi pan fyddai'n briodol caniatáu absenoldeb arbennig;
- yn rhoi rhywfaint o amser amrywiol a rhesymol i ffwrdd o'r gwaith ar gyfer achlysuron megis profedigaeth, argyfyngau domestig / personol, apwyntiadau meddygol, dyletswyddau cyhoeddus, hyfforddiant ac ati;
- fel arfer yn drech na pholisïau megis Absenoldeb Rhiant ac Amser o'r Gwaith ar gyfer Pobl Ddibynnol pan fo modd cymeradwyo'r absenoldeb o dan y polisïau hynny hefyd;
- Bydd gofalwyr sydd â Phasbort Gofalwr (gweler Rhan 5) yn gallu hawlio hyd at bum diwrnod o Absenoldeb Gofalwyr (gyda chyflog llawn) o fewn unrhyw gyfnod o 12 mis bob blwyddyn i gyflawni eu cyfrifoldebau gofalu gan gynnwys pan fo'r unigolyn yn mynd yn sâl, angen mynychu apwyntiad meddygol, a mynychu apwyntiadau yn ymwneud â lles a gofal. Nid yw'r rhestr hon yn cynnwys popeth.

10.3 **Amser o'r Gwaith ar gyfer Pobl Ddibynnol**
O dan Ddeddf Gwaith a Theuluoedd 2006, diben yr hawl hwn yw galluogi pob gweithiwr i gael cyfnod rhesymol o amser di-dâl i ffwrdd o'r gwaith i ddelio â sefyllfaoedd annisgwyl sy'n gysylltiedig â dibynnydd ac i wneud unrhyw drefniadau tymor hirach angenrheidiol.

10.4 Mae'r polisi:

- yn diffinio "dibynnydd" at ddibenion y polisi hwn fel gŵr neu wraig, partner, plentyn neu riant y gweithiwr, person sy'n byw yn yr un aelwyd â'r gweithiwr (ac eithrio tenantiaid, lletywyr neu weithwyr sy'n byw ar y safle), neu berson sy'n dibynnu'n rhesymol ar y gweithiwr am gymorth;
- yn nodi'r rhesymau pam y gellir cymryd absenoldeb o'r math hwn;
- yn nodi y bydd darpariaethau Absenoldeb Arbennig Cydbwysedd rhwng Bywyd a Gwaith yn drech nag ef os oes modd cymeradwyo'r absenoldeb drwy hawl y ddarpariaeth Absenoldeb Gofalwyr.

10.5 **Absenoldeb Rhiant**

Y diben yw galluogi rhiant (biolegol, llys neu sy'n mabwysiadu) i dreulio amser di-dâl i ffwrdd o'r gwaith i ofalu am blentyn neu wneud trefniadau ar gyfer llesiant plentyn.

10.6 Mae'r Polisi:

- yn cynnig hyd at 4 wythnos o absenoldeb di-dâl mewn cyfnod o 12 mis hyd at ddim mwy na 18 wythnos ar gyfer pob plentyn;
- yn nodi bod yn rhaid cymryd yr absenoldeb mewn blociau o un wythnos (gellir cymryd diwrnodau unigol ar gyfer plentyn anabl);
- mae'r absenoldeb yn un gwahanol i absenoldeb sy'n gysylltiedig â chyfnod mamolaeth, absenoldeb rhiant a rennir, absenoldeb cefnogi mamolaeth, absenoldeb arbennig neu seibiant gyrfa;
- mae'r absenoldeb yn hawl unigol ac ni ellir ei drosglwyddo i rywun arall.

10.7 **Iechyd a Lles**

Fel rhan o ymrwymiad parhaus y Cyngor i lunio strategaeth iechyd a llesiant, caiff buddion i weithwyr eu hychwanegu'n barhaus. Mae rhagor o wybodaeth am fuddion i weithwyr cyflogedig ar dudalen wybodaeth y Cyngor ar y fewnrwyd, CeriNet.

10.8 **Cefnogi gofalwyr pan ddychwelant i'r gwaith**

Efallai y bydd y gweithiwr yn dioddef cyfnod gofidus dros ben ac angen cyfnod o amser i ffwrdd o'r gwaith a bydd angen eu cynorthwyo i ddychwelyd i'r gweithle os daw eu rôl gofalu i ben.

10.9 Yn ystod cyfnod absenoldeb y gweithiwr o'r gweithle, mae'n gyfrifoldeb ar y rheolwr i sicrhau ei fod yn cadw mewn cysylltiad â'r gweithiwr er mwyn rhoi gwybod iddo am unrhyw ddatblygiadau yn y gweithle ac unrhyw wybodaeth arall y gall fod ei hangen ar y gweithiwr i sicrhau ei fod yn dal i deimlo ei fod yn aelod o'r tîm. Bydd hyn yn sicrhau nad yw gweithwyr yn dechrau teimlo'n unig a hefyd yn gwneud y dasg o ddychwelyd i'r gwaith yn haws.

10.10 Gellir cynnig cymorth i weithwyr hefyd drwy wneud asesiad o anghenion hyfforddiant a gellid cynnal yr asesiad hwn cyn iddynt ddychwelyd i'r gwaith.

10.11 Dylid cynnig yr hyfforddiant a'r datblygu sydd eu hangen ar weithwyr i'w galluogi i ailymuno â'r gweithle. Mae'n bosib y bydd llawer o ofalwyr yn teimlo eu bod wedi colli eu sgiliau a'u hunanhyder a'u bod angen eu hyfforddi neu ailhyfforddi cyn y gallant wneud y gwaith. Y gofalwr a'r rheolwr ddylai fynd i'r afael â hyn wrth i'r gweithiwr ddychwelyd i'r gwaith neu cyn hynny. Gall y rheolwr nodi anghenion hyfforddi a datblygu trwy Gynllun Gwerthuso'r Cyngor ac/neu yn ystod sesiynau goruchwylio un-i-un.

10.12 **Rhaglen Cymorth i Weithwyr CERI+**

Gall gofalu am rywun arall roi llawer o straen ar ofalwyr. Mae'r Cyngor yn ymwybodol iawn o'r angen i gynnig Rhaglen Cymorth i Weithwyr a rhoi mesurau rheoli straen ar waith i sicrhau bod gweithwyr sydd â chyfrifoldebau gofalu yn ymwybodol o'r cymorth sydd ar gael i ofalwyr.

10.13 Gwybodaeth a rhif ffôn Care First – mae Care First yn agored i bob gweithiwr cyflogedig, gan gynnwys staff ysgolion ac mae'n cynnig cyngor a chymorth annibynnol, cyfrinachol dros y ffôn drwy'r dydd, bob dydd o'r flwyddyn ar gyfer

unrhyw faterion personol neu faterion sy'n gysylltiedig â'r gwaith. Rhif ffôn tîm Care First yw 0800 174319.

10.14 Mae'r gwasanaeth am ddim i weithwyr cyflogedig ac mae pob croeso iddynt ei ddefnyddio pryd bynnag y mae ei angen arnynt.

10.15 Gall gweithwyr gysylltu â Care First eu hunain. Nid oes angen gofyn am ganiatâd gan eu rheolwyr cyn cysylltu.

10.16 Drwy Care First gall gweithwyr fanteisio ar nifer o wasanaethau gan gynghorwyr Care First i'w helpu i ddod o hyd i ffyrdd ymarferol i symud ymlaen pan fyddan nhw'n teimlo eu bod yn cael eu llethu gan broblemau. Weithiau, y cyfan sydd ei angen i deimlo'n well yw cael y wybodaeth i wneud cynllun synhwyrol, a chymorth i wneud hynny.

10.17 Mae cynghorwyr Care First wedi cael hyfforddiant sylweddol i'w galluogi i ganfod beth sydd ei angen ar weithwyr a'u helpu i ailafael yn eu bywydau eto. Ymhlith y pynciau sy'n codi amlaf mae:

- *Materion Teuluol a Phersonol*: perthynas ag eraill, ysgariad, cynnal plant, trais domestig, gofalu am bobl oedrannus, gofal cymunedol, newid enw;
- *Dyledion*: credyd, dyled, banciau, benthyciadau, cydgrynhoi dyledion;
- *Yn y gweithle*: bwlio ac aflonyddu, hawliau/tâl mamolaeth, tâl salwch, iechyd a diogelwch yn y gwaith.

10.18 Rheoli Straen
Mae'r Cyngor yn cynnig cyrsiau ymwybyddiaeth straen, asesu risg straen a chyrsiau rheoli straen.

I gael rhagor o wybodaeth ynghylch cyrsiau, ewch i CeriNet neu i'ch cyfrif hunanwasanaeth ar Ceri o dan y pennawd Dysgu a Datblygu.

11 Cymorth Ychwanegol

11.1 Mae'n bosib nad yw llawer o ofalwyr yn gwybod am y gwasanaethau statudol a gwirfoddol, budd-daliadau ariannol a buddion eraill sydd ar gael iddynt. Mae'n bwysig bod gweithwyr sydd â chyfrifoldebau gofalu yn cael gwybod am y gwasanaethau cymorth hyn.

11.2 I gael rhagor o wybodaeth gweler http://www.ceredigion.gov.uk/Gofalwyr lle cewch wybodaeth ar Uned Gofalwyr Cyngor Sir Ceredigion a'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Ofalwyr, a drwy'r gwasanaeth hwn byddwch yn gallu gweld y "Cylchgrawn i Ofalwyr" ac adnoddau taflen ffeithiau defnyddiol eraill, gwybodaeth am y Fforwm Gofalwyr a'u digwyddiadau, a'r llyfr "Dywedwch 'Dw i'n iawn'...a'i Olygu!", sydd wedi'i ysgrifenni'n benodol gyda gofalwyr ar gyfer gofalwyr.

11.3 Mae Cyngor Sir Ceredigion yn comisiynu Gwasanaeth Gofalwyr i gefnogi gofalwyr gyda chymorth personol i helpu gofalwyr i feddwl am eu lles eu hunain, ac opsiynau seibiannau tymor byr i ofalwyr. I gael rhagor o wybodaeth gweler www.gofalwyrceredigioncarers.cymru ac ar gyfer Gofalwyr Ifanc a Gofalwyr sy'n Oedolion Ifanc (18-25 oed), gweler www.afcwestwales.co.uk

11.4 Mae yna nifer fawr o sefydliadau elusennol/gwirfoddol lleol a chenedlaethol sy'n cynnig gwybodaeth, cyngor a chymorth i ofalwyr. Mae rhai ar gyfer salwch neu gyflwr penodol megis sefydliadau sy'n cefnogi pobl ag Alzheimer, er enghraifft, a'u gofalwyr/teuluoedd, neu bobl sydd wedi cael strôc a'u gofalwyr/teuluoedd. Gall eraill fod yn agored i bob oedran, neu wedi'u targedu at grŵp oedran penodol fel pobl dros 55 oed neu dan 18 oed a gallant roi cefnogaeth ac arweiniad ynghylch cymorth ymarferol, cefnogaeth emosiynol, cyngor ariannol a chyfle i gymdeithasu ac weithiau cefnogaeth i gael gafael ar gymorth ariannol. I gael rhagor o wybodaeth gweler y cyfeiriadur ar-lein yn www.dewis.cymru.

11.5 Mae rhai gofalwyr yn ei chael hi'n fuddiol cwrdd ag eraill sydd â phrofiad o fod yn ofalwr ac/neu eraill sydd â'r un cyflwr â'r person rydych chi'n gofalu amdano. Mae grwpiau cymorth yn gyfle i gwrdd ag eraill mewn sefyllfaoedd tebyg, rhannu cyngor, gwybodaeth, awgrymiadau, a chyfle i ymlacio a gwneud ffrindiau. I gael rhagor o fanylion am grwpiau cymorth yng Ngheredigion, a'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, cysylltwch â Phorth y Gymuned y Cyngor ar 01545 574200.

11.6 Os yw gofalwyr yn ei chael yn fwyfwy anodd ymdopi ac angen cefnogaeth ddwysach, mae gwahanol ffyrdd y gall Gwasanaethau Cymdeithasol helpu, a gall y cymorth ychwanegol gynnwys cefnogaeth ar gyfer opsiynau mwy unigol megis Taliadau Uniongyrchol. Mae gan y Gwasanaethau Cymdeithasol ddyletswydd statudol i sicrhau bod gofalwr yn cael cefnogaeth i gael asesiad am ddim o sefyllfa'r gofalwr, gelwir hyn yn Asesiad Anghenion Gofalwyr. I gael rhagor o wybodaeth am yr hyn all fod ar gael, cysylltwch ag adran gwasanaethau cymdeithasol yr awdurdod lleol lle mae'r person rydych yn gofalu amdano yn byw. Os yw'r person rydych yn gofalu amdano yn byw yng Ngheredigion, cysylltwch â Phorth Gofal Cyngor Sir Ceredigion 01545 574000 a mynd i http://www.ceredigion.gov.uk/preswyliwr/lles-a-gofal/

11.7 Gwybodaeth i Ofalwyr am yr Asesiad Anghenion Gofalwyr, Dod Allan o'r Ysbyty, Canllaw Gofalwyr i Gynllunio ar gyfer Argyfyngau a'r Cerdyn Brys Gofalwyr www.ceredigion.gov.uk/gofalwyr

11.8 Gofalwyr a Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda.
Mae cefnogi Gofalwyr yn flaenoriaeth i Hywel Dda. I gael rhagor o wybodaeth, gweler www.wales.nhs.uk/gofalwyr
Gofal iechyd a'ch Meddygfa.
Caiff gofalwyr eu hannog hefyd i gofrestru fel gofalwr gyda'u meddygfa. Mae'r rhan fwyaf ohonynt wedi ennill dyfarniad "Buddsoddwyr mewn Gofalwyr", a byddant yn eich annog i gael y brechlyn ffliw sydd yn rhad ac am ddim i ofalwyr bob blwyddyn. Ewch i http://www.wales.nhs.uk/gofalwyr a chlicio drwyddo i'r dudalen Buddsoddwyr mewn Gofalwyr i gael ffurflen gofrestru a thaflen ar gyfer Ceredigion.

11.9 Gall eich meddygfa hefyd eich cefnogi i ystyried eich lles corfforol eich hun trwy'r Cynllun Atgyfeirio Cleifion i Wneud Ymarfer Corff; i gael rhagor o fanylion ewch i www.ceredigionactif.org.uk/gp

12. Rhwydwaith Gofalwyr

12.1 Mae pobl sydd â chyfrifoldebau gofalu yn wynebu llawer o wahanol sefyllfaoedd sy'n cael effaith uniongyrchol ar eu hiechyd a'u lles, eu perthynas gyda'u teuluoedd, a'u bywyd yn y gwaith. Gall gofalwyr wynebu llawer iawn o straen a gallant deimlo'n unig dros ben yn sgil eu cyfrifoldebau. Gall cwrdd ag eraill sydd mewn sefyllfaoedd tebyg gael effaith gadarnhaol iawn ar sut mae gofalwyr yn ymdopi. Mae'r Cyngor yn cydnabod ei bod yn bwysig i'w weithwyr sy'n ofalwyr gael y cyfle i rannu gwybodaeth a phrofiad gyda gofalwyr eraill. Bydd y Cyngor yn ceisio annog creu Rhwydwaith Gofalwyr a allai fod ar ffurf cyfarfodydd anffurfiol neu drefnu i ofalwyr ddod i gysylltiad â'i gilydd.

12.2 Cynigir bod gweithwyr sy'n ofalwyr yn cyflwyno eu hunain er mwyn ymuno â'r Rhwydwaith Gofalwyr, gyda'r nod o gynnig fforwm i ofalwyr lle gallant fynegi eu barn, bod mewn cysylltiad â gofalwyr eraill a chefnogi ei gilydd er mwyn rhannu profiadau personol mewn lleoliad diogel a chyfrinachol. Gall yr aelodau fynychu cyfarfodydd/cymryd rhan yn ystod oriau gwaith.

12.3 Gall y Rhwydwaith Gofalwyr ddewis gwahodd aelod enwebedig o Adnoddau Dynol i fynychu'r cyfarfodydd yn rheolaidd neu'n achlysurol i roi gwybodaeth am unrhyw newidiadau a all fod yn berthnasol, neu i gynnig cyngor cyffredinol ar faterion penodol.

12.4 Bydd AD yn gofyn am farn a safbwyntiau'r Rhwydwaith Gofalwyr wrth barhau i ddatblygu'r Polisi Gofalwyr.

Rhan 5 – Pasbort Gofalwyr

13 Pasbort Gofalwyr

13.1 Mae'r Pasbort Gofalwyr wedi'i ddatblygu (gweler Atodiad 1) er mwyn helpu a chefnogi gweithwyr sydd â chyfrifoldebau gofalu penodol. Os cytunir ar unrhyw addasiadau i drefniadau gweithio, bydd y pasbort yn gofnod y gellir ei adolygu os bydd y gweithiwr yn newid rôl neu os bydd ei amgylchiadau gofalu yn newid.

13.2 Pwrpas y pasbort yw galluogi gofalwr a'i reolwr i gael sgwrs gefnogol ac i gofnodi'r hyblygrwydd sydd ei angen i gefnogi'r gofalwr i gyfuno gofalu a gweithio. Y nod yw lleihau'r angen i aildrafod yr hyblygrwydd hwn bob tro y mae gweithiwr yn symud swydd, yn symud rhwng adrannau neu'n cael rheolwr newydd. Mae'r ddogfen hon yn eiddo i'r gweithiwr a dylai fod gan y rheolwr gopi. Cynlluniwyd hon i fod yn ddogfen fyw sydd i'w hadolygu bob blwyddyn ac mewn ymateb i unrhyw newidiadau yn natur neu effaith y cyfrifoldebau gofalu.

13.3 Pan gaiff pasbort ei adolygu (boed yn adolygu cam gweithredu neu'r pasbort yn gyffredinol), pan fydd rheolwr newydd, neu pan fydd gweithiwr yn symud i rôl newydd, nid yw'r pasbort yn gwarantu y bydd y trefniadau y cytunwyd arnynt yn flaenorol yn gallu parhau.

13.4 Mae cwblhau Pasbort Gofalwyr yn wirfoddol ac mae'r gweithiwr yn cadw perchnogaeth ar y ffurflen. Mae'r Cyngor yn cydnabod y gallai gweithwyr ei chael

hi’n anodd egluro eu hamgylchiadau, eu problemau a’u heriau personol. Felly, nid oes rhaid ei wneud.

13.5 **Cyfarfod cyfrinachol**
Ar ôl i’r gweithiwr lenwi’r ffurflen, dylent roi copi i’w rheolwr a fydd yn trefnu cyfarfod un-i-un cyfrinachol i drafod y manylion. Bydd y cyfarfod yn rhoi cyfle i’r ddwy ochr drafod y materion a nodwyd a thrafod y cwestiynau canlynol (nid yw’n rhestr sy’n cynnwys popeth).

- Beth yw eich cyfrifoldebau gofalu?
- Sut maen nhw’n effeithio ar eich gwaith?
- Pa effaith y mae gweithio yn cael ar eich cyfrifoldebau gofalu?
- A ydych eisoes yn cael unrhyw gefnogaeth yn y gwaith i helpu i gyfuno gofalu â gweithio?
- A oes angen i chi wneud cais i gael gweithio’n hyblyg i barhau â’ch cyfrifoldebau gofalu?
- Sut fyddai orau gennych chi gyfathrebu â’ch rheolwr os na allwch ddod i’r gwaith?
- Beth fyddai’n helpu i sicrhau bod anghenion y tîm/y Cyngor yn parhau i gael eu cyflawni?
- A oes angen unrhyw gymorth arnoch gan y Rhaglen Cymorth i Weithwyr, Iechyd Galwedigaethol neu sefydliadau allanol?
- A oes angen unrhyw offer gan y Cyngor arnoch i gynorthwyo â’ch rôl gyfunol e.e. ffôn symudol neu liniadur?
- Sut ydych chi’n disgwyl y bydd eich cyfrifoldebau gofalu yn newid yn y dyfodol?

13.6 Y gweithiwr sydd â’r hawl i benderfynu faint o fanylion i’w rhannu, mae’n bwysig bod gweithwyr yn rhoi digon o wybodaeth i’w rheolwr i’w galluogi hwy i ddeall problemau a heriau’r gweithiwr.

13.7 Dylid nodi ar y pasbort unrhyw gamau y cytunwyd arnynt a dyddiad adolygu, a’u llofnodi gan y gweithiwr a’r rheolwr. Bydd gofyn i’r Swyddog Arweiniol Corfforaethol perthnasol lofnodi’r pasbort hefyd. Y gweithiwr sydd i gadw’r gwreiddiol a rhoddir copi i’r rheolwr.

13.8 Bydd angen i weithwyr ddilyn gweithdrefnau perthnasol y Cyngor h.y. polisi gweithio hyblyg ar gyfer ceisiadau ffurfiol.

Rhan 6 – Cysylltiadau defnyddiol

Gofalwyr Cymru / Carers Wales
Uned 5, Ynys Bridge Court Caerdydd
Ffôn: 029 2081 1370
Ebost: info@carerswales.org
www.carerswales.org

Ymddiriedolaeth Gofalwyr / Carers Trust Wales
33-35 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9HB
Ffôn: 0300 772 9702
Ebost: wales@carers.org
https://carers.org/around-the-uk-our-work-in-wales/our-work-in-wales-welsh
www.carers.org

Galw Iechyd Cymru / NHS Direct Wales
https://111.wales.nhs.uk/=cy
www.nhsdirect.wales.nhs.uk

IAWN
Datblygwyd y wefan hon i roi gwybodaeth am y gwasanaeth cymorth iechyd meddwl sylfaenol lleol (LPMHSS) yng Ngheredigion, Sir Gaerfyrddin a Sir Benfro. Ei nod yw darparu adnoddau a gwybodaeth ar-lein ar faterion iechyd meddwl er mwyn galluogi pobl i gynorthwyo eu hunain a gwybod ble i gael gafael ar gymorth pellach pe bai ei angen arnynt.
www.iawn.wales.nhs.uk

Fforwm Rhieni a Gofalwyr Cymru Gyfan (AWF)
Yr AWF yw'r sefydliad cenedlaethol sy'n cynrychioli barn Rhieni a Gofalwyr pobl ag anableddau dysgu.
21 Heol Caerdydd
Ffynnon Taf
Caerdydd CF15 7RB
Ffôn: 029 2081 1120
www.allwalesforum.org.uk

DEWIS Cymru
Cyfeiriadur lleol rhyngweithiol sydd ar-lein
www.dewis.cymru

ATODIAD 1

Pasbort Gofalwyr (i'w lenwi gan y gweithiwr)	
Enw'r Gweithiwr:	Enw'r Rheolwr:
Trosolwg o'ch cyfrifoldebau gofalu Dylai'r rhan hon gynnwys: • Crynodeb o'ch cyfrifoldebau gofalu • Yr effaith y mae hyn yn ei chael ar eich bywyd gwaith • Unrhyw wybodaeth bellach a allai helpu'ch rheolwr i ddeall yr effaith y mae eich cyfrifoldebau gofalu yn ei chael arnoch chi a'ch gwaith	
Trosolwg o'ch rôl a'r tîm:	
Hyblygrwydd a allai fod yn ddefnyddiol: Mae'r rhan hon yn delio â hyblygrwydd sy'n benodol i'ch swydd bresennol a fyddai'n eich helpu i gyfuno gofalu a gweithio. Bwriad y rhain yw bod yn sail i'ch trafodaeth â'ch rheolwr.	

Hyblygrwydd y cytunwyd arno rhyngoch chi a'ch rheolwr:
Mae'r rhan hon yn delio â hyblygrwydd sy'n benodol i'ch swydd bresennol a allai eich helpu i gyfuno'ch cyfrifoldebau gofalu a'ch ymrwymiadau gwaith. Ysgrifennwch y camau gweithredu y cytunwyd arnynt gyda dyddiadau perthnasol. Dylid cynnal adolygiadau bob 12 mis.

Cam gweithredu y cytunwyd arno	Dyddiad ei roi ar waith	Dyddiad adolygu'r gweithredu

Unrhyw gamau eraill y cytunwyd arnynt yn y cyfarfod:
Gallai'r rhan hon gynnwys, er enghraifft, cysylltu â CareFirst neu'r Gwasanaeth Cwnsela Gweithwyr, Asesu Gofalwyr neu atgyfeirio at wasanaethau eraill.

Rwy'n cydsynio i fy rheolwr gadw copi o'r pasbort.

Mae'n bwysig cofio bod y pasbort yn eiddo i'r gweithiwr perthnasol a'i fod yn gyfrinachol. Os yw'r rheolwr neu'r gweithiwr yn symud i swydd arall, ni ddylai'r rheolwr drosglwyddo'r ffurflen i'r rheolwr nesaf heb ganiatâd y gweithiwr dan sylw.

Rhaid cael caniatâd y gweithiwr i gadw copi yng nghofnod personol AD y gweithiwr.

Llofnod y gweithiwr:	Dyddiad:
Llofnod y rheolwr:	Dyddiad:
Dyddiad y Cyfarfod Adolygu Nesaf:	
Gwelwyd gan Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	
Llofnod y Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Dyddiad:

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R: **Cabinet**

DYDDIAD: **18 Mai 2021**

BLE: **Cyfarfod Rhithiol**

TEITL: **Polisi Adnoddau Dynol: Polisi Gofalwyr**

DIBEN YR ADRODDIAD: **Er mwyn darparu adborth yn dilyn cyfarfod y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol a gynhaliwyd ar 13 Mai 2021**

CEFNDIR:

Yn ei gyfarfod ar 13 Mai 2021, ystyriodd Aelodau'r Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol y Polisi Adnoddau Dynol: Polisi Gofalwyr.

Diben y 'Polisi Gofalwyr' newydd hwn yw nodi gweithdrefnau'r Cyngor ar gyfer cydnabod a chefnogi gweithwyr sy'n ymgymryd â chyfrifoldebau gofalu sylweddol ochr yn ochr â'u cyflogaeth â thâl.

Mae'r Polisi'n egluro'r gefnogaeth sydd eisoes ar gael i ofalwyr fel gweithwyr Cyngor Sir Ceredigion, er enghraifft opsiynau gweithio oriau hyblyg, amser o'r gwaith ar gyfer pobl ddibynnol (di-dâl), absenoldeb rhiant (di-dâl), cefnogaeth gan yr Uned Gofalwyr a'r gwasanaethau a ddarperir gan ein rhaglen cymorth i weithwyr, Care First.

Yn dilyn trafodaeth, gofynnwyd i Aelodau'r Pwyllgor ystyried yr argymhelliad canlynol:

ARGYMHELLIAD:
- Argymell i'r Cabinet gymeradwyo'r Polisi Gofalwyr

Cytunodd yr Aelodau i argymell bod y Cabinet yn cymeradwyo'r Polisi Gofalwyr yn amodol ar ystyried y pwyntiau canlynol:

- cynnwys rhif ffôn cyswllt ar gyfer Uned Gofalwyr Cyngor Sir Ceredigion ym mhwynt 11.2 ac ar gyfer sefydliadau allanol yn Rhan 6 y polisi gan nad oes sicrwydd bod gan bob unigolyn fynediad i'r rhyngrwyd;
- ychwanegu paragraff at y polisi a fydd yn cyfeirio at weithio gartref yn ystod y pandemig a sut y gallai hyn fod yn opsiwn posibl i unigolion ar gyfer gweithio'n hyblyg yn y dyfodol;
  a;
- chyfeirio at y ffaith ei bod yn ddyletswydd statudol i gynnig Asesiad Gofalwyr i Ofalwyr.

Y Cynghorydd Keith Evans
Cadeirydd y Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Adnoddau Corfforaethol

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	Cabinet
Dyddiad y Cyfarfod:	18 Mai 2021
Teitl:	Mabwysiadu Coed y Bryn, Aberaeron
Pwrpas yr adroddiad:	Ceisio am awdurdodiad i godi hysbysiad ar y safle i ddatgan bwriad y Cyngor i geisio mabwysiadu Coed y Bryn fel Priffordd a gynhelir ar gost y cyhoedd.
Er:	Penderfyniad
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Dafydd Edwards, Aelod o'r Cabinet dros Briffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol, Tai a Chyswllt Cwsmeriaid

1.0 CRYNODEB GWEITHREDOL

Mae'r adroddiad yn ceisio am awdurdodiad i godi hysbysiad ar y safle o dan Adran 228 o Ddeddf y Priffyrdd 1980 er mwyn mabwysiadu Coed y Bryn, Aberaeron fel priffordd a gynhelir ar gost y cyhoedd.

Gofynnwyd am y mabwysiadu hwn gan drigolion heol yr ystâd ac er gwaethaf sawl ymgais i gysylltu â'r datblygwr, sy'n parhau i berchen ar y ffordd, ni chafwyd ymateb ganddo. O archwilio seilwaith y briffordd (10/10/2017), mae'n addas ar y cyfan i'w mabwysiadu ac felly y llwybr mwyaf addas ar gyfer ei mabwysiadu yw drwy Adran 228 o Ddeddf Priffyrdd 1980.

2.0 GWYBODAETH GEFNDIROL

2.1 Adeiladwyd Coed y Bryn yn yr 1990au ar sail cynlluniau cymeradwy ac er i heol yr ystâd gael ei chwblhau i safon uchel, ni aethpwyd ymlaen i'w mabwysiadu'n derfynol.

2.2 Cysylltodd un o drigolion Coed y Bryn â'r Cyngor ym mis Rhagfyr 2016 i ystyried ei mabwysiadu'n ffurfiol. Roedd gan y preswylydd awdurdod gan drigolion eraill heol yr ystâd i fynd ar drywydd mabwysiadu'n ffurfiol ac i weithredu ar eu rhan.

3.0 PRIF FATERION

3.1 Datblygwr heol yr ystâd yw perchennog y ffordd fetlin a thra bod pob un o'r trigolion yn dymuno i'r ffordd gael ei mabwysiadu, nid yw'r perchennog wedi ymateb. Mae gweithredoedd pob eiddo yn sicrhau fod pob preswylydd yn cynnal y gerbytffordd hyd nes y caiff ei mabwysiadu gan yr Awdurdod Priffyrdd, sy'n golygu nad oes angen na rheswm i'r datblygwr fynd ar drywydd mabwysiadu. Fodd bynnag, nid oes yr un o'r preswylwyr yn berchen ar y ffordd ac felly maent wedi'u cyfyngu'n gyfreithiol o ran trefnu cynhaliaeth barhaus drwy'r broses fabwysiadu. Dim ond yr Awdurdod Priffyrdd neu'r Perchennog (Datblygwr) all wneud hyn.

3.2 Ni chafwyd **dim** cyfarwyddyd clir gan y Datblygwr er gwaethaf sawl ymgais gan Swyddogion y Cyngor i ofyn am eglurhad na fyddai'n gwrthwynebu'r camau gweithredu hyn:

- Llythyr gan y Cyngor at y Datblygwr 26/04/2017 yn gofyn am sgwrs – dim ymateb.
- Llythyr gan y Cyngor at y Datblygwr 26/06/2017 yn cyflwyno hysbysiad adran 297 i roi pob buddiant yn y tir i'r Cyngor – ni chafwyd ymateb.
- Llythyr gan y Cyngor at y Datblygwr 18/12/2020 yn gofyn am gadarnhad o'i fuddiant yn y tir ac o fwriad yr Awdurdod i fabwysiadu'r briffordd.

3.3 Mae'r cyngor a gafwyd gan y Gwasanaethau Cyfreithiol a Llywodraethu yn cadarnhau y gellir mabwysiadu'n ffurfiol o dan Adran 228 o Ddeddf Priffyrdd 1980 heb ganiatâd perchennog cyfreithiol heol yr ystâd. Byddai angen i'r perchennog tir wrthwynebu ar ôl cael hysbysiad o fwriad y Cyngor i fabwysiadu. Hysbysir drwy godi hysbysiad ar y safle am "un mis" h.y. 28 diwrnod.

4.0 CAMAU GWEITHREDU'R CYNGOR A'R GOBLYGIADAU

4.1 Cyflwr y briffordd

Cyflwr presennol y ffordd a'i seilwaith ategol sy'n pennu sut y gall y Cyngor a'r trigolion fabwysiadu heol ystâd. Bydd archwiliad gan beiriannydd o'r Cyngor yn datgelu faint o waith sydd i'w wneud cyn bod heol ystâd mewn cyflwr digon da i'w mabwysiadu. Mae'r Cod Ymarfer Gwaith Stryd Preifat yn nodi'r broses pan gyflwynir heol ystâd mewn cyflwr is na'r safon. Gall heolydd ystadau sydd mewn cyflwr boddhaol hepgor proses y Cod Ymarfer a chyda diwydrwydd dyladwy gellir eu mabwysiadu drwy hysbysiad syml o dan adran 228 o Ddeddf Tai 1980.

4.2 Gwnaed arolygiad o Goed y Bryn ac fe'i cyflwynwyd mewn adroddiad ar 10/10/2017 (gweler Atodiad A). Yr argymhellion ar ôl derbyn yr adroddiad arolygu oedd:

- Archwilio'r Goleuadau Stryd i weld a ydynt yn dderbyniol
- Bod stribyn gwasanaethu o 1.8m yn cael ei neilltuo i'r Awdurdod Priffyrdd i osgoi dargyfeirio'r draeniau tanddaearol a chyfarpar y goleuadau stryd.
- Arolygu pibellau draenio'r briffordd a bod hawddfraint yn cael ei darparu ar gyfer cynnal a chadw yn y dyfodol.

Cynhelir arolygiad terfynol o'r safle cyn codi'r hysbysiad adran 228 i ddangos bwriad y Cyngor i fabwysiadu.

4.3 Mae'r system Goleuadau Stryd wedi'i harchwilio gan yr adain Goleuadau Stryd ac mae'r gwelliannau angenrheidiol wedi'u gwneud ar gost y trigolion. Cynhaliwyd prawf cydymffurfiaeth drydanol gan SSE ar 04/03/2019 ac roedd hwn yn llwyddiannus. Cynhelir archwiliad terfynol o'r Goleuadau Stryd cyn codi'r hysbysiad adran 228 i ddangos bwriad y Cyngor i fabwysiadu.

4.4 Yn dilyn proses i ddilysu diddordeb y perchnogion tir ymhlith pob un o'r trigolion, neilltuwyd stribyn gwasanaethu o 1.8m i'r Cyngor.

4.5 Mae'r perchennog tir yn Rhif 4 yn cytuno i gael hawddfraint ar draws ei dir er mwyn parhau i gynnal gwaith draenio dŵr wyneb y briffordd. Bydd angen

sicrhau a chwblhau hawddfraint ar gyfer y system ddraenio cyn codi hysbysiad adran 228.

4.6. Mae angen arolygu system ddraenio'r briffordd gyda chamera cylch cyfyng i weld beth yw cyflwr y pibellau sy'n arwain i'r pwynt gollwng yn Berllan Deg, y tu cefn i Goed y Bryn. Caiff unrhyw waith cywiro ei wneud ar gost y trigolion cyn codi'r hysbysiad adran 228.

	Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os na, esboniwch pam	Nac oes – ni chynigir newidiadau ar hyn o bryd.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

Crynodeb:

Hirdymor:	Ddim yn berthnasol
Cydweithio:	Ddim yn berthnasol
Cynnwys:	Ddim yn berthnasol
Atal:	Ddim yn berthnasol
Integreiddio:	Ddim yn berthnasol

Argymhellion:

ARGYMHELLIR BOD y Cabinet yn:

1. **Awdurdodi codi Hysbysiad Adran 228, ac**
2. **Os na ddaw gwrthwynebiadau, yn bwrw ymlaen â'r broses fabwysiadu.**

Rheswm dros y penderfyniad: I sicrhau y cynhelir llesiant y trigolion drwy gydol y gwaith parhaus o arolygu a chynnal heol yr ystâd.

Trosolwg a Chraffu: Cymunedau Ffyniannus

Fframwaith Polisi: Creu ffyrdd gwell a mwy diogel.

Blaenoriaethau Corfforaethol:
Hybu'r Economi
Buddsoddi yn Nyfodol y Bobl
Galluogi Cydnerthedd Unigolion a Theuluoedd
Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol

Goblygiadau Ariannol a Chaffael: Bydd y trigolion yn ysgwyddo'r gost sy'n weddill o ran mabwysiadu.
Bydd y gwaith o gynnal a chadw heol yr ystâd yn y dyfodol yn cael ei ariannu gan gyllideb Refeniw'r Adran Briffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol.

Goblygiadau Cyfreithiol: Bod her i'r Hysbysiad Adran 228 gan berchennog tir heol yr ystâd.

Goblygiadau Staffio: Ni ddynodwyd dim

Goblygiadau o ran Eiddo / Asedau: Ni ddynodwyd dim

Risg(iau):	Mae'r risgiau wedi'u lleihau gan y camau sydd wedi'u cymryd eisoes
Pwerau Statudol:	Deddf Priffyrdd 1980
Papurau Cefndirol:	Dim
Atodiadau:	Atodiad 1: Dyluniadau o Gynllun y Safle Adroddiad Arolygiad EDS
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Rhodri Llwyd
Swyddog Adrodd:	Steve Hallows
Dyddiad:	27/01/2021

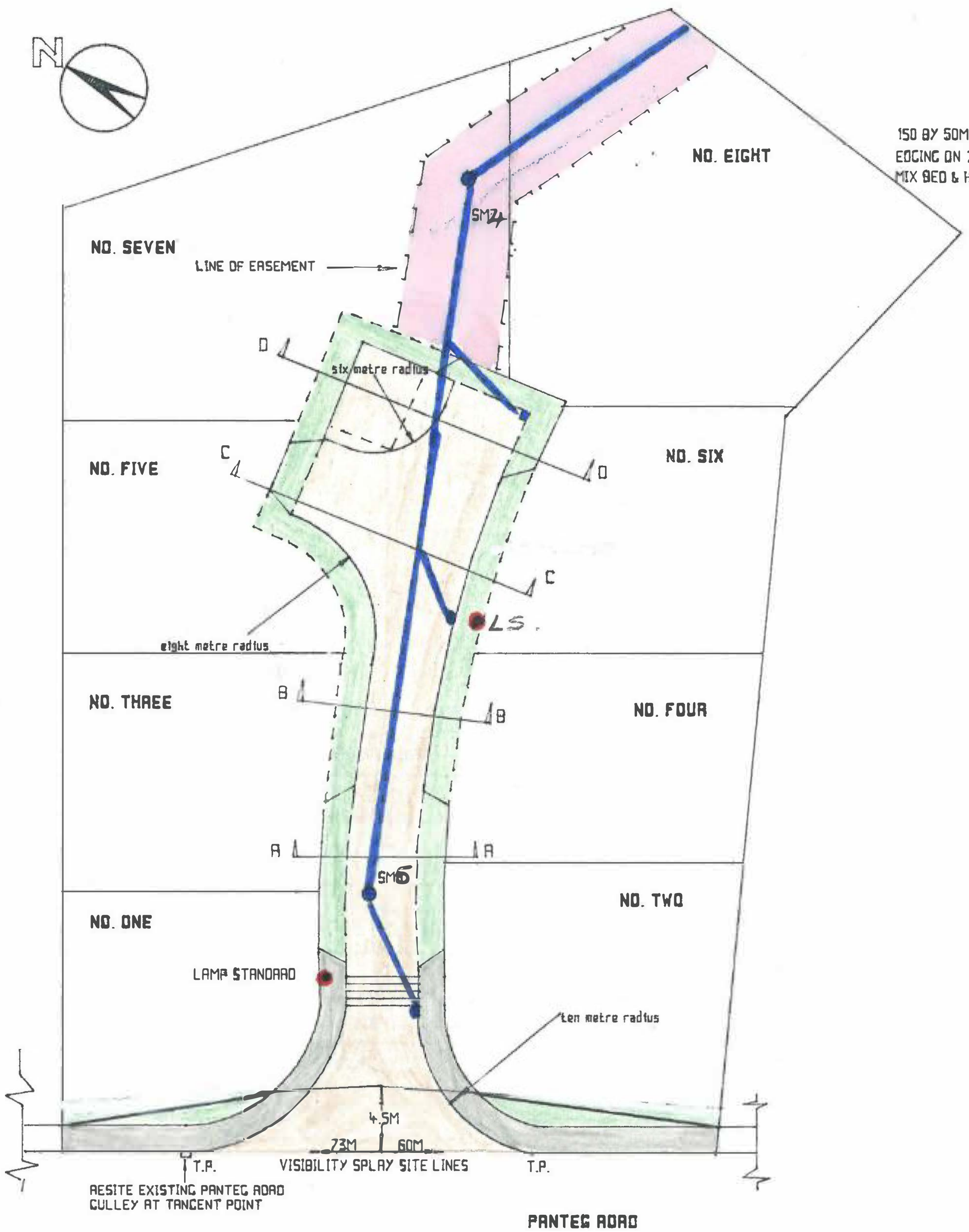

SITE LAYOUT. SCALE 1/400

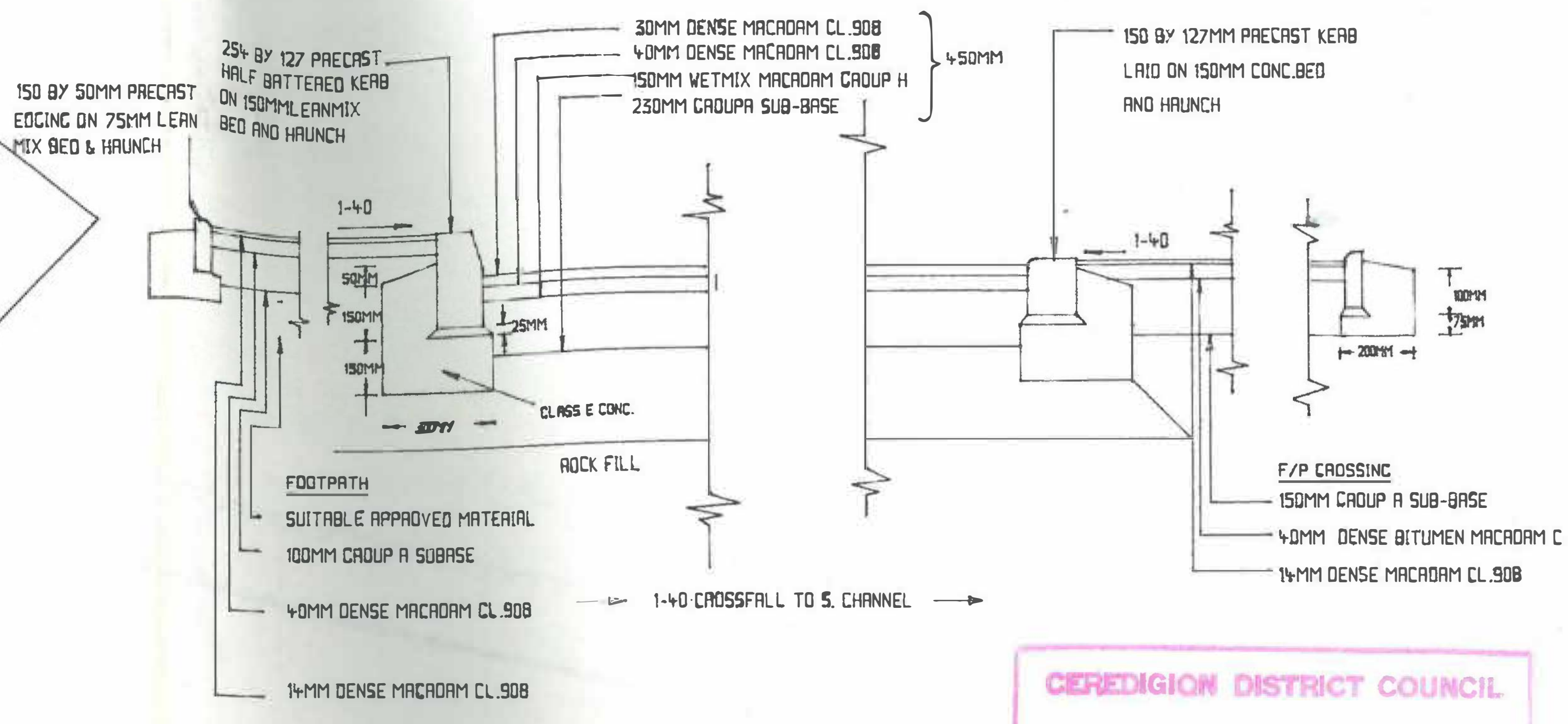

TYPICAL CROSS SECTION. SCALE - 1/20

CEREDIGION DISTRICT COUNCIL
PLAN APPROVED
FOR SECTION 38 AGREEMENT
HIGHWAYS ACT 1980
DATE 13/02/90 [signature]
TECHNICAL SERVICES

NOTES

1) *ACCESS DRIVES WILL BE SIX METRES OR MORE IN LENGTH FROM REAR OF VERGE TO GARAGE DOORS*
2) *CARRIAGEWAY WIDTH 5 METRES*
3) *VERGE WIDTH 1.8 METRES*
[redacted]
5) *TRANSITION STRIP. REFER DYFED C.C. DESIGN GUIDE. FIGS. 4/7 & 4/8*
6) *STREET LIGHTS. TUBULAR ALUMINIUM COLUMNS. KEY-MECH LOCK NON BARREL TYPE BSCP1004 POST TOP LANTERN P/CARBONATE BOWL. 26 WATT SOX E.SWITCHINGTWO PART PHOTO/CELL TYPE (RTE P.42) INCLUDE FOR THE PROVISION OF FEEDER PILLAR*
7) *CASUAL PARKING IN HAMMERHEAD DELINEATED BY DOTTED LINE.* 6 M. RADIUS TO BE DELINEATED IN ENGINEERING BRICK OR SIMILAR CONTRASTING MATERIAL [initials]
8) *ROOF WATER TO BE TRAPPED AND DISPOSED OF VIA SOAKAWAYS*
9) *FOOTPATHS TO BE CONSTRUCTED TO MARRY IN TO EXISTING PANTEG ROAD FOOTPATHS*

DEVELOPMENT AT PANTEG ROAD ABERAERON

SCALES - 1/400 AND 1/20	
SITE LAYOUT *TYPICAL CROSS SECTION*	
DRAWING NO. 1/112/1189	

ED4414 Condition Report.
Site: - Coed y Bryn. Aberaeron.

Report on Joint inspection by Marc Chapple and Carl Fitches.
Date of Inspection – 10-10-2017
Weather Conditions – Dry but cloudy.

This report should be read in conjunction with the site drawings.

Condition of Carriageway and Footways –

The condition of the main carriageway and footways is good with no evidence of settlement or crazing, no potholes are evident and the likelihood of any appearing is very low. There was one stop valve that was low within the footway but was located at the rear of the footway and shouldn’t cause a problem. The disabled crossing points alongside the main road have been done by the highways department; whilst these require some attention it should not be the responsibility of the developer. The drawing shows a rumble strip as you enter the estate; whilst this is not in place, CCC no longer require it. Kerbs are in good condition and will not require any repairs.

Signing and road markings -

The junction with the main road is covered with the correct give way markings. The site has signs advertising its name on both sides of the entrance.

Drainage –

The site consists of 3 gullies; these are in good condition but are dated; the gullies are constructed using concrete pot's, the gully gratings are in good condition and are accessible without too much effort but replacing the gully covers with more modern D400 ones might be an option. The gullies connect up to the carrier drain via a "Y" system.

There is one manhole within the carriageway and whilst the cover is sound, further investigation work will be required to establish the condition of the chamber itself. There is a further manhole within property No8 (see drawing No1/112/1189); this is within an easement that allows access for maintenance; this manhole is a light pedestrian cover that will have to be changed to a heavy duty one. (see photos below).

Drawing No3/112/1289 shows the drainage run leaving the grounds of No8 and entering the property known as Llawr y Glyn and eventually discharges into the highway system via a manhole within the footway on the A482. (Eventually discharges into the Aeron). There does not seem to be an easement for the section running along Llawr y Glyn?

The main carrier drain and the gully connections will have to be camera surveyed before the council can consider adopting this estate road; there could be issues with the drainage run within Llawr y Glyn as there are trees growing in this area and the pipes might have suffered tree root damage? There could be a dropped manhole within this property or at No8; the levels indicate this could be the case?

Visibility Splays.

There are no issues to concern CCC.

Retaining Walls –

There is no mention of retaining walls on the drawing; however the wall surrounding No1 is retaining the footway and will be deemed part of the highway if we adopt. The top of the wall has a wooden fence; this fence has recently been repaired but the rails are on the wrong side. We are not aware of the walls construction but there are no visible cracks, the wall has been re-pointed in some areas and has been done well.

Lighting System -

There are 2 lighting columns within the site; there is a large gap between both columns, this might be too large a gap? The columns are old and shorter in height than today's standards, one of the columns has an old lamp fitting but one seems to have a newer version, maybe this was changed due to a failure. The site has a feeder pillar and seems to be in good condition. The whole estate will have to be tested and inspected by our lighting section before adoption can take place.

Whilst the drawing shows that the estate road has a service strip outside the properties lawns and drives, there is no visible line (i.e. edging kerbs). The lighting column on the right is in the verge but is inside the service strip. Should the developer lay a visible line?

Summary –

1) A camera and condition survey should be carried out to determine the size of the drainage pipe used and its condition; the manholes within the drainage run should also be inspected.
2) The lighting layout should be looked at as well as its condition; are the columns and lantern's correct, is the wiring safe and up to current standards?
3) Do we adopt the retaining wall without further investigations?
4) Do we insist on marking the service strip? (see below)
5) There is slight encroachment onto the service strip, two incidents can be removed easily but a hedge will have to be cut back to achieve the 1.8m.
6) What easements do we possess and do we need more?

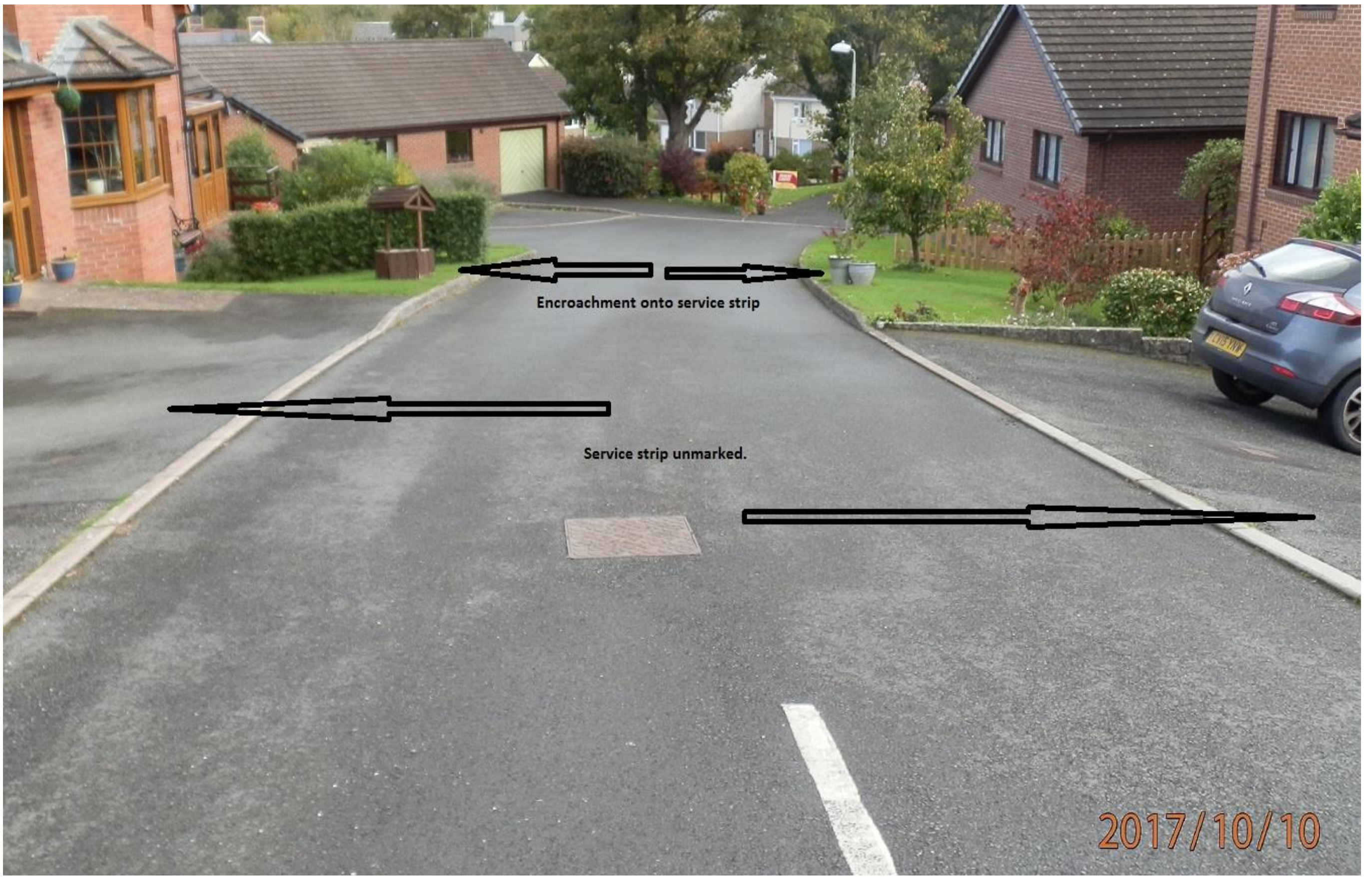

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y Cyfarfod:	**18 Mai 2021**
Teitl:	**Cludo, didoli ac ailgylchu Deunydd Eildro Sych Cymysg**
Pwrpas yr Adroddiad:	**Rhoi canlyniad yr ymarfer caffael ar gyfer cludo, didoli ac ailgylchu deunydd eildro sych cymysg**
I	**Benderfynu arno**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Y Cynghorydd Dafydd Edwards, Aelod Cabinet ar gyfer Priffyrdd a Gwasanaethau Amgylcheddol, Tai a Chyswllt Cwsmeriaid**

CEFNDIR:

Cynhaliwyd proses gaffael eisoes ar gyfer cludo, didoli ac ailgylchu deunydd eildro sych cymysg a gesglir o ddrws i ddrws.

Mae cyfnod y contract yn rhedeg o 1 Gorffennaf 2021 i 31 Mai 2026 gyda dau gyfnod ymestyn posibl o hyd at 12 mis yr un.

Y nod yw trefnu bod cyfnod y contract yn cyd-fynd ag oes ddisgwyliedig y fflyd casglu gwastraff gyfredol a fydd, yn ei dro, yn seiliedig ar y gwasanaeth casglu o ddrws i ddrws.

Mae'r deunydd y gellir ei ailgylchu a gesglir o ddrws i ddrws yn cyfrannu'n sylweddol at berfformiad ailgylchu'r Cyngor ac mae'n cynorthwyo'r Cyngor i fodloni targedau perfformiad statudol fel y'u pennir gan Lywodraeth Cymru.

Mae'r contract yn cynnwys y cludiant o orsafoedd trosglwyddo gwastraff yng Ngheredigion i'r cyfleuster didoli, didoli'r deunydd cymysg a'i werthu ymlaen i ailbroseswyr

Mae effeithlonrwydd y cyfleuster didoli a gallu'r contractwr i gael gafael ar farchnadoedd pen y daith cynaliadwy ar gyfer y deunydd a ddidolir, felly, yn ffactor allweddol ym mherfformiad y gwasanaeth casglu o ddrws i ddrws.

YMARFER CAFFAEL:

Defnyddiwyd y broses gaffael agored a hysbysebwyd y contract drwy E-dendro Cymru.

Roedd 3 cham i'r broses dendro, cyfres o gwestiynau cymhwyso llwyddo/methu, 3 chwestiwn Technegol (Ansawdd) a oedd yn cael eu sgorio, a'r cais masnachol.

Roedd y cwestiynau technegol a'r sgoriau fel a ganlyn:

Cwestiynau	Disgrifiad	Math o Gwestiwn	Sgôr (Uchaf) i'r Cwestiynau
Tech.01	Cynllun Cyflenwi Gwasanaeth Gweithredol	Atodiad:	100
Tech.02	Adennill Deunydd a Safleoedd Pen y Daith	Atodiad:	250
Tech.03	Manteision Cymunedol	Atodiad:	50

Daeth pedwar tendr i law ar y dyddiad cau.

Roedd trothwy isafswm sgôr yn berthnasol i bob cwestiwn technegol a dim ond y tendrau hynny a oedd yn cwrdd â'r safonau gofynnol hyn ym mhob cwestiwn oedd yn symud i'r cam amlen fasnachol.

Bodlonodd dau dendr yr isafswm trothwy gan symud ymlaen i'r cam masnachol.

Roedd y meini prawf y pennwyd y Tendr Mwyaf Manteisiol yn Economaidd arnynt fel a ganlyn:

Ansawdd 60%; Pris 40%

Ceir canlyniadau'r ymarfer caffael isod:

Enw'r Cynigydd	Sgôr Dechnegol a bwysolwyd	Sgôr Ariannol a bwysolwyd	Cyfanswm Sgôr a bwysolwyd
Cyflenwr A	290	503	793
Cyflenwr B	370	600	970

Cyflwynwyd y Tendr Mwyaf Manteisiol yn Economaidd gan Gyflenwr B a cheir mwy o wybodaeth yn yr adroddiad esempt sy'n cyd-fynd â'r papur hwn.

	A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig? Os na, nodwch pam Nid yw'r adroddiad yn newid polisi neu wasanaeth	Na
Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:	***Crynodeb*:** **Hirdymor:** Amherthnasol **Cydweithio:** Amherthnasol **Cynnwys:** Amherthnasol **Atal:** Amherthnasol **Integreiddio:** Amherthnasol	

Argymhelliad/Argymhellion:	Argymhellir bod y Cabinet yn cytuno i ddyfarnu'r contract i'r Tendr Mwyaf Manteisiol yn Economaidd, yn amodol ar gyfnod segur statudol o 10 niwrnod
Rheswm dros y penderfyniad:	Galluogi cludo, didoli ac ailgylchu deunydd eildro sych cymysg a gesglir o ddrws i ddrws.
Trosolwg a Chraffu:	Amherthnasol
Fframwaith Polisi:	Strategaeth Rheoli Gwastraff
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Hyrwyddo Cydnerthedd Amgylcheddol a Chymunedol
Goblygiadau Cyllid a Chaffael:	O fewn y Gyllideb Refeniw bresennol
Goblygiadau Cyfreithiol:	Amherthnasol
Goblygiadau Staffio:	Amherthnasol
Goblygiadau Eiddo/Asedau:	Amherthnasol
Risg/Risgiau:	Amherthnasol
Pwerau Statudol:	Amherthnasol
Papurau Cefndir:	Amherthnasol
Atodiadau:	Amherthnasol
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	Rhodri Llwyd
Swyddog Adrodd:	Gerwyn Jones
Dyddiad:	3 Mai 2021

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

ADRODDIAD I'R:	**CABINET**
DYDDIAD:	**18 Mai 2021**
LLEOLIAD:	**SKYPE – Siambrau'r Cyngor, Penmorfa, Aberaeron**
TEITL:	**Adroddiad Diogelu Grŵp Gweithredol Lleol ar y Cyd CYSUR/CWMPAS Chwarter 3 2020-21**
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Monitro gweithgarwch ar sail amlasiantaethol o ran y camau a gymerwyd i ddiogelu plant ac oedolion yng Ngheredigion.
RHESWM Y MAE'R PWYLLGOR CRAFFU WEDI GOFYN AM Y WYBODAETH HON:	Sicrhau bod aelodau'n monitro cynnydd yng nghyfarfodydd rheoli chwarterol Grŵp Gweithredol Lleol ar y Cyd CYSUR/CWMPAS

CEFNDIR:

Amgaeir Adroddiad Diogelu Grŵp Gweithredol Lleol ar y Cyd CYSUR/CWMPAS ar gyfer Chwarter 3 2020-21.

Adroddiadau rheoli amlasiantaethol yw'r rhain ar ddiogelu plant ac oedolion yng Ngheredigion yn ystod y cyfnod rhwng 1 Hydref a 31 Rhagfyr 2020. Darparant wybodaeth reoli ar y camau a gymerwyd o dan Ganllawiau Diogelu Cymru.

Mae'r Adroddiadau yn cynnwys yr wybodaeth a ddarparwyd gan asiantaethau eraill sy'n ymwneud â diogelu llesiant plant ac oedolion yng Ngheredigion.

Mae aelodau Grŵp Gweithredol Lleol ar y Cyd CYSUR/CWMPAS (Ceredigion) yn trafod yr wybodaeth reoli hon er mwyn monitro a gwerthuso pa mor effeithiol yw'r trefniadau ar gyfer diogelu plant ac oedolion yng Ngheredigion a'r canlyniadau.

Mae'r cyfarfodydd amlasiantaethol hyn yn rhoi cyfle i nodi a gweithredu ar unrhyw faterion perfformiad a materion eraill o fewn y maes gwaith hwn.

Mae gwybodaeth am berfformiad hefyd yn cael ei darparu i Fwrdd Diogelu Rhanbarthol Canolbarth a Gorllewin Cymru sydd hefyd yn gyfle i ddadansoddi perfformiad, tueddiadau a materion ar draws y Rhanbarth.

	Oes Asesiad Effaith Integredig wedi ei gwblhau? Os nac oes, esboniwch pam	Nac oes

Crynodeb:

Caiff yr adroddiad hwn ei ddarparu'n barhaus ac mae'n dangos y gwaith parhaus a wneir ar ddiogelu plant yng Ngheredigion*.*

LLESIANT CENEDLAETHAU'R DYFODOL:	**Hirdymor:**	Cael cydbwysedd rhwng anghenion tymor byr a chynllunio hirdymor ar gyfer y dyfodol
	Integreiddio:	Effeithio'n gadarnhaol ar bobl, yr economi, yr amgylchedd a'r diwylliant a cheisio dod â budd i bob un ohonynt
	Cydweithio:	Cydweithio â phartneriaid eraill i gyrraedd y nod
	Cynnwys:	Cynnwys y rhai hynny sydd â diddordeb a cheisio eu safbwyntiau; ymgysylltu ac ymgynghori â rhanddeiliaid
	Atal:	Defnyddio adnoddau i atal problemau rhag codi neu waethygu.

ARGYMHELLIAD (ARGYMHELLION):
Nodi cynnwys yr adroddiad a'r lefelau gweithgarwch â'r Awdurdod Lleol

RHESYMAU DROS YR ARGYMHELLIAD (ARGYMHELLION):
Er mwyn monitro dull llywodraethu gweithgarwch yr Awdurdod Lleol a'i asiantaethau partner.

Enw Cyswllt:	**Siân Howys**
Swydd:	**Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Porth Cynnal**
Enw Cyswllt:	**Elizabeth Upcott**
Swydd:	**Rheolwr Diogelu Corfforaethol**
Dyddiad yr Adroddiad:	3 Mawrth 2021

Acronymau:

CP – Amddiffyn Plant
CPR – Cofrestr Amddiffyn Plant
Part 4 – Honiadau a wnaed yn erbyn aelod o staff neu'r rhai sy'n gweithio gyda phlant e.e. - gofalwyr maeth, gwirfoddolwyr, cylchoedd chwarae at ati
CPCC – Cynhadledd Achos Amddiffyn Plant
ICPC – Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant

GRŴP GWEITHREDOL LLEOL CYSUR CEREDIGION

Adroddiad Rheoli Perfformiad

Chwarter: 3

1.10.20 – 31.12.20

CYNNWYS:	**TUDALEN**
ADRAN 1: **Cyflwyniad**	3
ADRAN 2: **Prif Ddata a Data Cymharol**	4
ADRAN 3: **Atgyfeiriadau Amddiffyn Plant**	5
ADRAN 4: **Ymholiadau Adran 47 Amddiffyn Plant**	9
ADRAN 5: **Cynadleddau Amddiffyn Plant**	11
ADRAN 6: **Y Gofrestr Amddiffyn Plant**	19
ADRAN 7: **Cyfarfodydd Strategaeth Amddiffyn mewn Amgylchiadau Arbennig**	23
ADRAN 8: **Cyfarfodydd Amlasiantaethol ar Gamfanteisio'n Rhywiol ar Blant (MACSE)**	24
ADRAN 9: **Yr Heddlu – Cynadleddau Amlasiantaethol Asesu Risg (MARAC)**	25
ADRAN 10: **Gwasanaethau Dysgu**	28
ADRAN 11: **Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda**	34
ADRAN 12: **Gwasanaethau Arbenigol Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (S-CAMHS)**	35
ADRAN 13 **Diogelu Oedolion**	42

ADRAN 1: CYFLWYNIAD

Dyma'r adroddiad rheoli amlasiantaethol ar gyfer diogelu plant yng Ngheredigion yn ystod y cyfnod rhwng 1 Hydref a 31 Rhagfyr 2020. Mae'n darparu gwybodaeth rheoli perfformiad am y camau a gymerwyd i ddiogelu plant.

Mae'n cynnwys adroddiadau gan asiantaethau sy'n bartneriaid ynglŷn â diogelu a hybu llesiant plant yng Ngheredigion.

Mae'r dangosyddion a'r mesurau a ddefnyddir yn cael eu diffinio a'u hadrodd yn lleol, rhanbarthol a chenedlaethol.

Mae aelodau Grŵp Gweithredol Lleol CYSUR Ceredigion yn trafod yr wybodaeth reoli hon yn gyson er mwyn monitro a gwerthuso pa mor effeithiol yw'r trefniadau diogelu plant yng Ngheredigion a'r canlyniadau.

Dylid cyfeirio unrhyw sylwadau neu gwestiynau am yr adroddiad hwn at:

Elizabeth Upcott
Rheolwr Corfforaethol Diogelu
Elizabeth.Upcott@ceredigion.gov.uk
01545 574212

ADRAN 2: Prif Ddata a Data Cymharol

Canlyniadau'r Atgyfeiriadau	**Hyd-Rhag 2020**	**Gorff-Medi 2020**	**Ebrill-Meh 2020**	**Ion-Maw 2020**	**Hyd-Rhag 2019**
Adroddiadau / Atgyfeiriadau sy'n arwain at Drafodaethau / Cyfarfodydd Strategaeth Amddiffyn Plant	102	92	85	106	75
Nifer y Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant (ac eithrio cynadleddau trosglwyddo a chyn geni)	13	10	5	11	7
Nifer y Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant Cyn Geni	1	2	2	-	-
Nifer y Cynadleddau Trosglwyddo Amddiffyn Plant	-	-	-	1	-
Cyfanswm y Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant (gan gynnwys cynadleddau trosglwyddo a chyn geni)	**14**	**12**	**7**	**12**	**7**
Cyfanswm y plant a fu'n destun Cynadleddau Cychwynnol / Cyn Geni / Trosglwyddo	**20**	**23**	**9**	**30**	**13**
Nifer y plant â'u henwau ar y Gofrestr Amddiffyn Plant (ac eithrio cynadleddau cyn geni a throsglwyddo)	15	18	7	23	12
Nifer y plant â'u henwau i'w rhoi ar y Gofrestr Amddiffyn Plant pan gânt eu geni	1	2	2	-	-
Nifer y plant â'u henwau ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ar ôl eu trosglwyddo o Awdurdodau Lleol eraill	-	-	-	3	-
Cyfanswm y plant â'u henwau ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ar ôl Cynadleddau Cychwynnol	**16**	**20**	**9**	**26**	**12**
Cyfanswm y plant na roddwyd eu henwau ar y Gofrestr Amddiffyn Plant	4	3	-	4	1
Cyfanswm y Cynadleddau Adolygu Amddiffyn Plant	**17**	**16**	**19**	**11**	**22**
Cyfanswm y plant a fu'n destun Cynadleddau Adolygu Amddiffyn Plant	**39**	**26**	**42**	**15**	**46**
Cyfanswm y plant sy'n dal ar y Gofrestr Amddiffyn Plant	**18**	**11**	**24**	**9**	**17**
Cyfanswm y plant y tynnwyd eu henwau oddi ar y Gofrestr Amddiffyn Plant	21	15	18	6	29

Dadansoddiad:

Roedd cynnydd pellach yn nifer yr atgyfeiriadau a arweiniodd at weithredu o dan Ganllawiau Diogelu Cymru yn ystod y chwarter hwn ac mae'n llawer uwch nag yn ystod y cyfnod hwn y flwyddyn flaenorol, yn enwedig ffigurau mis Medi a mis Rhagfyr.
Canran y plant a drafodwyd mewn cynadleddau adolygu ac a gafodd eu datgofrestru oedd 54%.

ADRAN 3: Adroddiadau ac Atgyfeiriadau Amddiffyn Plant:

Mae Argymhelliad 39 Ymchwiliad Victoria Climbie yn ei gwneud hi'n ofynnol i staff ar y rheng flaen i drosglwyddo ymholiadau am ddiogelwch a llesiant plant i'r tîm priodol yn ddi-oed ac o fewn yr awr. Yng Ngheredigion, mae'r Porth Gofal yn derbyn ac yn cofnodi pob galwad gan y cyhoedd, gweithwyr proffesiynol ac asiantaethau ac yn eu trosglwyddo i'r Tîm Asesu a Chymorth i Blant a Theuluoedd.

Mae'r tabl canlynol yn dangos lefel cydymffurfio â'r argymhelliad:

Lefel	Wedi'i drosglwyddo i'r Swyddog Tîm ar Ddyletswydd o fewn 1 awr	Wedi'i drosglwyddo i'r Swyddog Tîm ar Ddyletswydd o fewn 2 awr	Wedi'i drosglwyddo i'r Swyddog Tîm ar Ddyletswydd o fewn 2-5 awr	Cyfanswm
Hydref				
1	77	13	12	102
2	50	11	3	64
3	69	6	3	78
4	33	2	0	35
5	0	0	0	0
Lefel	**Wedi'i drosglwyddo i'r Swyddog Tîm ar Ddyletswydd o fewn 1 awr**	**Wedi'i drosglwyddo i'r Swyddog Tîm ar Ddyletswydd o fewn 2 awr**	**Wedi'i drosglwyddo i'r Swyddog Tîm ar Ddyletswydd o fewn 2-5 awr**	**Cyfanswm**
Tachwedd				
1	63	9	7	79
2	50	7	3	60
3	76	5	4	85
4	34	8	0	42
5	1	0	0	1
				Cyfanswm
Rhagfyr				
1	53	8	15	76
2	40	5	4	49
3	85	9	8	102
4	29	2	1	32
5	0	0	0	0

Ffynonellau'r Atgyfeiriadau Amddiffyn Plant a'r nifer a arweiniodd at Drafodaethau Strategaeth					
Cysylltwyd gan	**Hydref**	**Tachwedd**	**Rhagfyr**	**Cyfanswm**	Data cymharol chwarter 2
Yr Heddlu	22	13	22	**57**	**45**
Addysg	11	4	8	**23**	**5**
Iechyd	-	3	4	**7**	**6**
Gwasanaethau Cymdeithasol Mewnol	3	-	2	**5**	**17**
Perthynas/ffrind/aelod o'r gymuned	2	1	1	**4**	**7**
Awdurdod Lleol Arall	1	3	-	**4**	**4**
Asiantaethau Gwirfoddol	1	-	-	**1**	**4**
Arall	-	1	-	**1**	**2**
Gwasanaeth Prawf / Cwmni Adsefydlu Cymunedol	-	-	-	**-**	**1**
CAFCASS	-	-	-	**-**	**1**
Meddyg Teulu	-	-	-	**-**	**-**
Gwasanaeth Ieuenctid	-	-	-	-	-
Adrodd am eu hunan	-	-	-	**-**	**-**
Tai	-	-	-	**-**	**-**
Ymddiriedolaeth Ambiwlans Gorllewin Cymru (WAST)	-	-	-	**-**	**-**
Gwasanaeth Tân ac Achub Canolbarth a Gorllewin Cymru (MAWWF)	-	-	-	**-**	**-**
Cyfanswm	**40**	**25**	**37**	**102**	**92**

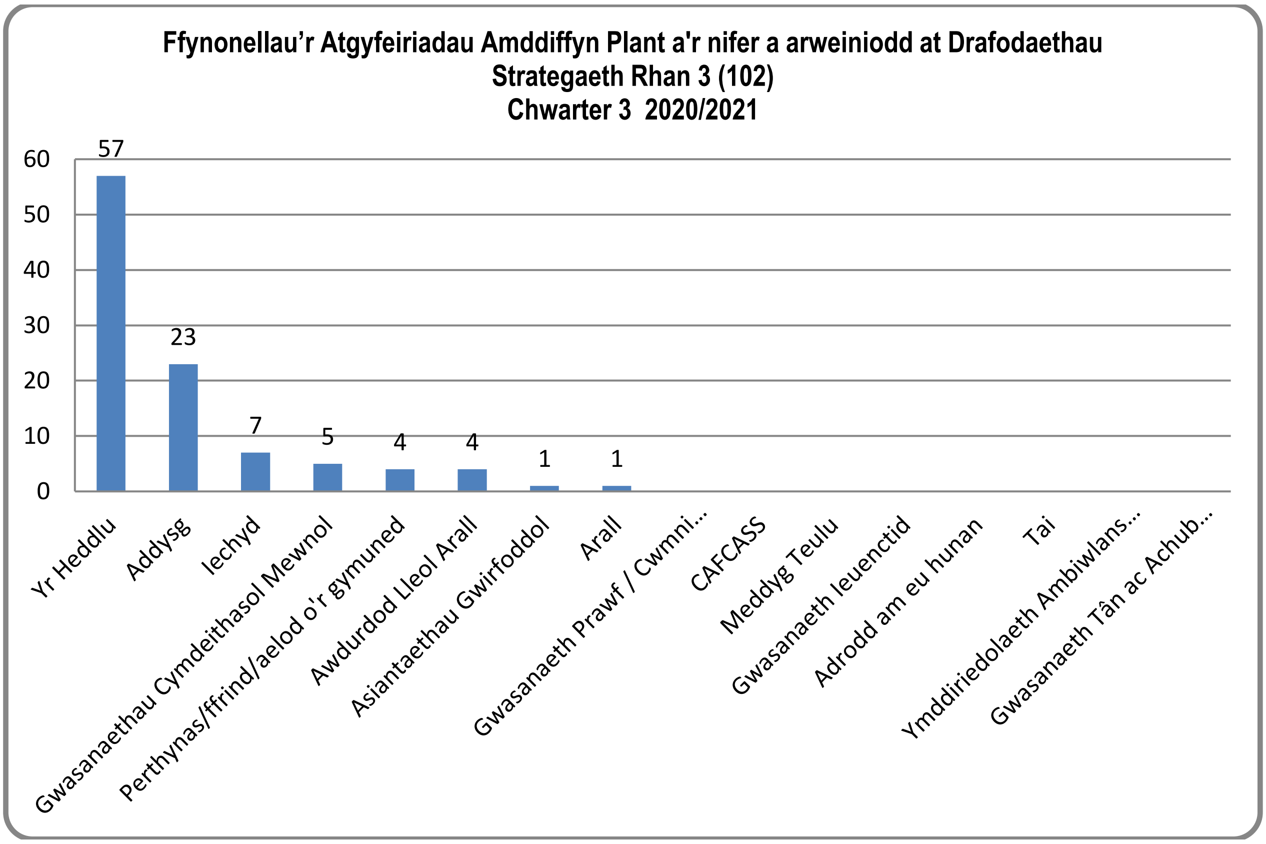

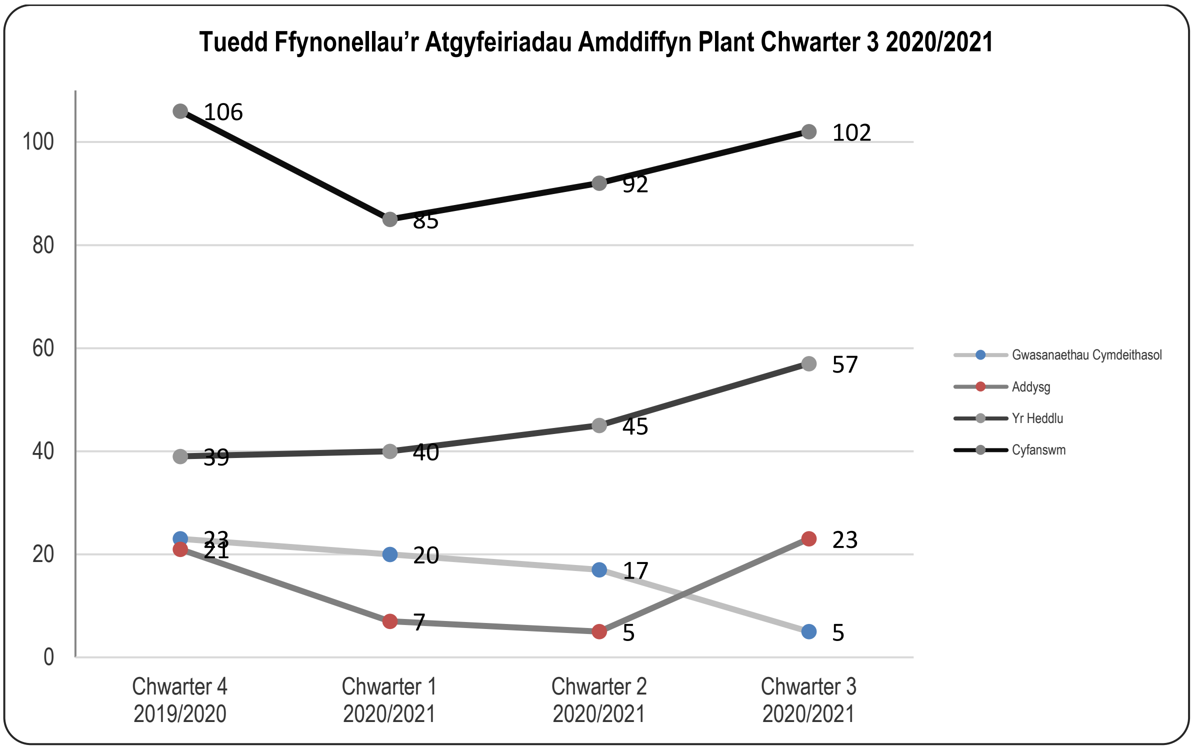

Dadansoddiad:

Daeth y rhan fwyaf o'r atgyfeiriadau oddi wrth yr Heddlu yn ystod y chwarter hwn, a bu gostyngiad yn nifer yr atgyfeiriadau oddi wrth ysgolion gan fod yr ysgolion ar gau am gyfnod yn y chwarter hwn.

Cyfeiriadau Post yr Atgyfeiriadau Amddiffyn Plant a arweiniodd at Drafodaethau Strategaeth Rhan 3					
Tref Agosaf yn y Cyfeiriad Post	**Hydref**	**Tach**	**Rhag**	**Cyfanswm**	Data cymharol chwarter 2
Aberystwyth	17	16	23	**56**	**44**
Llanbedr Pont Steffan	9	1	5	**15**	**11**
Llandysul	2	2	4	**8**	**7**
Cei Newydd	1	2	2	**5**	**5**
Aberteifi	3	-	1	**4**	**14**
Castellnewydd Emlyn (Ceredigion)	2	1	1	**4**	**4**
Aberaeron	2	1	1	**4**	**-**
Tregaron	3	-	-	**3**	**3**
Aber-porth	1	1	-	**2**	**-**
Sir arall	-	1	-	**1**	**4**
Arall	-	-	-	**-**	**-**
Cyfanswm yr Atgyfeiriadau	**40**	**25**	**37**	**102**	**92**

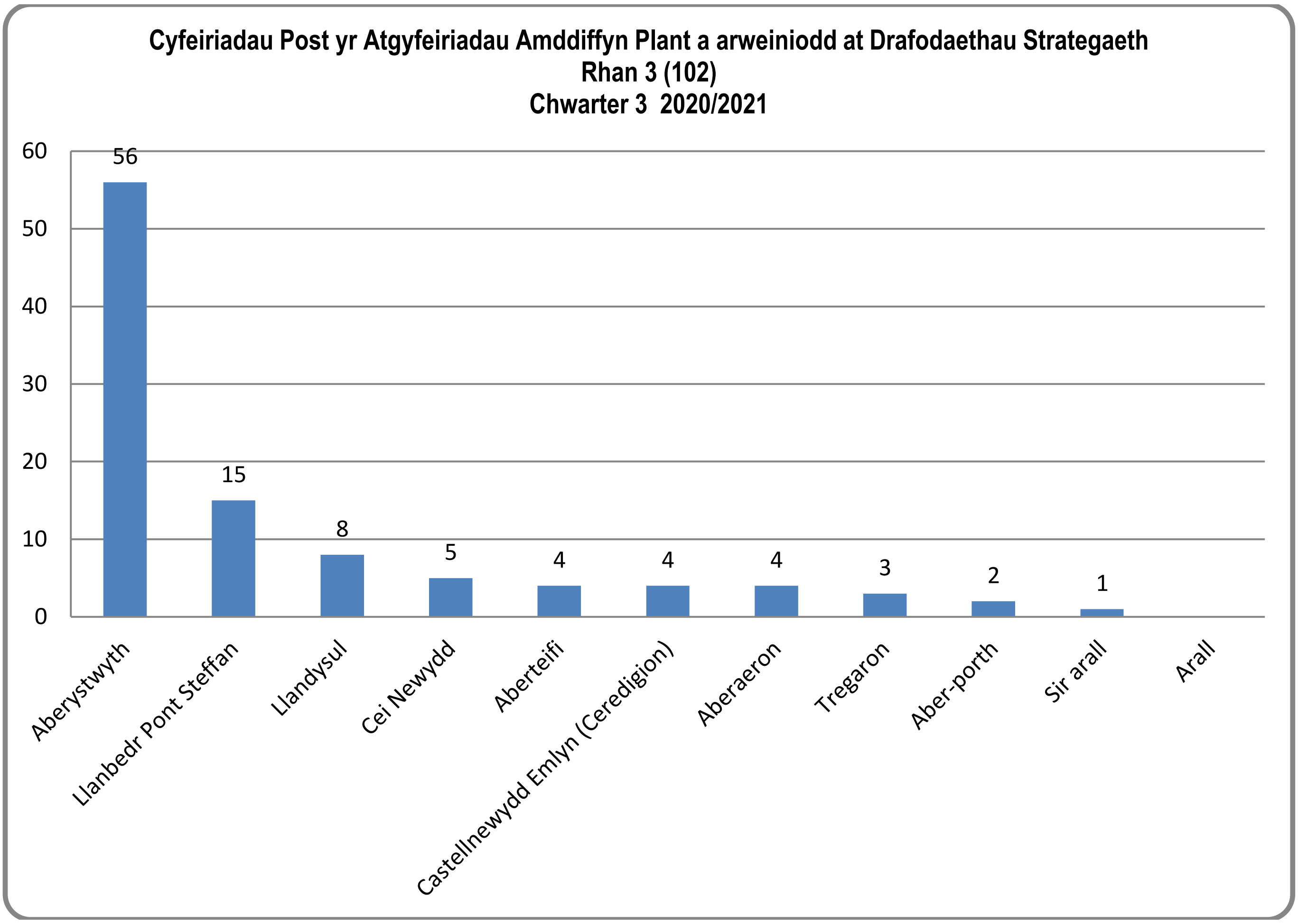

<u>Dadansoddiad:</u>

Aberystwyth yw'r ardal lle y ceir y nifer uchaf o atgyfeiriadau yn gyson.

Dadansoddiad yn ôl % o Weithgarwch Diogelu Chwarter 3 2020/2021 (1 Hydref – 31 Rhagfyr)			
Cyfanswm o 805 – Yr Holl Gysylltiadau Cychwynnol ynghylch Plant (nid yw'r ffigur hwn yn caniatáu ar gyfer cysylltiadau a dderbyniwyd trwy un swyddog nad ydyw yn y swydd mwyach)			
Offeryn Asesu a Chymhwystra Cenedlaethol (NAET) a neilltuwyd i'r Timau Plant – Dim gwybodaeth ar gael	Trafodaethau Strategaeth 13%	Ymholiadau Adran 47 6%	Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant 2%

ADRAN 4: Ymholiadau Adran 47 Amddiffyn Plant

Nifer y Trafodaethau / Cyfarfodydd Strategaeth Amddiffyn Plant Rhan 3				
Hydref	**Tachwedd**	**Rhagfyr**	**Cyfanswm**	Data cymharol chwarter 2
40 (20)	25 (29)	37 (43)	102	92

Asiantaethau sy'n cynnal Ymholiadau Adran 47 Amddiffyn Plant					
	Hydref	**Tachwedd**	**Rhagfyr**	**Cyfanswm**	Data cymharol chwarter 2
Ymholiadau Adran 47 Amddiffyn Plant ar y cyd rhwng y Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Heddlu	15	10	13	**38**	**37**
Ymholiadau Adran 47 Amddiffyn Plant gan y Gwasanaethau Cymdeithasol fel un asiantaeth	1	1	-	**2**	**6**
Ymholiadau Adran 47 Amddiffyn Plant gan yr Heddlu fel un asiantaeth	4	3	3	**10**	**4**
Cyfanswm yr Ymholiadau	**20**	**14**	**16**	**50**	**47**

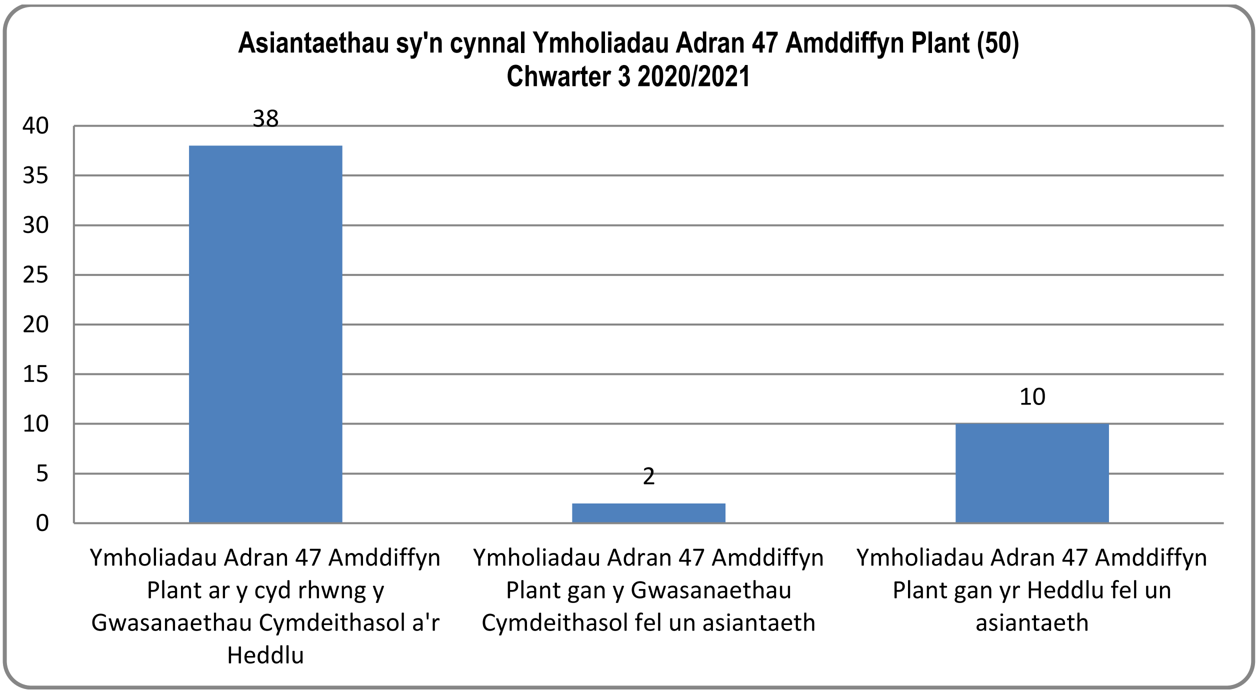

Categorïau'r Ymholiadau Adran 47 Amddiffyn Plant					
Categori	**Hydref**	**Tachwedd**	**Rhagfyr**	**Cyfanswm**	Data cymharol Chwarter 2
Cam-drin Corfforol	8	8	8	24	17
Cam-drin / Camfanteisio'n Rhywiol	10	6	7	23	21
Esgeulustod	2	-	-	2	5
Cam-drin Emosiynol	-	-	1	1	4
Cyfanswm yr Ymholiadau	**20**	**14**	**16**	**50**	48

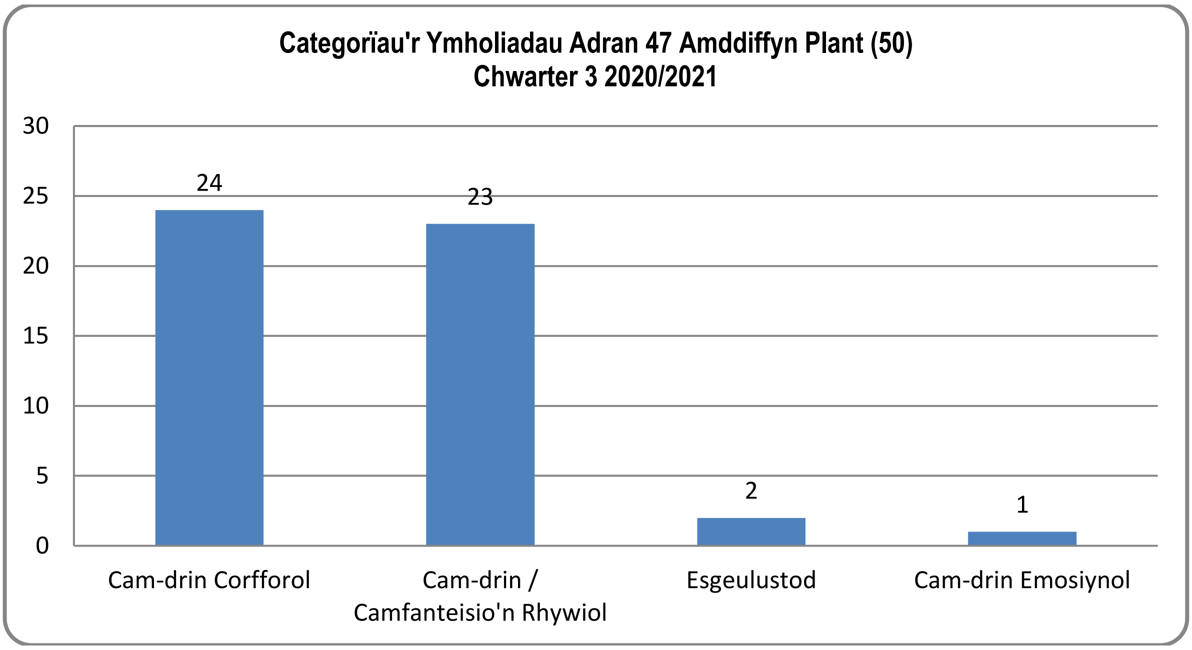

Cyfweliadau Fideo					
	Hyd	**Tach**	**Rhag**	**Cyfanswm**	Data cymharol Chwarter 2
Nifer y cyfweliadau fideo â phlant	-	-	-	**-**	**-**

Dadansoddiad:
Y pryderon mwyaf a arweiniodd at gynnal ymholiadau amddiffyn plant oedd honiadau am gam-drin corfforol a cham-drin rhywiol.
Cynhaliwyd y mwyafrif o'r ymholiadau ar y cyd rhwng yr Heddlu a'r Gwasanaethau Plant.

ADRAN 5: Cynadleddau Amddiffyn Plant

Mae'r tabl hwn yn cynnwys ffigurau wedi'u dadansoddi mewn perthynas â Chanlyniadau Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant					
Cyfanswm y Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant	**Nifer y plant**	**Nifer y plant heb eu geni**	**Nifer y teuluoedd**	**Nifer y plant ar y Gofrestr Amddiffyn Plant, gan gynnwys rhai heb eu geni a rhai a drosglwyddwyd**	**Nifer y plant â Chynllun Plentyn sydd Angen Gofal a Chymorth os na chofrestrwyd**
14	19	1	12	16	4

Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser:
Cofnodwyd bod 95.0% o'r Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant wedi'u cynnal o fewn 15 diwrnod gwaith ar ôl y Drafodaeth / Cyfarfod Strategaeth. Roedd oedi wrth gynnal 1 Gynhadledd Gychwynnol Amddiffyn Plant ar gyfer 1 plentyn gan fod angen rhagor o wybodaeth.
Mae'n bwysig nodi bod yr holl Gynadleddau Adolygu Achos yn cael eu cynnal yn rhithwir trwy Microsoft Teams. Bu modd i rieni a phlant gymryd rhan yn y cyfarfodydd.

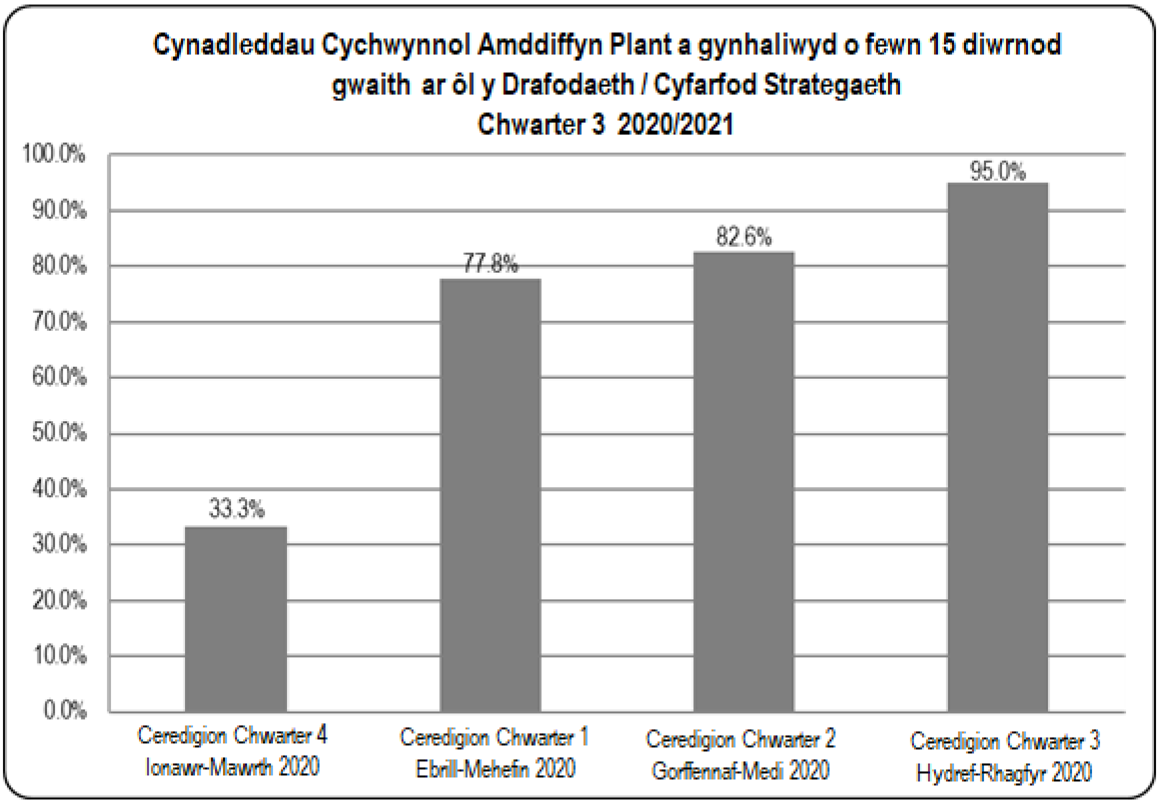

Cyfarfodydd y Grŵp Craidd Amddiffyn Plant a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser:
Cofnodwyd bod 75.0% o Gyfarfodydd y Grŵp Craidd Amddiffyn Plant wedi'u cynnal o fewn 10 niwrnod gwaith ar ôl y Gynhadledd Gychwynnol Amddiffyn Plant. Mae hyn yn cynrychioli 12 phlentyn allan o 16. Ar gyfer 1 teulu gyda 4 plentyn roedd oedi oherwydd argaeledd yr asiantaeth.

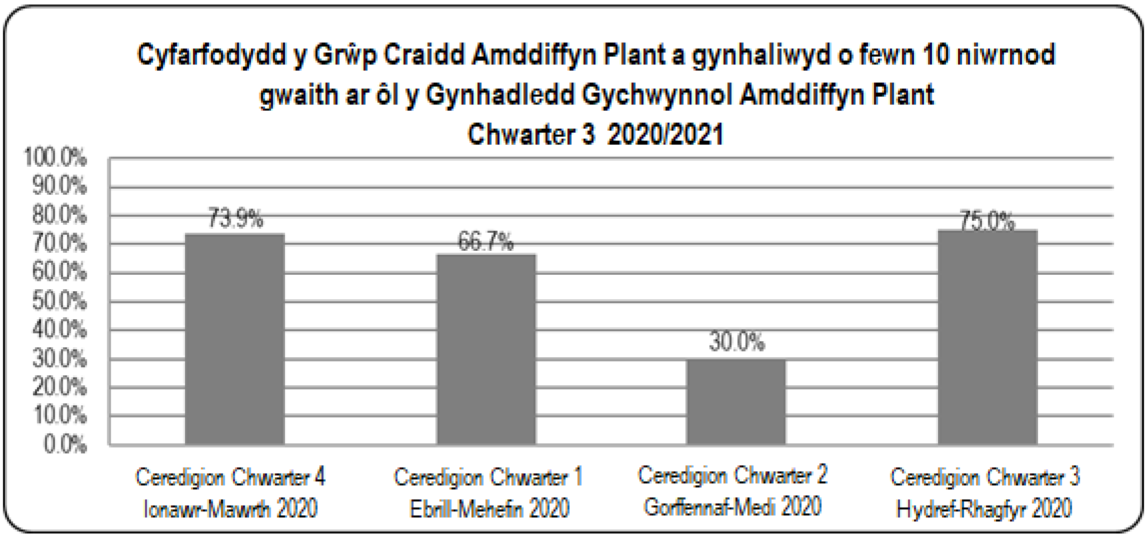

Mae'r tabl hwn yn dadansoddi canlyniadau'r Cynadleddau Adolygu Amddiffyn Plant yn ôl niferoedd:					
Cyfanswm y Cynadleddau Adolygu Amddiffyn Plant	**Nifer y plant**	**Nifer y teuluoedd**	**Nifer y plant sy'n aros ar y Gofrestr Amddiffyn Plant**	**Nifer y plant a gafodd eu dileu o'r Gofrestr Amddiffyn Plant**	**Nifer y plant â Chynllun Plentyn sydd Angen Gofal a Chymorth yn dilyn datgofrestru**
17	39	17	18	21	9

Canlyniadau'r Adolygiadau:
O'r 21 o blant a ddatgofrestrwyd, derbyniodd 9 ymyrraeth bellach drwy Gynllun Plentyn sydd Angen Gofal a Chymorth; roedd 3 oedd yn destun Gorchymyn Llys ac yn Blant sy'n Derbyn Gofal ac nid oedd angen unrhyw wasanaethau ar 9 plentyn arall.

Cynadleddau Adolygu Amddiffyn Plant a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser:
Cofnodwyd bod 94.8% o'r Cynadleddau Adolygu Amddiffyn Plant wedi'u cynnal o fewn y terfynau amser. Ar gyfer 1 teulu gyda 2 blentyn cynhaliwyd y Gynhadledd y tu allan i'r terfynau amser oherwydd nid oedd Gweithiwr Allweddol ar gael ar y dyddiad a drefnwyd am ei fod yn y Llys.

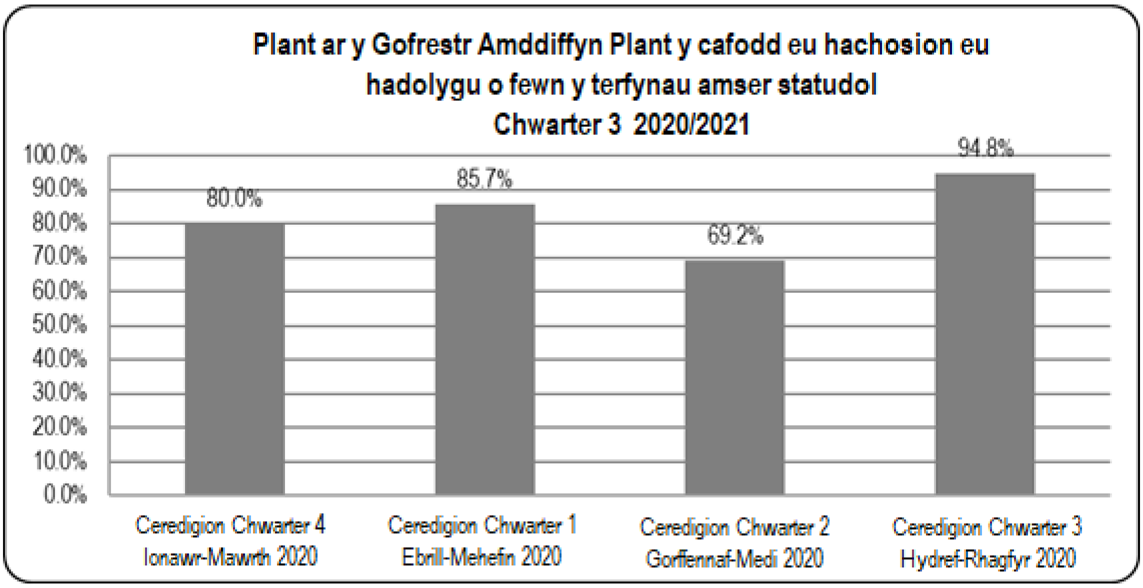

Cyfranogiad rhieni a phlant mewn Cynadleddau Amddiffyn Plant ***Data cymharol Chwarter 2 mewn cromfachau**						
***Adroddiad y Gweithiwr Cymdeithasol i rieni 24 awr cyn y Gynhadledd Amddiffyn Plant**	***Cadeirydd Amddiffyn Plant wedi cwrdd â'r teulu cyn y Gynhadledd Amddiffyn Plant**	***Cadeirydd Amddiffyn Plant wedi cwrdd â'r plentyn cyn y Gynhadledd Amddiffyn Plant**	***Aelod o'r teulu yn bresennol yn y Gynhadledd Amddiffyn Plant**	***Cyfleu barn plant mewn Cynhadledd Amddiffyn Plant pan nad oeddent yn bresennol (5-18 oed)**	***Presenoldeb plant yn y Cynhadledd Amddiffyn Plant (Dros 11 oed)**	***Plant y penodwyd Eiriolwr / Tros Gynnal ar eu cyfer**
87% (100%)	96% (98%)	60% (Amh)	94% (86%)	91% (97%)	21% (0%)	75% (91%)

Cyfranogiad a Phresenoldeb Plant a Theuluoedd mewn Cynadleddau:

Presenoldeb rhieni, plant ac aelodau'r teulu:
Roedd o leiaf 1 rhiant / taid neu nain â chyfrifoldeb rhieni yn bresennol mewn 29 Cynhadledd Amddiffyn Plant (94%).
Roedd cyfanswm o 64 o rieni ac aelodau eraill o'r teulu yn bresennol mewn Cynadleddau Amddiffyn Plant.

Mae barn y plant a'r bobl ifanc wedi cael eu cynrychioli cyn ac yn ystod y Gynhadledd Amddiffyn Plant:
Roedd cyfanswm o 59 o blant o 29 o deuluoedd yn destun Cynadleddau Cychwynnol, Cyn Geni, Trosglwyddo ac Adolygu Amddiffyn Plant yn ystod y chwarter hwn.
Yn destun y cynadleddau hynny oedd 1 (2%) blentyn cyn geni, 2 (3%) blentyn oedd yn iau na 6 mis oed, 1 (2%) plentyn oedd rhwng 6 a 12 mis oed, 11 (18%) plentyn oedd yn hŷn na blwydd oed ac yn iau na 5 oed, 20 (34%) plentyn oedd rhwng 5 a 10 mlwydd oed a 24 (41%) plentyn oedd rhwng 11 a 18 mlwydd oed.
Mynegwyd barn 18 (90%) plentyn a oedd rhwng 5 ac 11 mlwydd oed yn y Gynhadledd.

Roedd 5 (21%) person ifanc yn hŷn nag 11 mlwydd oed wedi mynychu eu Cynhadledd, roedd 3 (60%) o'r bobl ifanc hyn wedi cwrdd â'r Cadeirydd cyn y Gynhadledd, fodd bynnag dim ond 2 (33%) o'r 3 pherson ifanc hyn oedd wedi cwrdd â'r Cadeirydd ar ôl y Gynhadledd.
Derbyniodd 30 (75%) o'r bobl ifanc a oedd yn hŷn na 5 mlwydd oed wasanaethau eiriolwr. Nid oedd 6 pherson ifanc wedi cael eu hatgyfeirio, gyda 4 pherson ifanc arall wedi eu hatgyfeirio ac yn aros am wasanaeth. Nodwyd bod 4 person ifanc wedi gwrthod y gwasanaeth a gafodd ei gynnig ac felly fe'u diystyriwyd yn y ffigurau.
Cafodd 1 person ifanc arall a oedd yn iau na 5 mlwydd oed ei atgyfeirio hefyd a derbyniodd wasanaeth.

Dadansoddiad
Mae o leiaf 1 aelod o'r teulu yn bresennol yn 97% o'r Cynadleddau.
Yn ystod y cyfnod hwn bu gostyngiad yn nifer y plant a drafodwyd mewn Cynadleddau a gafodd gynnig gwasanaeth eiriolwr. Roedd amryw o resymau dros hyn. Ni chafodd 6 phlentyn eu hatgyfeirio i'r Gwasanaeth Eiriolaeth ac roedd hyn yn wir amryfusedd ar ran y gweithiwr. Cafodd 4 plentyn eu hatgyfeirio ond am resymau gwahanol nid oeddent wedi ymgysylltu.

Crynodeb o'r Peryglon Pennaf/Profiad Niweidiol yn ystod Plentyndod a nodwyd ac a drafodwyd yn y Cynadleddau Amddiffyn Plant	
Mae'r tabl hwn yn seiliedig ar werthusiad y Cadeirydd Annibynnol o'r peryglon pennaf mewn Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant lle rhoddwyd enwau'r plant dan sylw ar y Gofrestr Amddiffyn Plant, a Chynadleddau Adolygu Amddiffyn Plant lle roedd enwau'r plant yn aros ar y gofrestr.	
Crynodeb o'r Peryglon Pennaf ar gyfer y 46 o blant a oedd ar Gofrestr Amddiffyn Plant Ceredigion ar 31 Rhagfyr 2020	
Cam-drin Domestig (Profiad Niweidiol yn ystod Plentyndod)	43 (93.5%)
Rhieni'n gwahanu wedi bod yn broblem yn y cartref (Profiad Niweidiol yn ystod Plentyndod)	38 (82.6%)
Anawsterau iechyd meddwl y rhieni (Profiad Niweidiol yn ystod Plentyndod)	36 (78.3%)
Troseddau treisgar gan oedolion	31 (67.4%)
Rhieni'n camddefnyddio sylweddau / alcohol (Profiad Niweidiol yn ystod Plentyndod)	27 (58.7%)
Rhieni ddim yn cydweithredu â'r Cynllun Amddiffyn Plant	26 (56.5%)
Mam, tad neu bartner wedi bod yn y carchar (Profiad Niweidiol yn ystod Plentyndod)	17 (36.9%)
Person ifanc yn ymddwyn mewn ffyrdd peryglus / yn camddefnyddio sylweddau	16 (34.8%)
Perygl o gamfanteisio'n rhywiol ar blant	15 (32.6%)
Camau cyfreithiol wedi'u cymryd i ddiogelu plant hŷn yn y teulu	14 (30.4%)
Troseddau gan oedolion yn erbyn plant	7 (15.2%)
Anableddau dysgu'r rhieni	1 (2.2%)

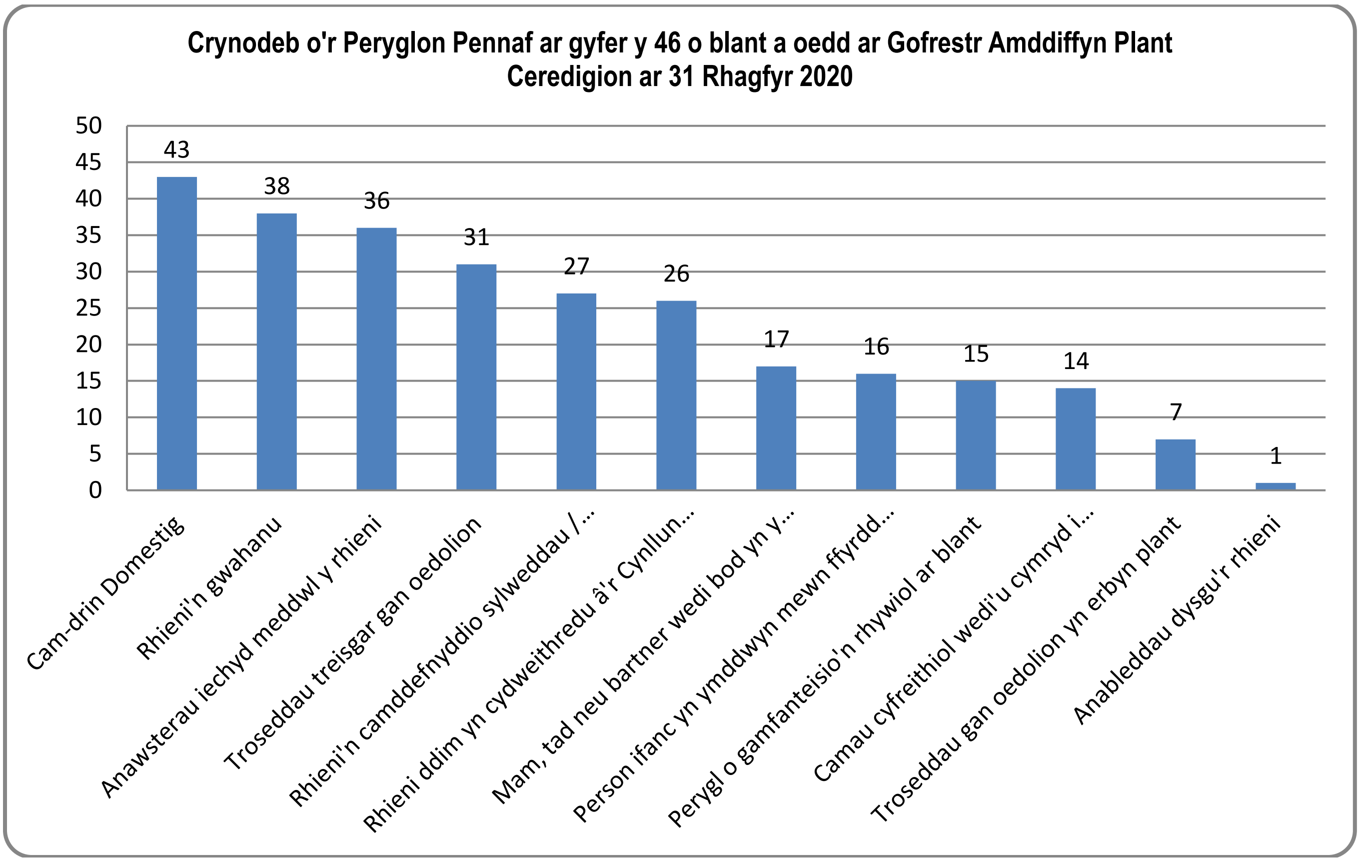
Crynodeb o'r Peryglon Pennaf ar gyfer y 46 o blant a oedd ar Gofrestr Amddiffyn Plant Ceredigion ar 31 Rhagfyr 2020
50
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
43
38
36
31
27
26
17
16
15
14
7
1
Cam-drin Domestig
Rhieni'n gwahanu
Anawsterau iechyd meddwl y rhieni
Troseddau treisgar gan oedolion
Rhieni'n camddefnyddio sylweddau /…
Rhieni ddim yn cydweithredu â'r Cynllun…
Mam, tad neu bartner wedi bod yn y…
Person ifanc yn ymddwyn mewn ffyrdd…
Perygl o gamfanteisio'n rhywiol ar blant
Camau cyfreithiol wedi'u cymryd i…
Troseddau gan oedolion yn erbyn plant
Anableddau dysgu'r rhieni

Y Tri Perygl Pennaf Gwenwynig ar gyfer y 46 o blant a oedd ar Gofrestr Amddiffyn Plant Ceredigion ar 31 Rhagfyr 2020		
Nifer y plant sydd â Chynllun Amddiffyn Gofal a Chymorth lle mae pob un o'r Tri Pherygl Gwenwynig yn ymddangos (Cam-drin Domestig, Rhieni'n Camddefnyddio Sylweddau ac Iechyd Meddwl y Rhieni)	26	56.5%
Nifer y plant sydd â Chynllun Amddiffyn Gofal a Chymorth lle mae Rhieni'n Gwahanu a / neu Garchariad yn ymddangos (Profiad Niweidiol yn ystod Plentyndod)	39	84.8%
Nifer y plant sydd â Chynllun Amddiffyn Gofal a Chymorth lle mae pob un o'r pum Profiad Niweidiol yn ystod Plentyndod yn ymddangos (Cam-drin Domestig, Rhieni'n Camddefnyddio Sylweddau, Iechyd Meddwl y Rhieni, Rhieni'n Gwahanu a Charchariad)	14	30.4%

Dadansoddiad:
Y peryglon pennaf a nodwyd oedd cam-drin domestig, rhieni'n gwahanu, rhieni'n camddefnyddio sylweddau a throseddau gan oedolyn.

Presenoldeb Asiantaethau mewn Cynadleddau:

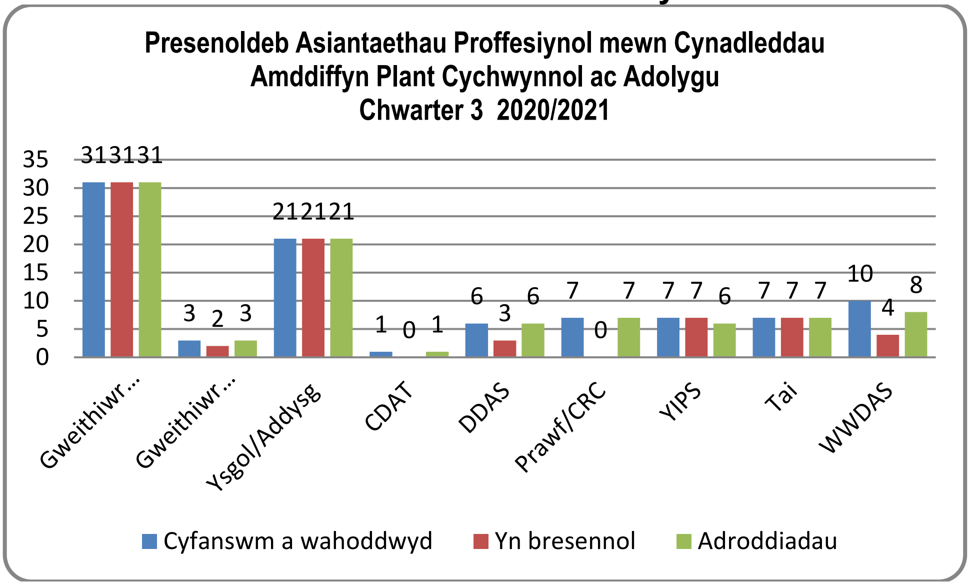

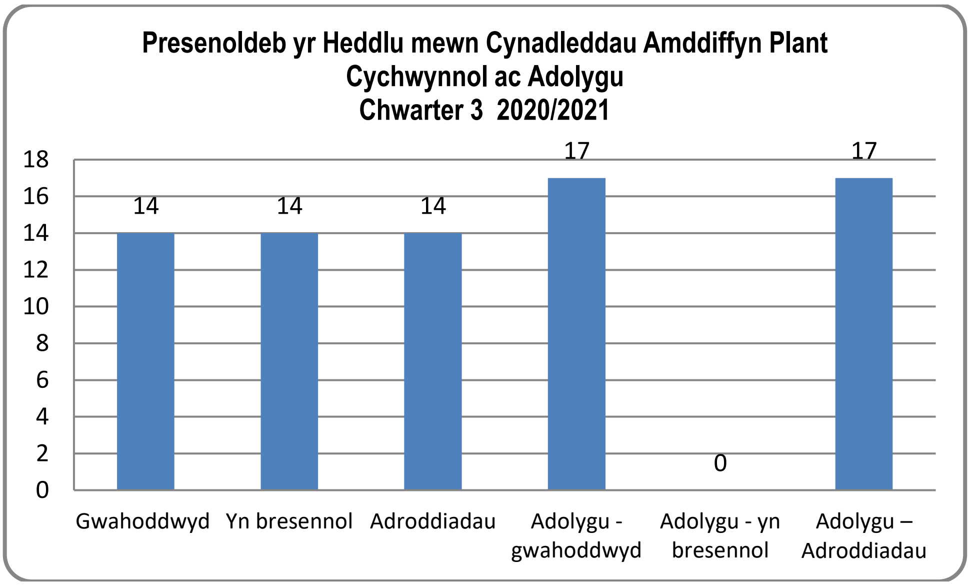

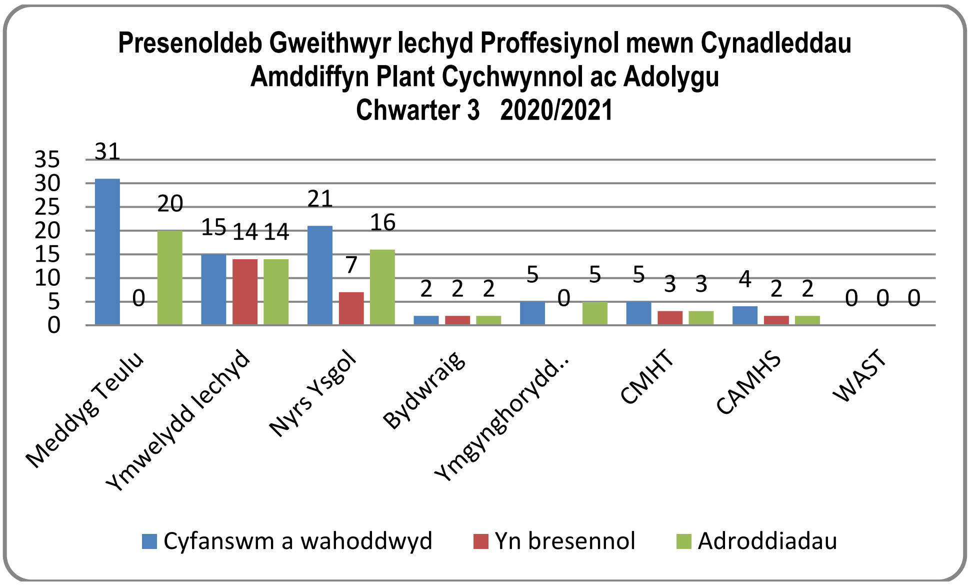

Mae'r siartiau uchod yn dangos yr asiantaethau a fu'n bresennol mewn Cynadleddau Amddiffyn Plant. Ar gyfartaledd estynnwyd gwahoddiad i 7 aelod o staff asiantaethau i bob cynhadledd a bu 4 yn bresennol.

Roedd 6 adroddiad ysgrifenedig ar gyfartaledd ar gael ym mhob Cynhadledd Amddiffyn Plant.

Trefnwyd dyddiad ar gyfer Cynhadledd Adolygu Amddiffyn Plant ym mhob cynhadledd pan oedd ei angen.

Roedd cworwm ymhob un o'r 31 (100%) Cynhadledd Amddiffyn Plant.

Mewn 1 (3%) Cynhadledd Amddiffyn Plant argymhellwyd galw cyfarfod Grŵp Teulu.

Darparodd Gweithwyr Cymdeithasol adroddiadau ysgrifenedig ar gyfer pob un o'r 31 (100%) cynhadledd. Roedd 14 (100%) o'r adroddiadau a gyflwynwyd mewn Cynadleddau Cychwynnol yn cynnwys cronoleg.

Mynegodd 31 (100%) o weithwyr proffesiynol / asiantaethau eu barn am gofrestru a lefel y perygl ymhob cynhadledd.

Roedd 53 (90%) o benderfyniadau cofrestru Cynhadledd Amddiffyn Plant yn ddienw, gydag 6 (10%) o gofrestriadau Cynhadledd Amddiffyn Plant yn benderfyniad mwyafrif.

Roedd 0 (0%) Cynhadledd Amddiffyn Plant wedi nodi bod anghytuno ynghylch diogelwch y Cynllun Amddiffyn Plant ar gyfer diogelu llesiant plentyn ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.

Mewn 0 (0%) cynhadledd nodwyd bod gofalwr ifanc.

Mewn 7 (25%) Cynhadledd Amddiffyn Plant nodwyd bod diffyg gwybodaeth ynghylch partner y fam.

Nodwyd mewn 3 (10%) cynhadledd fod gan y person ifanc anabledd dysgu cymedrol / difrifol; ac mewn 9 (41%) cynhadledd nodwyd bod gan y person ifanc Gynllun Datblygu Unigol.

Nodwyd mewn 0 (0%) gynhadledd fod gan y person ifanc anabledd corfforol / nam ar y synhwyrau, ac mewn 11 (37%) cynhadledd nodwyd bod gan y person ifanc anawsterau o ran ymddygiad.

Mewn 5 (17%) cynhadledd nodwyd bod gan y person ifanc anawsterau lleferydd / iaith; ac ni chofnodwyd mewn unrhyw gynhadledd (0%) fod y plant wedi'u gwahardd o'r ysgol.

ADRAN 6: Cofrestr Amddiffyn Plant

Mae'r tabl a'r siart isod yn dangos data a thueddiadau'r Gofrestr ar ddiwedd pob chwarter, gan ddechrau gyda'r chwarter diweddaraf.

Y Gofrestr Amddiffyn Plant	Nifer y plant o Geredigion wedi'u cofrestru ar y Gofrestr Amddiffyn Plant	Nifer y teuluoedd o Geredigion wedi'u cofrestru ar y Gofrestr Amddiffyn Plant	Nifer y plant wedi'u cofrestru ar y Gofrestr Amddiffyn Plant	Nifer y teuluoedd wedi'u cofrestru ar y Gofrestr Amddiffyn Plant	Cyfanswm y plant wedi'u cofrestru ar y Gofrestr Amddiffyn Plant	Cyfanswm y teuluoedd wedi'u cofrestru ar y Gofrestr Amddiffyn Plant	Cyfanswm y plant o Geredigion wedi'u cofrestru ar y Gofrestr Amddiffyn Plant sydd yn Blant sy'n Derbyn Gofal
31 Rhagfyr 2020	46	24	7	5	53	29	5
30 Medi 2020	50	22	4	3	54	25	1
30 Mehefin 2020	46	24	4	2	50	26	4
31 Mawrth 2020	55	26	10	4	65	30	2
31 Rhagfyr 2019	35	20	12	5	47	25	3
30 Medi 2019	52	27	7	3	59	30	4
30 Mehefin 2019	55	31	10	5	65	36	3
31 Mawrth 2019	74	40	4	3	78	44	5
31 Rhagfyr 2018	53	32	2	2	55	34	4
30 Medi 2018	58	36	9	7	67	43	3
30 Mehefin 2018	54	31	9	6	63	37	6
31 Mawrth 2018	67	38	4	4	71	42	10

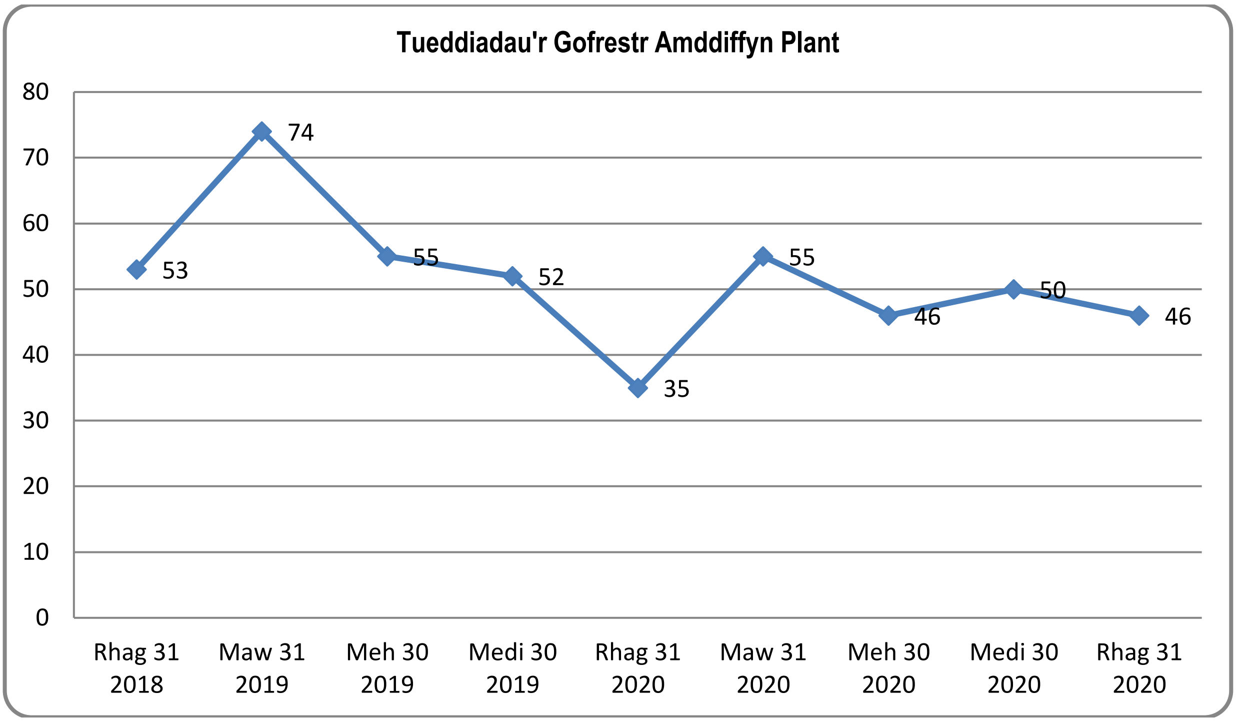
Tueddiadau'r Gofrestr Amddiffyn Plant
80
70
60
50
40
30
20
10
0
53
74
55
52
35
55
46
50
46
Rhag 31 2018
Maw 31 2019
Meh 30 2019
Medi 30 2019
Rhag 31 2020
Maw 31 2020
Meh 30 2020
Medi 30 2020
Rhag 31 2020

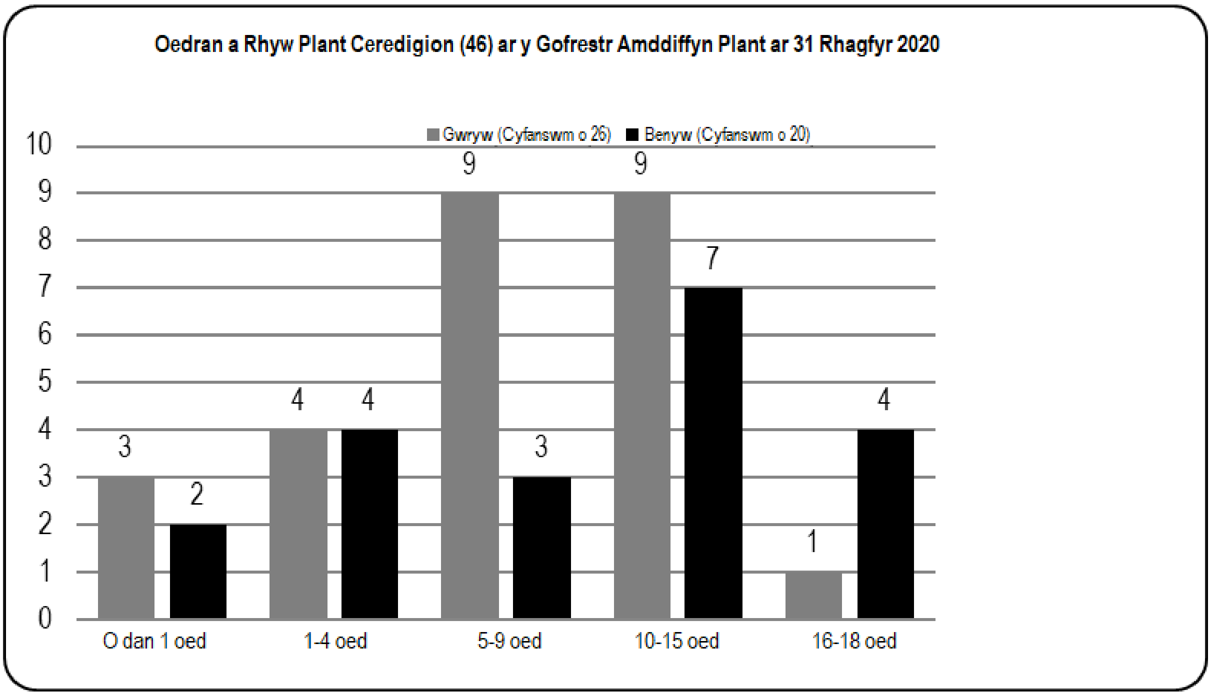
Oedran a Rhyw Plant Ceredigion (46) ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ar 31 Rhagfyr 2020
Gwryw (Cyfanswm o 26)
Benyw (Cyfanswm o 20)
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0
3
2
4
4
9
3
9
7
1
4
O dan 1 oed
1-4 oed
5-9 oed
10-15 oed
16-18 oed

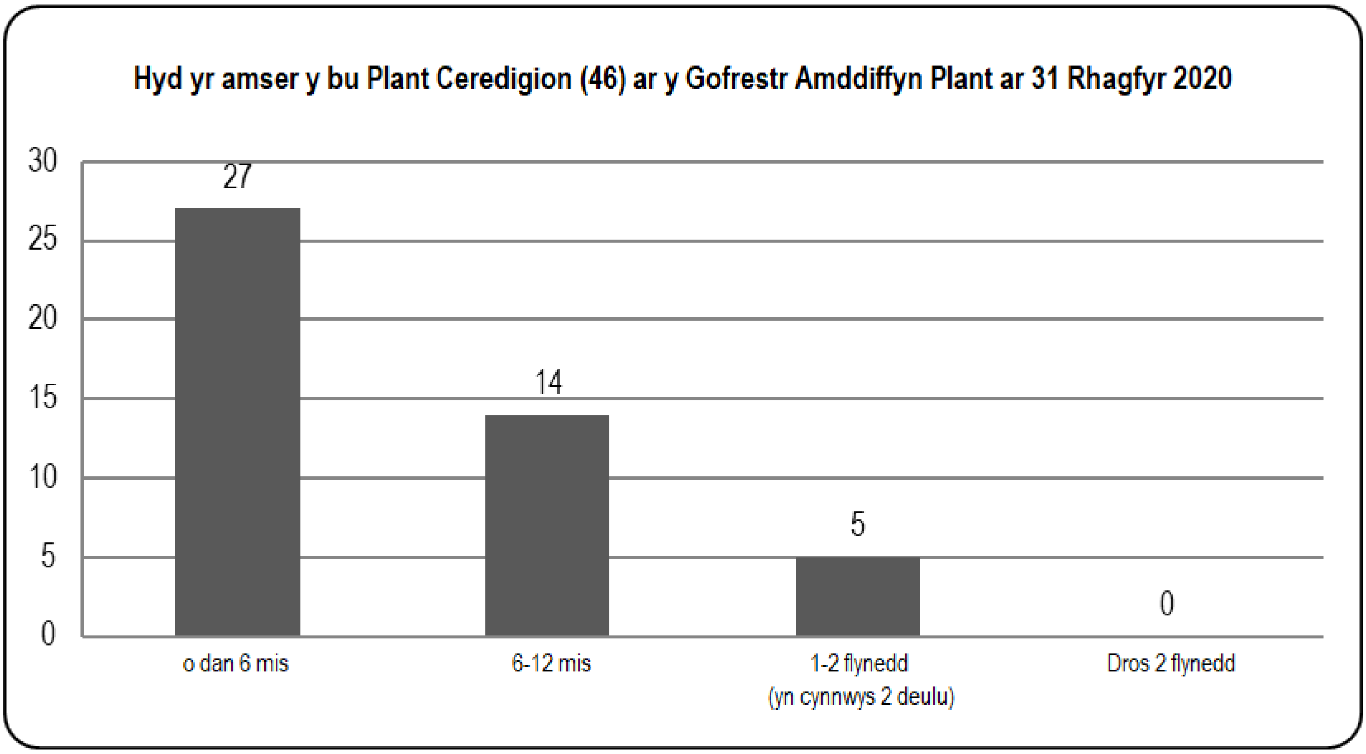
Hyd yr amser y bu Plant Ceredigion (46) ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ar 31 Rhagfyr 2020
30
25
20
15
10
5
0
27
14
5
0
o dan 6 mis
6-12 mis
1-2 flynedd
(yn cynnwys 2 deulu)
Dros 2 flynedd

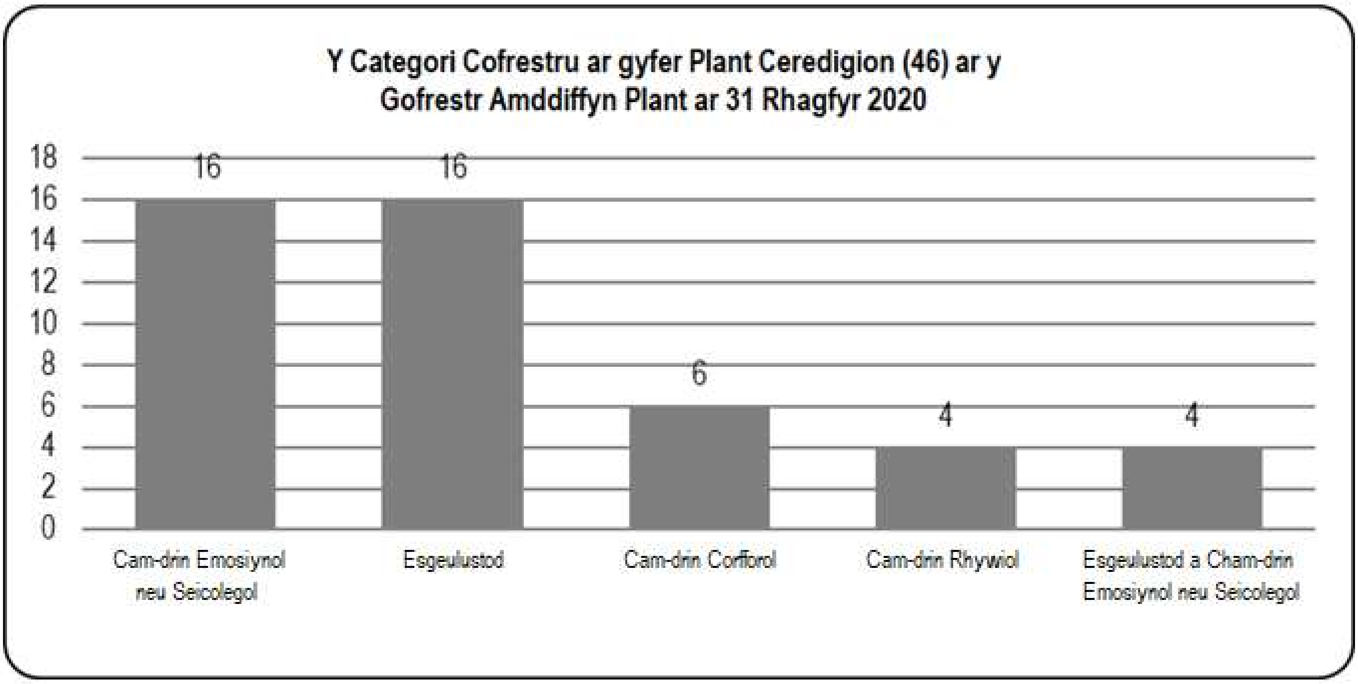
Y Categori Cofrestru ar gyfer Plant Ceredigion (46) ar y Gofrestr Amddiffyn Plant ar 31 Rhagfyr 2020
18
16
14
12
10
8
6
4
2
0
16
16
6
4
4
Cam-drin Emosiynol neu Seicolegol
Esgeulustod
Cam-drin Corfforol
Cam-drin Rhywiol
Esgeulustod a Cham-drin Emosiynol neu Seicolegol

Mesur 28 Llywodraeth Cymru – Yr amser ar gyfartaledd y bu pob plentyn ar y Gofrestr Amddiffyn Plant:		
Ar gyfer y Mesur hwn mae'n ofynnol rhoi'r amser ar gyfartaledd mewn diwrnodau calendr y treuliodd pob plentyn ar y Gofrestr cyn eu datgofrestru yn ystod y chwarter dan sylw	Hydref – Rhagfyr	274.5

	Hyd-Rhag 2020	Gorff-Medi 2020	Ebrill-Meh 2020	Ion-Maw 2020	Hyd-Rhag 2019	Gorff-Medi 2019	Ebrill-Meh 2019	Ion-Maw 2019	Hyd-Rhag 2018
Cyfradd y 10,000 Plant o dan 18 oed	36	39	36	42	27	40	42	57	41

Mesur 27 Llywodraeth Cymru – Nifer y plant a ail-gofrestrwyd ar Gofrestr Amddiffyn Plant yr Awdurdod Lleol o fewn y flwyddyn								
Cynadleddau Cychwynnol	**Hyd-Rhag 2020**	**Gorff-Medi 2020**	**Ebrill-Meh 2020**	**Ion-Maw 2020**	**Hyd-Rhag 2019**	**Gorff-Medi 2019**	**Ebrill-Meh 2019**	**Ion-Maw 2019**
Nifer y plant a fu ar y gofrestr o'r blaen ac a ddatgofrestrwyd dros y 12 mis diwethaf	0	0	0	0	1	5	1	2

Dadansoddiad

Roedd gostyngiad bach yn nifer y plant ar y Gofrestr yn ystod y cyfnod hwn. Datgofrestrwyd 21 o blant oedd yn cynnwys 2 deulu gyda 5 o blant, 4 teulu gyda 2 o blant, a 3 theulu gydag un plentyn. Fodd bynnag, cafodd 16 o blant eu cofrestru mewn Cynadleddau Cychwynnol Amddiffyn Plant. Roedd nifer y plant yn y teuluoedd hyn yn cynnwys 1 teulu gyda 4 o blant, 3 theulu gyda 2 o blant, ac roedd 1 plentyn yr un yn y 6 Chynhadledd arall.
Mae'r mwyafrif o blant ar y Gofrestr oherwydd cam-drin emosiynol ac esgeulustod sy'n adlewyrchu'r ffaith mai cam-drin domestig yw un o'r peryglon pennaf.
Mae'r mwyafrif o blant ar y Gofrestr am gyfnod o hyd at 6 mis.
Mae mwy o fechgyn ar y Gofrestr na merched.
Y categori oedran sy'n parhau â'r nifer fwyaf ar y Gofrestr yw 10-15 mlwydd oed.

ADRAN 7: Cyfarfodydd Strategaeth Amddiffyn Plant a gynhaliwyd o dan Rannau 4 a 5 o Ganllawiau Amddiffyn Plant Cymru Gyfan

Atgyfeiriwyd 37 o blant a chynhaliwyd cyfanswm o 32 cyfarfod strategaeth yn ystod y chwarter.

Cynhaliwyd Cyfarfodydd Strategaeth ar gyfer 1 Plentyn sy'n Derbyn Gofal o Geredigion ac 1 Plentyn sy'n Derbyn Gofal o Awdurdod Lleol arall.

Adroddwyd bod 2 Blentyn sy'n Derbyn Gofal o Geredigion wedi'u lleoli y tu allan i'r sir wedi bod yn destun Ymholiadau Amddiffyn Plant yn ardal y lleoliad.

Categori o Gyfarfod Strategaeth Amddiffyn Plant (Amgylchiadau Penodol)	**Hydref Cyfarfodydd a gynhaliwyd**	**Tachwedd Cyfarfodydd a gynhaliwyd**	**Rhagfyr Cyfarfodydd a gynhaliwyd**	**Cyfanswm yr achosion**
Perygl o gamfanteisio'n rhywiol ar blant	1	4	3	**7**
Pryderon am ymddygiad rhywiol niweidiol	6	3	3	**9**
Pryderon ynghylch person ifanc yn mynd ar goll o'r cartref	2	0	0	**2**
Pryderon Proffesiynol	2	2	5	**8**
Cyfanswm y cyfarfodydd	**11**	**9**	**11**	
Cyfanswm yr achosion a drafodwyd yn ystod y chwarter dan sylw				**26**

ADRAN 8: Cyfarfodydd Rheoli Amlasiantaethol ar Gamfanteisio'n Rhywiol ar Blant (MACSE)

Achos Newydd / Adolygu	Ymadael / Aros yn MACSE	Gwryw / Benyw	Oedran	Yn y cartref / mewn gofal	Cofrestr Amddiffyn Plant	Dyddiad y cyfarfod	Presenoldeb Asiantaethau
N	A	G	15	C	Na	22/10/20	CFAST, Yr Heddlu, Iechyd, Gwasanaethau Dysgu, TAF, YJPS
N	A	B	17	C	Na	11/11/20	CFAST, Yr Heddlu, Gwasanaethau Dysgu, YJPS, Choices
A	A	B	14	C	Ie	01/12/20	CFAST, Yr Heddlu, Iechyd, Gwasanaethau Dysgu, TAF, YJPS
N	A	B	17		Ie	27/11/20	CFAST, Yr Heddlu, Iechyd, Gwasanaethau Dysgu, Coleg Ceredigion, Tai, WWHA, Llamau, Choices
N	A	B	16		Ie	27/11/20	CFAST, Yr Heddlu, Iechyd, Gwasanaethau Dysgu, Coleg Ceredigion, Tai, WWHA, Llamau, Choices
A	A	B	14	C	Na	21/12/20	CFAST, Yr Heddlu, Gwasanaethau Dysgu,
A	A	B	14	C	Ie	21/12/20	CFAST, Yr Heddlu, Gwasanaethau Dysgu, YJPS

Daeth 4 achos newydd i'r cyfarfodydd MACSE yn ystod Chwarter 3 a 3 achos i'w hadolygu. O'r rhain, roedd 6 yn fenywod rhwng 14-17 mlwydd oedd ac un gwryw 15 mlwydd oed a 4 ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.

ADRAN 9: Adroddiad yr Heddlu – Cynadleddau Amlasiantaethol Asesu Risg (MARAC)

Cyfanswm yr achosion oedd yn bodloni meini prawf MARAC	236 o achosion
Nifer yr achosion a adolygwyd ac a arweiniodd at gam adolygu MRE (Ailddigwydd/Uwchgyfeirio MARAC)	129 o achosion wedi'u hadolygu 92 o achosion wedi deillio
Cyfanswm yr achosion a gafodd sylw mewn Trafodaethau Dyddiol.	144 o achosion wedi'u trafod 128 o achosion wedi deillio
Achosion aeth i MARAC	16 o achosion
Canran yr achosion	38.98% wedi arwain at adolygiad MRE 54.24% wedi arwain at Drafodaethau Dyddiol 6.78% wedi mynd i MARAC
Dadansoddiad o nifer yr achosion yn ôl dosbarth	Sir Gaerfyrddin - 79 Sir Benfro - 68 Ceredigion - 41 Powys - 48
Nifer y plant ar yr aelwyd	Cyfanswm - Sir Gaerfyrddin - 78 Sir Benfro - 92 Ceredigion - 44 Powys - 42

	Wedi arwain at MRE	**Wedi arwain at Drafodaethau Dyddiol**	**MARAC**	**Amser a arbedwyd yn mynd i MARAC (*10 munud yr achos ar gyfartaledd)**	
Sir Gaerfyrddin	29	44	6		12 awr 10 munud
Sir Benfro	30	35	3		10 awr 5 munud
Ceredigion	21	19	1		6 awr 40 munud
Powys	12	30	6		7 awr

Tachwedd -

Cyfanswm yr achosion oedd yn bodloni meini prawf MARAC	278 o achosion
Nifer yr achosion a adolygwyd ac a arweiniodd at gam adolygu MRE (Ailddigwydd/Uwchgyfeirio MARAC)	186 o achosion wedi'u hadolygu 148 o achosion wedi deillio
Cyfanswm yr achosion a gafodd sylw mewn Trafodaethau Dyddiol.	130 o achosion wedi'u trafod 125 o achosion wedi deillio
Achosion aeth i MARAC	5 achos
Canran yr achosion	53.24% wedi arwain at adolygiad MRE 44.96% wedi arwain at Drafodaethau Dyddiol 1.78% wedi mynd i MARAC
Dadansoddiad o nifer yr achosion yn ôl dosbarth	Sir Gaerfyrddin - 102 Sir Benfro - 90 Ceredigion - 46 Powys - 40
Nifer y plant ar yr aelwyd	Cyfanswm - 260 Sir Gaerfyrddin - 100 Sir Benfro - 92 Ceredigion - 42 Powys - 26

	Wedi arwain at MRE	**Wedi arwain at Drafodaethau Dyddiol**	**MARAC**	**Amser a arbedwyd yn mynd i MARAC**	
Sir Gaerfyrddin	52	48	2	**(*10 munud yr achos ar gyfartaledd)**	17 awr
Sir Benfro	51	38	1		14 awr 50 munud
Ceredigion	21	25	0		7 awr 40 munud
Powys	24	14	2		6 awr 20 munud

Rhagfyr -

Cyfanswm yr achosion oedd yn bodloni meini prawf MARAC	206 o achosion
Nifer yr achosion a adolygwyd ac a arweiniodd at gam adolygu MRE (Ailddigwydd/Uwchgyfeirio MARAC)	107 o achosion wedi'u hadolygu 80 o achosion wedi deillio
Cyfanswm yr achosion a gafodd sylw mewn Trafodaethau Dyddiol.	126 o achosion wedi'u trafod 115 o achosion wedi deillio
Achosion aeth i MARAC	11 o achosion
Canran yr achosion	38.84% wedi arwain at adolygiad MRE 55.83% wedi arwain at Drafodaethau Dyddiol 5.33% wedi mynd i MARAC
Dadansoddiad o nifer yr achosion yn ôl dosbarth	Sir Gaerfyrddin - 75 Sir Benfro - 68 Ceredigion - 30 Powys - 33
Nifer y plant ar yr aelwyd	Cyfanswm - 233 Sir Gaerfyrddin - 91 Sir Benfro - 73 Ceredigion - 34 Powys - 35

	Wedi arwain at MRE	**Wedi arwain at Drafodaethau Dyddiol**	**MARAC**	**Amser a arbedwyd yn mynd i MARAC** **(*10 munud yr achos ar gyfartaledd)**	
Sir Gaerfyrddin	33	41	1		12 awr 20 munud
Sir Benfro	31	33	4		10 awr 40 munud
Ceredigion	8	20	2		4 awr 40 munud
Powys	8	21	4		4 awr 50 munud

ADRAN 10: Gwasanaethau Dysgu

ADRODDIAD LOG GWASANAETHAU YSGOLION

BWLIO

Mae data bwlio yn parhau i gael eu casglu yn dymhorol ym mhob cyfarfod Corff Llywodraethu ysgolion. Gweler isod y data a gasglwyd yn nhymor yr Haf 2020 a gasglwyd yn ystod y tymor blaenorol sef tymor yr Hydref 2019.

Math o Fwlio	Hydref 2019	Gwanwyn 2020	Haf 2020
Gallu	5	2	2
Oedran	1	1	
Edrychiad	4	8	5
Biffobig			
Anabledd			1
Rhyw		2	
Homoffobig			
Plentyn syn Derbyn Gofal			
Anneuaidd			
Beichiogrwydd neu Famolaeth			
Hiliol		2	
Crefydd neu Gred			
Rhywiol	2		
Trawsffobig			
Gofalwr Ifanc			
E-ddiogelwch	2	7	1
Arall	7	21	1
Cyfanswm	20	43	10

Mae gwrthdaro rhwng ffrindiau hefyd wedi cael ei gynnwys yng nghofnodion ysgolion. Ni fyddai'r mathau hyn o ymddygiad wedi'u cynnwys fel arfer o fewn y diffiniad o fwlio, fodd bynnag mae'r rhan fwyaf o ysgolion yn eu cofnodi o dan y categori 'arall' yn eu ffurflen adborth.

HYFFORDDIANT

Mae hyfforddiant Diogelu ac Amddiffyn Plant lefel 1 ar gael fel rhaglen e-ddysgu yn unig a dyma nifer u staff sydd wedi cwblhau'r hyfforddiant hwn yn ystod cyfnod chwarter 3.

Mewnol	143

VAWDASV

Mae 47 aelod o staff wedi cwblhau hyfforddiant VAWDASV ar-lein yn ystod cyfnod chwarter 3.

ADDYSG DDEWISOL GARTREF

Nifer y plant rydych yn ymwybodol ohonynt sydd yn cael eu haddysgu'n ddewisol gartref	**Nifer y plant Addysg Ddewisol Gartref sy'n hysbys i'r Awdurdod Lleol sydd wedi cael cynnig ymweliad blynyddol yn ystod y 12 mis diwethaf**	**Canlyniad**
243 (cynnydd yn y nifer oherwydd pandemig COVID)	0 (ymweliadau heb eu caniatáu oherwydd pandemig COVID)	

PLANT SY'N DERBYN GOFAL

Plant sy'n derbyn gofal yng Ngheredigion o oedran ysgol statudol	38
Plant sy'n derbyn gofal a leolir y tu allan o'r Sir o oedran ysgol statudol	11
Plant sy'n derbyn gofal o Awdurdodau Lleol eraill o oedran ysgol statudol	36

Cysylltiadau Ysgolion

Gweler isod, nifer a natur y cysylltiadau a dderbyniwyd gan ysgolion / sefydliadau dysgu yn ystod cyfnod chwarter 3.

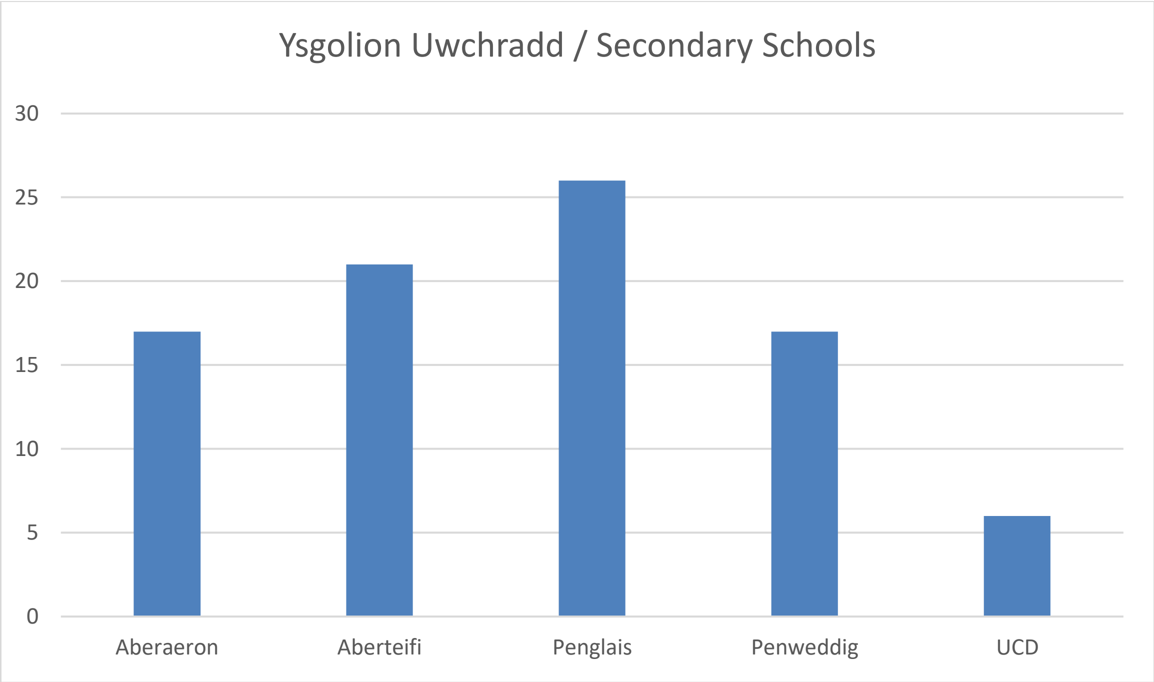
Ysgolion Uwchradd / Secondary Schools
30
25
20
15
10
5
0
Aberaeron
Aberteifi
Penglais
Penweddig
UCD

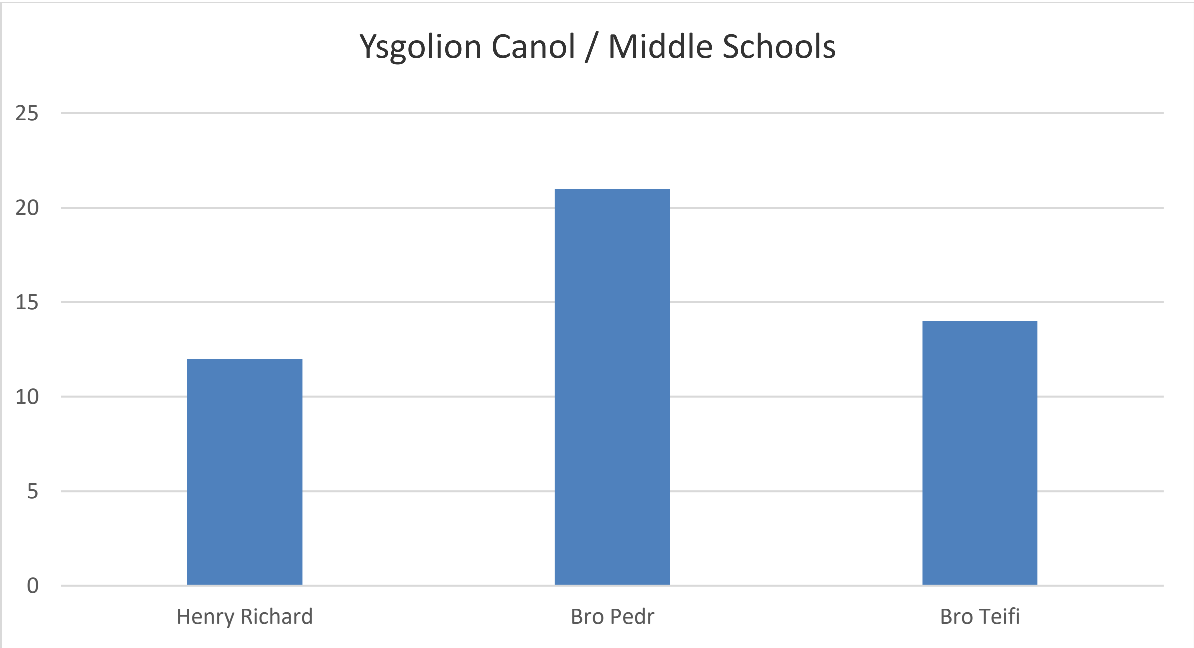
Ysgolion Canol / Middle Schools
25
20
15
10
5
0
Henry Richard
Bro Pedr
Bro Teifi

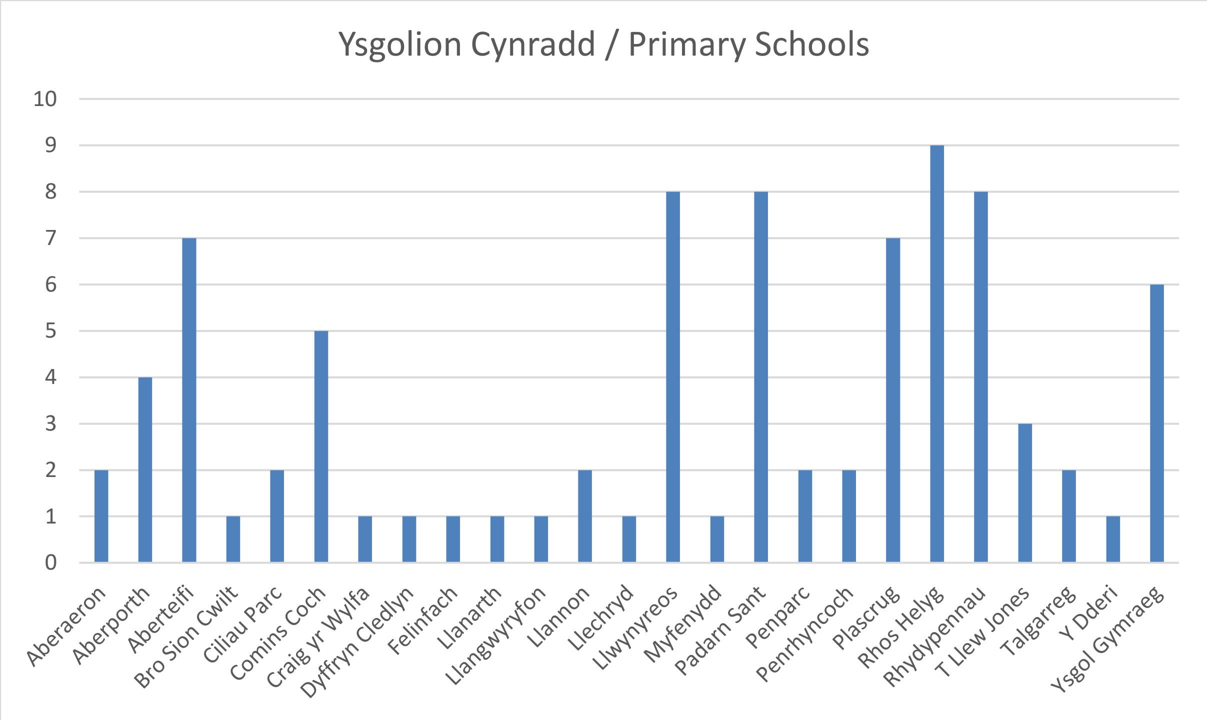
Ysgolion Cynradd / Primary Schools
10
9
8
7
6
5
4
3
2
1
0
Aberaeron
Aberporth
Aberteifi
Bro Sion Cwilt
Ciliau Parc
Comins Coch
Craig yr Wylfa
Dyffryn Cledlyn
Felinfach
Llanarth
Llangwyryfon
Llannon
Llechryd
Llwynyreos
Myfenydd
Padarn Sant
Penparc
Penrhyncoch
Plascrug
Rhos Helyg
Rhydypennau
T Llew Jones
Talgarreg
Y Dderi
Ysgol Gymraeg

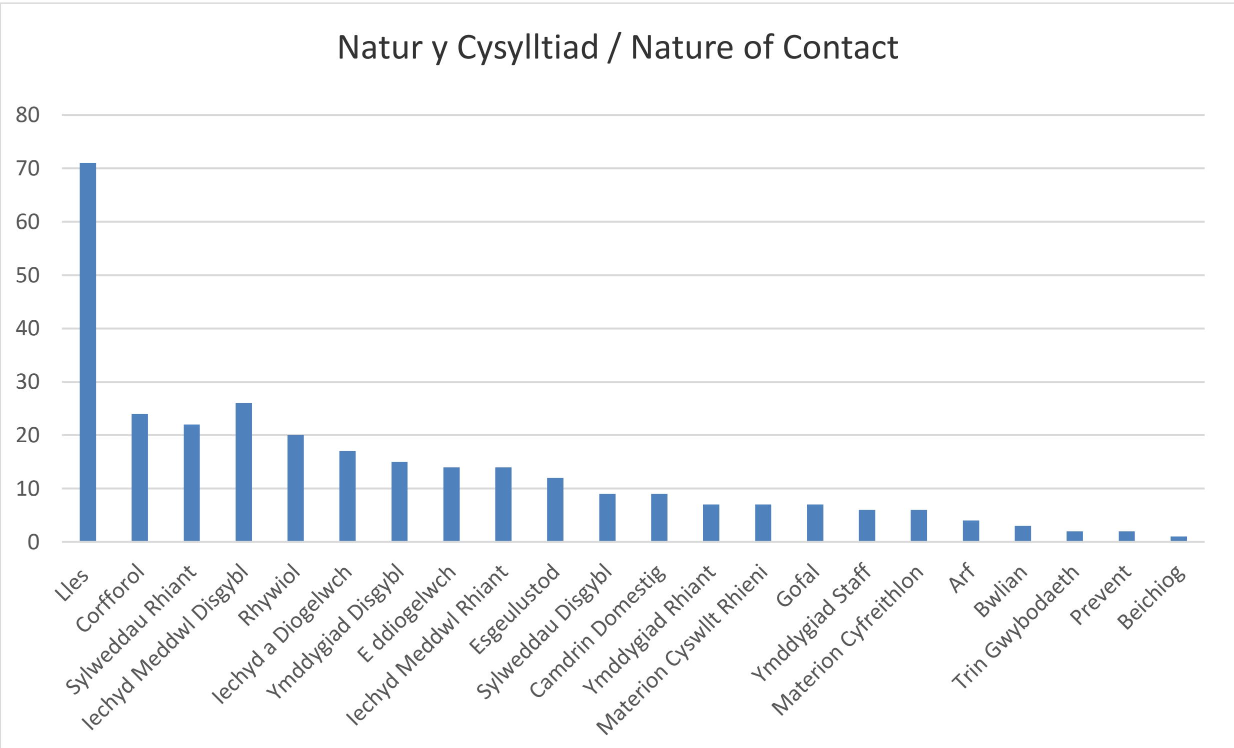
Natur y Cysylltiad / Nature of Contact
80
70
60
50
40
30
20
10
0
Lles
Corfforol
Sylweddau Rhiant
Iechyd Meddwl Disgybl
Rhywiol
Iechyd a Diogelwch
Ymddygiad Disgybl
E ddiogelwch
Iechyd Meddwl Rhiant
Esgeulustod
Sylweddau Disgybl
Camdrin Domestig
Ymddygiad Rhiant
Materion Cyswllt Rhieni
Gofal
Ymddygiad Staff
Materion Cyfreithlon
Arf
Bwlian
Trin Gwybodaeth
Prevent
Beichiog

Oherwydd y nifer fawr o resymau a roddwyd ar gyfer cysylltu, mae rhai wedi cael eu grwpio gyda'i gilydd fel y nodir isod er mwyn gallu cyflwyno'r wybodaeth yn fwy eglur ar y siart.

Arf	
Cais am wybodaeth	
Cam-drin Domestig	
Corfforol	
E-ddiogelwch	Gan gynnwys camddefnydd ffonau symudol/rhyngrwyd, anfon negeseuon/lluniau/fideos anweddus.
Esgeulustod	Gan gynnwys amodau'r cartref, problemau ariannol a goruchwyliaeth
Gofal	
Iechyd a Diogelwch	
Iechyd Meddwl Disgyblion	Gan gynnwys cam-drin emosiynol
Iechyd Meddwl Rhieni	
Lles	Gan gynnwys plant sydd ar goll, presenoldeb, tor-berthynas, gofalwyr ifanc, anawsterau cysylltu yn ystod y cyfnod clo, problemau cysylltu rhwng rhieni
Materion Cyfreithiol	
Atal	
Rhywiol	Gan gynnwys perthnasoedd amhriodol a chamfanteisio'n rhywiol ar blant
Sylweddau Disgyblion	Gan gynnwys cyffuriau ac alcohol
Sylweddau Rhieni	Gan gynnwys cyffuriau ac alcohol
Materion Traws	
Ymddygiad Disgybl	
Ymddygiad Rhiant	Gan gynnwys rhieni yn y carchar
Ymddygiad Staff	Gan gynnwys unrhyw gwynion neu sylwadau ynghylch ymddygiad aelod staff ysgolion a/neu sydd yn gysylltiedig ag ysgolion Ceredigion.

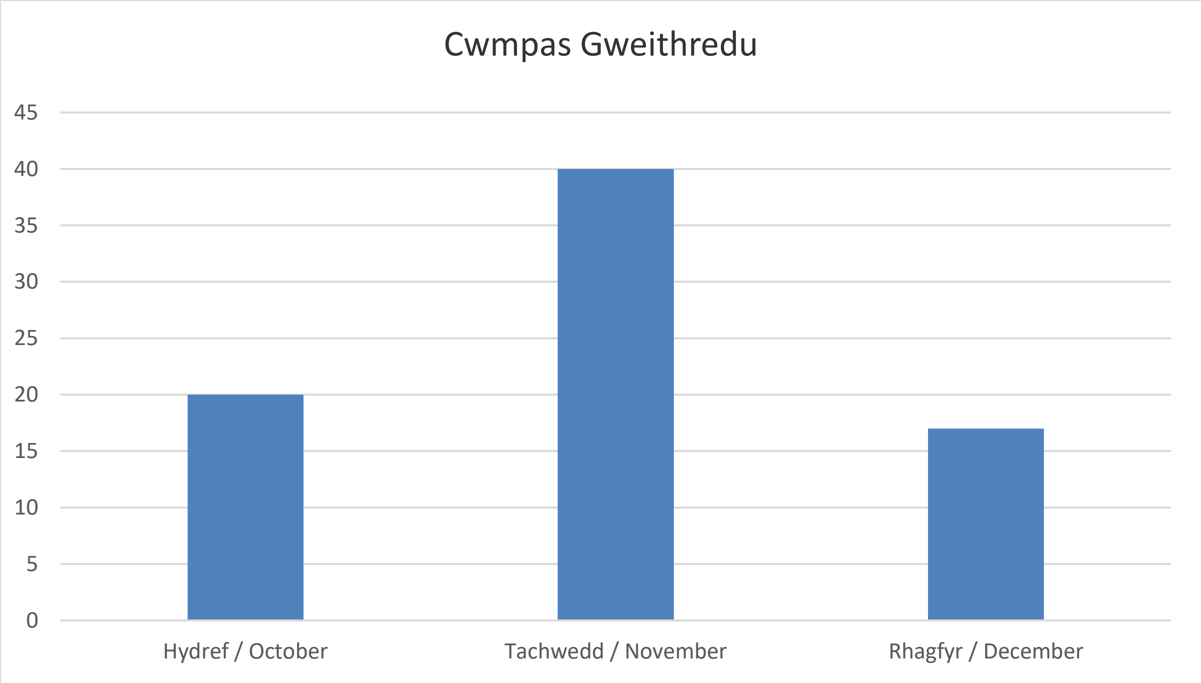
Cwmpas Gweithredu
45
40
35
30
25
20
15
10
5
0
Hydref / October
Tachwedd / November
Rhagfyr / December

ADRAN 11: Iechyd

ADRAN 12: Gwasanaethau Arbenigol Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (S-CAMHS)

Adroddiad Diweddaru S-CAMHS ar gyfer CYSUR

Yn unol â dogfen Llywodraeth Cymru "Canllawiau Derbyn", mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda wedi rhoi Polisi / Llwybr Derbyn cadarn yn ei le yn amlinellu'r broses ar gyfer derbyn unrhyw berson ifanc i'r Ward Iechyd Meddwl Oedolion. Mae'r canllawiau yn datgan bod rhaid i'r Bwrdd Iechyd gael Uned ddynodedig ac o fewn Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda yr uned ddynodedig yw Ward Morlais ar gampws Ysbyty Glangwili.

Mae protocol newydd wedi cael ei gymeradwyo i fodloni'r gofyniad statudol hwn a fydd yn sicrhau cydymffurfiaeth yn erbyn disgwyliadau Llywodraeth Cymru.

Gall cael eich derbyn i ward iechyd meddwl oedolion fod yn brofiad brawychus a gwneir pob ymdrech i ystyried y dewis arall lleiaf cyfyngol ar gyfer derbyn cleifion. Yn y mwyafrif o achosion caiff person ifanc ei dderbyn i'r uned ddynodedig ar Ward Cilgerran wedi'i gefnogi gan staff o'r uned iechyd meddwl.

Yn unol â'r canllawiau, mae'r staff wedi derbyn hyfforddiant ychwanegol ar ddiogelu pobl ifanc ac yn ogystal mae staff ar ward Morlais i gyd wedi cwblhau'r canlynol:

- Hyfforddiant Diogelu Plant Lefel 3
- Wedi derbyn tystysgrif DBS manylach dilys
- Wedi cwblhau hyfforddiant penodol ar anghenion emosiynol ac iechyd meddwl plant a phobl ifanc
- Hyfforddiant ar y Ddeddf Iechyd Meddwl a Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014

Rhaid i bawb a dderbynnir i wely iechyd meddwl gael ei adrodd, i gychwyn yn fewnol fel DATIX, a dilynir hyn gan adroddiad Digwyddiad Anffafriol Difrifol i'r Uned Gyflenwi yn unol â'r ddogfen Canllawiau Derbyn Llywodraeth Cymru.

Chwarter 3 Derbyniadau i wely addas i'r oedran yr Enfys / Morlais ar y Ward Iechyd Meddwl Oedolion ar safle Ysbyty Glangwili:

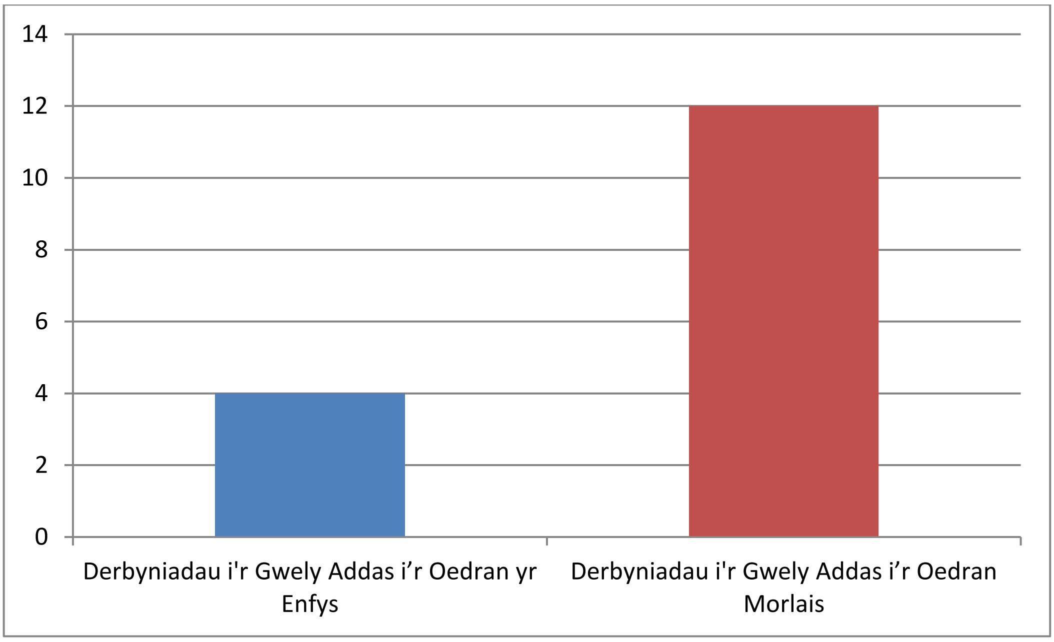

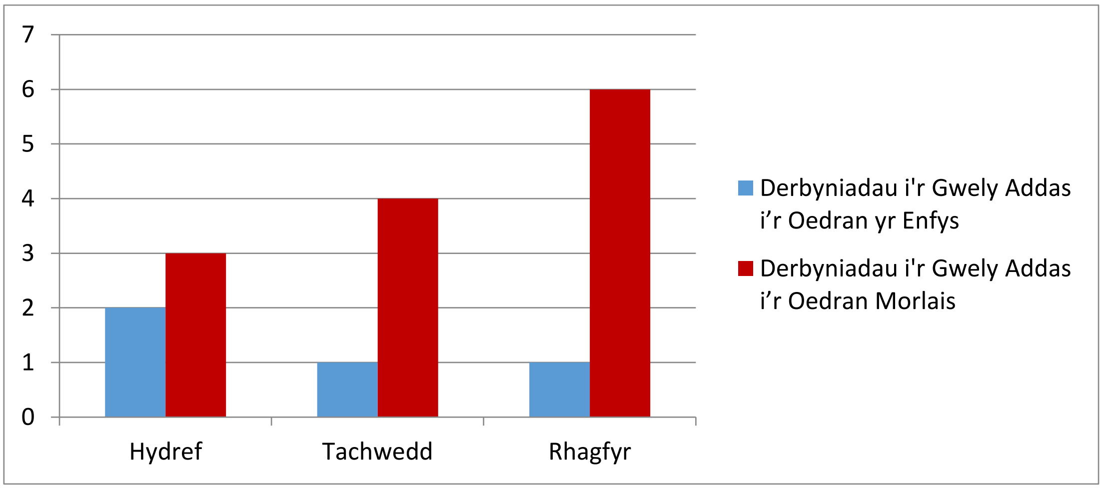

Chwarter 3 Derbyniadau i wely addas i'r oedran yr Enfys / Morlais yn ôl rhyw:

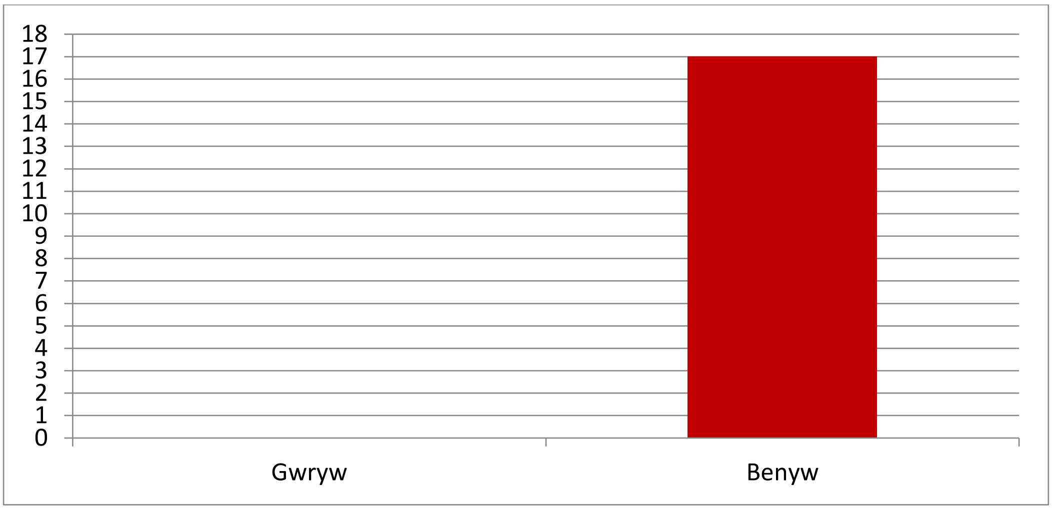

Chwarter 3 Derbyniadau i wely'r Enfys / Morlais yn ôl ardal:

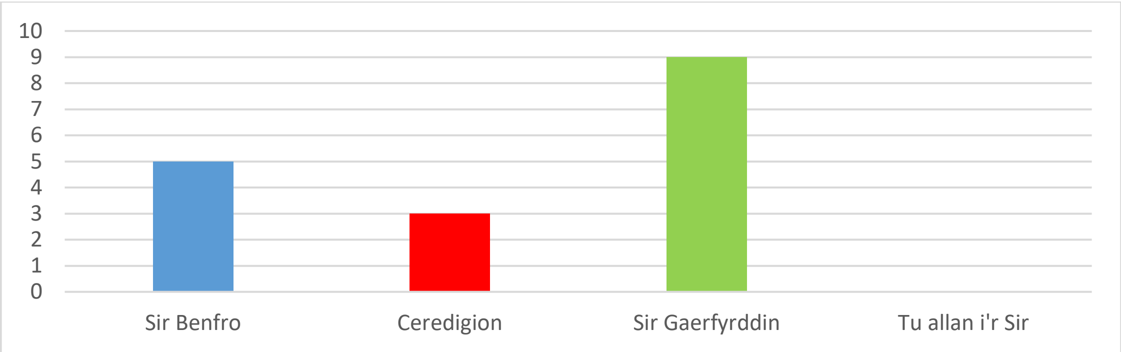

Derbyniadau i Wely Addas i Oedran Paediatreg (Uned yr Enfys, ddim yn adroddadwy)

Mae cofnodion arbenigol CAMHS ar gyfer Chwarter 3 wedi'u hamlinellu uchod gyda chyfanswm o 17 wedi'u derbyn gyda 4 wedi'u derbyn i'r gwely pediatrig a 13 wedi'u derbyn i'r Ward Iechyd Meddwl Oedolion (Morlais). Cynnydd yn nifer y derbyniadau sy'n debygol iawn o fod yn gysylltiedig â COVID-19.

Chwarter 3 Derbyniadau i'r Enfys / Morlais wedi'i rannu yn ôl tîm derbyn:

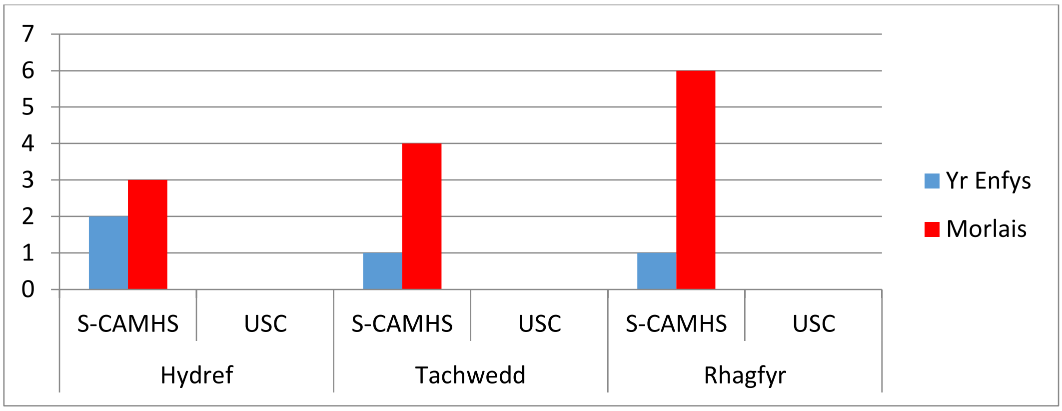

Statws Iechyd Meddwl

Cafodd 1 unigolyn ei dderbyn i'r ward Iechyd Meddwl Oedolion o dan Adran 2 o'r Ddeddf Iechyd Meddwl.

Canlyniadau Derbyn

	Wedi'i ryddhau i'w gartref	**Ei dderbyn i ward arall**	**Aros ar y ward**
Yr Enfys	4	0	0
Morlais	13	0	0

Derbyn cleifion hunan-niweidio

O fewn Bwrdd Iechyd Prifysgol Hywel Dda mae systemau cadarn yn eu lle i S-CAMHS ddarparu asesiad iechyd meddwl, yn dilyn atgyfeiriad gan y ward bediatrig lle mae unrhyw berson ifanc yn cael ei dderbyn yn dilyn achos o hunan-niweidio. Yn gyffredinol y rheswm am ei dderbyn yw gorddos ond ar adegau gall fod yn dilyn achos bwriadol o dorri'r croen neu geisio crogi ei hun.

Bydd pob achos o orddos/hunan-niweidio yn cael apwyntiad dilynol o fewn tri diwrnod gwaith i fonitro risg a darparu cymorth. Mae llwybr cadarn yn ei le ynghyd ag arweiniad ar gyfer derbyn yr holl bobl ifanc sy'n cyflwyno eu hunain yn dilyn hunan-niweidio er mwyn gallu cytuno ar asesiad iechyd meddwl cynhwysfawr a rheoli risg. Lle y bo'n briodol, gellir ystyried atgyfeirio i'r tîm diogelu a/neu'r Gwasanaethau Cymdeithasol.

Mae'r tabl canlynol yn rhoi manylion am y nifer a dderbyniwyd yn dilyn hunan-niweidio bwriadol Chwarter 3 2020-2021 ar gyfer y 3 Ardal Awdurdod Lleol:

Chwarter 3 Ystadegau hunan-niweidio / gorddos wedi'u rhannu yn ôl rhyw ac ardal:

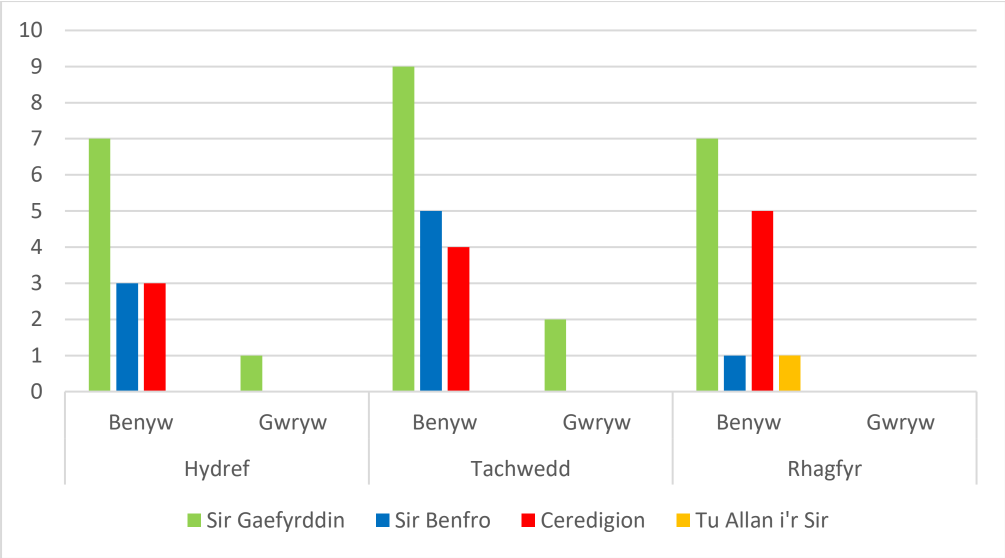

Chwarter 3 Ystadegau hunan-niweidio / gorddos wedi'u rhannu yn ôl rhyw a phroffil oedran:

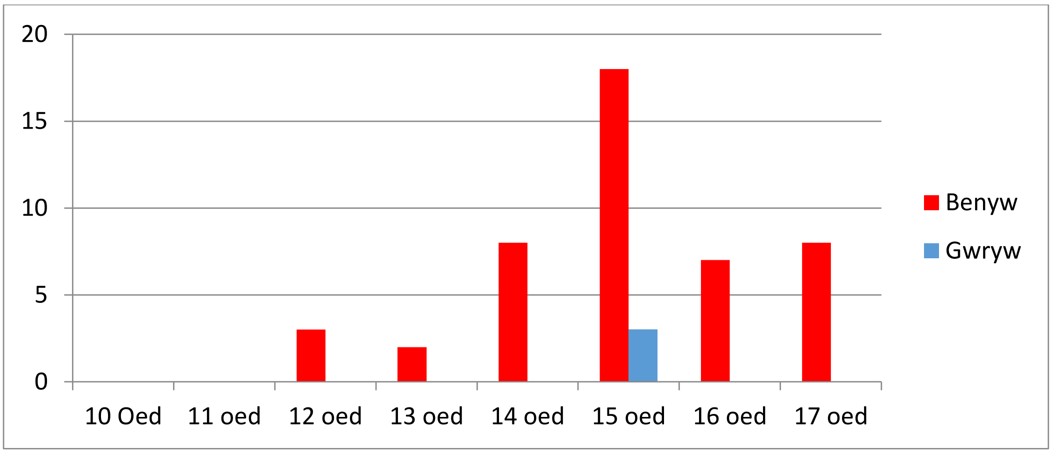

Data Cymhariaeth (21 mis diwethaf) – Gwely Addas i'r Oedran

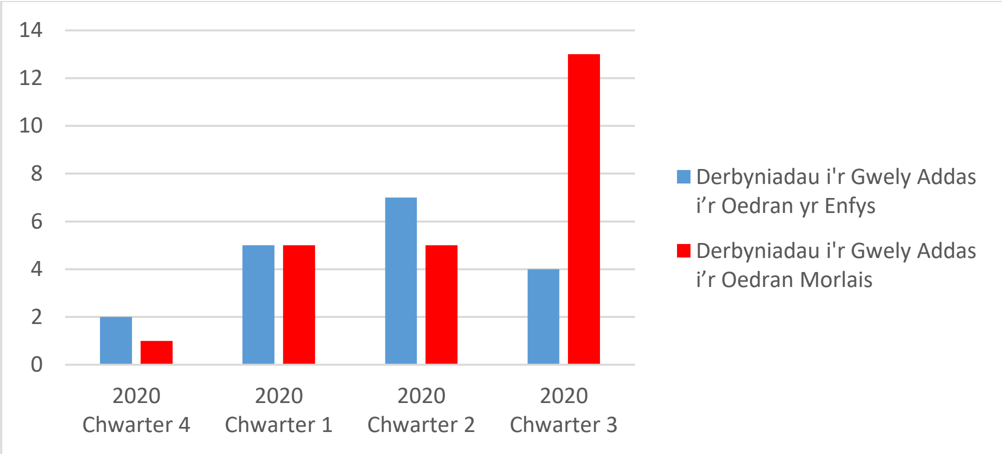

Tueddiadau Derbyn yn ôl ardal (12 mis diwethaf)

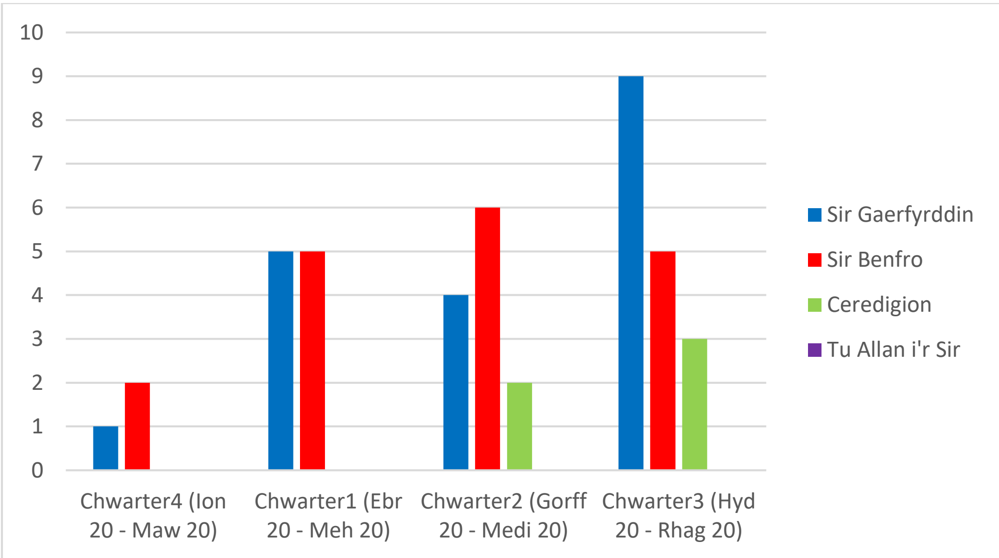

Cymhariaeth Derbyn Blynyddol yn ôl ardal

Mae'r graff canlynol yn cymharu'r nifer a dderbyniwyd ar gyfer Chwarter 3 2020/2021 yn erbyn y nifer a dderbyniwyd ar gyfer yr un chwarter 2019/2020 a 2018/2019, wedi'i ddiffinio ymhellach yn ôl ardal.

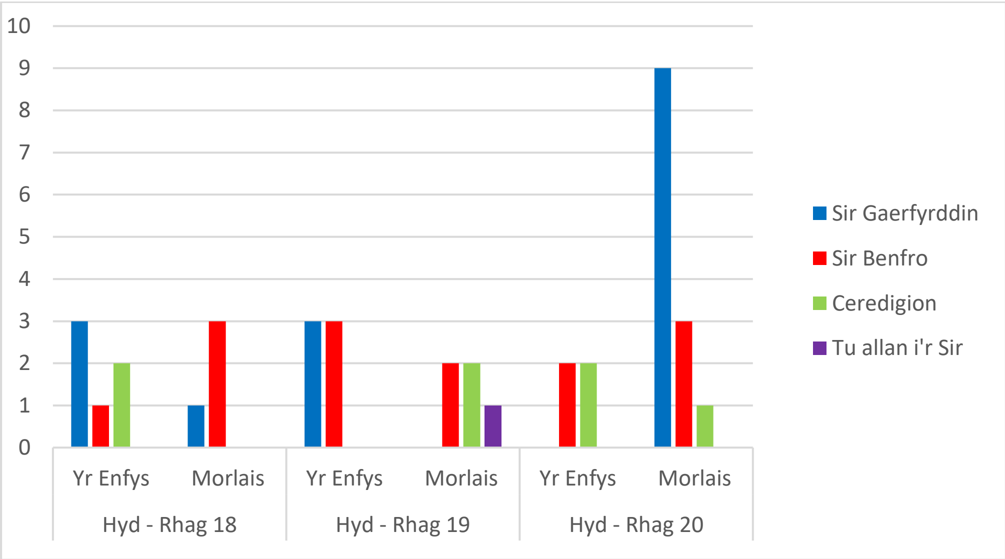

Eiriolaeth

Yn unol â Mesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2012, disgwylir i'r Byrddau Iechyd sicrhau bod mynediad i Wasanaethau Eiriolaeth yn ei le, yn unol â Rhan 4 y Mesur, ar gyfer unrhyw unigolyn a dderbynnir i'r ysbyty. Gofynnir i bob person ifanc a dderbynnir i Ward Morlais a hoffent gael mynediad i Eiriolwr Iechyd Meddwl Annibynnol. Y targed perfformiad disgwyliedig yw bod 100% o gleientiaid yn cael cynnig hyn a bod yr wybodaeth yn cael ei chofnodi a'i hadrodd trwy ein Dadansoddwr Gwybodaeth.

Ar Ward Cilgerran mae gwybodaeth yn cael ei darparu i bobl ifanc pan gânt eu derbyn ar argaeledd mynediad i'r Gwasanaeth Eiriolaeth. Fodd bynnag, nid yw'r safon perfformiad uchod yn gymwys, felly nid yw data yn cael ei goladu fel mater o arfer.

GRŴP GWEITHREDOL LLEOL CWMPAS CEREDIGION

Adroddiad Rheoli Perfformiad – Diogelu Oedolion

Chwarter: 3

1.10.20 – 31.12.20

TYSTIOLAETH DATA CHWARTER 3 2020-2021

Oedolion

2019-2020 – Chwarter 3	138
2019-2020 – Chwarter 4	153
2020-2021 – Chwarter 1	120
2020-2021 – Chwarter 2	119
2020-2021 – Chwarter 3	111

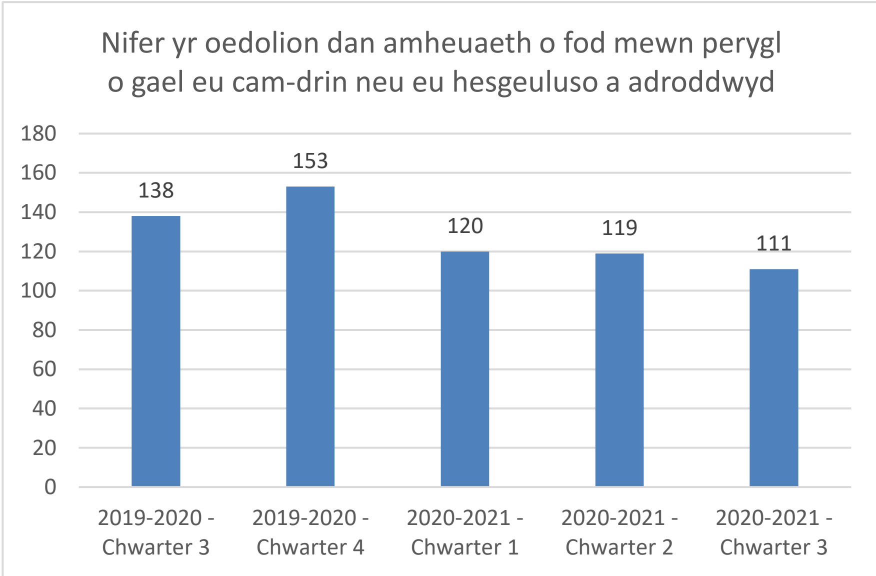

Ceir ychydig o ostyngiad yn nifer yr oedolion dan amheuaeth o fod mewn perygl o gael eu cam-drin neu eu hesgeuluso o 119 yn Chwarter 2 i 111 yn Chwarter 3, a chafwyd gostyngiad sylweddol yn y nifer ers Chwarter 2 a Chwarter 3 y flwyddyn flaenorol. Ers Chwarter 4 y flwyddyn ddiwethaf a dechrau epidemig y Coronafeirws, bu gostyngiad sylweddol yn nifer yr adroddiadau a dderbynnir gan y tîm.

Adroddiadau – Fesul Mis

Labeli Rhes	Rhif Adnabod Asesu
2019-2020 – Chwarter 3	**150**
Hyd	68
Tach	48
Rhag	34
2019-2020 – Chwarter 4	**169**
Ion	60
Chwe	44
Maw	65
2020-2021 – Chwarter 1	**132**
Ebr	51
Mai	40
Meh	41
2020-2021 – Chwarter 2	**148**
Gorff	54
Awst	52
Medi	42
2020-2021 – Chwarter 3	**123**
Hyd	40
Tach	42
Rhag	41
Cyfanswm	**722**

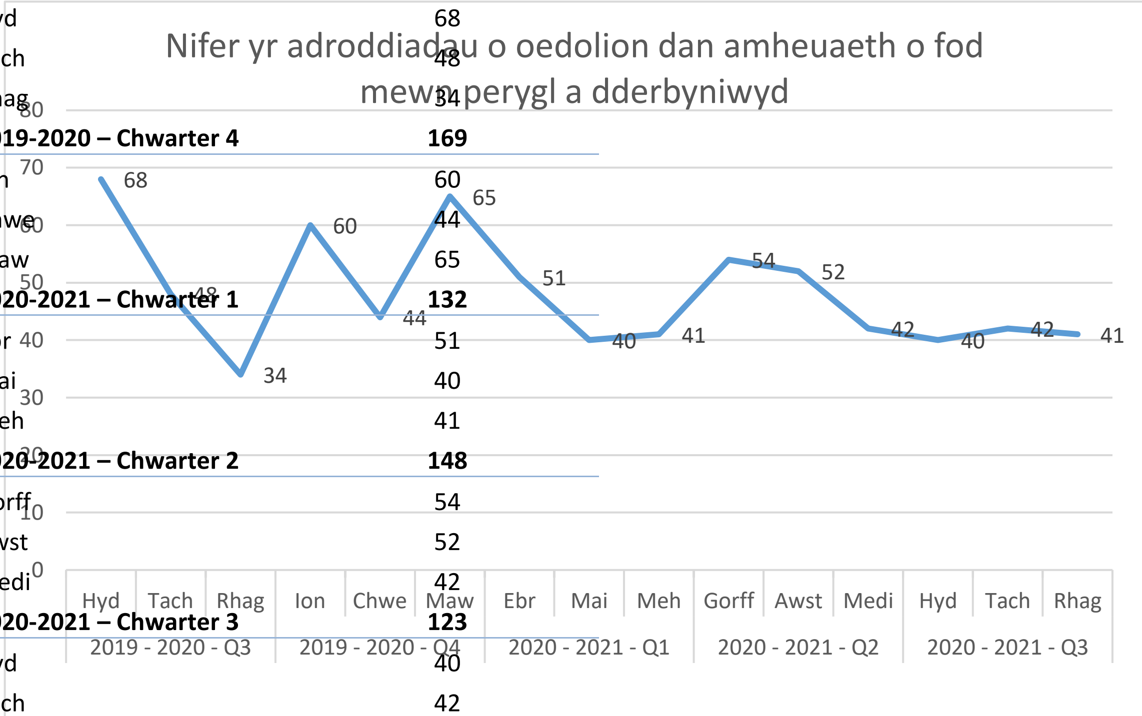

Adroddiadau – Fesul Mis

Rhif Adnabod Asesu **Labeli Rhes**	**Labeli Colofn** **2019-2020 – Chwarter 3**	**2019-2020 – Chwarter 4**	**2020-2021 – Chwarter 1**	**2020-2021 – Chwarter 2**	**2020-2021 – Chwarter 3**	**Cyfanswm**
Eiriolwr			1	1		2
Y Gwasanaeth Ambiwlans	1	7	4	6	6	24
Rheoleiddiwr Gofal				1		1
Ysbyty Annibynnol		1				1
Awdurdod lleol	37	26	33	21	29	146
Bwrdd Iechyd Lleol	29	31	23	41	25	149
Arall	11	9	3	11	7	41
Yr Heddlu	19	23	23	26	25	116
Gwasanaeth Prawf		1	1	1		3
Asiantaeth Ddarparu	30	42	30	19	13	134
Perthynas / Ffrind	10	22	4	11	12	59
Adrodd am eu hunain	4	2	6	2	2	16
Trydydd Sector	9	5	4	8	4	30
Cyfanswm	**150**	**169**	**132**	**148**	**123**	**722**

Yr Awdurdod Lleol yw'r ffynhonnell uchaf o adroddiadau gyda 29 o adroddiadau'n cael eu gwneud gan staff yn yr Awdurdod Lleol a 25 o adroddiadau'n cael eu gwneud gan yr Heddlu a'r Bwrdd Iechyd Lleol o'i gymharu â Chwarter 2 lle mae'r Bwrdd Iechyd Lleol oedd y ffynhonnell uchaf o adroddiadau, wedi'i ddilyn gan yr Heddlu ac yna staff yr Awdurdod Lleol. Yn Chwarter 2 a Chwarter 3 mae hunan-atgyfeiriadau yn isel iawn, gyda dim ond 2 adroddiad ym mhob chwarter yn cael ei wneud gan y sawl yr amheuir ei fod yn cael ei gam-drin neu ei esgeuluso.

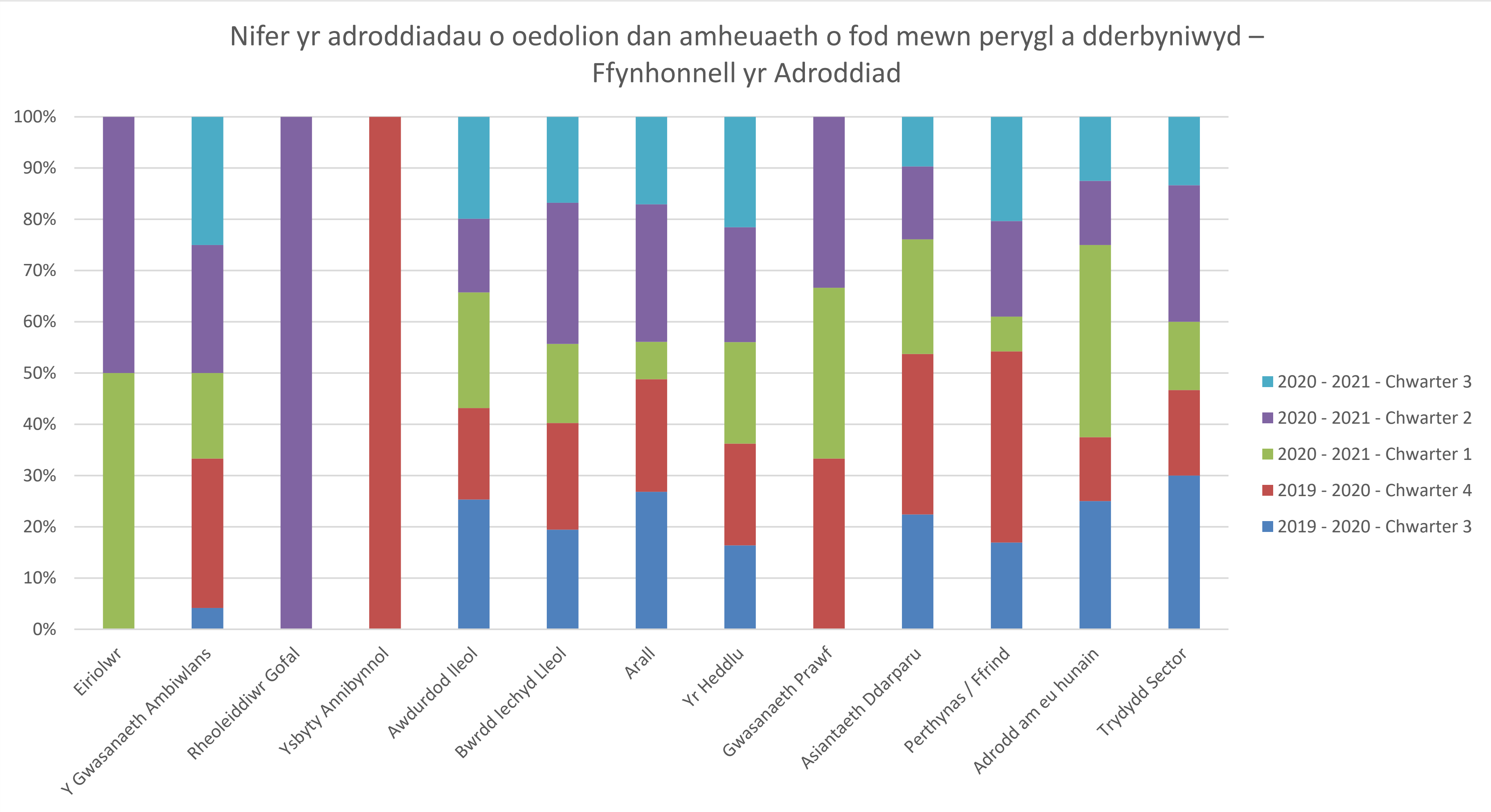
Nifer yr adroddiadau o oedolion dan amheuaeth o fod mewn perygl a dderbyniwyd – Ffynhonnell yr Adroddiad
100%
90%
80%
70%
60%
50%
40%
30%
20%
10%
0%
Eiriolwr
Y Gwasanaeth Ambiwlans
Rheoleiddiwr Gofal
Ysbyty Annibynnol
Awdurdod lleol
Bwrdd Iechyd Lleol
Arall
Yr Heddlu
Gwasanaeth Prawf
Asiantaeth Ddarparu
Perthynas / Ffrind
Adrodd am eu hunain
Trydydd Sector
2020 - 2021 - Chwarter 3
2020 - 2021 - Chwarter 2
2020 - 2021 - Chwarter 1
2019 - 2020 - Chwarter 4
2019 - 2020 - Chwarter 3

Ffynhonnell yr Adroddiad	Yr Heddlu		
Adroddiadau			
Rhif Adnabod Asesu	**Labeli Colofn**		
Labeli Rhes	**Na**	**Ie**	**Cyfanswm**
2019-2020 – Chwarter 3	18	1	19
2019-2020 – Chwarter 4	12	11	23
2020-2021 – Chwarter 1	17	6	23
2020-2021 – Chwarter 2	12	14	26
2020-2021 – Chwarter 3	17	8	25
Cyfanswm	**76**	**40**	**116**

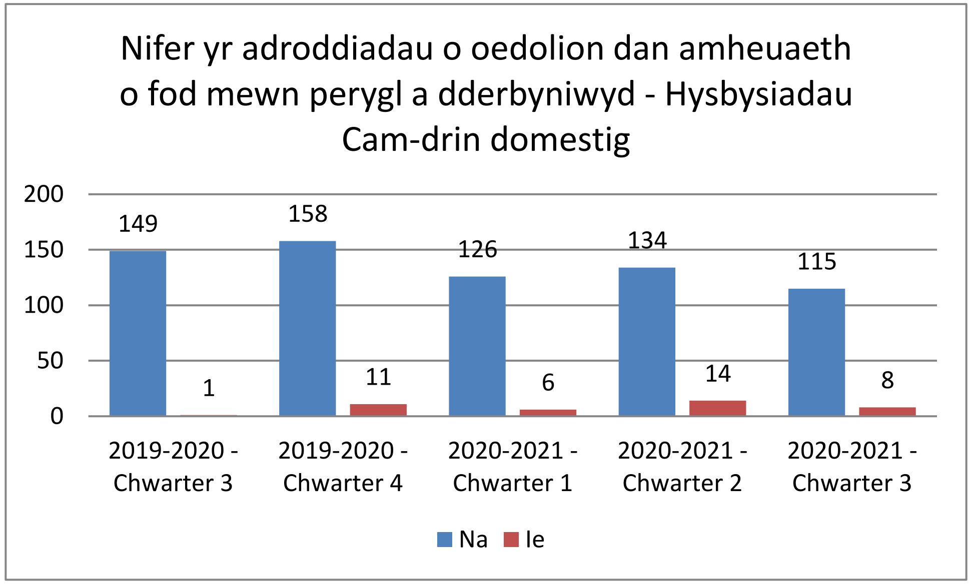

Cyfnod	Na	Ie
2019-2020 – Chwarter 3	149	1
2019-2020 – Chwarter 4	158	11
2020-2021 – Chwarter 1	126	6
2020-2021 – Chwarter 2	134	14
2020-2021 – Chwarter 3	115	8

Corfforol	Ie

Corfforol

Rhif Adnabod Asesu	**Labeli Colofn**		
Labeli Rhes	**Gwryw**	**Benyw**	**Cyfanswm**
2019-2020 – Chwarter 3	7	25	32
2019-2020 – Chwarter 4	17	31	48
2020-2021 – Chwarter 1	7	22	29
2020-2021 – Chwarter 2	10	25	35
2020-2021 – Chwarter 3	9	20	29
Cyfanswm	**50**	**123**	**173**

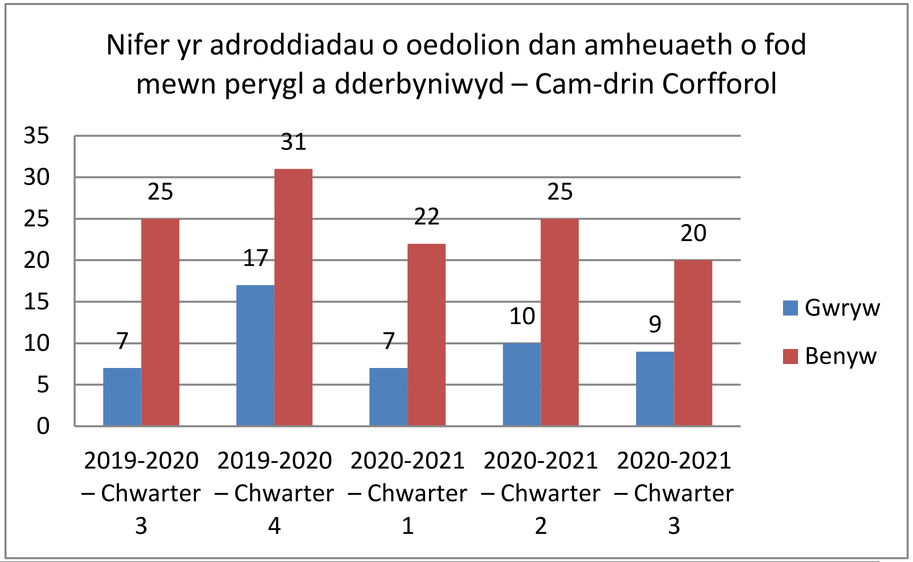

Rhywiol	Ie

Rhywiol

Rhif Adnabod Asesu	**Labeli Colofn**		
Labeli Rhes	**Gwryw**	**Benyw**	**Cyfanswm**
2019-2020 – Chwarter 3	2	9	11
2019-2020 – Chwarter 4	1	6	7
2020-2021 – Chwarter 1	2	4	6
2020-2021 – Chwarter 2	1	6	7
2020-2021 – Chwarter 3	2	5	7
Cyfanswm	**8**	**30**	**38**

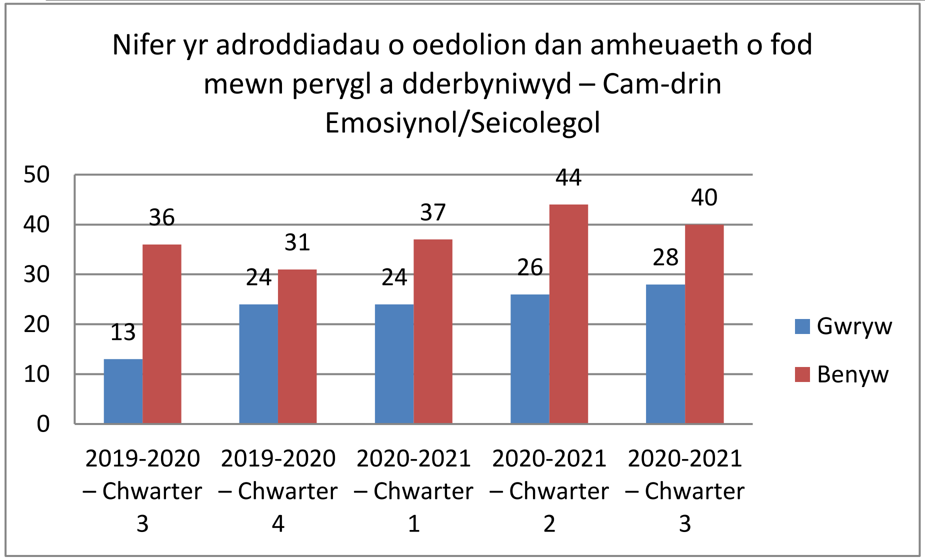

Emosiynol / Seicolegol	Ie		
Emosiynol / Seicolegol			
Rhif Adnabod Asesu	**Labeli Colofn**		
Labeli Rhes	**Gwryw**	**Benyw**	**Cyfanswm**
2019-2020 – Chwarter 3	13	36	49
2019-2020 – Chwarter 4	24	31	55
2020-2021 – Chwarter 1	24	37	61
2020-2021 – Chwarter 2	26	44	70
2020-2021 – Chwarter 3	28	40	68
Cyfanswm	**115**	**188**	**303**

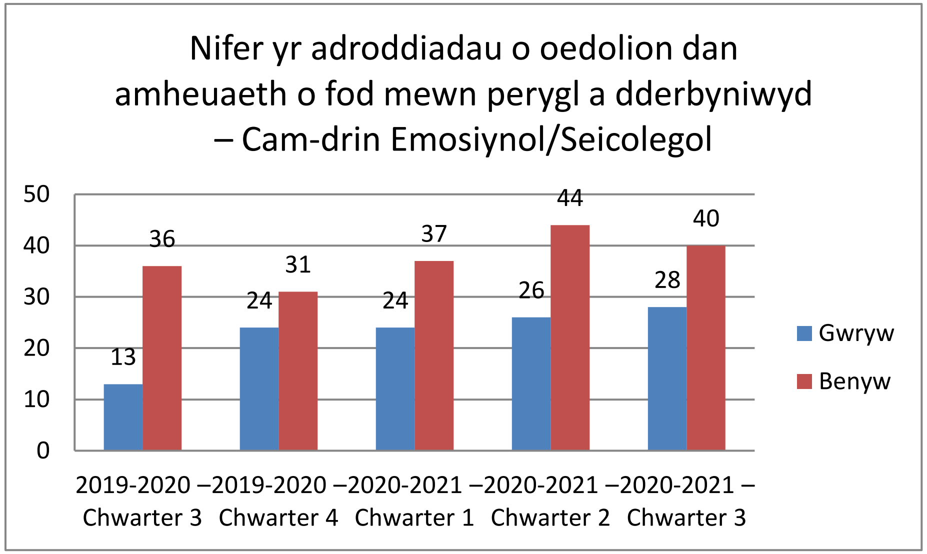

Ariannol	Ie		
Ariannol			
Rhif Adnabod Asesu	**Labeli Colofn**		
Labeli Rhes	**Gwryw**	**Benyw**	**Cyfanswm**
2019-2020 – Chwarter 3	30	27	57
2019-2020 – Chwarter 4	21	25	46
2020-2021 – Chwarter 1	10	16	26
2020-2021 – Chwarter 2	14	23	37
2020-2021 – Chwarter 3	14	17	31
Cyfanswm	**89**	**108**	**197**

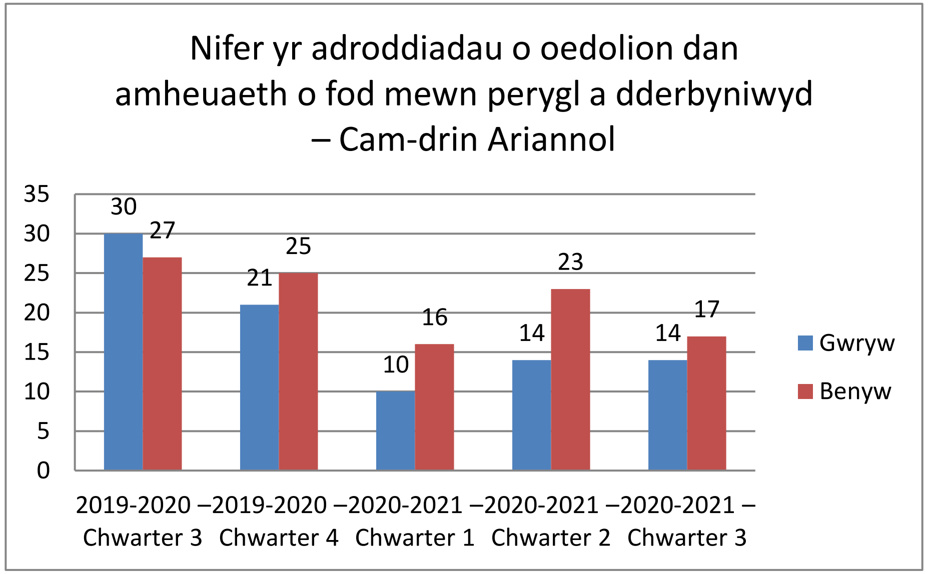

Esgeulustod	Ie		
Esgeulustod			
Rhif Adnabod Asesu	**Labeli Colofn**		
Labeli Rhes	**Gwryw**	**Benyw**	**Cyfanswm**
2019-2020 – Chwarter 3	22	31	53
2019-2020 – Chwarter 4	28	35	63
2020-2021 – Chwarter 1	14	28	42
2020-2021 – Chwarter 2	29	23	52
2020-2021 – Chwarter 3	22	26	48
Cyfanswm	**115**	**143**	**258**

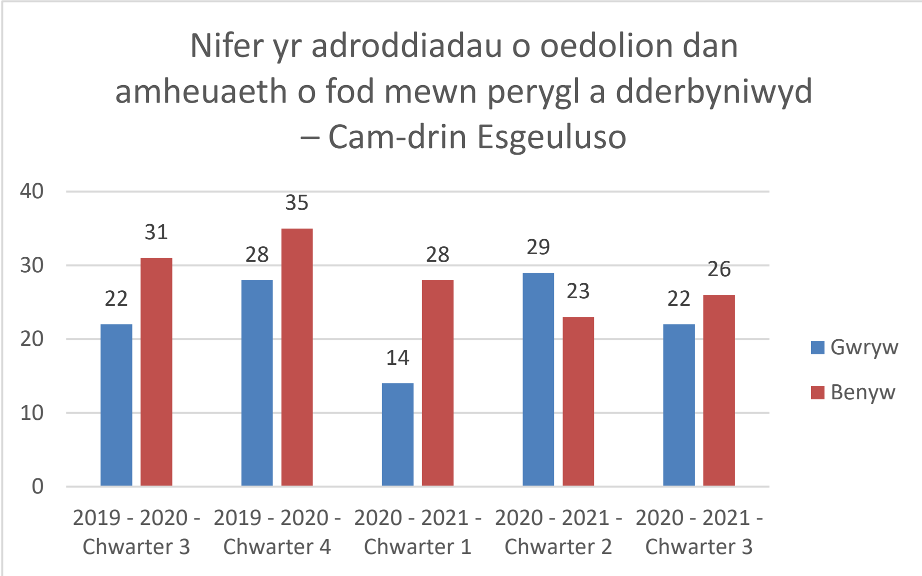

Y math o gam-drin a adroddir sy'n parhau'r uchaf yn gyson yn Chwarter 3 yw cam-drin emosiynol/seicolegol, a benywod yw'r nifer uchaf o ddioddefwyr cam-drin emosiynol/seicolegol. Cafwyd 68 o adroddiadau o gam-drin emosiynol/seicolegol yn y chwarter hwn a 70 yn Chwarter 2. Mae hyn yn gynnydd cyson ers Chwarter 4 y flwyddyn ddiwethaf lle roedd 55 o adroddiadau yn Chwarter 4 a 49 yn Chwarter 3.

Esgeulustod sy'n parhau i fod yr ail gategori uchaf a adroddir, gyda 48 yn y chwarter hwn a 52 yn Chwarter 2.

Bu gostyngiad yn nifer yr adroddiadau a dderbyniwyd mewn perthynas â cham-drin ariannol dros y flwyddyn o 57 yn Chwarter 3 y flwyddyn ddiwethaf i 31 yn Chwarter 3 y flwyddyn hon.

Yn Chwarter 4 y flwyddyn ddiwethaf roedd nifer uchel o adroddiadau yn ymwneud â cham-drin corfforol, ond mae hyn wedi gostwng dros y cyfnod hwn yn y flwyddyn.

Adroddiadau a arweiniodd at ymholiadau

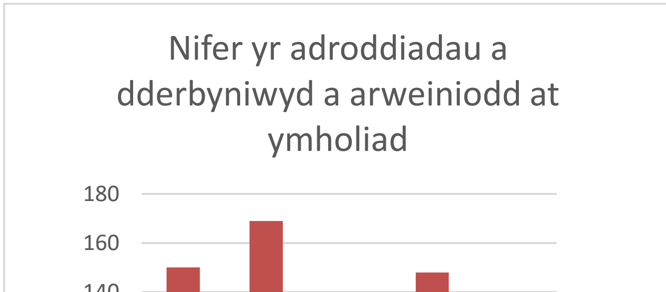

Rhif Adnabod Asesu Labeli Rhes	Labeli Colofn Na – Arall (nodwch os gwelwch yn dda)	Na – Gwrthododd yr unigolyn gymryd rhan mewn ymholiad	Na – Nid oedd yr unigolyn yn oedolyn mewn perygl	Wedi arwain at ymholiad	Cyfanswm
2019-2020 – Chwarter 3	36	1	30	83	150
2019-2020 – Chwarter 4	35	1	34	99	169
2020-2021 – Chwarter 1	17	3	33	79	132
2020-2021 – Chwarter 2	25	1	35	87	148
2020-2021 – Chwarter 3	31	4	15	73	123
Cyfanswm	**144**	**10**	**147**	**421**	**722**

O'r adroddiadau a dderbyniwyd yn Chwarter 3, aeth 73 ymlaen at ymholiad, a chafodd 50 eu cau yn y cam adrodd o'i gymharu ag 87 a aeth ymlaen i ymholiad a 61 a gafodd eu cau yn y cam adrodd yn Chwarter 2. Mae angen gwneud mwy o waith dadansoddi i bennu pam rydym yn derbyn nifer uchel o adroddiadau nad ydynt yn mynd ymlaen i ymholiad, a gall mwy o waith codi ymwybyddiaeth gydag asiantaethau gael ei wneud ar atgyfeiriadau priodol.

A ddylai'r adroddiad fynd ymlaen at ymholiad?	Ie – Wedi arwain at ymholiad		
Adroddiadau a arweiniodd at Ymholiad			
Rhif Adnabod Asesu	**Labeli Colofn**		
Labeli Rhes	**Ie**	**Na**	**Cyfanswm**
2019-2020 – Chwarter 3	29	54	83
2019-2020 – Chwarter 4	53	46	99
2020-2021 – Chwarter 1	39	40	79
2020-2021 – Chwarter 2	24	63	87
2020-2021 – Chwarter 3	6	67	73
Cyfanswm	**151**	**270**	**421**

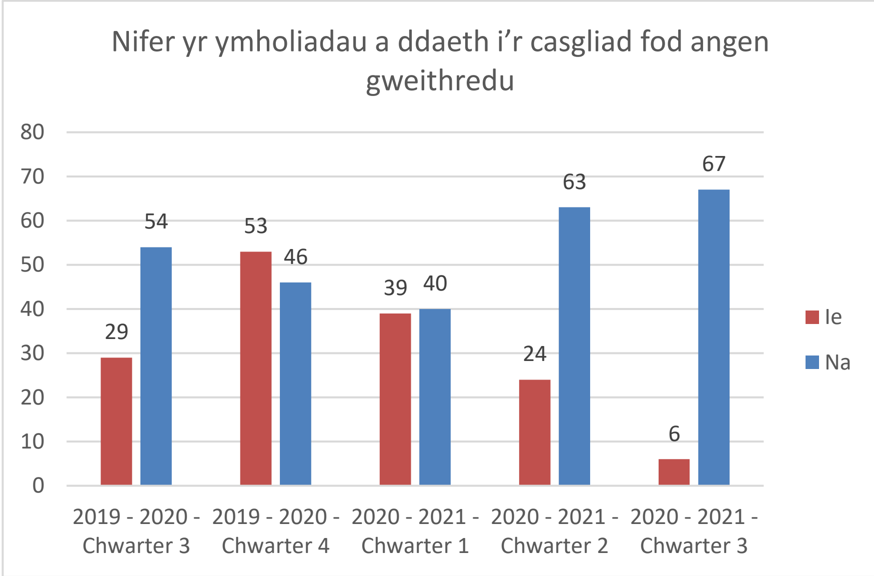

Dim ond 6 ymholiad gafodd eu cynnal gyda'r canlyniad bod angen rhoi cynllun amddiffyn ar waith ar unwaith, o'i gymharu â 24 yn Chwarter 2, ac mae hyn yn ostyngiad sylweddol o'r chwarteri blaenorol. Cafodd 3 o bobl eu gwneud yn ddiogel yn eu cartrefi eu hunain trwy gynllun amddiffyn gofal a chymorth, o ganlyniad i'r ymholiadau a gwblhawyd, 2 mewn lleoliad cartref gofal ac 1 mewn lleoliad gofal iechyd. Cafodd 5 cynllun Gofal a Chymorth eu rhoi yn eu lle o ganlyniad i amheuaeth o gam-drin neu esgeulustod gan weithiwr cyflogedig a chafodd 1 ei roi yn ei le oherwydd cam-drin a/neu esgeulustod gan berthynas neu ffrind.

CYSUR Cartrefi Eu Hunain	1
Lle – Cartrefi Eu Hunain	
Labeli Rhes	**Rhif Adnabod Asesu**
2019-2020 – Chwarter 3	20
2019-2020 – Chwarter 4	27
2020-2021 – Chwarter 1	27
2020-2021 – Chwarter 2	13
2020-2021 – Chwarter 3	3
Cyfanswm	**90**

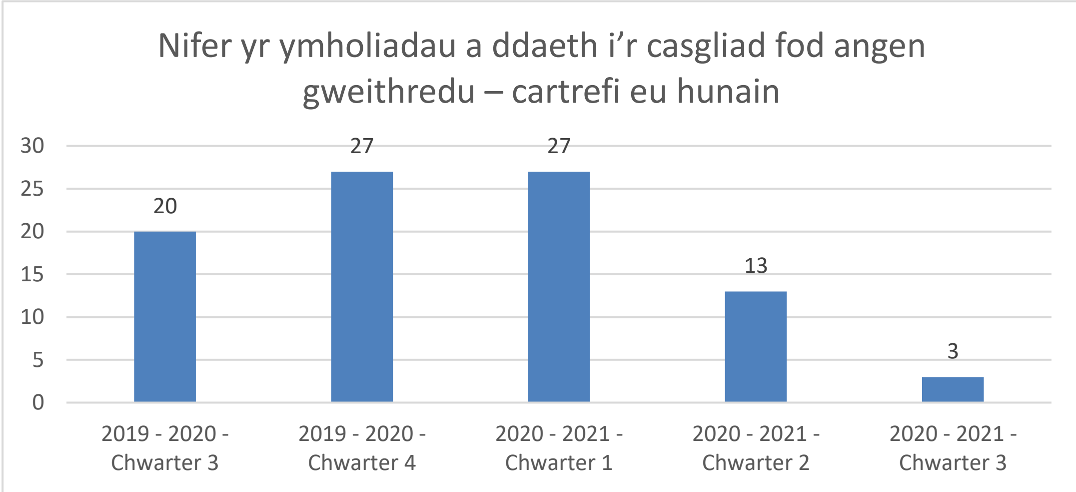

CYSUR Yn y Gymuned	1
Lle – Cymuned	
Labeli Rhes	**Rhif Adnabod Asesu**
2019-2020 – Chwarter 3	3
2019-2020 – Chwarter 4	9
2020-2021 – Chwarter 1	2
2020-2021 – Chwarter 2	5
Cyfanswm	**19**

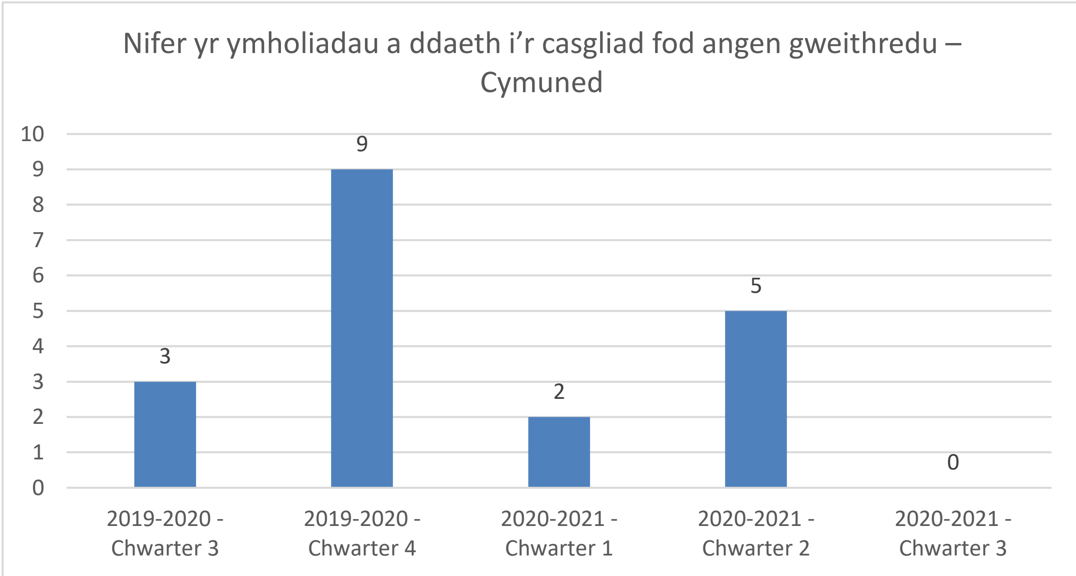

CYSUR Lleoliad Cartrefi Gofal	1
Lle – Cartrefi Gofal	
Labeli Rhes	**Rhif Adnabod Asesu**
2019-2020 – Chwarter 3	6
2019-2020 – Chwarter 4	18
2020-2021 – Chwarter 1	9
2020-2021 – Chwarter 2	2
2020-2021 – Chwarter 3	2
Cyfanswm	**37**

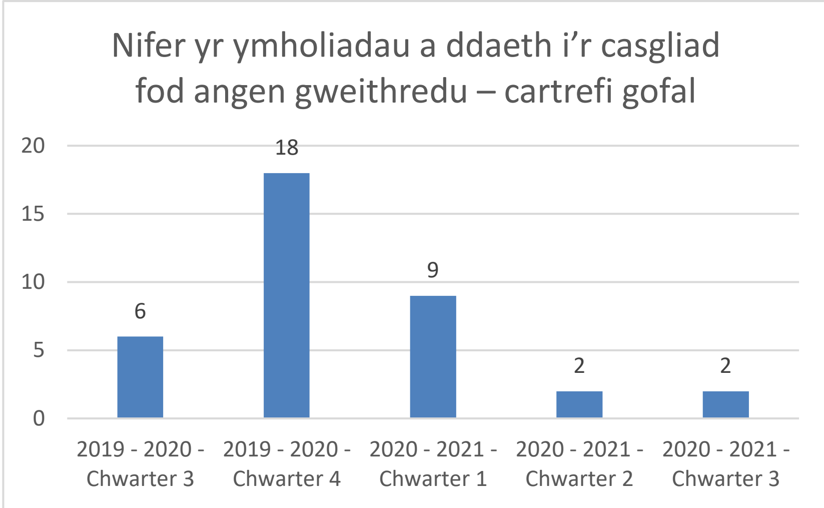

CYSUR Lleoliad Iechyd	1
Lle – Iechyd	
Labeli Rhes	**Rhif Adnabod Asesu**
2019-2020 – Chwarter 4	4
2020-2021 – Chwarter 1	2
2020-2021 – Chwarter 2	5
2020-2021 – Chwarter 3	1
Cyfanswm	**12**

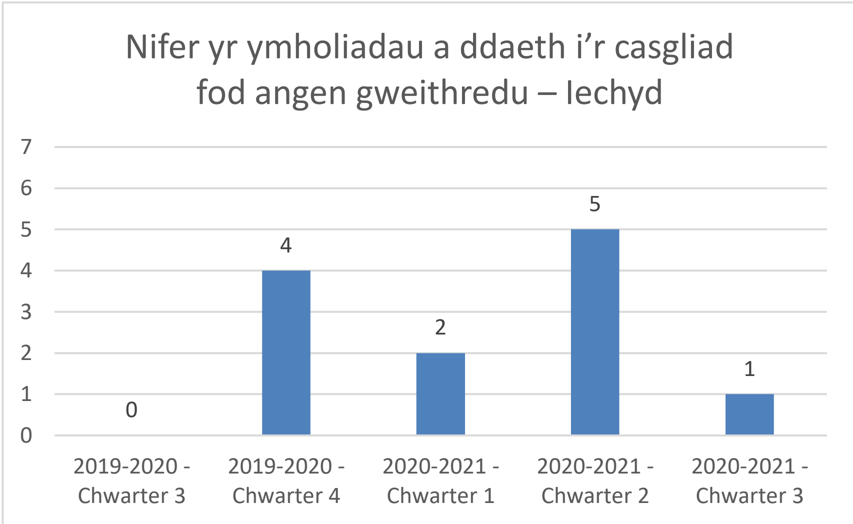

Cyfnod	Cartrefi eu Hunain	Cymuned	Cartrefi Gofal	Iechyd
2019-2020 – Chwarter 3	20	3	6	0
2019-2020 – Chwarter 4	27	9	18	4
2020-2021 – Chwarter 1	27	2	9	2
2020-2021 – Chwarter 2	13	5	2	5
2020-2021 – Chwarter 3	3	0	2	1

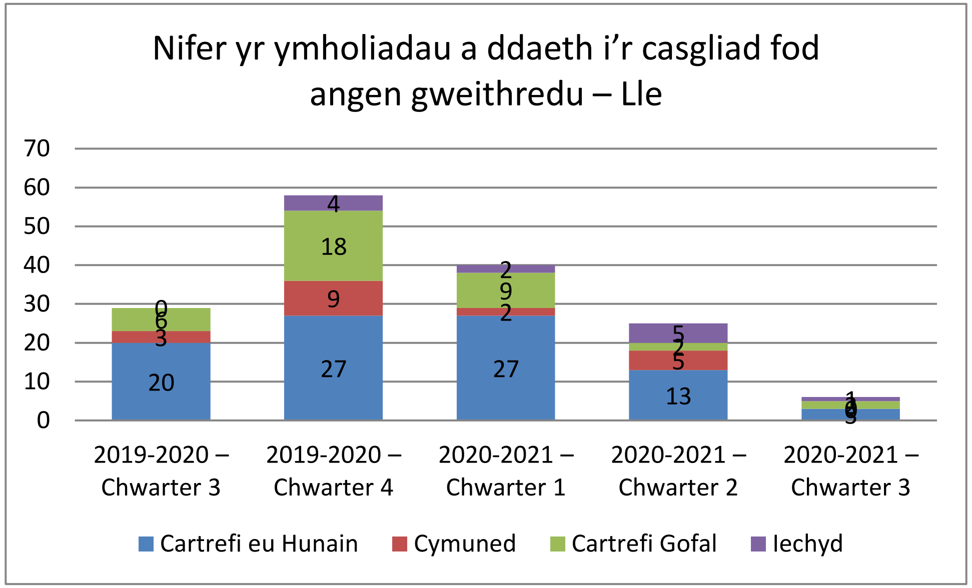

Person – Gweithiwr Cyflogedig	1
Person – Gweithiwr Cyflogedig	

Labeli Rhes	**Rhif Adnabod Asesu**
2019-2020 – Chwarter 3	9
2019-2020 – Chwarter 4	27
2020-2021 – Chwarter 1	11
2020-2021 – Chwarter 2	7
2020-2021 – Chwarter 3	5
Cyfanswm	**59**

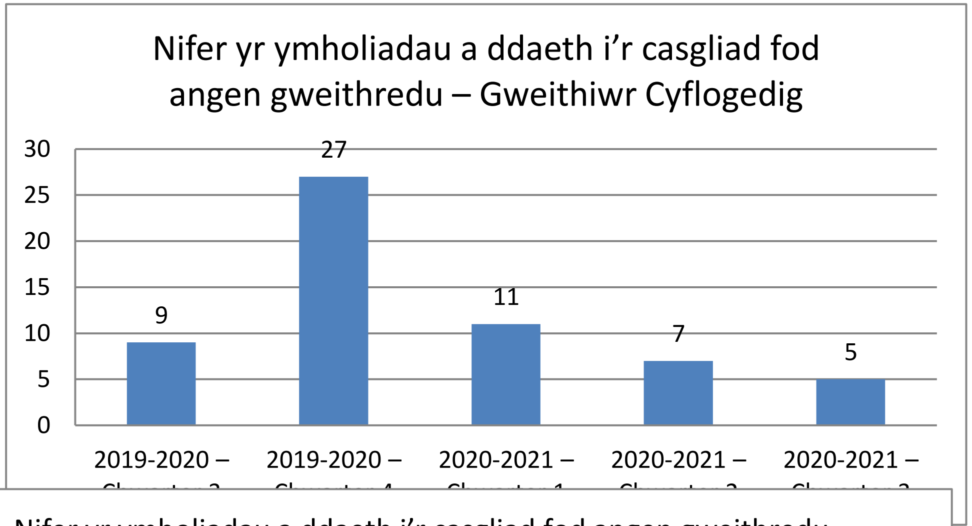

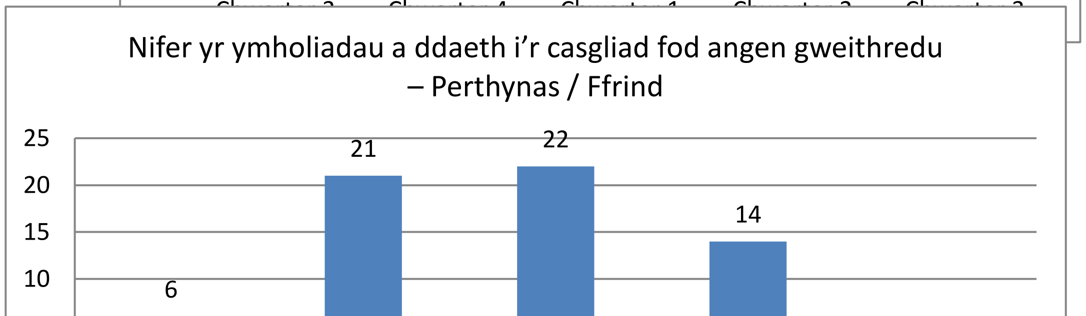

Person – Perthynas / Ffrind	1
Person – Perthynas / Ffrind	
Labeli Rhes	**Rhif Adnabod Asesu**
2019-2020 – Chwarter 3	6
2019-2020 – Chwarter 4	21
2020-2021 – Chwarter 1	22
2020-2021 – Chwarter 2	14
2020-2021 – Chwarter 3	1
Cyfanswm	**64**

Person – Gwirfoddolwr / Gweithiwr Di-dâl	0

Person – Defnyddiwr Gwasanaeth Arall	1
Person – Defnyddiwr Gwasanaeth Arall	
Labeli Rhes	**Rhif Adnabod Asesu**
2019-2020 – Chwarter 3	3
2020-2021 – Chwarter 1	1
2020-2021 – Chwarter 2	2
Cyfanswm	**6**

Nifer yr ymholiadau a ddaeth i'r casgliad fod angen gweithredu – Defnyddiwr Gwasanaeth Arall

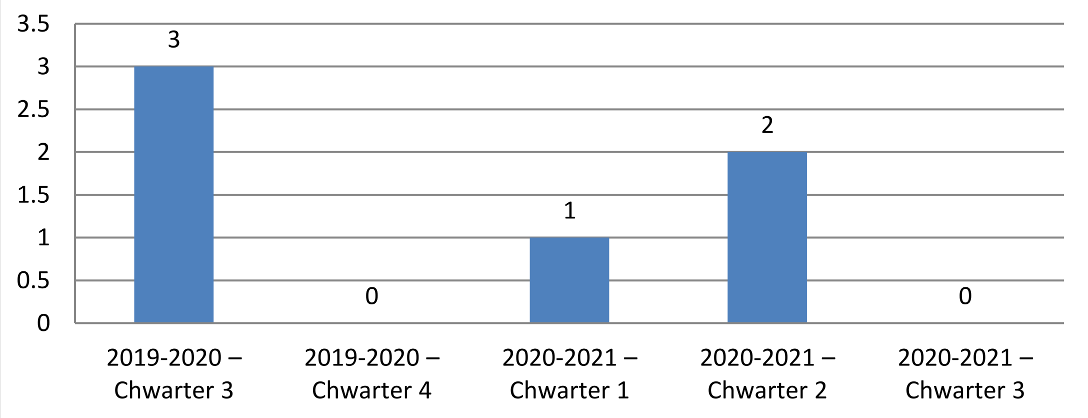

Person – Arall	1

Person – Arall

Labeli Rhes	**Rhif Adnabod Asesu**
2019-2020 – Chwarter 3	11
2019-2020 – Chwarter 4	7
2020-2021 – Chwarter 1	6
2020-2021 – Chwarter 2	3
Cyfanswm	**27**

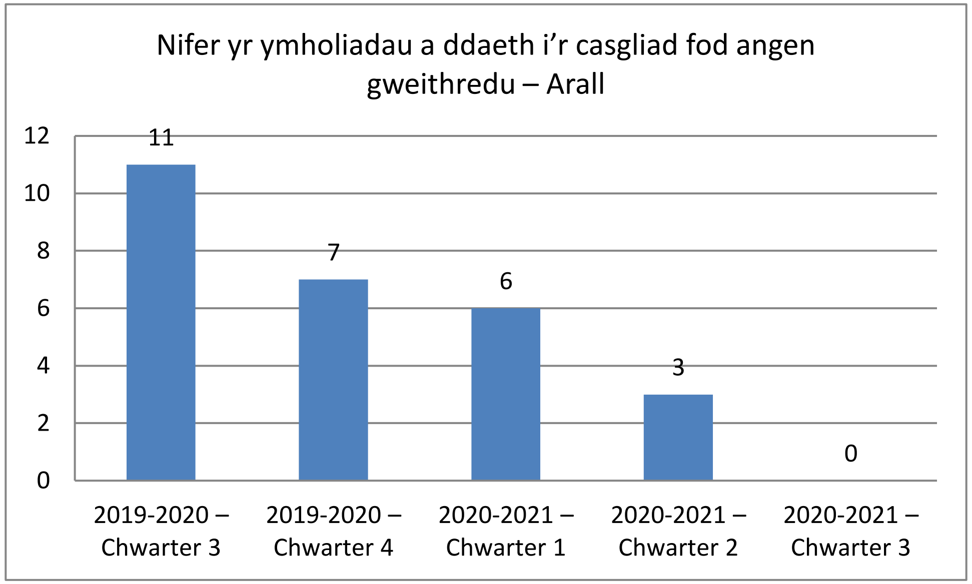

2019-2020 – Chwarter 3	11
2019-2020 – Chwarter 4	7
2020-2021 – Chwarter 1	6
2020-2021 – Chwarter 2	3
2020-2021 – Chwarter 3	0

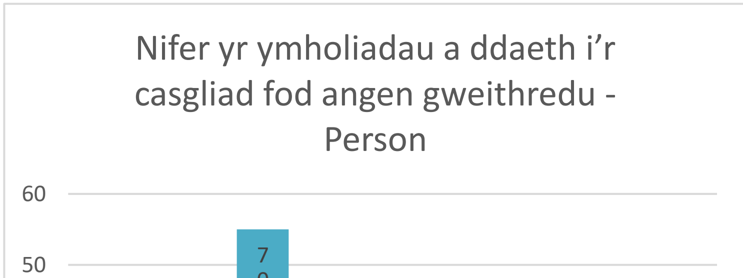

Cyfnod	Gweithiwr Cyflogedig	Perthynas / Ffrind	Gwirfoddolwr	Defnyddiwr Gwasanaeth Arall	Arall
2019-2020 – Chwarter 3	9	6	0	3	11
2019-2020 – Chwarter 4	27	21	0	0	7
2020-2021 – Chwarter 1	11	22	0	1	6
2020-2021 – Chwarter 2	7	14	0	2	3
2020-2021 – Chwarter 3	5	1	0	0	0

2020-2021 – cyfarfodydd a gynhaliwyd yn Chwarter 3	
Cyfarfodydd Strategaeth Gychwynnol	8
Cyfarfodydd Strategaeth Bellach	5
Cyfarfodydd Proffesiynol Cychwynnol	4
Cyfarfodydd Proffesiynol Pellach	3

Holiadur Gwerthuso Defnyddiwr Gwasanaeth:
Mae hwn wedi'i gwblhau bellach ac wedi'i anfon at staff yn y tîm iddynt ddechrau ei ddefnyddio cyn gynted â phosibl. Cytunwyd os gall staff gael adborth gan unigolion a/neu deuluoedd dros y ffôn, dylent wneud hynny. Fodd bynnag, cydnabyddir bod natur y cwestiynau a ofynnir ar yr holiadur gwerthuso yn fwy addas ar gyfer cyfarfodydd wyneb yn wyneb, ac felly disgwylir i fwy gael eu cwblhau pan fyddwn yn gallu cynnal ymweliadau wyneb yn wyneb.

CYNGOR SIR CEREDIGION

Adroddiad i'r:	**Cabinet**
Dyddiad y cyfarfod:	**18 Mai 2021**
Teitl:	**Gwasanaethau Arbenigol Porth Cynnal (Plant ac Oedolion) ADRODDIAD RHEOLI PERFFORMIAD Y GWASANAETH ADOLYGU ANNIBYNNOL Chwarter 3 2020/21**
Pwrpas yr adroddiad:	**Monitro cynnydd y Plant sy'n Derbyn Gofal drwy waith craffu'r Swyddog Adolygu Annibynnol**
Er:	**Gwybodaeth**
Portffolio Cabinet ac Aelod Cabinet:	**Gofal, Amddiffyn a Ffordd o Fyw Y Cynghorydd Alun Williams**

Yn yr adroddiad hwn cyflwynir gwybodaeth am y gwaith monitro a sicrhau ansawdd mewn perthynas â'r Plant sy'n Derbyn Gofal a adolygwyd yn ystod trydydd chwarter 2020/21.

Mae'r wybodaeth hon yn cynorthwyo'r Aelodau i gyflawni eu swyddogaethau fel Rhieni Corfforaethol.

Sail yr wybodaeth yw'r ffurflenni monitro a gwblhaodd y Swyddogion Adolygu Annibynnol yn dilyn pob Adolygiad Statudol o Blant sy'n Derbyn Gofal, yn ogystal â'r wybodaeth arall y mae'r Gwasanaethau Plant yn ei chasglu am berfformiad.

Mae'r adroddiad yn cynnwys y safonau a'r targedau cenedlaethol a lleol a ddefnyddir i fesur y canlyniadau ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal adeg eu hadolygiadau statudol, gan gynnwys Dangosyddion Perfformiad Llywodraeth Cymru a Thargedau Perfformiad Lleol.

Ar sail yr wybodaeth sydd ar gael a'r hyn a fynegwyd yn ystod y cyfarfod adolygu Plant sy'n Derbyn Gofal, daw'r Swyddog Adolygu Annibynnol i farn broffesiynol ynghylch effeithiolrwydd cynllun gofal y plentyn / person ifanc o ran bodloni ei anghenion a gall argymell newidiadau i'r cynllun gofal.

Yn ystod y cyfarfod adolygu bydd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes angen cymorth ar blentyn / person ifanc sy'n cael ei adolygu i adnabod pobl eraill berthnasol er mwyn derbyn cyngor cyfreithiol / cymryd camau ar ei ran. Roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol o'r farn nad oedd angen cymryd y cam hwn ar gyfer unrhyw blentyn yn ystod y cyfnod dan sylw.

Yn ogystal â hynny, bydd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes unrhyw dramgwydd yn erbyn hawliau dynol y plentyn / person ifanc, a gallai gyfeirio'r achos at CAFCASS. Ni chododd yr angen i wneud hynny mewn unrhyw adolygiad.

	A gwblhawyd Asesiad Effaith Integredig?	Naddo

Os naddo, esboniwch pam
Crynodeb:
Caiff yr adroddiad hwn ei ddarparu'n barhaus ac mae'n dangos y gwaith parhaus a wneir gyda Phlant sy'n Derbyn Gofal yng Ngheredigion.

Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol:

Hirdymor:	Cael cydbwysedd rhwng anghenion tymor byr a chynllunio hirdymor ar gyfer y dyfodol.
Integreiddio:	Effeithio'n gadarnhaol ar bobl, yr economi, yr amgylchedd a'r diwylliant a cheisio dod â budd i bob un ohonynt
Cydweithio:	Cydweithio â phartneriaid eraill i gyrraedd y nod
Cynnwys:	Cynnwys y rhai hynny sydd â diddordeb a cheisio eu safbwyntiau; ymgysylltu ac ymgynghori â rhanddeiliaid.
Atal:	Defnyddio adnoddau i atal problemau rhag codi neu waethygu.

Argymhelliad / Argymhellion:	**Yr Aelodau i nodi cynnwys yr adroddiad.**
Rheswm dros y penderfyniad:	Er mwyn sicrhau bod Awdurdod Lleol Ceredigion, ei swyddogion a'i bartneriaid diogelu yn cyflawni eu dyletswyddau statudol yn effeithiol.
Trosolwg a Chraffu:	Pwyllgor Trosolwg a Chraffu Cymunedau Iachach
Fframwaith Polisi:	Y Strategaeth Gorfforaethol
Blaenoriaethau Corfforaethol:	Galluogi cydnerthedd unigolion a theuluoedd
Goblygiadau Ariannol a Chaffael:	O fewn y gyllideb graidd
Goblygiadau Cyfreithiol:	Dim
Goblygiadau o ran Staff:	Dim
Goblygiadau o ran Eiddo / Asedau:	Dim
Risg(iau):	Mae'r adroddiad yn nodi'r risgiau o ran niwed i blant a sut y cânt eu diogelu.

Pwerau Statudol:	Deddf Plant 1989, Deddf Plant 2004 a Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014
Papurau Cefndir:	Dim ond dogfennau mewnol y Gwasanaethau Arbenigol
Atodiadau:	Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol ar gyfer Chwarter 2 2020/21
Swyddog Arweiniol Corfforaethol:	**Sian Howys** **Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Porth Cynnal**
Swyddog Adrodd:	**Sian Howys** **Swyddog Arweiniol Corfforaethol: Porth Cynnal** **Elizabeth Upcott, Rheolwr Diogelu Corfforaethol**
Dyddiad:	**16 Mawrth 2021**

Cyngor Sir CEREDIGION County Council

Gwasanaeth Diogelu

Adroddiad Rheoli Perfformiad y Gwasanaeth Adolygu Annibynnol

Chwarter 3: 1 Hydref 2020 - 31 Rhagfyr 2020

...yn gofalu i wneud gwahaniaeth
...taking care to make a difference

CYNNWYS		
TUDALEN:		

ADRAN UN:	**CYFLWYNIAD**	**3**
ADRAN DAU:	**CYNLLUNIO GOFAL**	**4**
ADRAN TRI:	**YMGYNGHORI A CHYFRANOGI**	**20**
ADRAN PEDWAR:	**PROTOCOL DATRYS PROBLEMAU**	**23**
ADRAN PUMP:	**GWERTHUSO**	**23**
ADRAN CHWECH:	**CYNLLUNIAU LLWYBR**	**24**
ADRAN SAITH:	**PRESWYL / (HEBLAW AM BLANT SY'N DERBYN GOFAL)**	**26**
ADRAN WYTH:	**SEIBIANNAU RHEOLAIDD**	**26**
ADRAN NAW:	**SEIBIANNAU BYR**	**26**
ADRAN DEG:	**GOFALWYR MAETH**	**27**

ADRAN UN: CYFLWYNIAD

Mae'r adroddiad hwn yn darparu gwybodaeth a gasglwyd gan y Gwasanaeth Sicrhau Ansawdd ac Adolygu Annibynnol er mwyn monitro perfformiad a sicrhau ansawdd y gwasanaethau i blant sy'n derbyn gofal, plant sydd wedi gadael gofal, plant sydd mewn lleoliadau preswyl a phlant sy'n derbyn gofal seibiant a seibiannau byr. Mae'r wybodaeth yn seiliedig ar y ffurflenni monitro gaiff eu cwblhau gan y Swyddogion Adolygu Annibynnol (SAA) yn dilyn pob cyfarfod adolygu yn ystod y chwarter hwn, ynghyd â gwybodaeth arall am berfformiad a gedwir gan y Gwasanaeth Plant a Theuluoedd.

MEINCNODI

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys y mesurau a'r targedau cenedlaethol a lleol a ddefnyddir i fesur y canlyniadau ar gyfer plant sy'n derbyn gofal a phlant sydd wedi gadael gofal adeg eu cyfarfod adolygu.

Ar sail yr wybodaeth sydd ar gael a'r hyn a fynegir yn ystod y cyfarfod adolygu, daw'r Swyddog Adolygu Annibynnol i farn broffesiynol ynghylch effeithiolrwydd cynllun gofal y plentyn / person ifanc o ran bodloni ei anghenion, a bydd yn tynnu sylw rheolwyr at unrhyw ymarferion gwael.

Yn ystod y cyfarfod adolygu bydd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes angen cymorth ar y plentyn / person ifanc i adnabod pobl eraill berthnasol er mwyn derbyn cyngor cyfreithiol / cymryd camau ar ei ran. Roedd y Swyddog Adolygu Annibynnol o'r farn nad oedd angen cymryd y cam hwn ar gyfer unrhyw blentyn yn ystod y cyfnod dan sylw.

Yn ogystal, mae'r Swyddog Adolygu Annibynnol yn ystyried a oes unrhyw dramgwydd yn erbyn hawliau dynol y plentyn / person ifanc ac, os oes, gallai gyfeirio'r achos at CAFCASS Cymru. Ni chododd yr angen i wneud hynny mewn unrhyw adolygiad yn ystod y cyfnod hwn.

Os oes gennych unrhyw sylwadau neu gwestiynau, cysylltwch ag:

Elizabeth Upcott
Gwasanaeth Diogelu
Penmorfa
Aberaeron
SA46 0PA

ADRAN DAU

CYNLLUNIO GOFAL

1. Prif Ffigurau ar gyfer Chwarter 3:

Nifer y Plant sy'n Derbyn Gofal	**Cyfanswm**
30 Medi 2020	**75**
31 Rhagfyr 2020	**79**

2. Nifer a chanran yr Adolygiadau o Blant sy'n Derbyn Gofal a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser statudol.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

Cafodd 66 o blant eu hadolygu o fewn y Chwarter, fodd bynnag cafwyd 6 adolygiad lle na fu modd monitro perfformiad oherwydd absenoldeb staff a gwaith papur oedd heb ei gwblhau.
Yn sgil hyn, mae perfformiad a monitro'r adroddiad hwn felly'n seiliedig ar 60 o Adolygiadau Plant sy'n Derbyn Gofal.

- Cynhaliwyd pob un o'r 60 (100%) o gyfarfodydd adolygu Plant sy'n Derbyn Gofal o fewn y terfynau amser statudol.

	Hyd-Rhag 2020	**Gorff-Medi 2020**	**Ebrill-Meh 2020**	**Ion-Maw 2020**	**Hyd-Rhag 2019**
Nifer y plant a adolygwyd yn ystod y chwarter	60	41	62	48	45
Nifer yr adolygiadau a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser	60	38	60	47	43
Nifer yr adolygiadau a gynhaliwyd y tu hwnt i'r terfynau amser	0	3	2	1	2

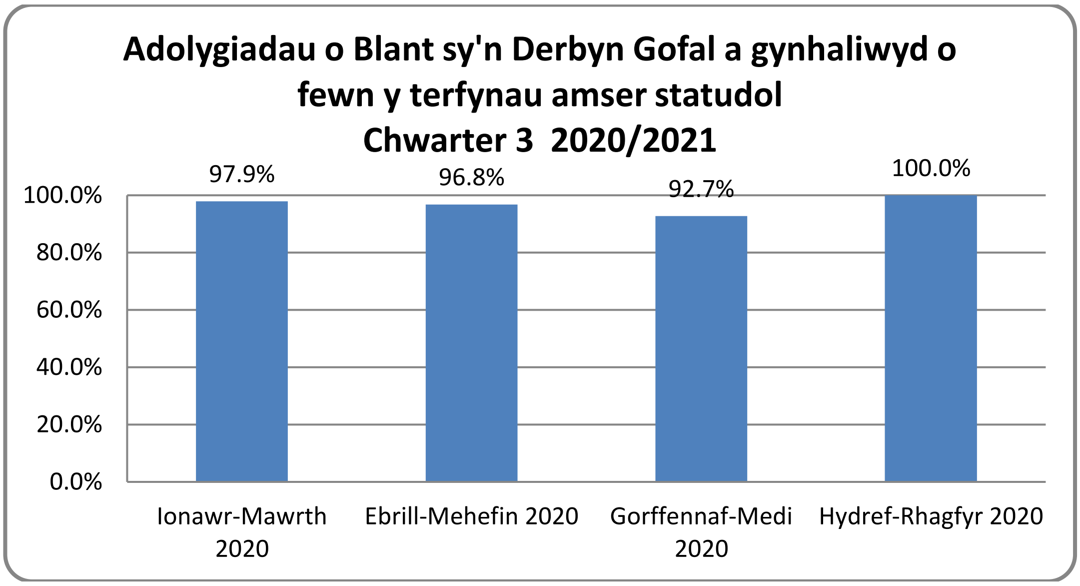

3. Oed a rhyw'r plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn:

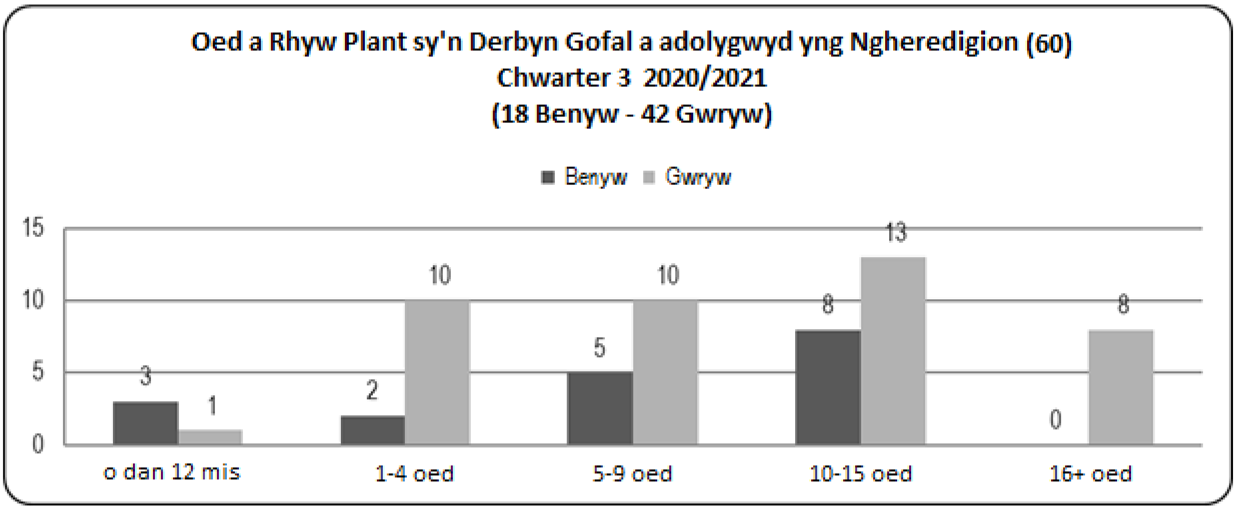

4. Natur lleoliadau'r plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn:

Math o Leoliad	Yn y Sir	Tu allan i'r Sir	Cyfanswm
Gofalwyr Maeth yr Awdurdod Lleol	32	1	33
Lleoli â Rhieni	9	2	11
Gofalwyr sy'n Berthnasau	2		2
Lleoli â Theulu	4		4
Mabwysiadu	1	3	4
Gofalwyr Asiantaeth Maethu Annibynnol	1		1
Preswyl		2	2
Gofalwyr Maeth Asiantaeth Maethu Annibynnol ar gyfer Rhiant a Babi		2	2
Llety â Chymorth			
Preswyl Mam a Babi		1	1
Ysbyty			
Byw'n Annibynnol			
	49	**11**	**60**

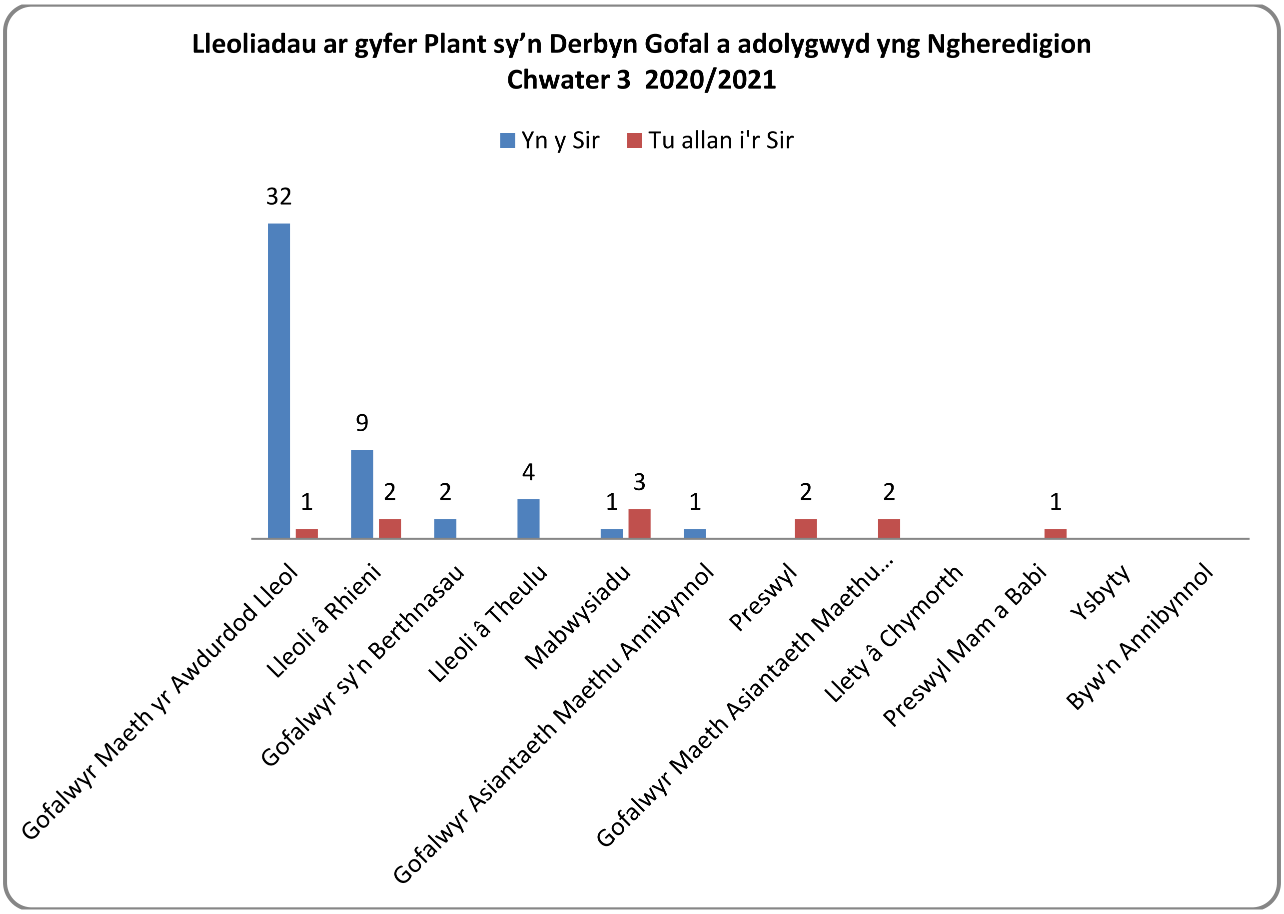

5. Statws cyfreithiol y plant a adolygwyd yn ystod y chwarter hwn:

Statws cyfreithiol y plant a adolygwyd	
Gorchymyn Gofal Llawn	42
Gorchymyn Gofal Dros Dro	8
Gorchymyn Lleoli	6
Adran 76	4
Cyfanswm	**60**

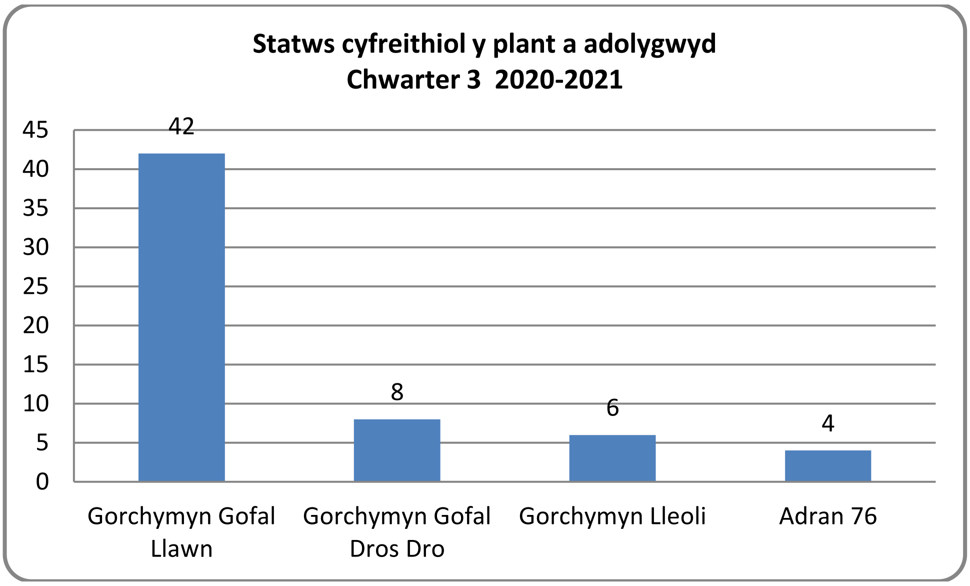

6. Y rhesymau pam fod y plant a adolygwyd wedi gadael gofal.

Cyfnod	Y nifer sydd wedi gadael gofal	*Y rheswm dros adael gofal*				
		Mabwysiadu	*Dychwelyd adref at y teulu*	*'Pan rwyf yn barod'*	*Diddymu'r Gorchymyn Gofal*	*Llety â Chymorth / Byw'n Annibynnol*
1 Hydref hyd 31 Rhagfyr 2020	**6**	0	4	1	1	-
1 Gorffennaf hyd 30 Medi 2020	**7**	1	4	-	-	2
1 Ebrill hyd 30 Mehefin 2020	**2**	0	0	1	0	1
1 Ionawr hyd 31 Mawrth 2020	**4**	0	2	1	0	1
Cyfanswm	**19**	**1**	**10**	**3**	**1**	**4**

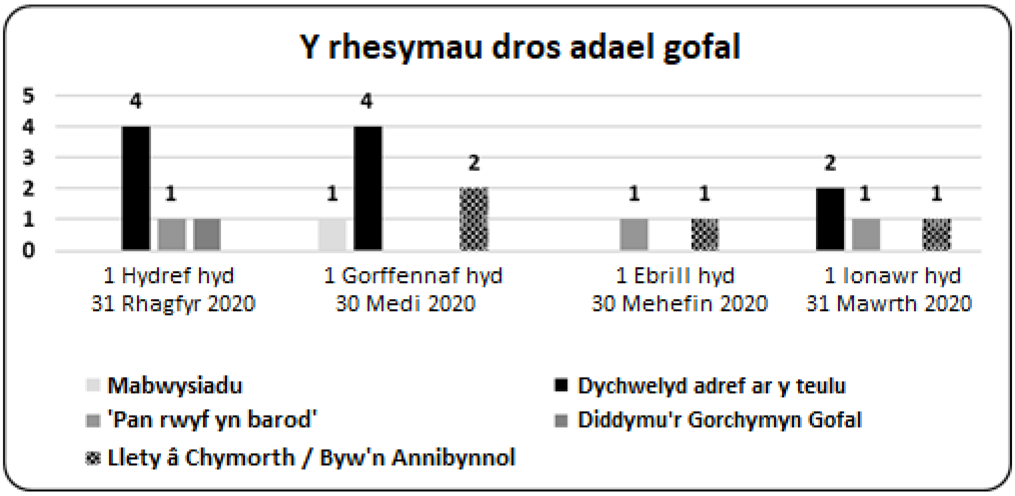

7. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal sydd â Gweithiwr Cymdeithasol dynodedig.

<u>Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%</u>

- Ymhob un o'r 60 (100.0%) Adolygiad o Blant sy'n Derbyn Gofal cofnodwyd bod Gweithiwr Cymdeithasol cymwys yn gweithio gyda'r plentyn dan sylw.

8. Nifer a chanran yr ymweliadau statudol â Phlant sy'n Derbyn Gofal o dan adolygiad a gynhaliwyd yn unol â'r terfynau amser gofynnol.

<u>Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 86.7%</u>

- Derbyniodd 52 (86.7%) o Blant sy'n Derbyn Gofal ymweliadau gan Weithiwr Cymdeithasol yn unol â'r gofynion statudol.

- Ni dderbyniodd 8 (13.3%) o Blant sy'n Derbyn Gofal ymweliadau gan Weithiwr Cymdeithasol yn unol â'r gofynion statudol.

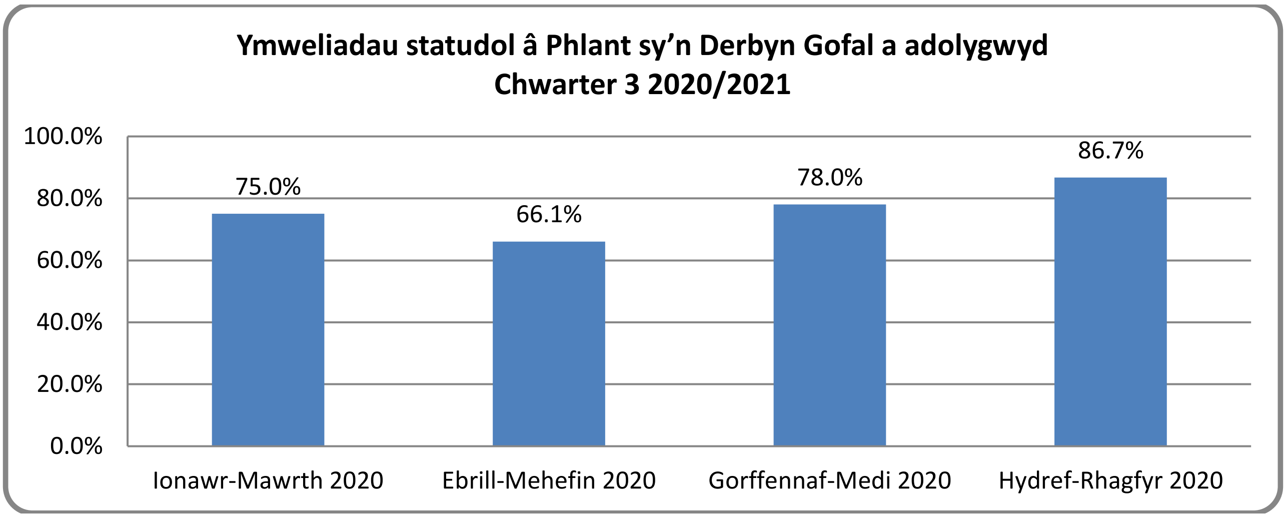

Sylw: Yn ystod y chwarter hwn bu gwelliant yn nifer yr ymweliadau statudol. Fodd bynnag, bydd y diffyg ymweliadau hyn wedi'u cofnodi ar y Ffurflenni Monitro ac mae COVID-19 wedi effeithio ar ymweliadau. Mae pob ymweliad wyneb yn wyneb yn destun asesiad risg.

9. Nifer a chanran y Cynlluniau Gofal a Chymorth (Rhan 6) a oedd wedi'u sefydlu erbyn dyddiad y lleoliad cyntaf a'r cynlluniau cyfredol a oedd ar gael ar gyfer yr adolygiad.

<u>Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 77.8%</u>

- Bu 9 lleoliad newydd ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal yn ystod y chwarter hwn; cofnodwyd mewn 7 (77.8%) cyfarfod adolygu fod gan y plentyn / person ifanc Gynllun Gofal a Chymorth (Rhan 6) wedi'i sefydlu erbyn dyddiad y lleoliad.
- Ar gyfer teulu gyda 2 o blant ni chafodd y Cynllun Gofal a Chymorth ei sefydlu erbyn dyddiad y lleoliad cyntaf, fodd bynnag roedd y Cynllun Gofal a Chymorth wedi'i sefydlu adeg yr adolygiad ar gyfer un plentyn / person ifanc.

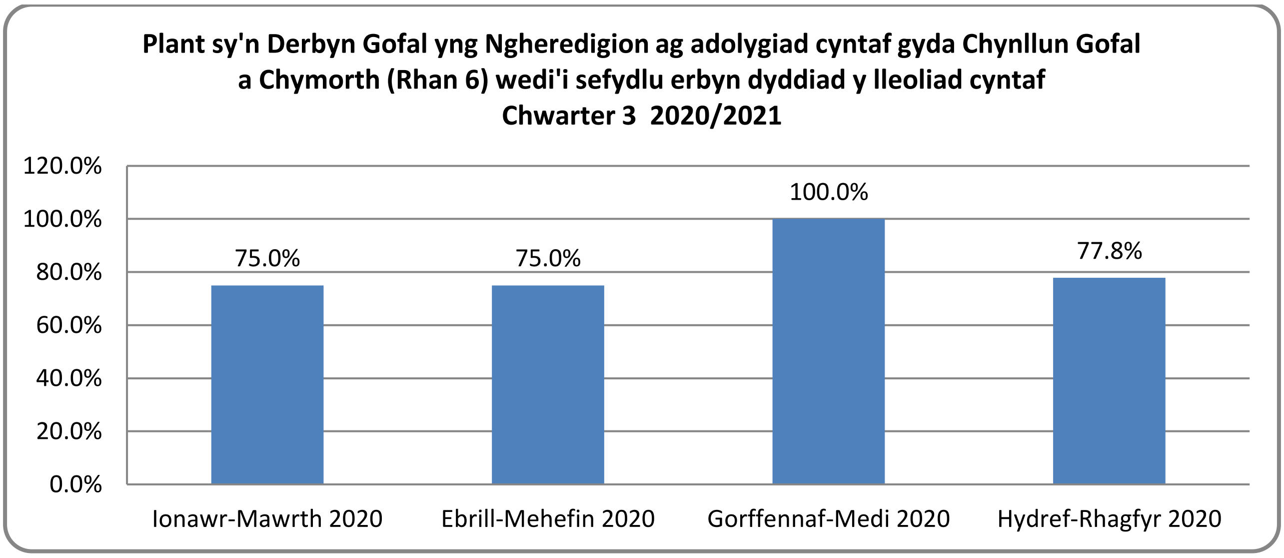

- Nododd y Swyddog Adolygu Annibynnol fod angen diweddaru cofnodion y Cynllun Gofal a Chymorth (Rhan 6) ar gyfer 7 phlentyn, a nododd 2 adolygiad bod diweddariadau wedi cael eu gwneud wedi hynny.

Sylw: Bydd angen gwirio bod y gwaith hwn wedi'i gwblhau erbyn hyn.

10. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal sydd â Chynllun Parhad wedi'i sefydlu erbyn yr ail adolygiad os na chynlluniwyd ar gyfer dychwelyd adref.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Cynhaliwyd 3 ail adolygiad yn ystod y chwarter hwn, a chofnodwyd ym mhob un o'r 3 (100.0%) adolygiad fod Cynllun Parhad wedi'i gytuno. Mae hyn yn gyson â'r chwarter blaenorol.

- Mewn 1 (2%) adolygiad yn ystod y cyfnod hwn, cofnododd y Swyddog Adolygu Annibynnol bryderon ynghylch cynnydd y lleoliad / Cynllun Gofal a Chymorth / Cynllun Parhad.

  Dyma oedd natur y pryderon:-
  - ➢ Wedi llithro oherwydd y penderfyniad a gafodd ei wneud bod angen nodi lleoliad arall ar gyfer 1 person ifanc i roi cyfle iddo/iddi ddatblygu annibyniaeth yn y dyfodol.

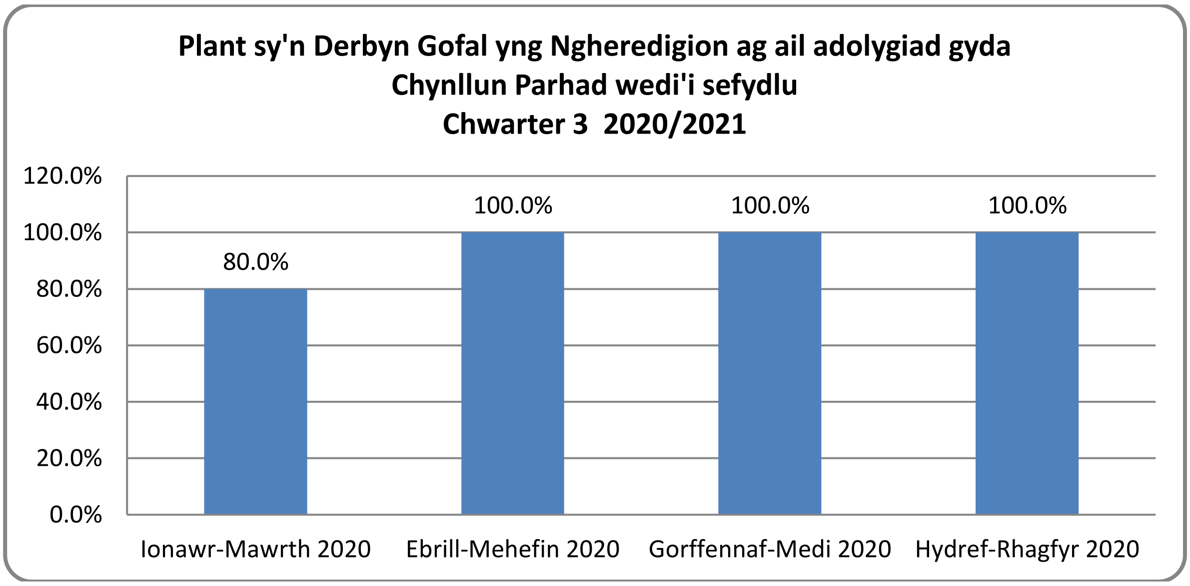

11. Yr hyd o amser mewn gofal:

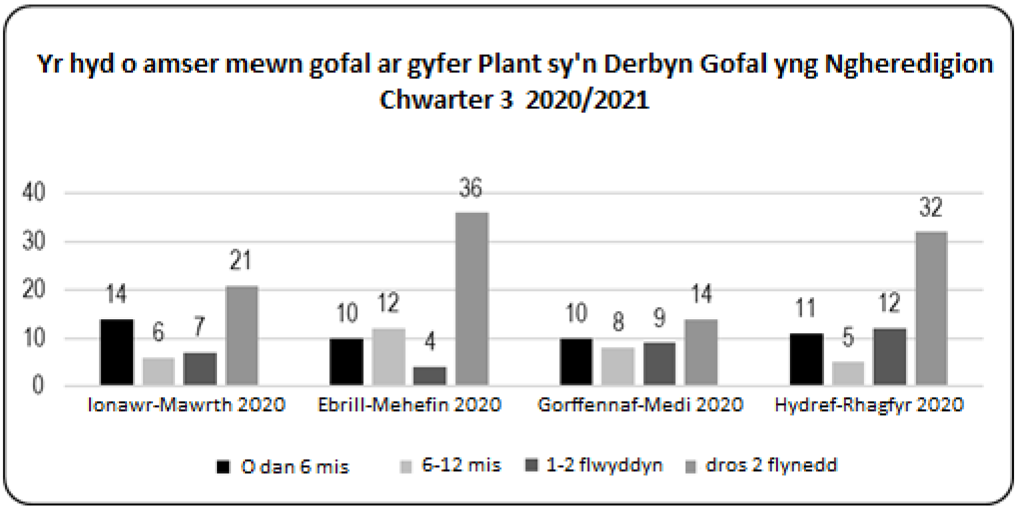

12. Natur y Cynlluniau Parhad:

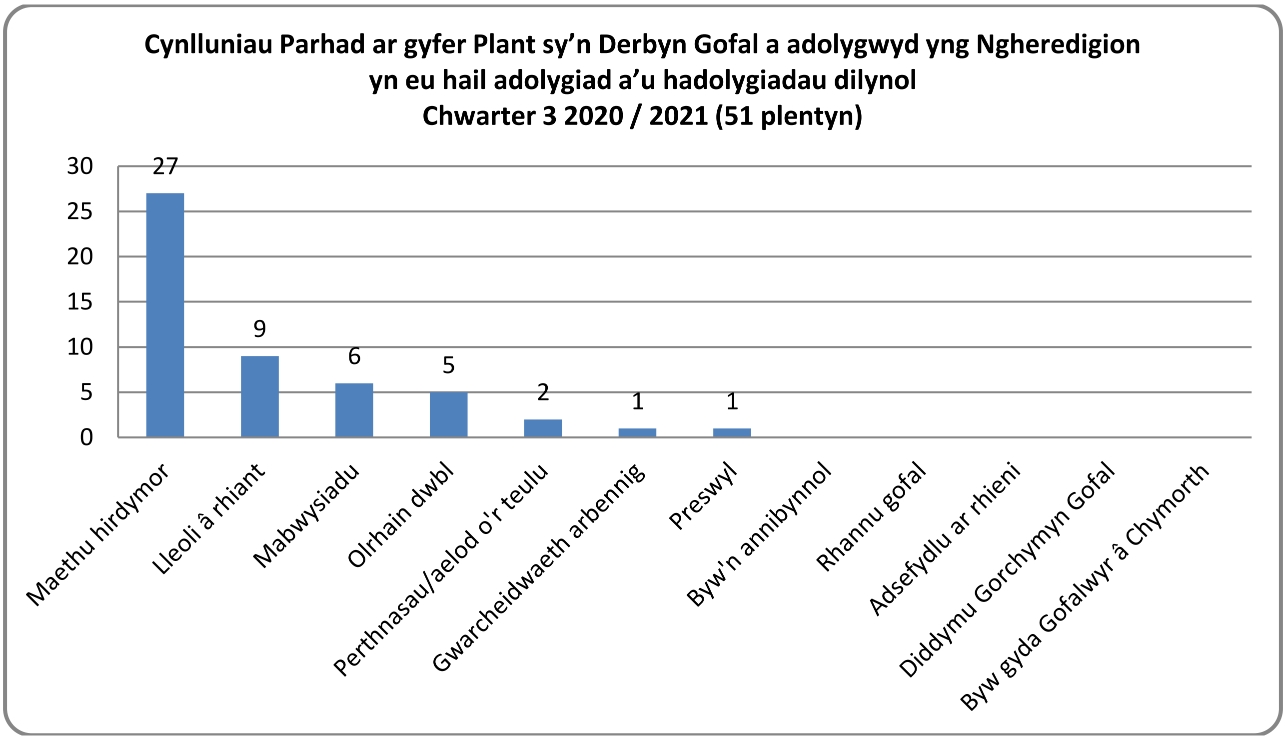

13. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a gafodd ofal seibiant gan rywun heblaw am eu prif ofalwyr.

- Mewn 4 (6.7%) adolygiad nodwyd bod y plentyn / person ifanc yn cael gofal seibiant gan rywun heblaw'r prif ofalwyr. Adroddwyd bod pob un o'r lleoliadau seibiant yn bodloni anghenion y plentyn / person ifanc.

14. Nifer a chanran y bobl ifanc gymwys oedd â Chynllun Llwybr yn unol â'r gofynion.

Targed a bennwyd: 100% Yr hyn a gyflawnwyd 66.7%

- Dywedodd 4 (66.7%) person ifanc fod Cynllun Llwybr wedi'i sefydlu a bod Ymgynghorydd Personol wedi'i benodi ar eu cyfer.
- Nid oedd Cynllun Llwybr gan 2 (33.3%) berson ifanc, fodd bynnag adroddwyd bod Ymgynghorydd Personol wedi'i ddynodi.

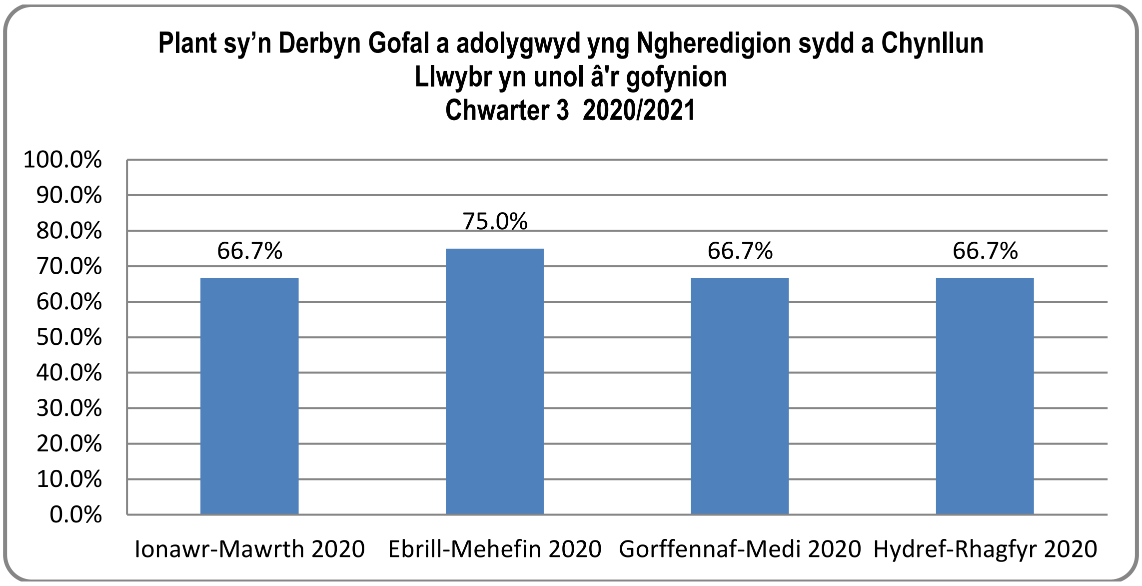

Sylw: Angen cwblhau.

15. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal (o oedran a lefel dealltwriaeth briodol) sy'n deall y rhesymau pam eu bod yn cael eu gofalu amdanynt.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 42 plentyn / person ifanc oherwydd ystyriwyd nad oedd 12 o'r plant / pobl ifanc yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll i ddeall pam eu bod yn derbyn gofal.
- Roedd 42 (100%) yn y grŵp hwn yn dangos rhyw fath o ddealltwriaeth pam eu bod yn derbyn gofal gan rywun heblaw am eu teuluoedd, o gymharu â 96.2% yn y chwarter blaenorol. Adroddwyd bod angen rhoi eglurhad pellach i 3 phlentyn.

16. **Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal (fel y bo'n briodol o ran eu hoedran a'u crebwyll) a oedd yn deall eu Cynlluniau Gofal a Chymorth.**

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 44 plentyn / person ifanc oherwydd ystyriwyd nad oedd 16 o'r plant / pobl ifanc yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll ac felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau.

- Roedd 42 (95.5%) yn y grŵp hwn yn dangos rhyw fath o ddealltwriaeth o'r hyn a oedd yn eu Cynlluniau Gofal a Chymorth (Rhan 6).

- Mewn 2 (4.5%) adolygiad cofnodwyd bod hyn yn ddarn o waith a oedd angen ei wneud gyda'r person ifanc.

17. **Mesur Cenedlaethol 33: Nifer a chanran yr achosion o symud Plant sy'n Derbyn Gofal.**

- Mewn 9 (15.0%) adolygiad cofnodwyd bod y plentyn / person ifanc wedi symud lleoliad yn ystod y chwarter hwn; o gymharu â 22.0% yn y chwarter blaenorol.

Dyma oedd y rhesymau dros newid y lleoliadau:

- Symudodd 1 person ifanc o leoliad Rhieni a Phlant Gyda'i Gilydd i Ofal gan Berthynas hirdymor gyda thaid a nain.
- Symudodd 1 person ifanc o Leoliad Preswyl Mam a Baban i fyw'n annibynnol gyda Gofalwyr Maeth.
- Symudodd 1 person ifanc o Ofalwyr Maeth yr Awdurdod Lleol i fyw'n annibynnol gyda thaid a nain.
- Symudodd 3 pherson ifanc o leoliad maeth hirdymor i leoliad maeth hirdymor pellach.
- Symudodd 2 berson ifanc o leoliad maeth byrdymor i leoliad maeth byrdymor arall tra bo lleoliad maeth hirdymor yn cael ei geisio.
- Symudodd 1 berson ifanc o leoliad maeth hirdymor i leoliad maeth byrdymor ac yn dilyn hynny cafodd lleoliad preswyl ei geisio ar gyfer y person ifanc.

18 **Nifer a chanran y cynlluniau lleoli (gan gynnwys darpariaeth addysg ac iechyd) yr aseswyd eu bod yn bodloni anghenion Plant sy'n Derbyn Gofal.**

<u>Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%</u>

- Cofnodwyd bod 60 (100.0%) o gynlluniau lleoli / gofal a chymorth yn bodloni anghenion y plant / pobl ifanc, ac mae hyn yn gyson â'r chwarter blaenorol. Mewn 1 adolygiad nodwyd y canlynol: -

  - Er bod y lleoliad yn bodloni anghenion y person ifanc mae lleoliad maeth hirdymor yn cael ei geisio yn unol â gofynion lleoliad parhaus y person ifanc; nodwyd bod y gofalwyr presennol yn ymwybodol o hyn ac yn cefnogi'r cynllun.

19. Nifer a chanran y pryderon diogelu a nodwyd mewn perthynas â Phlant sy'n Derbyn Gofal yn ystod y chwarter hwn.

- Mewn 4 (6.7%) adolygiad nodwyd pryderon o ran diogelu'r person ifanc dan sylw; cadarnhawyd bod y pryderon yn cael sylw.

20. Nifer y Plant sy'n Derbyn Gofal a enwir ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.

- Nodwyd mewn 6 (10.0%) adolygiad fod y person ifanc wedi'i enwi ar y Gofrestr Amddiffyn Plant.

21. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a gafodd Asesiadau Iechyd yn unol â'r gofynion statudol.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Roedd 60 (100.0%) o'r Plant / Pobl Ifanc sy'n Derbyn Gofal wedi cael asesiad iechyd erbyn eu hadolygiad, o gymharu â 87.8 yn y chwarter blaenorol.

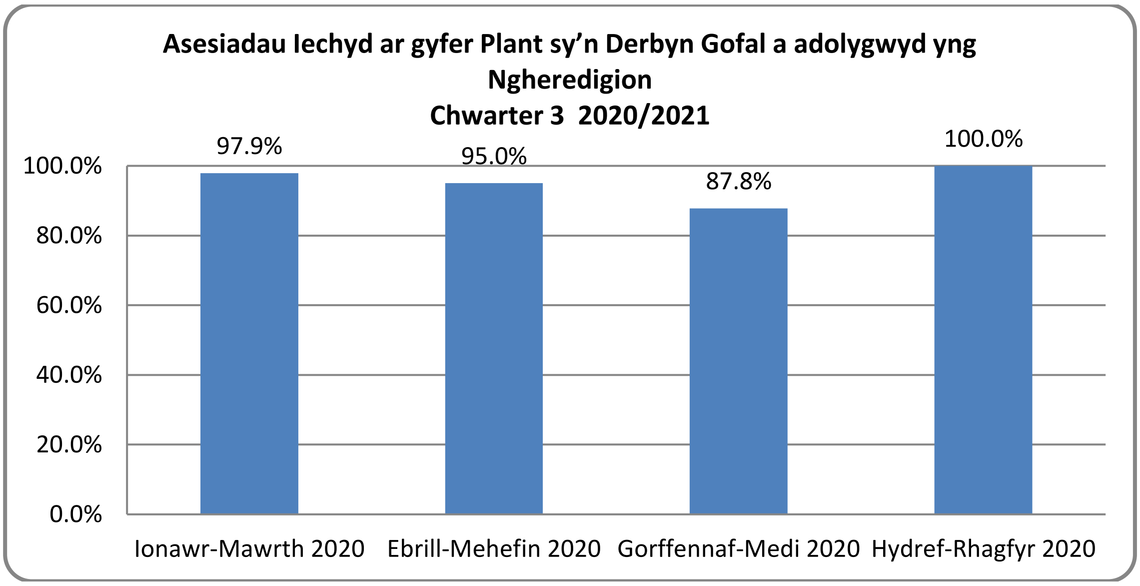

22. Canran y plant a oedd wedi'u cofrestru gyda deintydd o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl cael eu derbyn i ofal.

Targed a bennwyd: 100% Yr hyn a gyflawnwyd 66.7%

Wedi'u cofrestru gyda deintydd

Mae'r data ynghylch y plant / pobl ifanc a oedd wedi'u cofrestru gyda deintydd o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl cael eu derbyn i ofal yn ymwneud â 3 phlentyn / person ifanc.

- Mewn 2 (66.7%) adolygiad cofnodwyd bod y plant / pobl ifanc wedi'u cofrestru gyda deintydd o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl dechrau'r lleoliad.

- Mewn 1 (33.3%) adolygiad cofnodwyd nad oedd y plentyn / person ifanc wedi'i gofrestru gyda deintydd o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl dechrau'r lleoliad.

****

Wedi'u cofrestru gyda deintydd

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 51 plentyn / person ifanc oherwydd diystyriwyd 9 phlentyn / person ifanc a oedd yn cael eu hadolygiad cyntaf er mwyn cyd-fynd â gofynion y Mesur Cenedlaethol.

- Roedd 48 (94.1%) o blant a phobl ifanc wedi'u cofrestru gyda deintydd. Mae hyn yn cymharu ag 88.6% yn y chwarter blaenorol.

- Nid oedd 3 (5.9%) o blant a phobl ifanc wedi'u cofrestru gyda deintydd, ac roedd pob un o'r 3 phlentyn hyn yn iau na 2 flwydd oed.

23. Mesur Cenedlaethol 30: Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a oedd wedi cael eu gweld gan ddeintydd o fewn 3 mis ar ôl cael eu derbyn i ofal.

Wedi cael eu gweld gan ddeintydd

Mae'r data ynghylch y plant / pobl ifanc a oedd wedi cael eu gweld gan ddeintydd o fewn 3 mis ar ôl cael eu derbyn i ofal yn ymwneud â 2 blentyn.

- Ni chofnodwyd mewn unrhyw adolygiad (0.0%) nad oedd y plentyn / person ifanc wedi cael ei weld gan ddeintydd cofrestredig o fewn 3 mis ar ôl cael ei dderbyn i ofal.

****

Wedi cael eu gweld gan ddeintydd

Targed a bennwyd 90% – Yr hyn a gyflawnwyd 73.9%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 46 plentyn / person ifanc gan fod 14 plentyn / person ifanc yn iau na 2 flwydd oed a / neu'n cael eu

hadolygiad cyntaf ac felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau uchod er mwyn cyd-fynd â gofynion y Mesur Cenedlaethol.

- Cofnodwyd bod 34 (73.9%) o blant a phobl ifanc wedi gweld deintydd yn y 12 mis blaenorol, o gymharu â 69.2% yn y chwarter blaenorol.

- Cofnodwyd nad oedd 12 (26.1%) o blant a phobl ifanc wedi gweld deintydd.

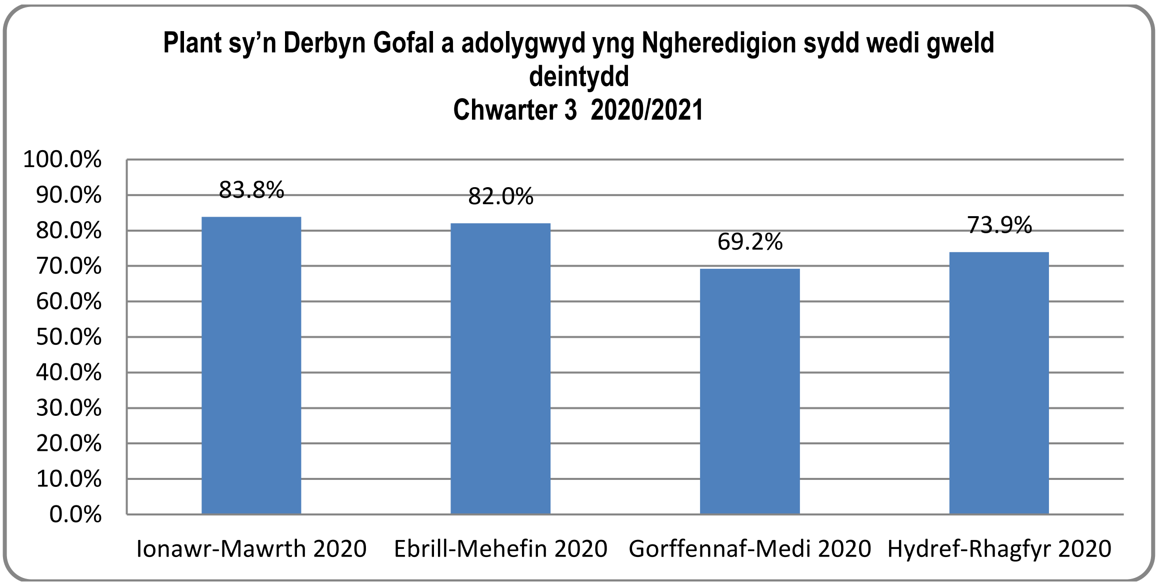

Sylw: Roedd cyfyngiadau COVID-19 ar waith yn ystod y chwarter hwn ac roedd y deintyddion yn gweld cleifion mewn achosion brys yn unig.

24. Mesur Cenedlaethol 31: Canran y Plant sy'n Derbyn Gofal a oedd wedi'u cofrestru â Meddyg Teulu o fewn 10 niwrnod gwaith ar ôl dechrau'r lleoliad.

- Mewn 15 (83.3%) adolygiad cofnodwyd bod y plentyn wedi'i gofrestru â darparwr gwasanaethau meddygol cyffredinol o fewn 10 niwrnod gwaith ar ôl dechrau'r lleoliad.

- Adroddodd 3 adolygiad bod y cam gweithredu hwn yn parhau heb ei weithredu; cafodd y cam gweithredu hwn ei gwblhau wedi hynny ar gyfer pob person ifanc.

25. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a oedd wedi'u cofrestru gyda Meddyg Teulu.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Roedd pob un o'r 60 (100.0%) o blant a phobl ifanc wedi'u cofrestru gyda Meddyg Teulu, sy'n gyson â'r chwarter blaenorol.

- Roedd 56 (96.5%) o blant wedi cael eu holl frechiadau angenrheidiol.

- Roedd 2 (3.5%) o blant yn hwyr yn cael eu brechiadau; y rhesymau a gofnodwyd oedd:-
  - Adroddodd 1 adolygiad fod oedi oherwydd pandemig COVID-19 a bod y mater yn cael sylw.
  - Adroddodd 1 adolygiad fod y plentyn/person ifanc heb dderbyn brechlyn arferol oherwydd dewis rhieni cyn bod yn blentyn sy'n derbyn gofal, a rhoddir sylw i hyn.

Diystyriwyd 2 adolygiad oherwydd yn achos 1 adolygiad roedd y person ifanc yn gwrthod cael ei frechu ac yn achos yr adolygiad arall roedd y rhiant yn gwrthod caniatáu i'r plentyn gael ei frechu.

26. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal yr aseswyd eu bod angen cymorth gan Wasanaethau Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS) a gafodd eu hatgyfeirio ac a dderbyniodd asesiad / gwasanaeth.

<u>Targed: 50%</u>

<u>Gwir Berfformiad</u>

- Mewn 1 (1.7%) adolygiad cofnodwyd bod y plentyn / person ifanc wedi'i atgyfeirio at CAMHS, a chadarnhawyd nad oedd yr atgyfeiriad wedi'i dderbyn ar gyfer y plentyn/person ifanc hwn.

- Mewn 56 (100.0%) adolygiad, cofnodwyd bod iechyd meddwl / emosiynol y plant / pobl ifanc wedi'i ystyried yn yr Asesiad Iechyd a / neu wrth drafod yn y cyfarfod.

Mewn 4 adolygiad cofnodwyd bod y plentyn / person ifanc yn rhy ifanc, felly fe'u diystyriwyd yn y ffigurau.

27. Natur y ddarpariaeth addysg:

Yn ystod y chwarter dan sylw, dyma oedd y ddarpariaeth addysg ar gyfer y plant a'r bobl ifanc a adolygwyd:

Darpariaeth addysg	
Disgyblion ysgol gynradd	23
Disgyblion ysgol uwchradd	16
Plant cyn-ysgol	13
Coleg	3
Heb fod mewn addysg, gwaith na hyfforddiant (NEET)	3
Uned Cyfeirio Disgyblion (PRU)	1
Preswyl	1
Addysg heblaw yn yr ysgol (EOTAS)	
Wedi gadael ysgol	
Prosiectau eraill – Lleoliad Gwaith Arbenigol	
Tiwtora	

Addysg Ddewisol yn y Cartref	
Cyflogedig	
Cyfanswm	**60**

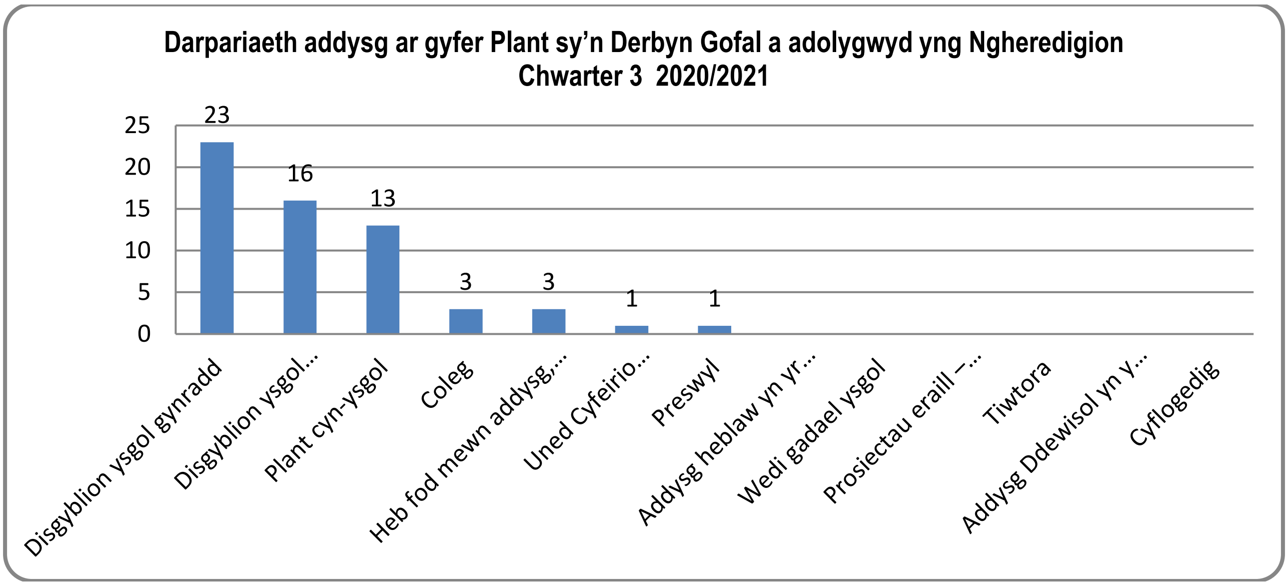

28. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal o oed ysgol oedd â Chynllun Addysg Personol o fewn 20 diwrnod ysgol ar ôl cael eu derbyn i ofal neu ar ôl dechrau mewn ysgol newydd.

<u>Targed a bennwyd 70% – Yr hyn a gyflawnwyd 89.2%</u>

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 37 plentyn / person ifanc a oedd dros yr oedran statudol i ddechrau ysgol ac felly'n gymwys i gael Cynllun Addysg Personol.

- Roedd 33 (89.2%) o'r plant a phobl ifanc dros yr oedran statudol i ddechrau ysgol yn meddu ar Gynllun Addysg Personol cyfredol.
  - Mewn 9 (100.0%) adolygiad cofnodwyd bod y Cynllun Addysg Personol wedi'i gwblhau ymhen 20 diwrnod ysgol ar ôl cael eu derbyn i ofal neu o fewn 20 diwrnod gwaith ar ôl symud i ysgol newydd yn unol â'r gofynion.
  - Mewn 24 (85.7%) adolygiad cofnodwyd bod gan y person ifanc Gynllun Addysg Personol cyfredol.
  - Mewn 4 (14.3%) adolygiad cofnodwyd bod Cynllun Addysg Personol y person ifanc wedi dyddio, fodd bynnag roedd y Cynllun Addysg Personol wedi'i sefydlu ar gyfer pob un o'r 4 person ifanc hyn yn fuan wedi hynny.

***

- Roedd gan 10 (26.3%) o blant a phobl ifanc a oedd yn mynd i'r ysgol / coleg angen dysgu ychwanegol wedi'i gydnabod.

***

- Mewn 9 (24.3%) adolygiad daethpwyd i'r casgliad bod y plant / pobl ifanc a oedd yn mynd i'r ysgol / coleg yn tangyflawni o ran eu haddysg. Ym mhob un o'r 9 (100.0%) adolygiad cofnodwyd bod y bobl ifanc yn cael cymorth.

***

- Mewn 11 (91.7%) adolygiad nodwyd bod y ddarpariaeth addysg wedi'i sefydlu pan ddechreuodd y lleoliad.

- Mewn 1 (8.3%) adolygiad nodwyd nad oedd y ddarpariaeth addysg wedi'i sefydlu pan ddechreuodd y lleoliad.

- Nododd 1 adolygiad y bu cyfnod pan oedd y plentyn / person ifanc heb fod mewn addysg am gyfnod wrth aros am le mewn ysgol.

29. Mesur Cenedlaethol 32: Canran y Plant sy'n Derbyn Gofal sydd wedi symud i ysgol arall, ac eithrio trefniadau pontio.

<u>Targed a bennwyd 0% – Yr hyn a gyflawnwyd 0.0%</u>

- Mewn 0 (0.0%) adolygiad cofnodwyd bod y plentyn / person ifanc wedi symud i ysgol arall ac nad oedd yn symud yn sgil pontio, o gymharu â 4.8% yn y chwarter blaenorol.

30. Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a gafodd eu gwahardd o'r ysgol.

<u>Targed a bennwyd 12% yn cael gwaharddiad dros dro – Yr hyn a gyflawnwyd 5.4%</u>
<u>Targed a bennwyd 1% yn cael gwaharddiad parhaol – Yr hyn a gyflawnwyd 0.0%</u>

- Mewn 2 adolygiad (54%) adroddwyd bod y person ifanc wedi'i wahardd o'r ysgol dros dro yn ystod y cyfnod adolygu. Mae hyn yn cymharu â 0.0% yn y chwarter blaenorol.

- Ni adroddwyd mewn unrhyw adolygiad (0.0%) fod y person ifanc wedi'i wahardd yn barhaol o'r ysgol, sy'n gyson â'r chwarter blaenorol.

- Cyfanswm y diwrnodau a gollwyd oherwydd gwaharddiadau ar gyfer Plant sy'n Derbyn Gofal yng Ngheredigion yn y chwarter hwn oedd 6.5 diwrnod.

- Ni chynhaliwyd unrhyw hybiau gofal plant yn ystod y chwarter hwn.

ADRAN TRI

YMGYNGHORI A CHYFRANOGI

1. Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y Plant sy'n Derbyn Gofal a oedd yn ddigon hen ac yn meddu ar ddigon o grebwyll fel bod Gweithiwr Cymdeithasol wedi gallu ymgynghori â hwy neu roeddent yn bresennol yn eu cyfarfod adolygu.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 43 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 17 adolygiad nad oedd y plant / pobl ifanc yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll i fod yn rhan o'r broses ymgynghori, er bod 3 o'r rhain wedi bod yn bresennol yn yr adolygiad.

- Cofnodwyd mewn 43 (100.0%) adolygiad fod ymgynghori wedi digwydd.

Dadansoddiad o'r ymgynghori
Bu 17 plentyn / person ifanc yn bresennol yn eu cyfarfod adolygu drwy Teams.
Roedd 26 plentyn / person ifanc wedi cwblhau papurau ymgynghori a / neu roedd gweithwyr proffesiynol, rhieni, gofalwyr neu eiriolwyr wedi'u cynrychioli yno.

- Ni chysylltodd y Swyddog Adolygu Annibynnol yn uniongyrchol ag unrhyw blentyn / person ifanc yn ystod y cyfnod adolygu tu hwnt i'r cyfarfod adolygu.

2 Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y plant a oedd yn gwybod am eu hawl i gael Gwasanaeth Eiriolaeth / Cynllun Ymwelydd Annibynnol.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 42 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 17 adolygiad nad oedd y plant / pobl ifanc a adolygwyd yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll i gael gwybod am eu hawl i gael Eiriolwr / Cynllun Ymwelydd Annibynnol, ac felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau.

- Hysbyswyd pob un o'r 42 (100.0%) o blant / pobl ifanc am eu hawl i gael Eiriolwr / Cynllun Ymwelydd Annibynnol. Mae atgyfeiriad i'r gwasanaeth wedi cael ei wneud ar gyfer 40 o'r bobl ifanc hyn, a theimlwyd y byddai 1 person ifanc wedi ei chael hi'n anodd i ddeall ac roedd 1 person arall wedi gwrthod y cynnig. Cafodd 1 person ifanc arall a oedd yn iau na 5 mlwydd oed ei atgyfeirio hefyd i'r gwasanaeth.

3 Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y plant a gafodd wybod am y drefn gwyno.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 97.4%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 39 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 21 adolygiad nad oedd y plentyn / person ifanc yn ddigon hen nac yn meddu ar ddigon o grebwyll felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau.

- Roedd 38 (97.4%) plentyn / person ifanc yn gwybod am y drefn gwyno, o gymharu â 94.7% yn y chwarter blaenorol.

- Roedd angen i'r Gweithiwr Cymdeithasol roi gwybod i 1 (2.6%) plentyn / person ifanc am y drefn gwyno.

4 Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y rhieni y bu i'r gweithiwr cymdeithasol ymgynghori â hwy cyn yr adolygiad neu a fu'n bresennol yn y cyfarfod adolygu.

Targed a bennwyd 80% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 47 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 13 adolygiad nad oedd y rhieni yn rhan o'r broses adolygu statudol, ac felly fe'u diystyriwyd o'r ffigyrau.

- Cwblhaodd 47 (100.0%) o rieni bapurau ymgynghori, neu roeddent wedi cwrdd neu siarad â'r Swyddog Adolygu Annibynnol cyn a / neu ar ôl y cyfarfod adolygu, a / neu roeddent wedi bod yn bresennol yn y cyfarfod adolygu eu hunain, a / neu roedd gweithwyr proffesiynol wedi'u cynrychioli yno.

Dadansoddiad o'r ymgynghori

Cafodd Papurau Ymgynghori eu hanfon ar gyfer pob un o'r adolygiadau; nodwyd mewn 1 adolygiad na chafodd 1 rhiant bapur ymgynghori oherwydd bod angen gwirio'r manylion cysylltu ac ni chafwyd eglurhad; mae'r mater wedi cael ei ddatrys bellach, ac ymgynghorwyd â'r rhiant arall.
Mewn 34 adolygiad cadarnhawyd bod y rhieni'n bresennol, neu wedi siarad â'r Swyddog Adolygu Annibynnol dros y ffôn cyn a / neu ar ôl yr adolygiad.

5 Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y gofalwyr maeth y bu i'r gweithiwr cymdeithasol ymgynghori â hwy neu a fu'n bresennol yng nghyfarfod adolygu'r plentyn.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

Mae'r data ar gyfer y dangosydd perfformiad hwn yn ymwneud â 49 adolygiad oherwydd cofnodwyd mewn 11 adolygiad bod y plentyn wedi'i leoli â rhiant neu roedd yn byw'n annibynnol, felly diystyriwyd yr adolygiadau hyn yn y ffigyrau.

- Cwblhaodd 49 (100.0%) o ofalwyr maeth bapurau ymgynghori a / neu buont yn bresennol yn yr adolygiadau yn ystod y cyfnod hwn.

6 Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y cynrychiolwyr iechyd a fu'n bresennol mewn adolygiad neu a anfonodd adroddiad.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 90.0%

- Mewn 54 (90.0%) adolygiad cadarnhawyd bod gwybodaeth am iechyd ar gael ar gyfer y cyfarfod.

7. Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y cynrychiolwyr ysgol a fu'n bresennol mewn adolygiad neu a anfonodd adroddiad.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 100.0%

- Mewn 47 (100.0%) adolygiad roedd rhywun o'r ysgol yn bresennol neu wedi darparu adroddiad ysgrifenedig, sy'n gyson â'r chwarter blaenorol.

8. Dangosydd Perfformiad Lleol: Nifer a chanran y Dogfennau Adolygu Plant sy'n Derbyn Gofal a gwblhaodd y Gweithiwr Cymdeithasol cyn yr adolygiad.

Targed a bennwyd 100% – Yr hyn a gyflawnwyd 68.3%

- Mewn 41 (68.3%) adolygiad cadarnhawyd bod y gweithiwr cymdeithasol wedi cwblhau'r ddogfen adolygu cyn y cyfarfod adolygu, o gymharu ag 80.5% yn y chwarter blaenorol.

- Mewn 19 (31.7%) adolygiad cadarnhawyd nad oedd y ddogfen adolygu wedi'i chwblhau gan y gweithiwr cymdeithasol cyn yr adolygiad; ac nid yw 4 o'r dogfennau hyn wedi'u cwblhau.

Sylw: Mae'r perfformiad o ran cwblhau gwaith papur ynghylch Plant sy'n Derbyn Gofal mewn modd amserol yn parhau i beri pryder. Er bod y Swyddog Adolygu Annibynnol yn deall y trafferthion y mae'r timoedd Gwaith Cymdeithasol yn eu hwynebu yn y cyfnod digynsail hwn, mae'n rhaid i arfer da barhau a rhaid iddo barhau i fod yn flaenoriaeth.

ADRAN PEDWAR:
PROTOCOL DATRYS PROBLEMAU

Ni weithredodd y Swyddog Adolygu Annibynnol y Protocol Datrys Problemau ar gyfer unrhyw blentyn yn ystod y cyfnod hwn.

Oherwydd problemau capasiti, ni fu modd cwblhau'r adolygiadau canol cyfnod y chwarter hwn.

ADRAN PUMP
GWERTHUSO

Nid oedd yr wybodaeth hon ar gael ar gyfer y chwarter hwn.

ADRAN CHWECH

CYNLLUNIAU LLWYBR

Ar gyfer pobl dros 16 oed a heb fod yn Blant sy'n Derbyn Gofal / pobl dros 18 oed sydd wedi gadael gofal

Cynhaliwyd 20 adolygiad o Gynlluniau Llwybr yn ystod y chwarter hwn.

1. **Dangosydd Perfformiad: Canran yr Adolygiadau o Gynlluniau Llwybr a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser.**

   - Cynhaliwyd 16 (80.0%) adolygiad o Gynlluniau Llwybr o fewn y terfynau amser, o gymharu â 100% yn y chwarter blaenorol.

   - Cynhaliwyd 4 (20.0%) adolygiad o Gynlluniau Llwybr y tu hwnt i'r amserlenni. Y rhesymau a gofnodwyd oedd yn achos 2 adolygiad rhoddwyd cyfle i'r person ifanc fynychu, ac yn achos 1 adolygiad arall rhoddwyd cyfle i'r person ifanc gael cymorth i gael adolygiad rhithwir. Mae angen cynnal asesiad ar gyfer 1 person ifanc arall er mwyn gallu rhoi'r cymorth priodol yn ei le.

2. **Dangosydd Perfformiad: Canran y bobl ifanc ag Ymgynghorydd Personol / Gweithiwr Cymdeithasol dynodedig.**

   - Ym mhob un o'r 20 (100%) adolygiad nodwyd bod gan yr holl bobl ifanc Ymgynghorydd Personol a / neu Weithiwr Cymdeithasol dynodedig.

3. **Dangosydd Perfformiad: Canran y Cofnodion Adolygu Cynlluniau Llwybr a oedd wedi'u cwblhau erbyn y cyfarfod.**

   - Roedd y cofnod adolygu wedi'i gwblhau erbyn y cyfarfod ar gyfer 18 (90%) o adolygiadau Cynlluniau Llwybr, o gymharu ag 81% yn y chwarter blaenorol.

   - Mewn 2 (10%) adolygiad cofnodwyd nad oedd y cofnod adolygu wedi'i gwblhau cyn y cyfarfod.

4. **Dangosydd Perfformiad: Canran y bobl ifanc yr ymgynghorwyd â hwy ar gyfer y Cyfarfod Adolygu.**

   - Cadarnhawyd mewn 19 (95%) adolygiad y bu'r bobl ifanc yn bresennol yn y cyfarfod adolygu a / neu fod rhywun wedi'u cynrychioli yno.

   - Cofnodwyd mewn 1 (5%) adolygiad nad oedd neb wedi cynrychioli barn y bobl ifanc yn y cyfarfod.

5. **Dangosydd Perfformiad: Canran y bobl ifanc a oedd yn bresennol yn eu Cyfarfod Adolygu.**

   - Mewn 10 (50%) adolygiad cofnodwyd y bu'r person ifanc yn bresennol yn y cyfarfod adolygu.

   - Mewn 10 (50%) adolygiad cofnodwyd na fu'r person ifanc yn bresennol yn y cyfarfod adolygu.

6. **Dangosydd Perfformiad: Canran y Cynlluniau Llwybr a fodlonai anghenion y bobl ifanc.**

   - Mewn 19 (95%) adolygiad cadarnhawyd bod y Cynllun Llwybr yn bodloni anghenion y person ifanc dan sylw.

   - Mewn 1 (5%) adolygiad cofnodwyd na wyddys a oedd y Cynllun Llwybr yn bodloni anghenion y person ifanc dan sylw neu beidio.

7. **Dangosydd Perfformiad: Canran y Cynlluniau Llwybr a ddiweddarwyd cyn gadael gofal / troi'n ddeunaw oed.**

   - Cadarnhawyd mewn 4 (100%) adolygiad fod y Cynllun Llwybr wedi'i ddiweddaru cyn i'r person ifanc adael gofal / troi'n ddeunaw oed.

8. **Gwerthuso – Nid oedd yr wybodaeth hon ar gael ar gyfer y chwarter hwn.**

ADRAN SAITH

PRESWYL (HEBLAW AM BLANT SY'N DERBYN GOFAL)

Ni chynhaliwyd unrhyw adolygiadau o leoliadau preswyl ar gyfer plant nad ydynt yn Blant sy'n Derbyn Gofal yn ystod y cyfnod dan sylw.

***

ADRAN WYTH

SEIBIANNAU RHEOLAIDD

Ni chynhaliwyd unrhyw adolygiadau o seibiannau rheolaidd yn ystod y chwarter hwn.

***

ADRAN NAW

SEIBIANNAU BYR

Ni chynhaliwyd unrhyw adolygiadau o seibiannau byr yn ystod y cyfnod dan sylw.

***

ADRAN DEG

ADOLYGIADAU O OFALWYR MAETH

Cynhaliwyd 13 adolygiad o Ofalwyr Maeth yn ystod y cyfnod dan sylw.

1 Dangosydd Perfformiad: Nifer a chanran yr Adolygiadau o Ofalwyr Maeth a gynhaliwyd o fewn y terfynau amser statudol.

- Cynhaliwyd 12 (92%) adolygiad o Ofalwyr Maeth o fewn y terfynau amser yn ystod y chwarter hwn.
- Cynhaliwyd 1 (8%) y tu hwnt i'r terfynau amser gofynnol yn ystod y cyfnod hwn; cofnodwyd mai'r rheswm am hyn oedd argaeledd Gweithiwr Cymdeithasol sy'n Goruchwylio a Chadeirydd Annibynnol.

2 Dangosydd Perfformiad: Canran yr ymgynghoriadau a dderbyniwyd oddi wrth y Gweithiwr Cymdeithasol Plant sy'n Derbyn Gofal.

- Darparodd y Gweithiwr Cymdeithasol Plant sy'n Derbyn Gofal ymgynghoriad ar gyfer pob un o'r 13 (100.0%) adolygiad.

3 Dangosydd Perfformiad: Canran yr ymgynghoriadau a dderbyniwyd oddi wrth blant.

- Cofnodwyd mewn 6 (46%) adolygiad yr ymgynghorwyd â'r plant.

4 Dangosydd Perfformiad: Canran yr Adroddiadau gan Weithwyr Cymdeithasol sy'n Goruchwylio a dderbyniwyd.

- Derbyniwyd adroddiad gan y Gweithiwr Cymdeithasol sy'n Goruchwylio ar gyfer pob un o'r 13 (100%) adolygiad.

5 Dangosydd Perfformiad: Canran yr Adolygiadau oedd wedi gallu gwneud yr hyn y bwriadwyd iddynt wneud.

- Cadarnhawyd bod pob un o'r 13 (100.0%) adolygiad wedi gallu gwneud yr hyn y bwriadwyd iddynt wneud.

6 Dangosydd Perfformiad: Canran y lefel o fodlonrwydd o ran y gwasanaeth a dderbyniwyd gan y Gwasanaeth Lleoli Teuluoedd.

- Nododd 5 (38%) adolygiad fod y Gofalwyr Maeth yn 'fodlon iawn' ar y gwasanaeth a dderbyniwyd gan y Gwasanaeth Lleoli Teuluoedd.

- Nododd 8 (62%) adolygiad fod y Gofalwyr Maeth yn 'fodlon' ar y gwasanaeth a dderbyniwyd gan y Gwasanaeth Lleoli Teuluoedd.

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol

Eitem Agenda 19

By virtue of paragraph(s) 14 of Part 1 of Schedule 12A
of the Local Government Act 1972.

Document is Restricted

Mae'r dudalen yn wag yn fwriadol